

*Burmistrz Miasta i Gminy Zawichost
Województwo Świętokrzyskie*

**STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY ZAWICHOST**

CZĘŚĆ I – UWARUNKOWANIA ROZWOJU

wraz ze zmianą Nr 1 Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego
gminy Zawichost,
przyjętą Uchwałą Nr Rady Miejskiej Zawichost z dnia

tekst jednolity

Z a ł ą c z n i k n r 1

*do
Uchwały Nr XX/93/2016
Rady Miejskiej Zawichost
z dnia 15 września 2016 r.*

Zawichost, X – XII '2023

Niniejsze opracowanie sporządził:
Burmistrz Miasta i Gminy Zawichost

Opracowanie:

na podstawie Umowy Nr 102/2014
z dnia 1 września 2014 roku

phu maxi Usługi Urbanistyczne
ul. Władysława IV 14; 86-300 Grudziądz
pracownia w Warszawie

zespół autorski w składzie:

mgr inż. arch. krajobrazu Hanna Czajkowska
- koordynator projektu, główny projektant,
członek Okręgowej Izby Urbanistów z siedzibą w Warszawie nr 385

mgr inż. budownictwa Włodzimierz Rybarczyk - komunikacja
inż. gospodarki przestrzennej Katarzyna Bazyłko - baza danych GIS oraz analizy przestrzenne
mgr inż. gospodarki przestrzennej Monika Szymańska - środowisko kulturowe, ochrona zabytków
i zagadnienia społeczne
mgr inż. arch. Karolina Ciulkin

**Zespół autorski ZMIANY NR 1 STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO GMINY ZAWICHOST**

mgr inż. arch. Karol Skuza

*uprawniony do opracowań urbanistycznych w skali regionalnej i lokalnej zgodnie z art.5 pkt 3
ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (upr. urb. KT-332), St. URBANIŚCI POLSCY nr KR-04*

25-553 KIELCE, UL. KLONOWA 55 lokal 4-5

TEL. KONTAKT.: 502 333 392, 502 109 118

E-MAIL: archiplaneo@onet.eu, www.archiplaneo.pl

SPIS TREŚCI:

1. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOTYCHCZASOWEGO PRZEZNACZENIA, ZAGOSPODAROWANIA I UZBROJENIA TERENU ORAZ ZE STANU ŁADU PRZESTRZENNEGO I WYMOGÓW JEGO OCHRONY	10
1.1. PLANOWANIE I ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE W GMINIE ZAWICHOST – STAN PRAWNY.....	10
1.1.1. Dokumenty planistyczne w gminie a aktualny stan prawny	10
1.1.2. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Zawichost 11	11
1.1.3. Obowiązujące plany miejscowe	11
1.1.4. Wszczęte procedury sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego	14
1.1.5. Wydane decyzje.....	14
1.2. DOTYCHCZASOWE ZAGOSPODAROWANIE I UZBROJENIE TERENÓW.....	18
1.2.1. Tereny mieszkaniowe – stan mieszkalnictwa.....	20
1.2.2. Tereny usługowo – produkcyjne	21
1.2.3. Tereny inwestycji celu publicznego.....	22
1.2.4. Tereny zieleni i wody	22
1.2.5. Infrastruktura techniczna.....	22
1.2.6. Tereny specjalne i zamknięte.....	23
1.2.7. Stan ładu przestrzennego i wymogi jego ochrony.....	23
2. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU ŚRODOWISKA, W TYM STANU ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ, WIELKOŚCI I JAKOŚCI ZASOBÓW WODNYCH ORAZ WYMOGÓW OCHRONY ŚRODOWISKA, PRZYRODY I KRAJOBRAZU, W TYM KRAJOBRAZU KULTUROWEGO	24
2.1. STAN ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO – ZASOBY	24
2.1.1. Warunki klimatyczne	24
2.1.2. Budowa geologiczna	24
2.1.3. Warunki geologiczno-inżynierskie.....	25
2.1.4. Rzeźba terenu.....	25
2.1.5. Surowce naturalne	26
2.1.6. Warunki glebowe	27
2.1.7. Hydrologia.....	29
2.1.8. Flora.....	31
2.1.9. Fauna.....	31
2.1.10. Powiązania przyrodnicze	32
2.2. STAN ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO - ZAGROŻENIA	34
2.2.1. Zagrożenia i stan powietrza atmosferycznego.....	34
2.2.2. Klimat akustyczny	36
2.2.3. Pola elektromagnetyczne.....	37
2.2.4. Zagrożenia i stan gleb.....	38
2.2.5. Przekształcenia powierzchni ziemi i zagrożenie występowania masowych ruchów ziemi	39
2.2.6. Zagrożenia i stan wód.....	40
2.2.7. Zagrożenia fauny i flory.....	42
2.2.8. Zagrożenia i stan lasów	42
2.3. ROLNICZA PRZESTRZEŃ PRODUKCYJNA.....	43
2.4. LEŚNA PRZESTRZEŃ PRODUKCYJNA	44
2.5. WYMOGI OCHRONY ŚRODOWISKA, PRZYRODY I KRAJOBRAZU, W TYM KRAJOBRAZU KULTUROWEGO	46
3. WYSTĘPOWANIE UDOKUMENTOWANYCH ZŁOŻ KOPALIN, ZASOBÓW WÓD PODZIEMNYCH ORAZ UDOKUMENTOWANYCH KOMPLEKSÓW PODZIEMNEGO SKŁADOWANIA DWUTLENKU WĘGLA	46
3.1. UDOKUMENTOWANE ZŁOŻA KOPALIN	46
3.2. ZASOBY WÓD PODZIEMNYCH.....	46
3.3. UDOKUMENTOWANE KOMPLEKSY PODZIEMNEGO SKŁADOWANIA DWUTLENKU WĘGLA	46
4. WYSTĘPOWANIE TERENÓW GÓRNICZYCH WYZNACZONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH	47
5. WYSTĘPOWANIE OBSZARÓW NATURALNYCH ZAGROŻEŃ GEOLOGICZNYCH	47
5.1. Obszary osuwisk	47
5.2. Obszary zagrożenia powodziowego	47
6. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU DZIEDICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ	48
6.1. WALORY ŚRODOWISKA KULTUROWEGO	48
6.1.1. Rys historyczny – miasto Zawichost	49
6.1.2. Rys historyczny – pozostałe miejscowości	49
6.1.3. Architektura.....	50
6.1.4. Obiekty wpisane do Wojewódzkiego Rejestru Zabytków	52
6.1.5. Obiekty ujęte w Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków	53
6.1.6. Obiekty ujęte w Gminnej Ewidencji Zabytków.....	56
6.1.7. Archeologia	56
6.2. STAN I ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA KULTUROWEGO.....	64

7. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z REKOMENDACJI I WNIOSKÓW ZAWARTYCH W AUDYCIE KRAJOBRAZOWYM LUB OKRESLENIA PRZEZ AUDYT KRAJOBRAZOWY GRANIC KRAJOBRAZÓW PRIORYTETOWYCH	64
8. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WARUNKÓW I JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW, W TYM OCHRONY ICH ZDROWIA	65
8.1. POTENCJAŁ DEMOGRAFICZNY	65
8.2. PROJEKCJE DEMOGRAFICZNE NA 2035 R.	67
8.3. SYTUACJA NA RYNKU PRACY	67
8.3.1. Podmioty gospodarcze	67
8.3.2. Stan zatrudnienia i bezrobocie	69
8.4. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA	69
8.4.1. Oświata	69
8.4.2. Kultura	70
8.4.3. Ochrona zdrowia	70
8.4.4. Opieka Społeczna	70
8.4.5. Sport i rekreacja	70
8.4.6. Turystyka	70
9. UWARUNKOWANA WYNIKAJĄCE Z ZAGROŻENIA BEZPIECZEŃSTWA LUDNOŚCI I JEJ MIENIA	70
9.1. CHARAKTERYSTYKA ZAGROŻEŃ I STANU BEZPIECZEŃSTWA	70
9.2. JEDNOSTKI ODPOWIEDZIALNE ZA ZAPEWNIENIE BEZPIECZEŃSTWA	71
10. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z POTRZEB I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU MIASTA I GMINY ZAWICHOST	71
10.1. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOKUMENTÓW SZCZEBŁA WOJEWÓDZKIEGO	71
10.1.1. Plan zagospodarowania przestrzennego województwa świętokrzyskiego (2014 r.)	71
10.1.2. Strategia rozwoju województwa świętokrzyskiego do roku 2020 (2013 r.)	75
10.2. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOKUMENTÓW SZCZEBŁA POWIATOWEGO	76
10.2.1. Strategia rozwoju powiatu sandomierskiego na lata 2014-2020	76
10.3. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOKUMENTÓW SZCZEBŁA LOKALNEGO	76
10.3.1. Strategia Rozwoju Gminy Zawichost na lata 2012-2020 r. (2012 r.)	76
10.4. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WNIOSKÓW ZŁOŻONYCH DO STUDIUM	78
10.4.1. Wnioski instytucji uzgadniających i opiniujących	78
10.4.2. Wnioski mieszkańców i właścicieli nieruchomości zainteresowanych zmianą przeznaczenia na obszarze gminy	82
10.5. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z SYTUACJI EKONOMICZNO-ŚRODOWISKOWO-SPOŁECZNEJ MIASTA I GMINY ZAWICHOST	84
10.5.1. Analiza ekonomiczna, środowiskowa i społeczna	84
10.5.2. Prognoza demograficzna	87
10.5.3. Możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy	87
10.5.4. Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę	88
11. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU PRAWNEGO GRUNTÓW	89
12. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA OBIEKTÓW I TERENÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH	90
12.1. OBIEKTY I TERENY CHRONIONE NA PODSTAWIE PRZEPISÓW O OCHRONIE PRZYRODY	91
12.1.1. Obszary Natura 2000	91
12.1.2. Rezerваты przyrody	91
12.1.3. Pomniki przyrody	92
12.1.4. Ochrona gatunkowa roślin	92
12.1.5. Obiekty i tereny proponowane do objęcia ochroną na podstawie przepisów o ochronie przyrody	93
12.2. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYMAGAŃ DOTYCZĄCYCH OCHRONY PRZECIWPOWODZIOWEJ	93
12.3. OBIEKTY I OBSZARY CHRONIONE NA PODSTAWIE PRZEPISÓW O OCHRONIE ZABYTKÓW	94
12.3.1. OBIEKTY I OBSZARY PRAWNEJ OCHRONY KONSERWATORSKIEJ	94
13. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI	95
13.1. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCEGO Z FUNKCJONOWANIA ISTNIEJĄCEGO SYSTEMU TRANSPORTOWEGO	95
13.1.1. Układ drogowy	95
13.1.2. Komunikacja kolejowa	97
13.1.3. Komunikacja publiczna autobusowa	97
13.1.4. Transport ładunków	98
13.1.5. Ruch pieszy i rowerowy	98
13.1.6. Parkowanie pojazdów	98
13.2. UWARUNKOWANIA ROZWOJU KOMUNIKACJI WYNIKAJĄCE Z UWARUNKOWAŃ ZEWNĘTRZNYCH, DOTYCHCZASOWYCH USTALEŃ PLANISTYCZNYCH, STRATEGII, PLANÓW ROZWOJU ORAZ WNIOSKÓW DO STUDIUM	98
13.3. OCENA FUNKCJONOWANIA I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU SYSTEMU TRANSPORTOWEGO GMINY	100

14. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ, W TYM STOPNIA UPORZĄDKOWANIA GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ, ENERGETYCZNEJ ORAZ GOSPODARKI ODPADAMI	101
14.1. GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA.....	101
14.1.1. Zaopatrzenie w wodę.....	101
14.1.2. Oczyszczanie i odprowadzanie ścieków.....	102
14.2. GOSPODARKA ODPADAMI.....	102
14.3. ZAOPATRZENIE W ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ i MOŻLIWOŚĆ WYKORZYSTANIA ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII.....	103
14.4. ZAOPATRZENIE W GAZ.....	104
14.5. ZAOPATRZENIE W ENERGIĘ CIEPLNĄ.....	104
14.6. TELEKOMUNIKACJA.....	104

SPIS RYSUNKÓW:

Rysunek 1. Przeznaczenie podstawowe występujące w planie miejscowym na terenie miasta Zawichost.....	13
Rysunek 2. Przeznaczenie podstawowe występujące w planach miejscowych na terenie gminy	13
Rysunek 3. Liczba wszystkich wydanych decyzji na terenie miasta i gminy Zawichost w latach 2004-2013	14
Rysunek 4. Liczba wydanych decyzji na terenach poszczególnych miejscowości w latach 2004-2013	15
Rysunek 5. Decyzje o warunkach zabudowy z podziałem na rodzaj inwestycji [%]	15
Rysunek 6. Struktura wydawanych decyzji o warunkach zabudowy w podziale na rodzaj inwestycji oraz funkcję zabudowy w latach 2004-2013	16
Rysunek 7. Liczba wszystkich wydanych decyzji na terenie miasta i gminy Zawichost w latach 2004-2013	17
Rysunek 8. Liczba wydanych decyzji na terenach poszczególnych miejscowości w latach 2004-2013	17
Rysunek 9. Decyzje o warunkach zabudowy z podziałem na rodzaj inwestycji [%]	18
Rysunek 10. Struktura użytkowania terenów na terenie miasta i w obszarze wiejskim gminy	18
Rysunek 11. Struktura użytkowania terenów zainwestowanych.....	20
Rysunek 12. Rozmieszczenie złóż kopalin – po lewej złoża „Piotrowice”, po prawej „Zawochost-Pogórze”	27
Rysunek 13. Rozmieszczenie klas gleb w mieście i gminie Zawichost (schemat nieskalowany)	28
Rysunek 14. Miasto i gmina Zawichost na tle sąsiadujących obszarów chronionych oraz korytarzy ekologicznych	34
Rysunek 15. Obszary predysponowane do występowania ruchów masowych na terenie powiatu sandomierskiego	39
Rysunek 16. Gospodarstwa indywidualne według powierzchni użytków rolnych	43
Rysunek 17. Powierzchnia zasiewów według rodzaju roślin	44
Rysunek 18. Saldo migracji wewnętrznych na terenie miasta i gminy Zawichost.....	66
Rysunek 19. Przyrost naturalny na terenie miasta i gminy Zawichost.....	66
Rysunek 20. Kierunki polityki przestrzennej wg „Planu zagospodarowania przestrzennego województwa świętokrzyskiego” na obszarze miasta i gminy Zawichost.....	72
Rysunek 21. Złożone wnioski na terenie miasta i gminy Zawichost w rozbiciu na poszczególne funkcje i na sołectwa (podane wartości odpowiadają liczbie działek, na które złożono wnioski)	83
Rysunek 22. Złożone wnioski na terenie miasta i gminy Zawichost w rozbiciu na poszczególne sołectwa (na terenie których znajdują się wnioskowane działki).....	84
Rysunek 23. Istniejące formy ochrony przyrody na terenie miasta i gminy Zawichost (obok oznaczenia pomników przyrody podano ich liczbę w danym miejscu)	93

SPIS TABEL:

Tabela 1. Wykaz planów miejscowych obowiązujących na obszarze gminy Zawichost.....	11
Tabela 2. Zestawienie przeznaczeń podstawowych występujących w mpzp	12
Tabela 3. Zestawienie informacji statystycznych dotyczących obowiązujących mpzp w podziale na obręby geodezyjne	14
Tabela 4. Formy użytkowania terenu – obszar miejski.....	18
Tabela 5. Formy użytkowania terenu – obszar wiejski	19
Tabela 6. Zasoby mieszkaniowe w gminie Zawichost w latach 2004-2013.....	20
Tabela 7. Zasoby mieszkaniowe według form własności w okresie 2004-2007	20
Tabela 8. Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON według sekcji PKD2007 w 2010 r.....	21
Tabela 9. Klasy bonitacyjne gleb na terenie miasta i gminy Zawichost.....	27
Tabela 10. Wykaz GZWP na terenie gminy wraz ze średnią głębokością ujęć i dyspozycyjnymi zasobami	30
Tabela 11. Udział powiatu sandomierskiego w emisji zanieczyszczeń pyłowych w województwie świętokrzyskim w latach 2011-2012	35
Tabela 12. Wynikowe klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej dokonanej w 2011 i 2012 r. z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi	36
Tabela 13. Wynikowe klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej dokonanej w 2011 i 2012 r. z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin	36
Tabela 14. Stacje bazowe telefonii komórkowej na terenie miasta i gminy Zawichost (stan na 12.01.2015).....	37
Tabela 15. Wybrane cechy określające właściwości oraz jakość gleb w pp Winiarki (gmina Dwikozy), zbadane w ramach Monitoringu Chemizmu Gleb Ornych Polski przez Instytutu Upraw i Nawożenia Gleb w Puławach w 2010 r.	38
Tabela 16. Jakość wód Wisły w Punkcie pomiarowo-kontrolnym Wisła - Annopol w 2012 r.....	40
Tabela 17. Ocena jakości wód podziemnych poziomu kredy górnej w punkcie pomiarowym Ożarów	41
Tabela 18. Udział wybranych typów użytków rolnych w powierzchni ewidencyjnej miasta i gminy Zawichost na podstawie zestawienia zbiorczego Starostwa Powiatowego w Sandomierzu (stan na dzień 1.01.2013)	43
Tabela 19. Powierzchnia gruntów leśnych i zalesienia wraz z formą władania na obszarze miasta i gminy Zawichost	45
Tabela 20. Lesistość miasta i gminy Zawichost na przestrzeni 2008-2013 r.....	45
Tabela 21. Wykaz złóż na terenie gminy Zawichost.....	46
Tabela 22. Propozycje nakazów zakazów i ograniczeń w podobszarze ochronnym B projektowanego zbiornika ochronnego GZWP nr 405 Niecka Radomska.....	47
Tabela 23. Wykaz obiektów nieruchomych wpisanych do Wojewódzkiego Rejestru Zabytków położonych na obszarze miasta i gminy Zawichost.....	52

Tabela 24. Wykaz obiektów nieruchomych ujętych w Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków położonych na obszarze miasta i gminy Zawichost	53
Tabela 25. Wykaz stanowisk archeologicznych ujętych w Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków położonych na terenie miasta i gminy Zawichost	56
Tabela 26. Liczba ludności na terenie miasta i gminy Zawichost, stan na 31.12.2013 r.	65
Tabela 27. Prognoza ludności do 2050 r. dla województwa świętokrzyskiego.....	67
Tabela 28. Formy władania podmiotów gospodarczych 2013 r.	67
Tabela 29. Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON według sekcji PKD2007 w 2013 r.....	68
Tabela 30. Pracujący w mieście i gminie Zawichost, jako głównym miejscem pracy w latach 2004-2013.....	69
Tabela 31. Bezrobotni zarejestrowani w urzędzie pracy w latach 2003-2010	69
Tabela 32. Zestawienie celów strategicznych oraz celów operacyjnych zawartych w Strategii Zrównoważonego Rozwoju Miasta i Gminy Zawichost do 2020 r. (2012 r.)	77
Tabela 33. Wykaz wniosków instytucji uzgadniających i opiniujących złożonych do studium	78
Tabela 34. Wykaz wniosków instytucji branżowych złożonych do studium	81
Tabela 35. Liczba ludności na terenie miasta i gminy Zawichost w latach 2005-2014.....	85
Tabela 36. Prognoza ludności do 2050 r. dla powiatu sandomierskiego oraz miasta i gminy Zawichost.....	87
Tabela 37. Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę sporządzony w oparciu o ewidencję gruntów i budynków	88
Tabela 38. Struktura własności gruntów gminy Zawichost stan na dzień 31 grudnia 2013 r.	89
Tabela 39. Struktura własności gruntów miasta Zawichost stan na dzień 31 grudnia 2013 r.	90
Tabela 40. Pomniki przyrody na terenie miasta i gminy Zawichost.....	92
Tabela 41. Wykaz obiektów nieruchomych wpisanych do Rejestru Zabytków położonych na obszarze gminy Zawichost	94
Tabela 42. Wykaz obiektów archeologicznych wpisanych do Rejestru Zabytków położonych na obszarze gminy Zawichost	95
Tabela 43. Długość i nawierzchnie poszczególnych kategorii dróg publicznych	96
Tabela 44. Pomiary ruchu	96

SPIS SCHEMATÓW:

- SCHEMAT NR 1.** Aktualne zagospodarowanie i użytkowanie terenów na obszarze miasta i gminy Zawichost
- SCHEMAT NR 2.** Rozmieszczenie obszarów objętych obowiązującym mpzp oraz obiektów dla których wydano decyzje o warunkach zabudowy wraz ze zgeneralizowanym przedmiotem ich ustaleń
- SCHEMAT NR 3.** Rozmieszczenie wniosków osób fizycznych i prawnych złożonych do studium
- SCHEMAT NR 4.** Rozmieszczenie obiektów i obszarów objętych ochroną na mocy ustawy o ochronie przyrody i ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami
- SCHEMAT NR 5.** Rozmieszczenie abiotycznych zasobów środowiska, objętych ochroną prawną oraz obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych
- SCHEMAT NR 6.** Istniejący układ komunikacyjny oraz turystyczne szlaki samochodowe
- SCHEMAT NR 7.** Rozmieszczenie wybranych elementów infrastruktury technicznej

PODSTAWA FORMALNO-PRAWNA

Podstawę formalno – prawną opracowania stanowi Uchwała Nr XXIV/170/2013 Rady Miejskiej Zawichost z dnia 25 lutego 2013 r. w sprawie przystąpienia do sporządzania „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Zawichost”.

Zgodnie z art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tekst jednolity Dz. U. z 2016 r., poz. 778 ze zm.), celem niniejszego opracowania jest określenie polityki przestrzennej obszaru miasta i gminy Zawichost, w tym lokalnych zasad zagospodarowania. Tak zdefiniowany cel, jako podstawową funkcję studium, wskazuje określenie polityki jego rozwoju przestrzennego. W świetle art. 9 ust. 2 ww. ustawy studium jest także narzędziem koordynowania planowania przestrzennego na szczeblu lokalnym i strategicznych zamierzeń gminy z planowaniem krajowym i regionalnym. Jest to druga funkcja studium (koordynacyjna). Rangę studium określa art. 9 ust. 4 i 5 ww. ustawy, w myśl, których studium, pomimo, iż nie jest aktem prawa miejscowego, ma moc wiążącą dla opracowywanych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Zmiana Studium z 2006 r., jako jedyne kompleksowe opracowanie wykonane dla miasta i gminy Zawichost w granicach administracyjnych, opracowane było według ustawy z dnia 27 marca 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Wstępne analizy wykazały konieczność wprowadzenia zasadniczych zmian merytorycznych. Wobec powyższego, przystępując do opracowania nowego dokumentu studium uznano, że nie może on dotyczyć poszczególnych ustaleń. Muszą one równocześnie uwzględniać zmieniające się potrzeby i możliwości rozwojowe miasta i gminy, jak również obejmować pełny zakres i formę studium określoną w ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym i rozporządzeniu w sprawie zakresu projektu studium w części tekstowej i graficznej (Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. opublikowane w Dz. U z 2004 r. nr 118, poz. 1233).

W konsekwencji opracowano jednolity tekst i rysunek Studium, stanowiący w rzeczywistości nowe opracowanie.

Zakres koniecznych zmian uwzględnia m.in.:

- ustalenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego uchwalonych po 1 grudnia 1995 r.;
- wydane decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu;
- wnioski instytucji i ludności zgłoszone do zmiany studium;
- wnioski burmistrza dotyczące nowych zamierzeń inwestycyjnych.

PODSTAWA PRAWNA I ZAKRES OPRAWOWANIA ZMIANY STUDIUM

Na podstawie art. 7 ust. 1 i art.18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj.Dz.U.2023.40 ze zmianami) oraz art. 9 ust. 1 i art. 27 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tj.Dz.U.2023.977 ze zmianami) Rada Miejska Zawichost podjęła w dniu 14 listopada 2022 r. uchwałę Nr LIV/304/22 w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany Nr 1 Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Zawichost. Zmiana Nr 1 studium dotyczy dokumentu przyjętego Uchwałą XX/93/2016 Rady Miejskiej Zawichost z dnia 15 września 2016 r.

Ze względu na potrzebę uzyskania jednolitego tekstu opracowania, dotychczasowy tekst studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Zawichost, został uzupełniony o zapisy dotyczące zmiany Nr 1, które dla odróżnienia zostały zapisane pochyłą czcionką Arial, kursywa 9 i opatrzone symbolem (... ¹), w dokumencie zmienione zapisy tekstu studium zostały oznaczone kolorem ciemnoczerwonym.

WPROWADZENIE

Gmina Zawichost wg podziału administracyjnego leży we wschodniej części województwa świętokrzyskiego, w północnej części powiatu sandomierskiego, granicząc z następującymi gminami:

- od północy i zachodu z Gminą Ożarów (woj. świętokrzyskie);
- od wschodu z Gminą Annopol (woj. lubelskie);
- od południowego - wschodu z Gminą Radomyśl nad Sanem (woj. podkarpackie);
- od południa z Gminą Dwikozy (woj. świętokrzyskie).

Wschodnią granicę gminy stanowi rzeka Wisła, która jest jednocześnie granicą między województwem świętokrzyskim, lubelskim i podkarpackim.

Całkowita powierzchnia gminy wynosi 80,32 km², z czego 20,31 km² zajmuje miasto (siedziba gminy).

Przez teren Gminy przebiegają ważne szlaki komunikacyjne o znaczeniu regionalnym, a mianowicie:

- odcinek drogi krajowej nr 74 (Sulejów (DK 12) – Kielce – Łagów – Opatów – Ożarów – Annopol – Kraśnik – Zamość – Hrubieszów – Zosin - granica państwa);
- odcinek drogi wojewódzkiej nr 755 (Ostrowiec Świętokrzyski – Ćmielów – Ożarów – Zawichost);
- odcinek drogi wojewódzkiej nr 777 (Sandomierz - Zawichost - Annopol).

Przez teren Gminy przebiega również ważna linia kolejowa nr 25 Łódź Kaliska - Dębica, nie ma jednak żadnego przystanku w granicach gminy.

W skład gminy wchodzi: miasto Zawichost oraz 14 sołectw: Czyżów Szlachecki, Czyżów Plebańska, Dąbie, Dziurów, Chrapanów, Józefków, Kolecin, Linów, Linów Kolonia, Pawłów, Piotrowice, Podszyn, Wygoda i Wyspa.

Wg stanu na dzień 31 grudnia 2013 r. miasto i gminę Zawichost zamieszkiwało 4 567 osób, z 29,4% (1 800 osób) stanowiło mieszkańców miasta Zawichost (wg danych pozyskanych z UM). Największymi miejscowościami (poza miastem Zawichost) pod względem liczby ludności są: Linów, Czyżów Szlachecki, Czyżów Plebański, Podszyn, Linów-Kolonia oraz Chrapanów.

W strukturze przestrzennej Zawichostu dominują użytki rolne – 73,9% (5934 ha) powierzchni miasta i gminy, co przy średniej krajowej wynoszącej 60,0% i średniej województwa wynoszącej 64,1%, jest wynikiem wysokim. Tereny zurbanizowane i zabudowane stanowią 3,3% łącznej powierzchni gminy i miasta, przy czym na obszarze miasta stanowią ponad 5,66%, zaś na obszarach wiejskich zaledwie 2,5%.

Ze względu na gleby o wysokiej klasie bonitacyjnej teren gminy ma charakter typowo rolniczy, z wyróżniającym się pod względem struktury funkcjonalno - przestrzennej miastem Zawichost.

Obszar wschodniej części gminy (położony wzdłuż doliny Wisły) wyróżnia się wysokimi walorami przyrodniczo-krajobrazowymi.

Analiza materiałów geodezyjnych i kartograficznych wskazuje na rozbieżności w zakresie granic gminy (na podstawie mapy topograficznej i ewidencji gruntów i budynków). Z oczywistych względów studium opracowano uwzględniając granice wynikające z ewidencji gruntów.

1. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOTYCHCZASOWEGO PRZEZNACZENIA, ZAGOSPODAROWANIA I UZBROJENIA TERENU ORAZ ZE STANU ŁADU PRZESTRZENNEGO I WYMOGÓW JEGO OCHRONY

1.1. PLANOWANIE I ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE W GMINIE ZAWICHOST – STAN PRAWNY

Zadaniem własnym gminy, wynikającym z ustawy o samorządzie gminnym jest m.in. prowadzenie polityki w zakresie gospodarowania przestrzenią i zapewnienie ładu przestrzennego. Zasady kształtowania polityki przestrzennej przez jednostki samorządu terytorialnego, zakres i sposoby postępowania w sprawach przeznaczania terenów oraz określania zasad ich zagospodarowania i zabudowy określone są w ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

W celu kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej, w tym określenia lokalnych zasad zagospodarowania przestrzennego, Burmistrz Miasta i Gminy Zawichost sporządza studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, zwane dalej „studium”. Dokument ten, zgodnie z Art. 9 pkt. 5 wspomnianej wyżej ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, nie jest aktem prawa miejscowego, tylko opracowaniem kierunkowym, stanowiącym wyraz polityki przestrzennej władz samorządowych gminy. Zgodnie z art. 14 pkt. 8 teże ustawy, aktami prawa miejscowego są miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Ustalenia studium są wiążące dla organów gminy przy ich sporządzaniu (art. 9 pkt. 4). Powyższe sprawia, że jest ono prawem wewnętrznym gminy wiążącym władze oraz podporządkowane jej organy i jednostki, w podejmowanych decyzjach w zakresie działań dotyczących polityki przestrzennej na terenie gminy dla realizacji określonych celów.

1.1.1. Dokumenty planistyczne w gminie a aktualny stan prawny

Polityka przestrzenna miasta i gminy Zawichost jest obecnie realizowana poprzez dokument „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego”, przyjęty dnia 30 grudnia 2002 r. przez Radę Miejską w Zawichoście¹ wraz ze zmianami uchwalonymi dnia 17 lipca 2006 r. przez Radę Miejską w Zawichoście².

Do dnia 31 grudnia 2003 r., obszar miasta i gminy Zawichost posiadał 100% pokrycie swojej powierzchni planami zagospodarowania przestrzennego (Miejscowy plan ogólny zagospodarowania przestrzennego Gminy Zawichost, przyjęty Uchwałą Nr V/10/89 Rady Narodowej Miasta i Gminy w Zawichoście z dnia 27 lutego 1989 r., opublikowany w Dz. Urz. Woj. Tarnobrzeskiego Nr 13/89). Zgodnie z art. 87 ust. 3 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym stracił on ważność, a obszar miasta i gminy pozostał z niewielką powierzchnią pokrytą planami.

Obowiązującym prawem miejscowym są jednak wszystkie plany miejscowe i zmiany planów uchwalone po 1 stycznia 1995 r. (nawet sporządzone na podstawie Ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 7 lipca 1994 r.), niezależnie od tego, jaki zakres ustaleń i stopień szczegółowości ustaleń określono w tych planach. Obowiązujące plany miejscowe są obecnie bezpośrednią podstawą do sporządzania dokumentacji budowlanych i ubiegania się o decyzje o pozwoleniu na budowę, wydawaną bezpośrednio przez Starostę Powiatu, który z dniem 1 stycznia 2004 r. stracił prawo upoważnienia wójtów do wydawania takich decyzji w swoim imieniu.

Spośród wszystkich planów uchwalonych w okresie 1997-2014:

- 1 zmianę planu miejscowego sporządzono wg ustawy z 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym³ (obejmuje obszary na terenie miasta oraz na obszarze wiejskim);
- 1 plan miejscowy sporządzony wg ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym⁴ (obszar w granicach miasta).

Obszar objęty planem miejscowym spełniającym wymogi ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tekst jednolity Dz. U. z 2016 r., poz. 778 ze zm.) zajmuje 173,3 ha, co stanowi 99% ogólnej powierzchni objętej planami i zaledwie 2,16% ogólnej powierzchni gminy. Pokrycie obowiązującymi planami (stan na 31 grudnia 2014 r.) w gminie wynosi jedynie 2,18% powierzchni gminy.

W przypadku braku planu miejscowego ustawodawca, zgodnie z art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tekst jednolity Dz. U. z 2016 r., poz. 778, ze zm.), przewidział alternatywny tryb lokalizacji. Na obszarach, gdzie nie ma planu zagospodarowania terenu, dla lokalizacji inwestycji celu publicznego i dla zmiany zagospodarowania terenu polegającej na budowie obiektu budowlanego lub wykonaniu innych robót budowlanych, obowiązują dwie niezależne procedury uzyskiwania decyzji:

- ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego (określone w art. 50 ustawy),
- warunkach zabudowy (określone w art. 59 ustawy).

Decyzje te wydaje Burmistrz dopiero wtedy, kiedy jest znany potencjalny inwestor i konkretnie zdefiniowane zamierzenia inwestycyjne. W tym trybie samorząd gminy zachowuje możliwość prowadzenia bieżącej polityki w zakresie gospodarowania przestrzenią, chociaż musi zachować dosyć rozbudowany tryb wydawania decyzji (szczególnie decyzji o warunkach zabudowy). Problemem mającym często już swoje odzwierciedlenie w przestrzeni

¹ Uchwała Nr IV/23/2002 Rady Miejskiej Zawichost z dnia 30 grudnia 2002 r. w sprawie przyjęcia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Zawichost

² Uchwała Nr XXXV/186/2006 Rady Miejskiej Zawichost z dnia 17 lipca 2006 r. w sprawie uchwalenia zmian studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Zawichost

³ Na podstawie art. 26 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U.1999 r. Nr 15, poz. 139 z późn. zm.).

⁴ Na podstawie art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U.2003 r. Nr 80, poz. 717 z późn. zm.)

jest brak regulacji w aktualnym prawodawstwie odnośnie zachowania zgodności wydawanej decyzji ze studium. Od dnia 6 sierpnia 2009 r. problem jest rozwiązany poprzez orzeczenie NSA⁵ w sprawie zachowania zgodności wydawanych decyzji ze studium, jednak skutki wydawanych wcześniej decyzji są widoczne w terenie. Z kolei w wielu sytuacjach przestrzennych wydanie decyzji o warunkach zabudowy nie jest prawnie możliwe i konieczne jest opracowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

1.1.2. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Zawichost

Studium opracowane było na podstawie ustawy z 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym i przyjęte uchwałą Rady Miejskiej w 2002 r. W 2006 r. uchwalona została zmiana studium, opracowana zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, która to uszczegółowiła politykę przestrzenną w miejscowościach Zawichost, Czyżów Plebański i Czyżów Szlachecki, a także wyznaczała działki rolne przeznaczone pod zalesienia w pozostałych wsiach.

Dokument końcowy, opracowany w formie ujednoliconej⁶, składa się z części tekstowej oraz z rysunków:

- 1A – zawierającego ustalenia dotyczące struktury przestrzennej, w tym transport,
- 1B – zawierającego ustalenia dotyczące infrastruktury technicznej,

wykonanych w skali 1:10 000 obejmujących miasto i gminę Zawichost, a także rysunku w skali 1:50 000 – 1C – zawierający ustalenia dotyczące głównych instrumentów realizacji polityki przestrzennej, tj. inwestycji publicznych i planów miejscowych.

25 lutego 2013 r. Rada Miejska Zawichost podjęła uchwałę w sprawie przystąpienia do sporządzania studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Zawichost (Uchwała Nr XXIV/170/2013 Rady Miejskiej Zawichost z dnia 25 lutego 2013 r. w sprawie przystąpienia do sporządzania „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Zawichost”). Uzasadnienie do wskazanej uchwały jako główny powód jej podjęcia wskazuje konieczność doprowadzenia do zgodności studium z obowiązującymi przepisami prawa a także na potrzebę dostosowania zapisów studium do potrzeb i oczekiwań mieszkańców oraz potencjalnych inwestorów.

W aktualnie obowiązującym studium, obszary istniejącej zabudowy zostały zgeneralizowane w tak silnym stopniu, że stanowią dwa obszary funkcjonalno-przestrzenne (istniejąca zabudowa mieszkaniowa i usługowa oraz obszar historycznej zabudowy mieszkaniowej i usług). Ponadto studium wyznacza tereny projektowanej zabudowy: tereny potencjalnego rozwoju osadniczego, obszar rozwoju usług turystycznych i rekreacji nadwodnej, obszar rozwoju usług turystycznych, tereny rozwoju osadniczego i tereny rozwoju usług (głównie turystycznych). Wyznacza również takie funkcje kierunkowe terenu jak: obszar lasów, obszar rolniczej przestrzeni produkcyjnej, złoża ziemi krzemionkowej, rezerwat przyrody oraz zalesienia. W dokumencie tym nie wyznaczono istniejącego złoża piasku Zawichost – Podgórze.

1.1.3. Obowiązujące plany miejscowe

Pokrycie planami w gminie miejsko – wiejskiej Zawichost sięga obecnie około 2,18% powierzchni (175,1 ha), z czego 58,71 ha na terenie miasta (2,89% jego powierzchni) oraz 116,39 ha na obszarze wiejskim (1,94% powierzchni gminy).

Na dzień przystąpienia do sporządzania studium, w mieście i gminie Zawichost obowiązują miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego i zmiany miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, zgodnie z poniższą tabelą.

Tabela 1. Wykaz planów miejscowych obowiązujących na obszarze gminy Zawichost

Lp.	Nazwa planu	Data podjęcia uchwały przez Radę Miejską w Zawichoście	Powierzchnia objęta granicą planu miejscowego lub zmiany [ha]	Teren obowiązywania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego
		Numer uchwały		
1.	II zmiana miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego Gminy Zawichost	2 lipca 1997 r.	173,3	Obszar obejmujący części miejscowości Czyżów Szlachecki, Piotrowice i miasta Zawichost
		Nr XXVI/146/97		
2.	miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego działek Nr 773/3 i 773/4 położonych w Zawichoście przy drodze wojewódzkiej Nr 777 Zawichost - Annopol	17 lipca 2006 r.	1,8	Obszar obejmujący działki o nr ewidencyjnych 773/3 i 773/4 w miejscowości Zawichost
		Nr XXXV/187/2006		

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Zawichoście, 2014 r.

Jak wynika z powyższych danych, na dzień przystąpienia do sporządzania studium, gmina Zawichost posiada 2 obowiązujące plany miejscowe, obejmujące obszary o dość zróżnicowanym przeznaczeniu terenu oraz, co ma największe znaczenie dla jakości wydawanych pozwoleń na budowę i późniejszych realizacji – o zróżnicowanym zakresie i jakości ustaleń. To ostatnie wynika między innymi z blisko 10 letniej różnicy pomiędzy planami. Tak długi

⁵ Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego NSA II OSK 1250/08

⁶ na pierwotny tekst oraz rysunki studium naniesione zostały zmiany

okres czasu obarczony jest nie tylko naturalnym procesem doskonalenia warsztatu urbanistycznego, wzrostem kompetencji instytucji i organów biorących udział w procesie planowania przestrzennego (zwłaszcza przy legalizacji uchwał), czy wzrostem świadomości i partycypacji społecznej, ale przede wszystkim zmianami w polskim prawodawstwie. Część z obowiązujących planów sporządzana była na podstawie ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym (wraz z aktem wykonawczym), część zaś na podstawie aktualnie obowiązującej ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (wraz z aktem wykonawczym), w których ustawodawcy określili odmienny zakres ustaleń. Odmienna była także szczegółowość ustaleń wymagana aktami wykonawczymi do ww. ustaw.

Nie bez znaczenia są także zmiany dotyczące dyscypliny planistycznej gmin tj. zależności obu dokumentów planistycznych opracowanych na szczeblu lokalnym, pomiędzy którymi najpierw wymagana była jedynie spójność ustaleń, następnie zgodność. Aktualne zmiany legislacyjne ponownie przywróciły bardziej liberalne podejście wprowadzając tzw. stwierdzenie „nie naruszenia ustaleń studium”.

Zmieniały się także inne akty prawne powiązane z planowaniem i gospodarką przestrzenną. Wymienić tu należy przede wszystkim: Prawo budowlane, Rozporządzenie w sprawie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie, Ustawę o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, Ustawę o drogach publicznych, Ustawę o ochronie przyrody, Prawo ochrony środowiska, Prawo wodne, Ustawę o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

Poniżej zamieszczono wykaz przeznaczenia terenów w obowiązujących planach miejscowych. Na schemacie nr 2 oznaczenia barwne są zgodne z przeznaczeniem podstawowym opisanym w tabeli.

Tabela 2. Zestawienie przeznaczeń podstawowych występujących w mpzp

Lp.	Uogólnione przeznaczenie podstawowe	Powierzchnia [ha]	Udział % w ogólnej powierzchni gminy miejsko-wiejskiej objętej mpzp
1	tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej	12,39	7,08
2	tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zagrodowej	0,46	0,26
3	tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej	5,33	3,04
4	tereny usług	7,40	4,23
5	tereny usług turystycznych	1,52	0,87
6	tereny usług obsługi rolnictwa	2,03	1,16
7	tereny przemysłu spożywczego	10,27	5,87
8	tereny lasów	7,60	4,34
9	tereny upraw polowych i ogrodniczych	121,55	69,42
10	tereny łąk i pastwisk	1,75	1,00
11	tereny złóż kopalin	3,09	1,76
12	tereny obsługi komunikacyjnej	0,66	0,38
13	tereny infrastruktury technicznej	1,05	0,60

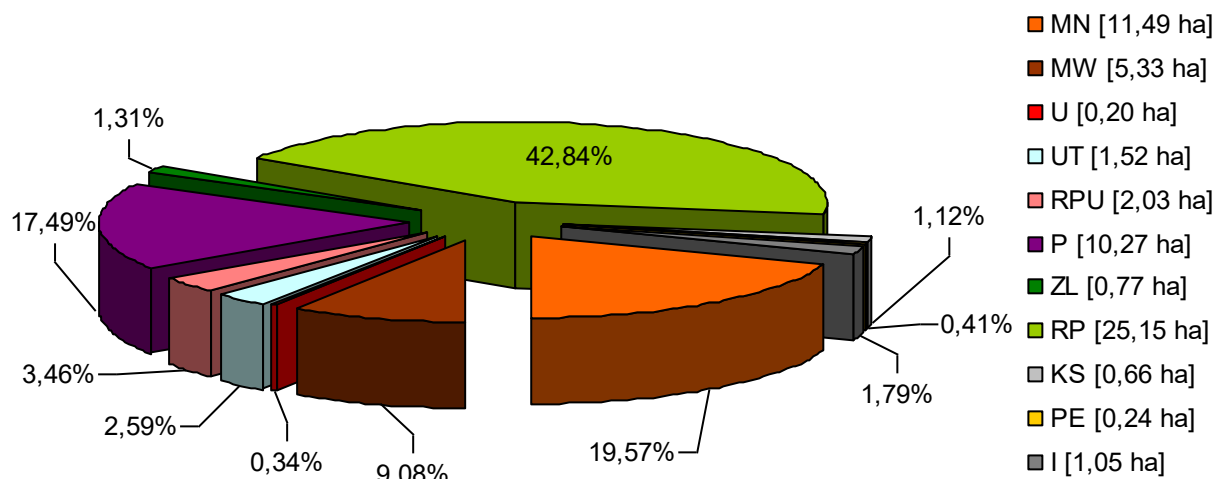
Źródło: Opracowanie własne na podstawie Dziennika Urzędowego Województwa Świętokrzyskiego oraz danych z Urzędu Miejskiego w Zawichoście, 2014 r.

Z analizy powyższych danych wynika, iż najwięcej terenów rezerwowano dla rozwoju rolnictwa (ponad 70%), co jest związane z dużym udziałem gleb o wysokiej klasie bonitacyjnej i tradycją upraw rolniczych w tym rejonie. Kolejną grupę stanowią tereny lasów (4,34%). Duży procent przeznaczenia w planach dotyczy także terenów powierzchniowej eksploatacji (1,76%).

Spośród terenów zabudowy wyraźnie widać dominację zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (7,08%), przy jednoczesnym wysokim udziale zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej (3,04%), przemysłu spożywczego (5,87%) oraz usług (4,23%). Najmniejszy udział mają tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zagrodowej (0,26%).

Poniżej przedstawiono wykresy przedstawiające przeznaczenie terenów wg obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w rozbiu na miasto Zawichost i gminę.

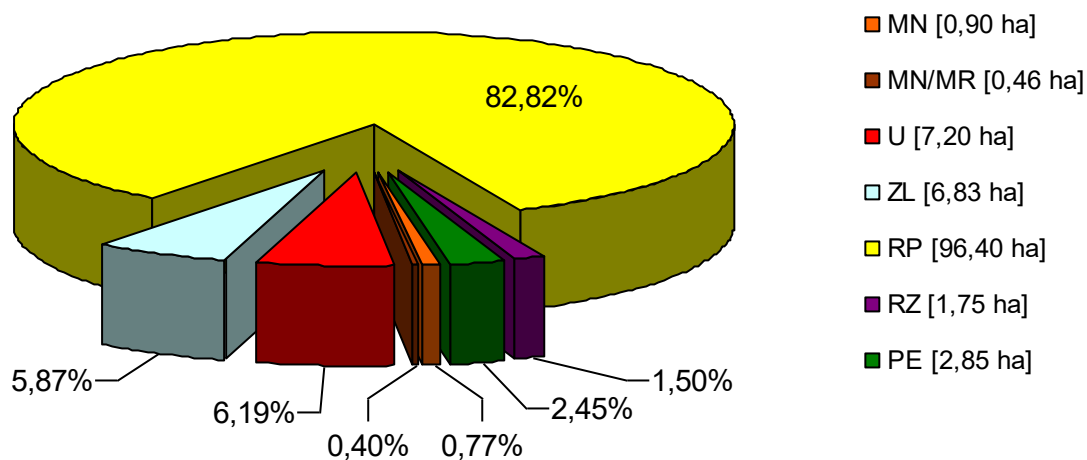
Rysunek 1. Przeznaczenie podstawowe występujące w planie miejscowym na terenie miasta Zawichost

LEGENDA: MN - tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, MW – tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, U - tereny usługowe, UT – tereny usług turystyki, RPU – tereny usług obsługi rolnictwa, P – tereny przemysłu spożywczego, ZL – lasy, RP – tereny upraw polowych i ogrodniczych, KS - tereny komunikacyjne, PE – tereny udokumentowanych złóż kopalin, I – tereny infrastruktury technicznej.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Dziennika Urzędowego Województwa Świętokrzyskiego oraz danych z Urzędu Miejskiego w Zawichocie, 2014 r.

Rysunek 2. Przeznaczenie podstawowe występujące w planach miejscowych na terenie gminy

LEGENDA: MN - tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, MN/RM - tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zagrodowej, U - tereny usługowe, ZL - lasy, RP – tereny upraw polowych i ogrodniczych, RZ – tereny łąk i pastwisk, PE – tereny udokumentowanych złóż kopalin.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Dziennika Urzędowego Województwa Świętokrzyskiego oraz danych z Urzędu Miejskiego w Zawichocie, 2014r.

Poniżej przedstawiono tabelę ilustrującą aktualną sytuację prawną umożliwiającą implementację prawa miejscowego w poszczególnych obrębach geodezyjnych.

Tabela 3. Zestawienie informacji statystycznych dotyczących obowiązujących mpzp w podziale na obręby geodezyjne

L.p.	Obręb geodezyjny	Powierzchnia obrębu geodezyjnego [ha]	Liczba planów w danym obrębie	Powierzchnia ogólna obowiązujących planów w danym obrębie [ha]	Powierzchnia obrębu objęta planami [%]
1	Chrapanów	437,35	0	0,0	0,0
2	Czyżów Szlachecki	263,65	1	10,11	3,84
3	Czyżów Plebański	86,55	0	0,0	0,0
4	Dąbie	277,65	0	0,0	0,0
5	Dziurów	360,65	0	0,0	0,0
6	Józefków	309,05	0	0,0	0,0
7	Kolecin	96,75	0	0,0	0,0
8	Linów	933,45	0	0,0	0,0
9	Linów Kolonia	898,75	0	0,0	0,0
10	Pawłów	399,55	0	0,0	0,0
11	Piotrowice	482,85	1	106,29	22,01
12	Podszyn	356,55	0	0,0	0,0
13	Wygoda	207,55	0	0,0	0,0
14	Wyspa	90,65	0	0,0	0,0
15	m. Zawichost	2031,00	2	58,71	2,89
OGÓLEM		8032,00	2⁷	175,10	2,18

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Dziennika Urzędowego Województwa Świętokrzyskiego oraz danych z Urzędu Miejskiego

1.1.4. Wszczęte procedury sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego

Rada Miejska w Zawichoście nie podjęła żadnej uchwały w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

1.1.5. Wydane decyzje

Wydane decyzje o warunkach zabudowy obrazują zmiany przeznaczenia terenów dla obszarów, dla których nie ma obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

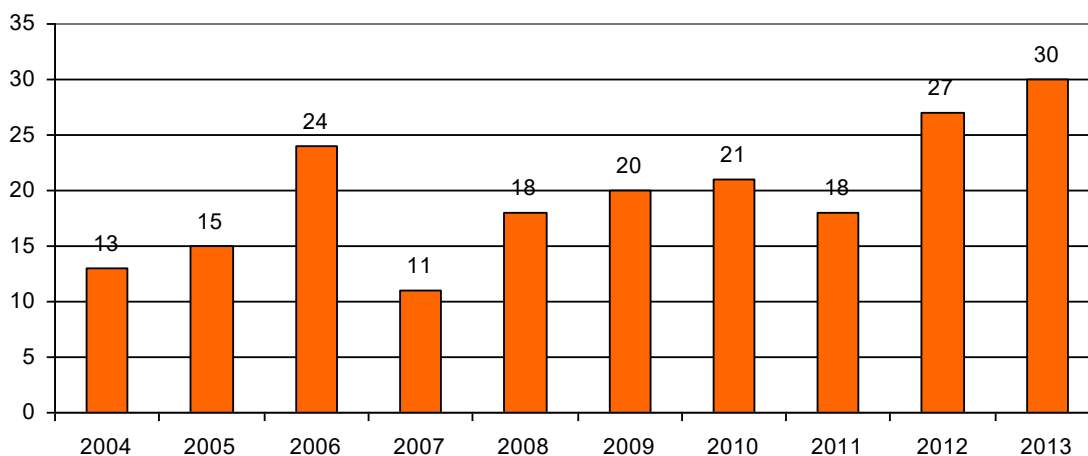
Jak wspomniano wcześniej miasto oraz obręby geodezyjne Czyżów Szlachecki i Piotrowice posiadają na części swojej powierzchni obowiązujące mpzp. W pozostałych obrębach przeznaczenie i zagospodarowanie terenów prowadzone jest przede wszystkim w oparciu o decyzje o warunkach zabudowy oraz o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego⁸ (art. 4 ust. 2 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 r. (tekst jednolity Dz. U. z 2016 r., poz. 778, ze zm.).

W gminie miejsko – wiejskiej Zawichost, w latach 2004– 2013 wydano ogółem 227 decyzji, z czego 86,78% stanowiły decyzje o warunkach zabudowy.

Decyzje o warunkach zabudowy

Analiza wydanych decyzji o warunkach zabudowy wykazuje, iż na przestrzeni analizowanych 10 lat liczba wydawanych decyzji stale rosła, osiągając w roku 2013 poziom prawie trzykrotnie wyższy niż w roku 2004.

Rysunek 3. Liczba wszystkich wydanych decyzji na terenie miasta i gminy Zawichost w latach 2004-2013

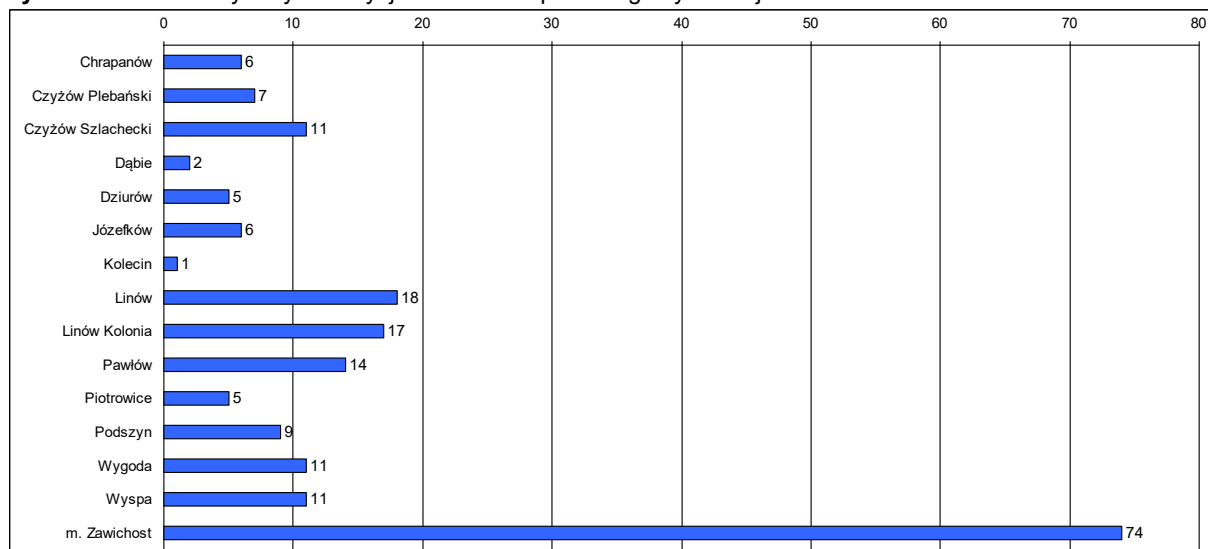
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Zawichoście, 2014 r.

⁷ zmiana planu ogólnego obejmuje swoim zasięgiem więcej niż 1 obręb geodezyjny

⁸ Od dnia 1 stycznia 2004 roku tj. po utracie ważności planów miejscowych uchwalonych przed dniem 1 stycznia 1995 r. do dzisiaj.

Najwięcej decyzji wydano na terenie miasta Zawichost, natomiast na terenie wiejskim gminy dla sołectw: Linów, Linów Kolonia i Pawłów. Większą liczbą wydanych decyzji odznaczały się także: Czyżów Szlachecki, Wygoda oraz Wyspa. Zarówno na obszarze miejskim jak i wiejskim gminy nie uwidaczniają się trendy wzmożonej aktywności mieszkańców na konkretnych terenach bądź koncentracji wybranych funkcji.

Rysunek 4. Liczba wydanych decyzji na terenach poszczególnych miejscowości w latach 2004-2013

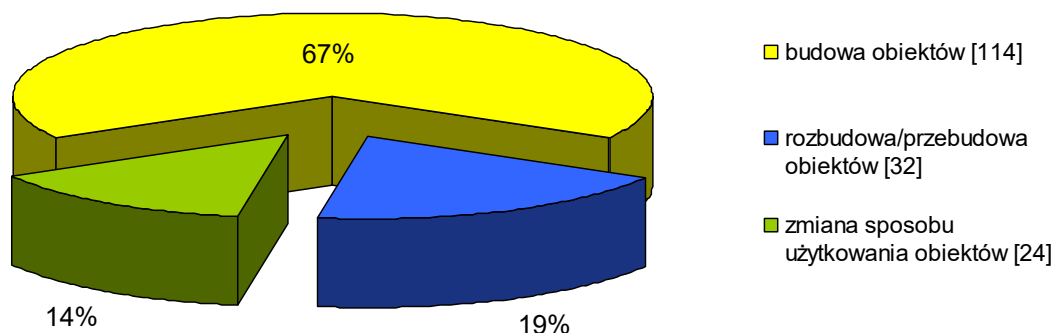

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Zawichoście, 2014 r.

Spśród grupy decyzji o warunkach zabudowy ujętych w rejestrze decyzji o warunkach zabudowy (lata 2004-2013) prowadzonym w Urzędzie Miejskim w Zawichoście, analizom poddano te, których przedmiot ma istotne znaczenie dla ustalenia przyszłych kierunków zagospodarowania przestrzennego (nie analizowano decyzji na: budowę bezodpływowych zbiorników na nieczystości ciekłe, termomodernizację budynków, zmianę konstrukcji dachu, budowę/rozbudowę/przebudowę stacji paliw, wymianę zbiornika na olej, budowę zjazdu z drogi, budowę altany ogrodowej – łącznie 27 decyzji).

Wyłoniona grupa (170 decyzji) posłużyła do przeprowadzenia analiz w zakresie budowy nowych obiektów oraz zmian jakościowych w istniejących obiektach (rozbudowa i/lub nadbudowa i/lub przebudowa, zmiana sposobu użytkowania) celem zbadania aktualnych trendów i problemów zagospodarowania obszarów zainwestowanych.

Rysunek 5. Decyzje o warunkach zabudowy z podziałem na rodzaj inwestycji [%]

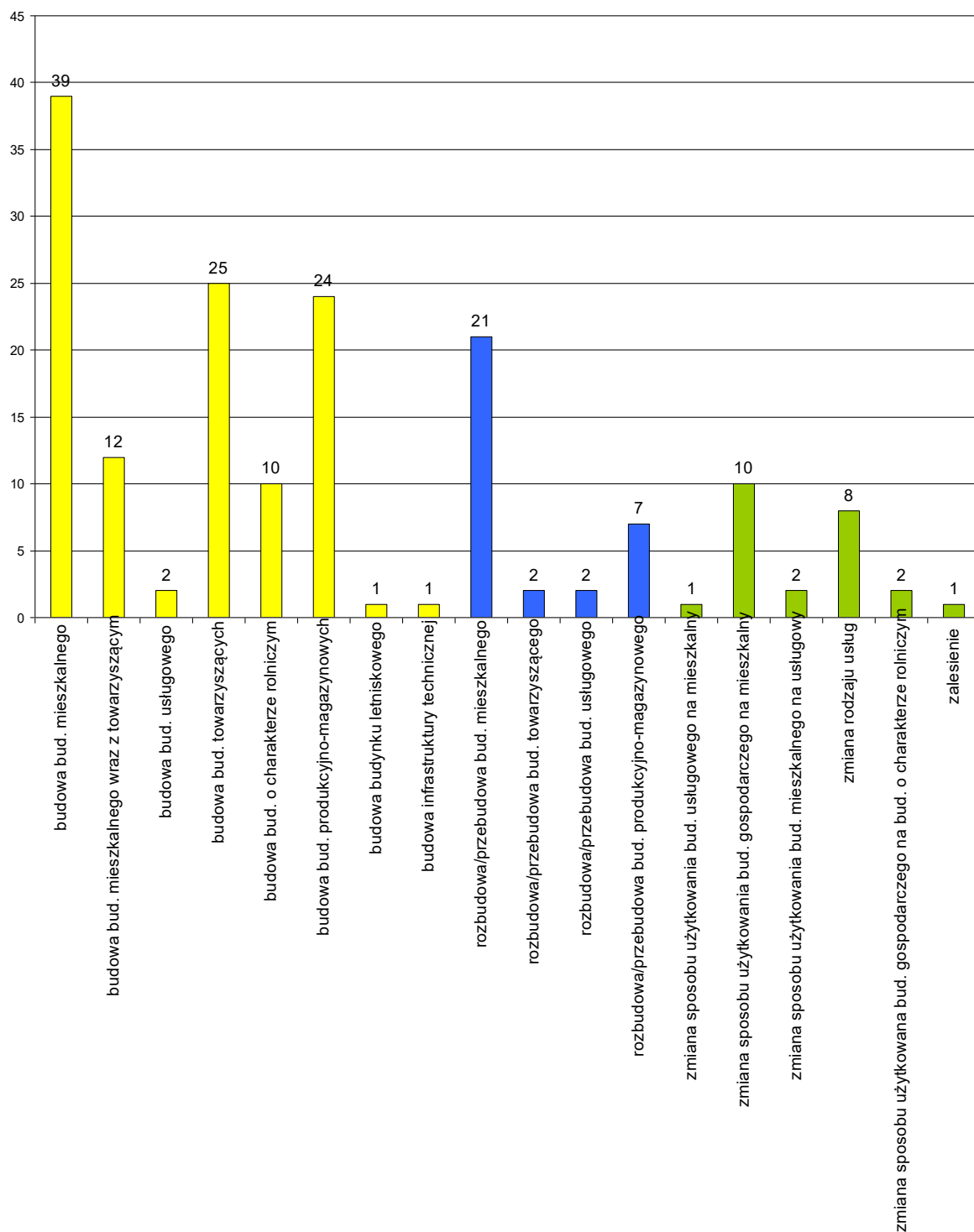
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Zawichoście, 2014 r.

Wśród decyzji wydanych na budowę nowych obiektów, największy udział przypadł decyzjom dotyczącym realizacji: budynków mieszkalnych (39 decyzji na same budynki mieszkalne i 12 na budynki mieszkalne wraz z budynkami towarzyszącymi), budynków towarzyszących – gospodarczych i/lub garażowych (25 sztuk) oraz budynków produkcyjno-magazynowych (24).

Decyzje, których przedmiotem była rozbudowa i/lub przebudowa i/lub nadbudowa istniejących obiektów, dotyczyły przede wszystkim budynków mieszkalnych (21 decyzji). Udział pozostałych typów obiektów był na niemalże jednakowym poziomie – 6 decyzji dotyczyło budynków produkcyjno-magazynowych, po 2 budynków usługowych oraz budynków towarzyszących – (garażowych i/lub gospodarczych) oraz 1 decyzja gospodarczych o charakterze rolniczym.

Ostatnią grupę stanowiły decyzje, których przedmiotem była zmiana sposobu użytkowania. Wśród tej grupy najwięcej rozstrzyga o zmianie z obecnej funkcji na budynki mieszkaniowe (10 decyzji) oraz o zmianie zakresu i rodzaju usług (8 decyzji).

Rysunek 6. Struktura wydawanych decyzji o warunkach zabudowy w podziale na rodzaj inwestycji oraz funkcję zabudowy w latach 2004-2013

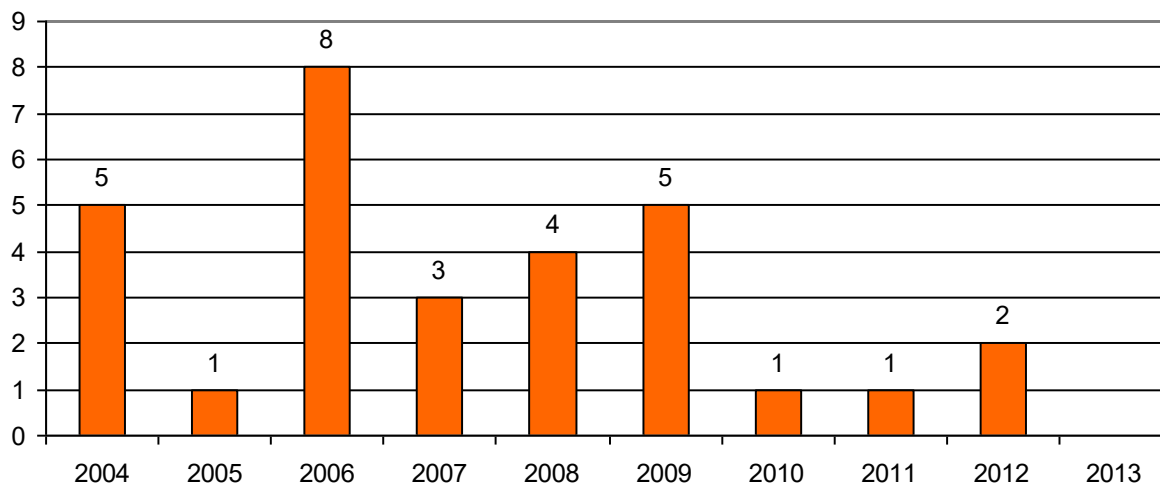

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Zawichoście, 2014 r.

Decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego

Analiza wydanych decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego wykazuje ich względną równowagę w wydawaniu corocznym – ich liczba wahała się od 1 do 8 na przestrzeni analizowanych 10 lat.

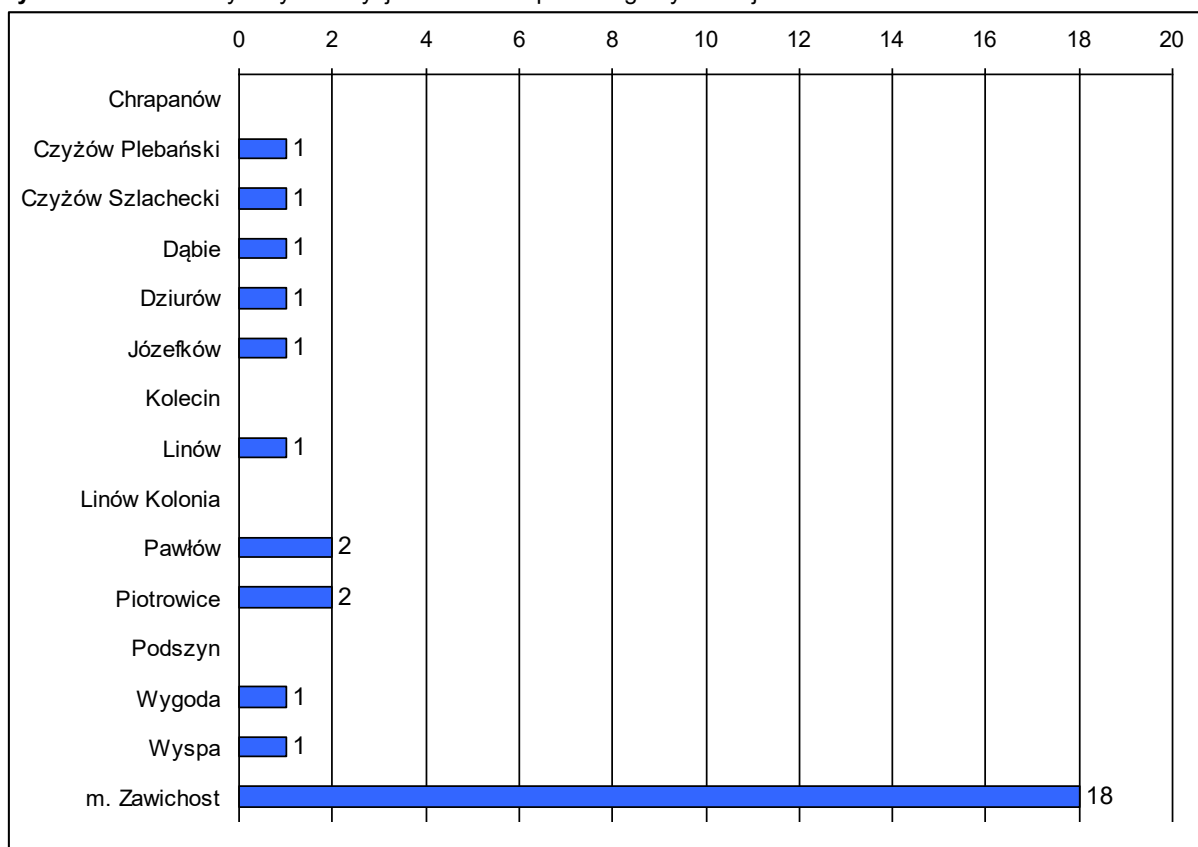
Rysunek 7. Liczba wszystkich wydanych decyzji na terenie miasta i gminy Zawichost w latach 2004-2013

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Zawichocie, 2014 r.

Najwięcej decyzji wydano na terenie miasta Zawichost. Na terenie wiejskim gminy wydano po jednej lub dwóch decyzjach dla sołectw. Zarówno na obszarze miejskim jak i wiejskim gminy nie uwidaczniają się trendy wzmożonej aktywności mieszkańców na konkretnych terenach bądź koncentracji wybranych funkcji.

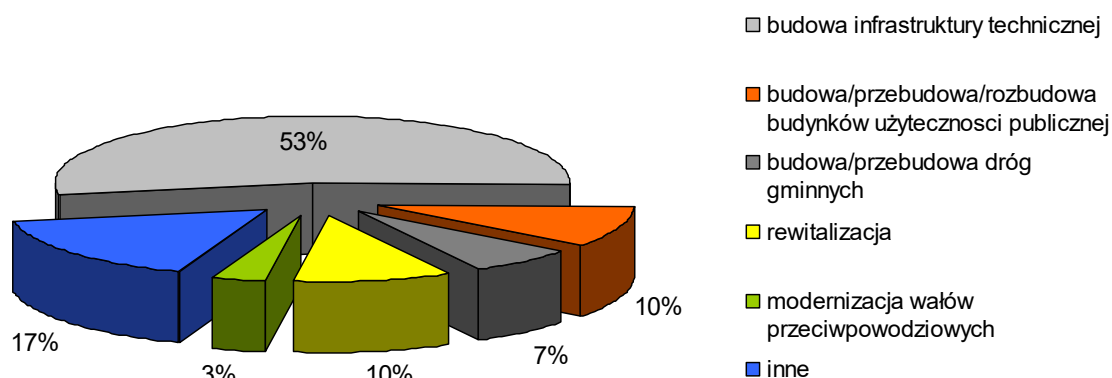
Rysunek 8. Liczba wydanych decyzji na terenach poszczególnych miejscowości w latach 2004-2013

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Zawichocie, 2014 r.

Wśród wydanych decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, największy udział przypadł decyzjom dotyczącym budowy lub przebudowy infrastruktury technicznej (16 decyzji, w tym połowa na inwestycje w granicach miasta). Po 3 decyzje wydano na realizację inwestycji związanych z modernizacją budynków użyteczności publicznej oraz na rewitalizację centrum Zawichostu. Na budowę i przebudowę dróg gminnych wydano 2 decyzje. 1 decyzja została wydana w celu przeprowadzenia modernizacji wałów przeciwpowodziowych.

Rysunek 9. Decyzje o warunkach zabudowy z podziałem na rodzaj inwestycji [%]

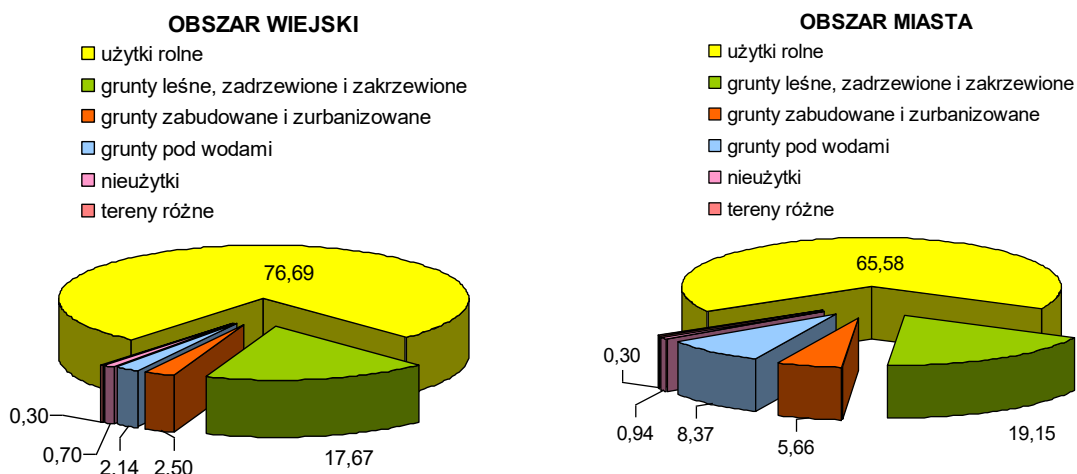

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Zawichoście, 2014 r.

1.2. DOTYCHCZASOWE ZAGOSPODAROWANIE I UZBROJENIE TERENÓW

Znaczna część obszaru gminy została przekształcona w wyniku działalności człowieka. Na tereny zurbanizowane składają się przede wszystkim tereny zabudowy mieszkaniowej, zagrodowej i szeroko rozumianej zabudowy usługowej i przemysłowej, a także ciągi komunikacyjne oraz sieci infrastruktury technicznej. Jednak nadal blisko 97% obszaru gminy to tereny otwarte, wolne od zabudowy i przekształceń.

Rysunek 10. Struktura użytkowania terenów na terenie miasta i w obszarze wiejskim gminy

Źródło: Opracowanie własne na podstawie EGIB, 2014 r.

Zarówno na obszarze wiejskim jak i miejskim największy odsetek zajmują użytki rolne – ponad 65% w mieście oraz ponad 76% na obszarze wiejskim.

W mieście wśród użytków rolnych największy obszar zajmują grunty orne – 52,25%. Pozostałą część stanowią sady (31,93%), tereny rolne zabudowane (3,45%), łąki i pastwiska trwałe (łącznie stanowią 11,39%) oraz rowy (0,96%). Ponad 5% stanowią grunty zabudowane i zurbanizowane. Wśród nich 13,35% to tereny mieszkaniowe, a 14,18% - inne tereny zabudowane. 4,88% stanowią tereny rekreacyjno-wypoczynkowe, 12,86% zurbanizowane tereny niezabudowane. 64,35% terenów zabudowanych stanowią drogi. Grunty leśne, zadrzewione i zakrzewione zajmują 19,15% obszaru miasta, a 9,60% grunty pod wodami, tereny różne i nieużytki.

Szczegółowe dane odnośnie struktury użytkowania terenu miasta Zawichost przedstawia poniższa tabela.

Tabela 4. Formy użytkowania terenu – obszar miejski

Rodzaj i wyszczególnienie	Powierzchnia [ha]
Użytki rolne	
grunty orne	696
sady	425
łąki trwałe	94
pastwiska trwałe	58
grunty rolne zabudowane	46
grunty pod stawami	0

grunty pod rowami	13
RAZEM	1332
Grunty leśne zadrzewione i zakrzewione	
las	54
grunty zadrzewione i zakrzewione	335
RAZEM	389
Grunty zabudowane i zurbanizowane	
tereny mieszkaniowe	15
tereny przemysłowe	0
inne zabudowane	16
zurbanizowane niezabudowane	3
rekreacyjne	6
tereny komunikacyjne:	
dróg	74
kolei	0
inne	0
użytki kopalne	0
RAZEM	115
Grunty pod wodami	
wody płynące	144
wody stojące	26
RAZEM	170
Użytki ekologiczne	0
Nie użytki	19
Tereny różne	6
RAZEM	2031

Źródło: Opracowanie własne na podstawie EGIB, 2014 r.

Na obszarze wiejskim widać stosunkowo duży udział gruntów leśnych, zadrzewionych i zakrzewionych. Łącznie zajmują one 17,67% powierzchni obszaru wiejskiego, z czego 71,51% stanowią lasy. Wśród użytków rolnych (stanowiących 76,69% ogółu gruntów), największy obszar zajmują grunty orne – 66,99%. 21,73% stanowią sady, zaś 7,30% łąki i pastwiska łącznie. Pozostałe 3,98% to tereny rolne zabudowane oraz grunty pod rowami. Zaledwie 2,50% zajmują grunty zabudowane i zurbanizowane, a 3,14% to grunty pod wodami, nieużytki i tereny różne.

Szczegółowe dane odnośnie struktury użytkowania obszaru wiejskiego gminy Zawichost przedstawia poniższa tabela.

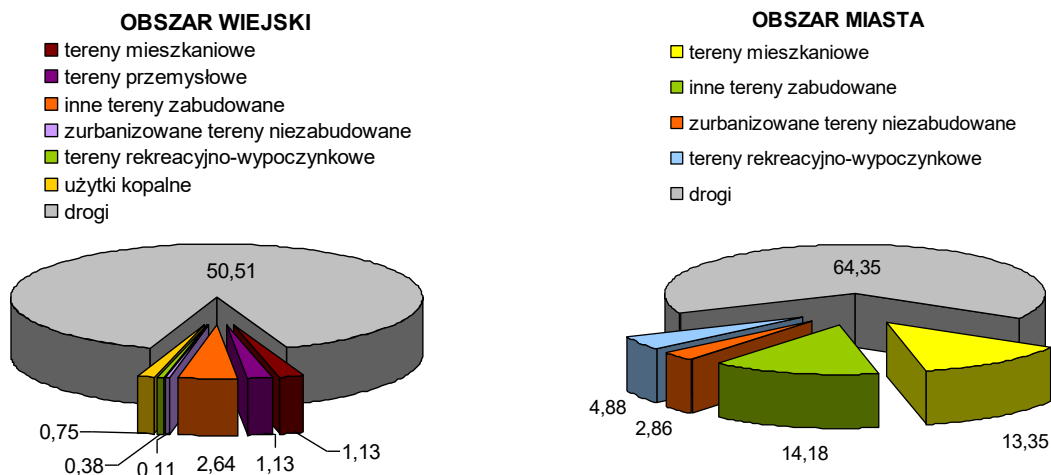
Tabela 5. Formy użytkowania terenu – obszar wiejski

Rodzaj i wyszczególnienie	Powierzchnia [ha]
Użytki rolne	
grunty orne	3083
sady	1000
łąki trwałe	245
pastwiska trwałe	91
grunty rolne zabudowane	164
grunty pod stawami	0
grunty pod rowami	19
RAZEM	4602
Grunty leśne zadrzewione i zakrzewione	
las	758
grunty zadrzewione i zakrzewione	302
RAZEM	1060
Grunty zabudowane i zurbanizowane	
tereny mieszkaniowe	3
tereny przemysłowe	3
inne zabudowane	7
zurbanizowane niezabudowane	0
rekreacyjne	1
tereny komunikacyjne:	
dróg	134
kolei	0
inne	0
użytki kopalne	2
RAZEM	150
Grunty pod wodami	
wody płynące	128
wody stojące	0
RAZEM	128
Użytki ekologiczne	0
Nie użytki	42
Tereny różne	18
RAZEM	6001

Źródło: Opracowanie własne na podstawie EGIB, 2014 r.

Tereny zainwestowania zajmują odpowiednio 150 ha dla obszaru gminy oraz 115 ha dla obszaru miasta. Strukturę terenów związanych z zabudową przedstawiają poniższe diagramy.

Rysunek 11. Struktura użytkowania terenów zainwestowanych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie EGIB, 2014 r.

1.2.1. Tereny mieszkaniowe – stan mieszkalnictwa

Ostatnie ogólnodostępne dane odnośnie stanu gospodarki mieszkaniowej na terenie gminy Zawichost pochodzą z roku 2013.

W analizowanym okresie (lata 2004-2013) ilość mieszkań w gminie Zawichost systematycznie rośnie. W 2013 r. zasoby mieszkaniowe wynosiły 1 652 mieszkania (w tym na obszarze miasta 710 mieszkań). Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania w 2013 r. na obszarze wiejskim wynosiła 23,7 m²/1 osobę i w mieście 27,7 m²/1 osobę, z kolei przeciętna powierzchnia jednego mieszkania to 69,5 m² na obszarze miejskim i 72,7 m² na obszarze wiejskim. Zaobserwować można również wzrost w średniej powierzchni użytkowej mieszkania (o 2,2 m²) oraz w powierzchni użytkowej na 1 osobę (o 2,3 m²).

Tabela 6. Zasoby mieszkaniowe w gminie Zawichost w latach 2004-2013

	zasoby mieszkaniowe	2004	2006	2008	2010	2011	2012	2013
		miasto	682	685	689	708	708	710
Ilość mieszkań [szt.]	obszar wiejski	919	919	920	940	942	942	942
Ogólna powierzchnia użytkowa [m ²]	miasto	47733	48070	48667	51203	51272	51517	106925
	obszar wiejski	62116	62235	62	65198	65438	65438	65 438
Średnia pow. użytkowa 1 mieszkania [m ²]	miasto	70,0	70,2	70,6	72,3	72,4	72,6	72,7
	obszar wiejski	67,6	67,7	67,9	69,4	69,5	69,5	69,5
Pow. użytkowa na 1 osobę [m ² /1os.]	miasto	25,3	26,4	27,0	27,2	27,5	27,4	27,7
	obszar wiejski	21,5	21,7	21,9	23,0	23,2	23,4	23,7

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS, Bank Danych Regionalnych

Zgodnie z danymi z 2007 r. według form własności w gminie Zawichost dominują mieszkania będące własnością osób prywatnych (94,28 % - 1 515 mieszkań). 3,49% (56 mieszkań) stanowią mieszkania będące w zasobie spółdzielni mieszkaniowych, a kolejne 1,06% (17) mieszkania będące własnością gminy (komunalne) oraz 1% zasoby zakładów pracy (16 mieszkań). Najmniej, bo zaledwie 0,19% (3 mieszkania) należy do pozostałych form własności, przy czym w zasobie Towarzystwa Budownictwa Społecznego (TBS) nie znajdują się żadne mieszkania.

Tabela 7. Zasoby mieszkaniowe według form własności w okresie 2004-2007

	zasoby mieszkaniowe	2004	2005	2006	2007
		miasto	20	10	10
zasoby gminy (komunalne)	obszar wiejski	5	7	7	7
	miasto	56	56	56	56
zasoby spółdzielni mieszkaniowych	obszar wiejski	0	0	0	0
	miasto	16	16	16	16
zasoby zakładów pracy	obszar wiejski	1	0	0	0
	miasto	588	600	601	604
zasoby osób fizycznych	obszar wiejski	912	910	911	911
	miasto	0	0	0	0
zasoby TBS	obszar wiejski	0	0	0	0

pozostałe	miasto	2	2	0	2
	obszar wiejski	1	1	1	1
zasoby ogółem	miasto	682	684	685	688
	obszar wiejski	919	918	919	919

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS, Bank Danych Regionalnych

1.2.2. Tereny usługowo – produkcyjne

Obiekty usług publicznych tj. administracji, oświaty, zdrowia, kultury, itp. zlokalizowane są przede wszystkim na obszarze miasta. W mieście zarejestrowanych jest również najwięcej podmiotów gospodarczych. Funkcje usług podstawowych, w tym komercyjnych rozwijają się także wzdłuż głównych ulic miejscowości gminnych.

Działalność gospodarcza na terenie gminy prowadzona jest przez 272 (dane na koniec 2013 r.) zarejestrowane podmioty gospodarki narodowej (na terenie miasta przez 158 podmioty, na obszarze wiejskim 114 podmioty), z czego 91,5% należy do sektora prywatnego, a pozostałe 8,5% do sektora publicznego.

Tabela 8. Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON według sekcji PKD2007 w 2010 r.

podmioty gospodarki narodowej	obszar miasta	obszar gminy	razem	razem [%]
Sekcja A rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	3	4	7	2,6
sektor publiczny	0	0	0	
sektor prywatny	3	4	7	
Sekcja B górnictwo i wydobywanie	1	1	2	0,7
sektor publiczny	0	0	0	
sektor prywatny	1	1	2	
Sekcja C przetwórstwo przemysłowe	10	5	15	5,5
sektor publiczny	0	0	0	
sektor prywatny	10	5	15	
Sekcja D wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	0	0	0	0,0
sektor publiczny	0	0	0	
sektor prywatny	0	0	0	
Sekcja E dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	1	0	1	0,4
sektor publiczny	1	0	1	
sektor prywatny	0	0	0	
Sekcja F budownictwo	12	19	31	11,4
sektor publiczny	0	0	0	
sektor prywatny	12	19	31	
Sekcja G handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	52	46	98	36,0
sektor publiczny	0	0	0	
sektor prywatny	52	46	98	
Sekcja H transport i gospodarka magazynowa	11	6	17	6,3
sektor publiczny	0	0	0	
sektor prywatny	11	6	17	
Sekcja I działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	7	3	10	3,7
sektor publiczny	0	0	0	
sektor prywatny	7	3	10	
Sekcja J informacja i komunikacja	2	0	2	0,7
sektor publiczny	0	0	0	
sektor prywatny	2	0	2	
Sekcja K działalność finansowa i ubezpieczeniowa	6	1	7	2,6
sektor publiczny	0	0	0	
sektor prywatny	6	1	7	
Sekcja L działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	5	1	6	2,0
sektor publiczny	0	0	0	
sektor prywatny	5	1	6	
Sekcja M działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	9	6	15	5,5
sektor publiczny	1	0	1	
sektor prywatny	8	6	14	
Sekcja N działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	0	1	1	0,4
sektor publiczny	0	0	0	
sektor prywatny	0	1	1	
Sekcja O administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	3	6	9	3,2
sektor publiczny	2	0	2	
sektor prywatny	1	6	7	
Sekcja P edukacja	11	5	16	5,9
sektor publiczny	9	5	14	
sektor prywatny	2	0	2	
Sekcja Q opieka zdrowotna i pomoc społeczna	10	3	13	4,8
sektor publiczny	3	0	3	
sektor prywatny	7	7	10	

Sekcja R działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	4	1	5	1,8
sektor publiczny	2	0	2	
sektor prywatny	2	1	3	
Sekcja S pozostała działalność usługowa	8	5	13	4,8
sektor publiczny	0	0	0	
sektor prywatny	8	5	13	
Sekcja T gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	3	1	4	1,7
sektor publiczny	0	0	0	
sektor prywatny	3	1	4	
Sekcja U organizacje i zespoły eksterytorialne	0	0	0	0,0
sektor publiczny	0	0	0	
sektor prywatny	0	0	0	
Ogółem	158	114	272	100
sektor publiczny	18	5	23	
sektor prywatny	140	109	249	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS, Bank Danych Regionalnych

Przewaga sektora prywatnego zaznacza się prawie we wszystkich sekcjach. Wyjątek stanowią jedynie sekcje E (dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją) i P (edukacja). Na terenie gminy nie zarejestrowano podmiotów należących do sekcji D (wytworzenie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych) oraz sekcji U (organizacje i zespoły eksterytorialne).

W 2013 r. najwięcej podmiotów gospodarczych zostało zarejestrowanych w sekcji F (budownictwo) – 26,3% wszystkich podmiotów oraz w sekcji G (handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle) i sekcji M (działalność profesjonalna, naukowa i techniczna) – po 15,8%.

1.2.3. Tereny inwestycji celu publicznego

Wśród wiodących obszarów, na których realizowane są cele publiczne o znaczeniu lokalnym należy wymienić:

- tereny gminnych dróg publicznych, ciągów pieszo - jezdnych i ciągów pieszych,
 - tereny obsługi technicznej,
 - tereny urządzeń wodnych i melioracji,
 - tereny usług publicznych,
 - tereny cmentarzy i gminnej zieleni urządzonej,
 - tereny ogólnodostępnych parkingów (miejsc postojowych dla samochodów) i/lub garaży,
 - pozostałe gminne tereny obsługi technicznej służące zaspokojeniu zbiorowych potrzeb mieszkańców.
- Szczegółową charakterystykę obiektów realizujących cele publiczne zawarto w rozdziałach poniżej.

1.2.4. Tereny zieleni i wody

Na terenie miasta struktura terenów zieleni publicznej jest dość uboga - nie ma tu parku, skwerów czy większych wkomponowanych zieleńców. Znajdują się jedynie niewielkie nasadzenia wokół zespołów kościelnych: pw. Najświętszej Maryi Panny i p.w. św. Trójcy oraz wokół zespołu klasztorowego Franciszkanów.

Na terenie gminy występują 2 parki podworskie w miejscowościach: Czyżów Szlachecki oraz Linów, nie mniej jednak, jedynie park w Czyżowie Szlacheckim można uznać za miejsce o cechach zieleni urządzonej. Drugi park oprócz starodrzewia nie posiada żadnego wyposażenia - wymaga rewaloryzacji. Do terenów zieleni zaliczyć można również nasadzenia wokół zespołu kościoła parafialnego pw. Wszystkich Świętych w Czyżowie Szlacheckim.

Układ hydrograficzny gminy Zawichost, w tym rzeki i jeziora, został scharakteryzowany w rozdziałach poniżej.

Na terenie gminy zostały wyznaczone obszarowe formy ochrony przyrody zgodnie z wymogami ustawy o ochronie przyrody, co ma głównie przyczynić się do zachowania wartości przyrodniczych i krajobrazowych.

1.2.5. Infrastruktura techniczna

Gmina Zawichost posiada 4 czynne komunalne ujęcia wody podziemnej. Poza ujęciami komunalnymi, na terenie gminy istnieją ujęcia wód podziemnych dla potrzeb indywidualnych gospodarstw domowych. Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Zawichoście zaopatruje w wodę m. Zawichost oraz wszystkie sołectwa gminy. Długość sieci wodociągowej wraz z przyłączami wynosi 103,1 km.

Sieć kanalizacji sanitarnej jest słabo rozwinięta - istnieje wyłączenie w mieście Zawichost, a jej długość wynosi 15 km. Na terenie miasta działa mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków komunalnych.

Energia elektryczna jest doprowadzana z GPZ-ów Ożarów Miasto i Gerlachów poprzez 7 magistralnych napowietrznych linii elektroenergetycznych średniego napięcia 15 kV relacji Gerlachów - Ożarów 1, Gerlachów - Ożarów 2, Gerlachów - Podgaje, Gerlachów - Romanówka, Ożarów - Gerlachów 1, Ożarów - Gerlachów 2 i Ożarów - Gerlachów 3 oraz 51 stacji transformatorowych 15/0,4 kV. Na terenie gminy brak jest Głównego Punktu Zasilającego, przewiduje się jednak jego budowę wraz z dwutorową linią zasilającą 110 kV.

Przez teren gminy przebiega linia jednotorowa 110 kV relacji Ożarów Miasto - Annopol (nie bierze udziału w zaopatrywaniu w energię elektryczną obszaru gminy) oraz sieci SN i nN będące na majątku i w eksploatacji PGE Dystrybucja S.A. Oddział Rzeszów.

Na terenie gminy nie ma zorganizowanego systemu ciepłowniczego. Cały obszar gminy i miasta zaopatrywana jest w ciepło ze źródeł indywidualnych.

Przez teren gminy Zawichost przebiega gazociąg wysokiego ciśnienia DN80, stanowiący odgałęzienia gazociągu wysokiego ciśnienia DN300 relacji Sandomierz-Ostrowiec Świętokrzyski, zasilający stację gazową redukcyjno-pomiarową I-go stopnia położoną w Dąbiu.

Karpacka Spółka Gazownictwa sp. z o.o., Oddział Zakład Gazowniczy w Sandomierzu na terenie miasta i gminy Zawichost posiada rozdzielczą sieć gazową w następujących miejscowościach: m. Zawichost, Pawłów, Czyżów Szlachecki, Czyżów Plebański, Wygoda, Dąbie, Podszyn. Pozostałe miejscowości gminy Zawichost są niezgazyfikowane

Gmina nie posiada składowiska odpadów komunalnych, odpady są odbierane przez firmy posiadające stosowne zezwolenie na działalność w tym zakresie. Na terenie gminy jest prowadzona selektywna zbiórka odpadów "u źródła" (w budownictwie mieszkaniowym i zagrodowym) oraz poprzez Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK).

Szczegółową charakterystykę głównych systemów infrastrukturalnych zawarto w rozdziałach poniżej.

1.2.6. Tereny specjalne i zamknięte

Na obszarze miasta i gminy nie występują tereny specjalne.

Decyzją Nr 3 Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 24 marca 2014 r. w sprawie ustalenia terenów, przez które przebiegają linie kolejowe, jako terenów zamkniętych (Dz. Urz. Ministra Infrastruktury i Rozwoju, poz. 25) ustalone zostały tereny zamknięte, przez które przebiegają linie kolejowe. Tereny zamknięte na obszarze gminy Zawichost stanowią działki pod linią kolejową nr 25 – Łódź Kaliska - Dębica. Są to 3 działki⁹ o łącznej powierzchni 1,09 ha, znajdujące się na terenie obrębu Wyspa.

1.2.7. Stan ładu przestrzennego i wymogi jego ochrony

W strukturze funkcjonalno-przestrzennej gminy można wydzielić w przestrzeni kilka wyróżniających się funkcji, z wyraźną dominacją: rolniczo - leśnej, mieszkaniowej oraz obsługi ludności. Analiza aktualnego zagospodarowania w kontekście istniejących uwarunkowań przyrodniczych oraz kulturowych wskazuje względną jego zgodność.

Miasto Zawichost pełni rolę wielofunkcyjnego ośrodka głównego, zapewniającego obsługę ludności gminy oraz tereny mieszkaniowe, obiekty sportu i rekreacji. Wspomagającymi ośrodkami dla Zawichostu są Czyżów Szlachecki i Linów - ze względu na walory historyczne, koncentrację usług oraz dogodne połączenia komunikacyjne (tj. bliskość Zawichostu i położenie przy drogach wojewódzkich).

W granicach miasta wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 755 (ul. Ostrowiecka) charakterystyczny jest duży odsetek obiektów usługowych. W ich strukturze funkcjonalno-przestrzennej widoczne są: tartak, magazyny, składy budowlane, obiekty handlowe, usługi związane z obsługą ruchu pojazdów, warsztaty, stacje paliw itp.

Współczesny wygląd poszczególnych miejscowości gminy wskazuje, że zarówno w przeszłości, jak i w teraźniejszości rolnictwo odgrywało tu ważną rolę. Brak jest przemysłu i dużych zakładów produkcyjnych. Preferencje mieszkańców zmierzają w kierunku przetwórstwa rolnego. Stąd w krajobrazie gminy dominuje niska zabudowa zagrodowa oraz sady.

Wysokie walory przyrodniczo-krajobrazowe predysponują wschodnią część gminy do rozwoju turystyki. Rzeźba terenu jest bardzo urozmaicona. Znajdują się tu 2 różniące się krajobrazy: Wyżyny Sandomierskiej i Małopolskiego Przełomu Wisły. Najciekawsza w rzeźbie terenu jest dolina Wisły poprzecinana starorzeczami, wąwozy oraz niewysokie wzniesienia morenowe. Na tym obszarze widoczne są też wysokie walory przyrodnicze i florystyczno-faunistyczne gminy, co dodatkowo uatrakcyjnia pasmo nadwiślańskie.

Do widocznych zabytków w krajobrazie kulturowym gminy można zaliczyć układ urbanistyczny Zawichostu, zespół podworski w Linowie, zespół pałacowo-parkowy w Czyżowie Szlacheckim oraz licznie występujące zabytki sakralne. Wszystkie są dobrze zachowane i predysponują do włączenia ich w strukturę przyszłej infrastruktury turystyczno-wypoczynkowej gminy (jako uzupełnienie atrakcji wschodniej - krajobrazowej części gminy).

W dość jednorodnym krajobrazie gminy jedynymi zauważalnymi w skali lokalnej dominantami przestrzennymi, a zarazem i kulturowymi, są zespoły sakralne w Czyżowie Szlacheckim, w Trójcy, w Zawichoście, a także zespół pałacowo-parkowy w Czyżowie Szlacheckim.

⁹ Dz. ew. nr 67 o pow. 0,41ha, dz. ew. nr 178 o pow. 0,52 ha oraz dz. ew. nr 190 o pow. 0,16 ha.

2. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU ŚRODOWISKA, W TYM STANU ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ, WIELKOŚCI I JAKOŚCI ZASOBÓW WODNYCH ORAZ WYMOGÓW OCHRONY ŚRODOWISKA, PRZYRODY I KRAJOBRAZU, W TYM KRAJOBRAZU KULTUROWEGO

2.1. STAN ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO – ZASOBY¹⁰

2.1.1. Warunki klimatyczne

Miasto i gmina Zawichost leży w obrębie lubelskiego, wyżynnego regionu klimatycznego, charakteryzującego się przewagą wpływów kontynentalnych. Roczne amplitudy temperatur są wysokie - lata są tu dość ciepłe, a zimy mroźne. Średnia temperatura (na podstawie danych IMGW dla wielolecia 1971-2000) notowana w lipcu wynosiła 17-18°C, a średnia temperatura w styczniu: od -2 do -3°C. Natomiast średnia roczna temperatura wynosiła 8-9°C.

Średnia roczna suma opadów mieści się w przedziale 550-600 mm (maksimum w lata mokre wynosi 190 mm, minimum w lata suche 90 mm w lipcu), z czego największe opady przypadają na miesiące letnie, z maksimum w czerwcu i lipcu – 70-80 mm na miesiąc (na podstawie danych IMGW dla wielolecia 1971-2000). Najniższe opady w wieloleciu 1971-2000 odnotowano w miesiącach listopad-marzec, gdzie średnia suma opadów na miesiąc nie przekraczała 30 mm.

Liczba dni pogodnych: 45-50

Liczba dni mroźnych i bardzo mroźnych: 44-51 dni

Długość zalegania pokrywy śnieżnej: 70-80 dni

Liczba dni pochmurnych: 140

Liczba dni upalnych i gorących: 35-45 dni

Okres wegetacji: 216 dni

W obrębie gminy przeważają wiatry zachodnie i południowo-zachodnie. Mniejszy udział mają wiatry południowo-wschodnie i wschodnie. Najczęstsza prędkość wiatru (22,12 % w roku) wynosi 3 m/s, a w przedziale prędkości od 0 do 5 m/s mieści się 83,7 %.

2.1.2. Budowa geologiczna

Obszar gminy pod względem geologiczno-strukturalnym położony jest w obrębie północno-wschodniej części permsko-mezozoicznego obrzeża Gór Świętokrzyskich, Synklinorium Lubelskiego i Zapadliska Przedkarpackiego.

Utwory najwyższego paleozoiku (permu) wraz z mezozoicznymi utworami triasu i jury tworzą jedno piętro strukturalne, otulające od NE trzon paleozoiczny Gór Świętokrzyskich. Granica północno-wschodnia obrzeżenia biegnie wzdłuż linii Siemno - Ożarów - Zawichost, i oddziela od kredy niecki lubelskiej. Wypiętrzenie tektoniczne utworów obrzeżenia nastąpiło podczas orogenezy alpejskiej.

Osady jury spoczywają na zdyslokowanym paleozoiku, przypuszczalnie na dewonie. Jurę dolną reprezentują piaskowce, łupki oraz ily z detrytusem roślinnym. Jura środkowa wykształcona jest w postaci iłów z wkładkami wapieni i piaskowców oraz konglomeratami pirytu. Najmłodsze utwory jury stwierdzono na powierzchni w okolicy Zawichostu. Jest ona reprezentowana przez wapienie eolitowe i margle, w których stwierdzono liczne szczątki fauny, oraz obecność krzemieni. Na powierzchni odsłaniają się one w skarpie zboczowej nad Wisłą w Zawichoście, a także w Podgórzu, w Trójcy i na południe od Czyżowa i Chrapanowa [Mapa geol.-gosp., 2001].

W obrębie synklinorium lubelskiego, w podłożu występują **skały dewońskie i karbońskie**, reprezentowane przez ilitki i mułowce z wkładkami piaskowców kwarcytowych.

Utwory kredy wykształcone są w postaci: margli piaszczystych, piasków glaukonitowych, piasków kwarcowo-glaukonitowych oraz opok z szarymi i czerwonymi krzemieniami, stwierdzonymi między innymi w wąwozach w okolicy wsi Piotrowice.

Osady miocenu wypełniające zapadlisko przedkarpackie reprezentowane są przez piaski: kwarcowo-glaukonitowe, wapienie litotamniowe, ily łupkowe, zlepieńce, wapienie detrytyczne, wapienie rafowe i serpulowe.

Największą powierzchnię terenu gminy pokrywają **utwory plejstoceniowe** związane ze zlodowaceniami. Do utworów z okresu zlodowacenia południowo-polskiego i środkowopolskiego należą:

- glina zwałowa, która składa się z trzech pokładów morenowych, przykrytych lessem. Dwa górne pokłady morenowe przegrodzone są mułkiem wapienistym, zaś dolna glina zwałowa od dwu górnych oddzielona jest serią piasków;
- piaski oraz piaski z wkładkami mułków, rzeczne, jasnoszare, prawie białe, przesegregowane. Okres ich akumulowania poprzedzony był tu okresem erozji, w czasie którego dolna glina zwałowa ulegała niszczeniu, a wymyty z niej materiał żwirowy w następnej fazie podlegał przemieszczeniu przy współdziałaniu wód wolno płynących, o czym świadczy płaskie, poziome ułożenie żwiru na glinie zwałowej i jego wtórna cementacja materiałem ilasto-piaszczystym;
- glina zwałowa z okresu zlodowacenia środkowopolskiego odsłania się przede wszystkim na zboczach dolin oraz w wąwozach.

Z okresem zlodowacenia bałtyckiego związane jest powstanie grubej warstwy lessu, który zamaskował szczegóły budowy geologicznej i rzeźby, wytworzone we wcześniejszych okresach.

Lessy tworzące powierzchnię pokrywają teren, spoczywające ponad glebą kopalną, pod którą również występują utwory lessowe starsze, charakteryzują się trzema typowymi warstwami profilu glebowego. Zasadniczym składnikiem jest less subaeralny, jasnożółty, porowaty, wapienisty, pionowo pękający. Węgiel wapnia jest rozpuszczony w skale, bądź też skupiony w konglomeratach i nalotach wzdłuż drobnych kanalików. Na stokach i zboczach występuje niekiedy less nieco spiaszczony. Spotyka się tu czasem faunę drobnych mięczaków. Oprócz

¹⁰ Na podstawie materiałów pochodzących z „Ekofizjografii Gminy Zawichost” (2005) oraz Programu ochrony Środowiska (2005)

tych lessów w skład omawianego poziomu wchodzi lessy ilaste, zglinione, lepkie, plastyczne, barwy siwej, czy szarzielonkawej, albo też ciemnożółtej z odcieniem pomarańczowym. Są one najczęściej mało wapniste lub odwapnione. W północno-wschodniej części gminy, na znacznych obszarach występują lessy spiaszczone. W północno-zachodniej części gminy, pomiędzy płatami pokrywy lessowej spłaszczonej występuje glina zwałowa oraz holocenijskie piaski eoliczne.

Najmłodsze **osady holocenijskie** to:

- namuły torfowisk i piaski humusowe występują w zagłębieniach bezodpływowych, starorzeczach, mokradłach wśród wydm. Powstają one z biomasy narastających współcześnie mchów i roślinności bagiennej;
- mady - zalegające głównie w dnie doliny Wisły, to przeważnie utwory lessowo-mułkowe, w niewielkich fragmentach ilaste, barwy ciemnobrązowej;
- piaski i mułki rzeczne - złożone w czasie wezbrań w obrębie doliny Wisły, w dnie najniższej terasy. W pobliżu koryta Wisły przeważają piaski średnio- i gruboziarniste, u góry przewarstwione mułkami, w spodzie zaś zalegające materiał żwirowy. Dalej od koryta Wisły stopniowo przewagę zyskują mułki lessowate, przemyte, suchoplastyczne, miejscami zapiaszczone. W dolinach bocznych występują mułki lessowate, przemyte, nieco zapiaszczone, suchoplastyczne, złożone przez rzekę w czasie wezbrań;
- żwiry, piaski i mułki den dolinnych - materiał skalny złożony przez wody opadowe i roztopowe w dniach suchych dolin i wąwozów. Materiał ten pochodzi ze zmywania i podmywania zboczy i stoków. W przeważających przypadkach są to zniesione, przemyte lessy, piaski i żwiry, których skład uzależniony jest od charakteru utworów zalegających pod lessem. Materiał zalegających dna dolin i wąwozów pochodzi nie tylko z transportu wodnego. W rejonach wychodni skał podlessowych jest to gruz zwietrzeli-nowy lub piasek czy żwir zsunięty grawitacyjnie ze zbocza. W wąwozach lessowych często spoczywają na dnie bloki i bryły lessu, pochodzące z obrywów zboczowych.

2.1.3. Warunki geologiczno-inżynierskie

Budowa geologiczna, stosunki wodne i zachodzące na danym obszarze procesy geomorfologiczne są zasadniczymi elementami decydującymi o warunkach geotechnicznych terenu dla rozwoju budownictwa. Warunki geologiczne dla posadowienia budynków na przeważającej części gminy są bardzo dobre. Dotyczy to większości terenów pokrytych osadami czwartorzędowymi. Lokalnie mogą się pojawiać problemy z wodami podskórnymi na terenach pokrytych glinami zwałowymi.

Do obszarów niekorzystnych do posadowienia budynków należą:

- tereny zalewowe położone w dolinie Wisły wraz z jej starorzeczami¹¹;
- obszary den dolin;
- krawędzie skarpy doliny Wisły oraz stoki wąwozów lessowych narażonych na intensywną erozję¹² (szczególnie w okolicy Linowa, Kolonii Linów, Piotrowic, Kolonii Borki, Chrapanowa, Dziurowa, Dąbia i Trójcy).

2.1.4. Rzeźba terenu

Rzeźba terenu gminy jest znacznie urozmaicona, przy czym najatrakcyjniejszy jest krajobraz doliny Wisły. W obrębie doliny występują liczne starorzecza, nadwodne zarośla, pozostałości lasów łęgowych oraz wysoka skarpa poprzecinana licznymi wąwozami w utworach lessowych. Obszar wyżyny charakteryzuje się mniejszymi różnicami wysokości niż dolina. Pokrywają go głównie pola uprawne, łąki, pastwiska i lasy.

Pod względem regionalizacji fizycznogeograficznej wg Kondrackiego miasto i gmina Zawichost znajduje się na terenie 4 mezoregionów:

<i>Prowincja:</i>	Wyżyny Polskie		Karpaty Zachodnie z Podkarpaciem Zachodnim i Północnym
<i>Podprowincja:</i>	Wyżyna Małopolska	Wyżyna Lubelsko-Lwowska	Podkarpacie Północne
<i>Makroregion:</i>	Wyżyna Kielecka		Kotlina Sandomierska
<i>Mezoregion:</i>	Przedgórze Iłżeckie	Wyżyna Sandomierska	Małopolski Przełom Wisły
			Nizina Nadwiślańska

Przedgórze Iłżeckie obejmuje tereny na północ od miejscowości Wyszmontów i Janików. Jest to dość płaska równina denudacyjna o wysokościach 180-210 m n.p.m., nachylona w kierunku północnym i północno-wschodnim, gdzie dochodzi do 160-170 m n.p.m. Występują tu nieliczne nieckowate, płaskodenne doliny o głębokości bezwzględnej 5-15 m. Dużo bardziej zróżnicowana jest wschodnia granica mezoregionu, gdzie osady lessowe i wapienne poprzecinane są licznymi wąwozami i parowami o głębokości bezwzględnej 15-40 m i szerokości do 150 m. Nachylenie stoków dolin przeważnie wynosi 5-12%, miejscami przekracza 12%. Samą granicę stanowi wysoka na 50 m krawędź doliny Wisły, oddzielająca Przedgórze Iłżeckie od Małopolskiego Przełomu Wisły.

¹¹ Holocenijskie utwory bagienne-aluwialne, wykształcone w postaci wilgotnych lub mokrych torfów i namułów organicznych położone głównie w starorzeczach Wisły, występują w stanie plastycznym oraz międko-plastycznym (są to tzw. grunty wysadzinowe) i należą do gruntów słabonośnych nie wskazanych do zabudowy. Na obszarach użytków zielonych należy liczyć się z ograniczeniami dla budownictwa lub z większym nakładem kosztów, w związku z możliwością zalegania wśród nich wkładek gruntów organicznych oraz niekorzystnymi warunkami hydrotechnicznymi (wysoki poziom wód gruntowych, dodatkowo tereny te narażone są na możliwość wystąpienia powodzi).

¹² Zagrożenie powstawania osuwisk.

Wyżyna Sandomierska obejmuje płaskie, równinne tereny akumulacji pokryw lessowych, położone w południowej części gminy. Wyżyna wznosi się na wysokość 180-210 m n.p.m., maksymalne wartości osiągając w południowej części gminy. Jest ona licznie poprzecinana wąwozami o różnej długości, szerokości (maksymalnie do 300 m) i głębokości (od 5 do 20 m). Największe z nich są często palczasto rozgałęzione tworząc bardzo rozbudowane formy. Związane jest to z podatnością pokrywy lessowej na erozję wodną. Nachylenie stoków dolin przeważnie wynosi 5-12%, miejscami przekracza 12%. Większość z wąwozów to doliny suche, a niektóre są miejscem występowania pomniejszych cieków wodnych. Przy dużych opadach suche doliny mogą wypełniać się wodą i lokalnie stwarzać zagrożenie powodziowe. Wąwozy i jary są szczególnie mocno rozwinięte w części krawędzowej Wisły. Do największych należą wąwozy zlokalizowane na południe do Czyżowa Szlacheckiego, Dąbia i Zawichostu.

Małopolski Przełom Wisły obejmuje północno-wschodnią część gminy i związany jest z doliną Wisły. Od pozostałych mezoregionów oddziela go kilkudziesięciometrowa krawędź skarpy wiślanej. W obrębie mezoregionu znajdują się: taras zalewowy i skąpo zachowany taras nadzalewowy rzeki oraz liczne starorzecza, dolinki smażne i przelewowe. Wyróżnia się tu wał przeciwpowodziowy pochodzenia antropogenicznego oraz stożki napływowe u wylotów dolin i wąwozów. Największy z nich znajduje się w Maruszowie (gmina Ożarów) i zajmuje powierzchnię kilkudziesięciu hektarów. Obszar jest bardzo zróżnicowany pod względem wysokości: od 2-5 m nad średni stan wód do 135-137 m n.p.m. Nachylenie skarpy wynosi od 15 do 50 stopni.

Nizina Nadwiślańska jako część Kotliny Sandomierskiej, zaliczana jest do makroregionu Północnego Podkarpacia. Obejmuje szeroką dolinę Wisły od Krakowa po Zawichost, długości ok. 175 km, szerokości 8-12 km i o powierzchni ok. 1880 km². Dolinę wypełniają plejstoceńskie i holocenijskie osady rzeczne o miąższości do kilkunastu metrów. Wyróżnia się obok terasy zalewowej, wyższa terasa piaszczysta (częściowo z wydrami) i terasa przykryta lessem. Pod piaskami i madami osadzonymi przez rzeki zalegają osady morskie miocenu.

Rzeźba obszaru gminy jest dość zróżnicowana. Rzędne wysokości wahają się od 134 m n.p.m. do 222 m n.p.m., co oznacza, że deniwelacje na całym obszarze nie przekraczają 90 m. Głównymi elementami rzeźby są:

- **dolina Wisły** należąca morfologicznie do Kotliny Sandomierskiej, która oddzielona jest krawędzią erozyjną o wysokości do 40 m od pasma wysoczyzny. W obrębie dna doliny występuje terasa zalewowa do 4 m powyżej zwierciadła wody, położona na wysokości od 134 do 138 m n.p.m., stanowiąca najniższej położone tereny gminy oraz terasa zalewowa wyższa, o wysokości 4-6 m nad poziom zwierciadła Wisły, użytkowana rolniczo;
- wyżyna z resztkami równi, przeważnie plioceńskich. W części południowej starsza rzeźba okryta grubą pokrywą lessową z zespołem form towarzyszących o wysokości 180-222 m n.p.m. i deniwelacjach 20-45 m.

Powierzchnia pofalowana, rozcięta licznymi formami erozyjnymi, opada łagodnie do doliny Czyżówki. W części północnej zabudowana z glin zwałowych i lessów piaszczystych o wysokości 180-199 m n.p.m. i deniwelacjach 15-30 m. Powierzchnia płaska, mało pofalowana, doliny w większości o łagodnie opadających stokach.

W obrębie tych jednostek występują liczne formy morfologiczne (m.in. wąwozy, parowy, zbocza dolin, osuwiska czy doliny denudacyjne), których powstanie jest uwarunkowane budową geologiczną lub erozyjno-akumulacyjną działalnością rzek.

Wpływ człowieka na rzeźbę terenu dotyczy zmian liniowych i powierzchniowych. Zmiany liniowe dotyczą utworzenia skarpi lub nasypów przy budowie dróg i linii kolejowej oraz utworzenia wału przeciwpowodziowego w dolinie Wisły. Zmiany powierzchniowe to przede wszystkim powierzchniowa eksploatacja surowców (obecnie zaniechana) prowadzona głównie w środkowej i środkowo-wschodniej części gminy, oraz wyrobiska poeksploatacyjne. W mniejszym stopniu lokalne zmiany rzeźby terenu związane z posadowieniem budynku.

2.1.5. Surowce naturalne

Na terenie miasta i gminy Zawichost występują następujące surowce naturalne: wapienie, opoki, ziemia krzemionkowa, surowce ceramiki budowlanej (gliny i lessy), fosforyty, kruszywo naturalne (żwir i pospółki oraz piaski).

Na skalę przemysłową w II połowie ubiegłego wieku w Piotrowicach wydobywano metodą odkrywkową ziemię krzemionkową na potrzeby przemysłu chemicznego. Złoże zostało już wyczerpane, a odkrywka zrehabilitowana. Obecnie na podstawie koncesji Marszałka Województwa Świętokrzyskiego oraz koncesji Starosty Sandomierskiego nie jest eksploatowane żadne złoże kopaliny na terenie miasta i gminy Zawichost. Nie występują tu także obszary i tereny gómicze.

Zgodnie z rejestrem złóż kopalin prowadzonym przez Państwowy Instytut Geologiczny (MIDAS) na analizowanym obszarze znajdują się 2 3 udokumentowane złoża kopaliny: złoże ziemi krzemionkowej „Piotrowice” (eksploatacja złoża zaniechana w 1991 r.), oraz złoże kruszywa naturalnego „Zawichost-Pogórze” (złoże piasków - rozpoznane szczegółowo) oraz złoże piasku „Piotrowice I”¹). Szczegółowe informacje odnośnie udokumentowanych złóż kopaliny zawiera Rozdział 3.2.

Rysunek 12. Rozmieszczenie złóż kopalin – po lewej złoże „Piotrowice”, po prawej „Zawichost-Pogórze”, u dołu „Piotrowice I”¹⁾

Źródło: <http://geoportel.pgi.gov.pl/midas-web>

Eksploatacja powierzchniowa, prowadzona na terenie gminy, wywołała szereg zmian w środowisku. Zmianie uległo pokrycie terenu, warunki wodne, warunki bytowania roślin i zwierząt. Trwałym przekształceniem uległa rzeźba terenu i krajobraz, a wyrobiska i hałdy poeksploatacyjne wymagają przeprowadzenia szerokiej rekultywacji terenu po zakończeniu wydobycia.

2.1.6. Warunki glebowe

Budowa geologiczna podłoża powoduje, że pokrywa glebowa, wytworzyła się na grubej pokrywie lessowej. Dzięki temu na znacznych obszarach gminy, zwłaszcza wyżej położonych, występują gleby lekkie, porowate, bogate w węgiel wapnia, nie stwarzające trudności w uprawie roli.

Nieco mniejszą wartość posiadają gleby na stokach i zboczach, narażonych na intensywniejsze działanie procesów erozji gleb i na powierzchniowe zmywanie warstwy humusowej, w wyniku czego na niektórych terenach obserwuje się gleby na lessach niskiej jakości.

Cięższe i trudniejsze do uprawy gleby powstają na lessach zglinionych, lub na glinach zwałowych, względnie w obszarach nie głębokiego zalegania tych utworów, z czym wiąże się płytkie występowanie wód gruntowych.

Gleby madowe, zaliczane do najwyższej klasy, występują głównie w dolinie Wisły i bocznych dolinach. Przy racjonalnym zmeliorowaniu wykorzystywane są pod uprawę warzyw, a przy większym uwilgoceniu jako łąki.

Według bonitacyjnej klasyfikacji gleb, którą przeprowadza się według aktualnej lub potencjalnej produktywności, gleby występujące na terenie gminy zaliczane są do najlepszych, bardzo dobrych i dobrych. Gleby te, klas od I do IIIb występują na powierzchni ponad 70% gruntów ornych i nieco ponad 25% użytków zielonych, przy czym największy udział mają gleby klas II i III. Szczegółowe zestawienie powierzchni zajmowanej przez grunty rolne i użytki zielone, z podziałem na klasy bonitacyjne, zawiera poniższa tabela.

Tabela 9. Klasy bonitacyjne gleb na terenie miasta i gminy Zawichost

Klasy bonitacyjne Użytki rolne	Miasto Zawichost		Gmina Zawichost		Razem	
	ha	%	ha	%	ha	%
I	40,86	3,45	101,87	2,25	142,73	2,50
II	461,7	38,94	1123,71	24,87	1585,41	27,79
III a	381,95	32,21	1276,54	28,25	1658,49	29,08
III b	173,46	14,63	583,26	12,91	756,72	13,27
IV a	49,31	4,16	688,15	15,23	737,46	12,93
IV b	49,62	4,19	361,23	7,99	410,85	7,20
V	21,36	1,80	292,14	6,47	313,5	5,50

VII	7,38	0,62	91,5	2,03	98,88	1,73
suma	1185,64	100,00	4518,4	100,00	5704,04	100,00
Użytki zielone	<i>ha</i>	<i>%</i>	<i>ha</i>	<i>%</i>	<i>ha</i>	<i>%</i>
I	0	0,00	3,97	1,00	3,97	0,55
II	27,2	8,41	20,89	5,25	48,09	6,67
III	55,37	17,11	76,41	19,20	131,78	18,27
IV	65,99	20,40	92,42	23,23	158,41	21,96
V	86,27	26,67	144,84	36,40	231,11	32,03
VI	88,7	27,42	49,12	12,34	137,82	19,10
VIz	0	0,00	10,26	2,58	10,26	1,42
suma	323,53	100,00	397,91	100,00	721,44	100,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PODGiK w Sandomierzu

Warunki glebowe miasta i gminy Zawichost są sprzyjające dla rozwoju rolnictwa. Najlepsze gleby (klasy I – III), występują w pasie sołectw południowych. Są tutaj gleby brunatne właściwe, brunatne wylugowane i kwaśne oraz biellicowe właściwe i pseudobiellicowe. Drugi obszar najlepszych gleb jest w północno-wschodniej części gminy. Występują tam mady i brunatnoziemy. Obszary pasa środkowego i północno-zachodniego gminy mają gleby znacznie słabsze.

Na terenie gminy występują:

1 – kompleks pszenno-bardzo dobry. Są to gleby lessowe, o dużej warstwie próchnicy, przepuszczalne, przewiewne, ale dobrze nasiąkliwe. Gleby te zaliczane są do klas bonitacyjnych I i II.

2 – kompleks pszenno-dobry. Są to gleby bardziej zwarte, z okresowymi niedoborami wody. Gleby te zaliczane są do klas bonitacyjnych IIIa i IIIb.

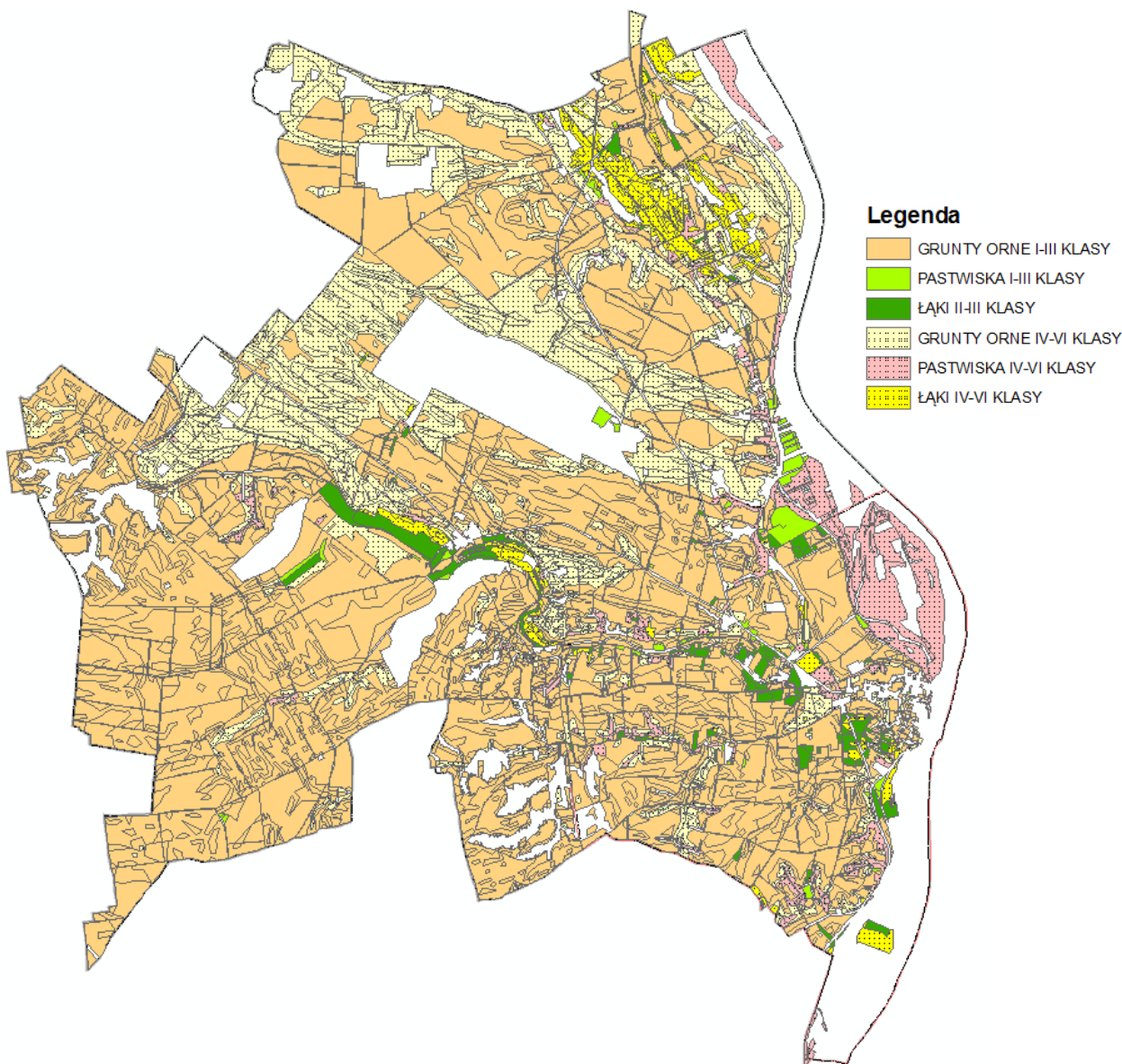
5 – kompleks żytni. Są to gleby piaszczysto-gliniaste, wylugowane i często zakwaszone, podatne na przesuszenia. Gleby tego kompleksu zaliczane są do klas IVa i IVb.

Lokalnie, na niewielkich obszarach występują kompleksy;

- 3 – pszenno-wadliwy,
- 4 - żytni bardzo dobry,
- 6 - żytni słaby.

Pod względem typów gleb zdecydowanie przeważają: w południowej i zachodniej części gminy - gleby brunatne właściwe (B), w centralnej części - brunatne wylugowane i kwaśne (BK) oraz biellicowe właściwe i pseudobiellicowe (A), natomiast w północno-wschodniej części - mady o niewykształconym profilu i brunatne czarnoziemy (F). W składzie mechanicznym gleb dominują utwory lessowe i lessowate, piaski gliniaste lekkie i pyły zwykłe. Użytki zielone występujące na terenie gminy zaliczane są w większości do użytków zielonych bardzo dobrych i dobrych (1z) oraz średnich (2z) na glebach brunatnych (B) i madach (F). Drzewostany leśne rozwinęły się głównie na glebach brunatnych wytworzonych na piaskach słabo gliniastych lub gliniastych lekkich oraz madach powstałych na pyłach zwykłych.

Rysunek 13. Rozmieszczenie klas gleb w mieście i gminie Zawichost (schemat nieskalowany)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PODGiK w Sandomierzu

2.1.7. Hydrologia

Wody powierzchniowe

Na obszarze miasta i gminy Zawichost występują następujące rzeki:

- Wisła (na długości 12,5 km), stanowiąca wschodnią granicę gminy;
- Czyżówka (łącna długości 27,44 km – wg danych Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej), rozpoczynająca swój bieg w okolicach miejscowości Jankowice na terenie gminy Ożarów, uchodząca do Wisły w gminie Zawichost.

Sieć rzeczną uzupełniają suche doliny o wysokim poziomie wód gruntowych, gdzie okresowo występują ciekły wodne, rowy odwadniające oraz fragmenty starorzecza w dolinie Wisły i związane z nimi stawy.

Na tym odcinku Wisła płynie szeroką, naturalną doliną rzeczną, o szerokości do 4 kilometrów, zamykającą od południowego wschodu Wyżynę Sandomierską i Przedgórze Łżeczkie w środkowej i północnej części gminy, by następnie przejść Małopolskim Przełomem między Przedgórze Łżeczkie na zachodzie, a Wzniesienia Urzędowskie na wschodzie. Zbocza doliny Wisły zbudowane są z margli i wapieni kredy.

Koryto Wisły jest na tym odcinku naturalne, nieuregulowane, tylko miejscami umocnione i uzbrojone kamiennymi ostrogami. Obszar zalewowy ograniczony jest prawie na całym odcinku gminnym wałem przeciwpowodziowym.

W korycie rzeki występują naturalne wyspy oraz piaszczyste łąki, zmieniające często swoje usytuowanie po okresach większych wezbrań. Poniżej miejscowości Piotrowice, tereny doliny (będące równocześnie obszarem zalewowym) położone między wałem przeciwpowodziowym i krawędzią Przedgórze Łżeczkiego, stanowią obszary podmokłe oraz pozostałości starorzeczy, niewielkich zbiorników wodnych oraz rowy melioracyjne, odprowadzające nadmiar wód z terenów podmokłych.

Poziom zwierciadła wody Wisły na wodowskazie w Zawichoście dla okresu 1921 – 1990, wahał się w od 195 cm przy stanie niskim (NNW) do 756 cm przy stanie wysokim (WWW).

Podobnie jak zmienny był poziom wód w Wiśle, tak i zmienne były przepływy, które dla okresu lat 1951 – 1990 wahały się w granicach od 133 m³/s dla stanu niskiego (SNQ) do 7 450 m³/s dla stanu wysokiego (WWQ). Najniższy przepływ w tym okresie osiągnął wartość 84,0 m³/s.

Przyjmuje się, że odcinek Wisły od źródła do Zawichostu (394 km), stanowi górny odcinek jej biegu. Zlewnia tego odcinka wynosi 50 732 km².

Cała gmina Zawichost leży w zlewni Wisły. Głównym lewobrzeżnym dopływem Wisły jest rzeczka Czyżówka – (kanał Ożarów – Wisła). Jej zlewnia zajmuje powierzchnię 164,8 km² i obejmuje tereny gmin Zawichost, Ożarów i Wojciechowice. Środkowy odcinek ciek jest skanalizowany kanałem krytym. W przeszłości ten odcinek Czyżówki (około 0,6 km, między miejscowościami Chrapanów i Lisiny) miał charakter cieków okresowych. Głównym dopływem Czyżówki jest ciek od Wyszmontowa (na terenie gminy Wojciechowice zwany ciekami od Ług), którego zlewnia wynosi 48,6 km². Zlewnia Czyżówki zbudowana jest z lessu, leżącego na marglach i piaskowcach jury oraz marglach i wapieniach kredy. Obecnie kanałem Ożarów – Wisła są odprowadzane wody oraz ścieki z oczyszczalni ścieków komunalnych z miasta Ożarowa i oczyszczalni ścieków przemysłowych Cementowni „Ożarów”. Brak jest danych o wielkości przepływów w kanale.

Niewielki ciek wodny bez nazwy występuje w zachodniej części na tarasie akumulacyjnym. Zlewnia tego ciek wynosi 18,5 km². Zbiera on wody z obszaru gminy Dwikozy, a jego ujście do Wisły znajduje się na terenie gminy Zawichost.

Poniżej ujścia Czyżówki znajduje się mała zlewnia cieków koło Piotrowic – dopływu Wisły, o powierzchni 6,2 km².

Wody podziemne

Na obszarze miasta i gminy Zawichost występują 2 zbiorniki wód podziemnych ujęte w bilansie wodnym jako Główne Zbiorniki Wód Podziemnych, mianowicie:

- GZWP nr 405 Niecka Radomska - położony w północnej części gminy zbiornik typu szczelinowo-porowego w utworach kredy górnej;
- GZWP nr 422 Romanówka - zbiornik w południowej części gminy o charakterze szczelinowo-krasowym, podobnie jak GZWP nr 405 położony w utworach kredy górnej.

Informację o szacowanych zasobach zbiorników oraz głębokości ujęć zawarto poniżej.

Tabela 10. Wykaz GZWP na terenie gminy wraz ze średnią głębokością ujęć i dyspozycyjnymi zasobami

Nr zbiornika	Nazwa	Wiek utworów	Szacunkowe zasoby dyspozycyjne	Srednia głębokość ujęć
			tys. m ³ /dobę	m
405	Niecka Radomska	Kreda górna	387,78	30-70
422	Romanówka	Kreda górna, trias	14	<100

Dla zbiorników wód podziemnych zostały określone obszary wymagające najwyższej ochrony (ONO) i obszary wymagające wysokiej ochrony (OWO). Są to strefy wyznaczone w obrębie obszarów słabo lub nieizolowanych, przez które mogą do zbiorników GZWP przenikać zanieczyszczenia. GZWP Romanówka jest zbiornikiem nieudokumentowanym, natomiast dla GZWP Niecka Radomska została sporządzona w 2011 r. „Dokumentacja hydrogeologiczna określająca warunki hydrologiczne w związku z ustanowieniem obszarów ochronnych GZWP nr 405 Niecka Radomska” (szczegółowe informacje zawiera Rozdział 3.2.).

Użytkowe wody podziemne na terenie Gminy Zawichost występują w utworach czwartorzędu, trzeciorzędu i jury. Zasadnicze znaczenie dla zaopatrzenia gminy w wody pitne ma zbiornik wód podziemnych GZWP – 422 Romanówka, położony na terenach Wyżyny Sandomierskiej częściowo w gminach Zawichost, Dwikozy, Wilczyce.

Zbiornik Romanówka zajmuje niewielką powierzchnię – zaledwie 74 km², jego zasoby dyspozycyjne oceniane są na 14 tys m³/d i 580 m³/h. Wody tego zbiornika występują w utworach jury i trzeciorzędu, a w dolinie Wisły także w utworach czwartorzędu. Jest to zbiornik porowy – szczelinowy, krasowy. Średnia głębokość ujęć na tym zbiorniku przekracza 100 m miąższość pokładów wodonośnych wynosi 150 m. Zbiornik ma wyznaczony obszar najwyższej ochrony (ONO).

Na potrzeby indywidualnych gospodarstw domowych wody pobierane są z utworów czwartorzędowych. Wody te występują w piaskach podmorenowych, międzymorenowych, lessach osadzonych na iłach lub glinach. W dolinach wody podziemne występują w piaskach i żwirach plejstoceńskich lub wkładkach piaszczysto-żwirowych holocenijskich deluwii zboczowych w utworach madowych.

Większe znaczenie mają wody w utworach podlessowych oraz podmadowych, zasilane wodami migracyjnymi.

W dolinach holocenijskich rzek wody podziemne wychodzą do powierzchni morfologicznej terenu, tworząc mokradła. Występują one u podnóża stromych zboczy, które przecinają warstwy wodonośne, powodując powstanie wysięków, wycieków i źródeł.

Na terenach wyżynnych wody gruntowe pojawiają się na większych głębokościach, dochodząc do 40 m na kulminacjach terenowych.

W rejonie Romanówki i Józefkowa wody podziemne występują w utworach osadowych triasu i jury w piaszczystych wkładkach liasu i porowatych wapieniach malmu.

2.1.8. Flora

Według regionalizacji geobotanicznej Polski wg Szafera i Pawłowskiego (1972) obszar gminy położony jest w Okręgu Sandomiersko-Opatowskim (dział Bałtycki, poddział Pas Wyżyn Środkowych, kraina Miechowsko-Sandomierska).

Cechą charakterystyczną roślinności naturalnej w gminie są zbiorowiska murawowe i krzewiaste, częściowo zniekształcone, które zachowały się na zboczach wąwozów, jarów, na stromej skarpie wiślanej. Na tych obszarach występują ciepłolubne zbiorowiska roślinności kserotermicznej, z szeregiem rzadkich i chronionych gatunków roślin.

Siedliskami tych zespołów roślinnych są suche, słoneczne zbocza wzgórz, dolin rzecznych i wąwozów, z wystawą głównie południową. Gleby na tych obszarach są najczęściej płytkie, czasami skaliste, zasobne w węglan wapnia (CaCO₃).

Na siedliskach takich występują specyficzne warunki mikroklimatyczne: wysokie temperatury powietrza i gleby oraz niskie zasoby wodne. Warunki takie sprzyjają występowaniu gatunków roślin o dużych wymaganiach cieplnych i odpornych na przesuszenia.

W dolinach cieków oraz bezwodnych wąwozach występują bogate zespoły roślinności z szeregiem rzadkich i chronionych gatunków. Szczególnym obszarem z bogatą roślinnością jest dolina Wisły, gdzie występują objęte ochroną następujące rodzaje roślin.

Charakter zbiorowisk roślinnych zależy od sposobu użytkowania terenu. Zaniedbane obszary na terenie miasta, tereny przydrożne i przemysłowe porasta roślinność synantropijna. Obszary pozostające w użytkowaniu rolniczym to głównie zbiorowiska segetalne i ruderalne towarzyszące uprawom polowym. W obrębie terenów odłogowanych lub wykorzystywanych jako użytki zielone, wzdłuż cieków wodnych występują zbiorowiska łąk i pastwisk o zwiększonym udziale ziół. Na obszarze związanym głównie z doliną Wisły występują zbiorowiska roślinności wodnej (grązel żółty, salwinia pływająca), szuwary i zarośla. Występują tu też najbliższe naturalnym zbiorowiska kserotermiczne położone na skarpie Wiślanej oraz fragmenty łągów w dolinie rzeki. Obszary muraw kserotermicznych podlegają miejscami naturalnej sukcesji – zarasta je ciepłolubna roślinność krzewiasta.

W obrębie zieleni urządzonej, w parkach podworskich, na cmentarzach, w przydomowych ogrodach oraz ogrodach działkowych występują liczne gatunki introdukowane, które wypierają z jednej strony gatunki rodzime, a z drugiej wzbogacają różnorodność gatunkową na terenie gminy. Za niekorzystne należy uznać zdominowanie przez niektóre gatunki obcego pochodzenia lasów – jak wypieranie czeremchy europejskiej przez odmianę amerykańską.

Na terenie Gminy Zawichost występuje wiele cennych roślin, chronionych, zagrożonych i ginących, z których na szczególną uwagę zasługują:

1. goździk piaskowy	11. lilia złotogłów
2. bluszcz pospolity	12. obuwik pospolity
3. grązel żółty	13. orlik pospolity
4. kalina koralowa	14. parzydło leśne
5. kocanki piaskowe	15. pluskwica europejska
6. konwalia majowa	16. powojnik prosty
7. kruszyna pospolita	17. wawrzynek wilczelyko
8. kopytnik pospolity	18. widłak goździsty
9. pierwiosnka lekarska	19. wiśnia karłowata
10. wilżyna ciernista	20. zawilec wielkokwiatowy

W dolinie Wisły występują liczne gatunki roślin chronionych, w tym wymienione w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG, tj. między innymi: leniec bezpodkwiatkowy (*Thesium ebracteatum*), starodub łąkowy (*Angelica palustris*) oraz z rodziny storczykowatych obuwik pospolity (*Cypripedium calceolus*).

2.1.9. Fauna

Jak podaje „Ekofizjografia Gminy Zawichost” (2005) duże zróżnicowanie środowiskowe stwarza dogodne warunki bytowania dla wielu gatunków zwierząt o różnorodnych wymaganiach siedliskowych i decyduje o bogactwie gatunkowym fauny. Docierają tutaj zwartymi zasięgami, bądź pojedynczymi stanowiskami, gatunki zwierząt należące do różnych elementów zoogeograficznych.

Występują tu gatunki wpisane do „Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt”, a także wiele gatunków zwierząt objętych ochroną gatunkową w Polsce.

Niezwykle bogata jest entomofauna, szczególnie ta związana ze zbiorowiskami kserotermicznymi. W środowisku tym występuje szereg gatunków motyli, trzmieli, muchówek oraz np. cykady i modliszki.

Występuje tu też większość krajowych gatunków płazów i gadów, jednak ich liczebność stale maleje. Bogata jest także awifauna reprezentowana przez ok. 150 gatunków ptaków, co stanowi 40% gatunków obserwowanych w Polsce.

Na szczególną uwagę zasługują gatunki zagrożone: ostrygojad, sieweczka obroźna, mewa pospolita, rybitwa białoczelna i zwyczajna oraz gatunki o specjalnym statusie ochronnym, polegającym na wyznaczeniu stref ochronnych wokół ich gniazd: bocian czarny, orlik krzykliwy, cietrzew, kania ruda oraz gatunki wodno-błotne, które mają swoje ostoje na terenach podmokłych lub w starorzeczach.

Duże jest również bogactwo gatunkowe ryb, w tym gatunków ciepłolubnych. Liczne są ssaki, w tym m.in. bóbr europejski, który sztucznie introdukowany, zaczął wykazywać naturalną ekspansję. Obserwuje się liczne ssaki łowne. Wśród gatunków ssaków w lasach na terenie opracowania występują i migrują: sarna (*Capreolus capreolus*), jeleń szlachetny (*Cervus elaphus*), dzik (*Sus scrofa*). Poza wymienionymi dużymi zwierzętami na terenie gminy występują drobne gryzonie, takie jak:

- popielica - *Glis glis*;

- ryjówka aksamitna - *Sorex araneus*;
- ryjówka malutka - *Sorex minutus*;
- rzęsorek rzeczek - *Neomys fodiens*;
- smużka leśna - *Sicista betulina*;
- zając szarak - *Lepus capensis*.

Gmina położona jest w sąsiedztwie korytarza ekologicznego o znaczeniu krajowym, związanym z doliną Wisły. Dolina jest miejscem występowania licznych ptactwa i została objęta ochroną w ramach sieci Natura 2000 (obszar Natura 2000 „Przełom Wisły w Małopolsce”). Zidentyfikowane gatunki zwierząt, objęte art. 4 dyrektywy 2009/147/WE i gatunki wymienione w załączniku II do dyrektywy 92/43/EWG, na terenie obszaru Natura 2000 „Przełom Wisły w Małopolsce” to:

- bezkręgowce: szlaczkoń szafraniec (*Colias myrmidone*), zalotka większa (*Leucorrhinia pectoralis*), czerwoczyk nieparek (*Lycaena dispar*), modraszek nausitous (*Maculinea nausithous*), modraszek telejus (*Maculinea telejus*), trzepla zielona (*Ophiogomphus cecilia*);
- ryby: boleń pospolity (*Aspius aspius*), koza pospolita (*Cobitis taenia*), piskorz (*Misgurnus fossilis*), różanka pospolita (*Rhodeus sericeus amarus*);
- ptazy: kumak nizinny (*Bombina bombina*);
- gady: żółw błotny (*Emys orbicularis*);
- ptaki: zimorodek (*Alcedo atthis*), krzyżówka (*Anas platyrhynchos*), kulon zwyczajny (*Burhinus oedichnemus*), biegus zmienny (*Calidris alpina*), biegus krzywodzioby (*Calidris ferruginea*), biegus malutki (*Calidris minuta*), biegus Temmincka (*Calidris temminckii*), sieweczka obroźna (*Charadrius hiaticula*), bocian biały (*Ciconia ciconia*), błotniak stawowy (*Circus aeruginosus*), błotniak łąkowy (*Circus pygargus*), dzięcioł białoszyi (*Dendrocopos syriacus*), czapla biała (*Egretta alba*), czapla nadobna (*Egretta garzetta*), ortolan (*Emberiza hortulana*), ostrygojad zwyczajny (*Haematopus ostralegus*), bielik zwyczajny (*Haliaeetus albicilla*), gąsiorek (*Lanius collurio*), mewa czarnogłowa (*Larus melanocephalus*), biegus płaskodzioby (*Limicola falcinellus*), bielaczek (*Mergus albellus*), nurogęś (*Mergus merganser*), rybołów zwyczajny (*Pandion haliaetus*), batalion (*Philomachus pugnax*), rybitwa białoczarna (*Sterna albifrons*), rybitwa wielkodzioba (*Sterna caspia*), rybitwa rzeczna (*Sterna hirundo*), jarzębatka (*Sylvia nisoria*), łączak (*Tringa glareola*), kwoczek (*Tringa nebularia*);
- ssaki: mopek (*Barbastella barbastellus*), bóbr europejski (*Castor fiber*), wydra (*Lutra lutra*), nocek Bechsteina (*Myotis bechsteinii*), nocek tydkowłosy (*Myotis dasycneme*), nocek duży (*Myotis myotis*).

Poza wymienionymi powyżej gatunkami na terenie gminy i w przestrzeni miejskiej można spotkać następujące gatunki:

<ul style="list-style-type: none"> - gawron - <i>Corvus frugilegus</i>; - gołąb skalny - <i>Columba livia</i>; - kawka - <i>Corvus monedula</i>; - kos - <i>Turdus merula</i>; - kruk - <i>Corvus corax</i>; - mazurek - <i>Passer montanus</i>; - trznadel - <i>Emberiza citrinella</i>; - sikora bogatka - <i>Parus major</i>; 	<ul style="list-style-type: none"> - sójka - <i>Garrulus glandarius</i>; - sroka - <i>Pica pica</i>; - strzyżyk - <i>Troglodytes troglodytes</i>; - szpak zwyczajny - <i>Sturnus vulgaris</i>; - wrona siwa - <i>Corvus cornix</i>; - wróbel zwyczajny - <i>Passer domesticus</i>; - zięba - <i>Fringilla coelebs</i>.
--	---

2.1.10. Powiązania przyrodnicze

Głównym celem wyznaczenia sieci korytarzy ekologicznych jest przeciwdziałanie izolacji obszarów cennych przyrodniczo, umożliwienie migracji zwierząt i roślin oraz ochrona i odbudowa bioróżnorodności na terenach o dużej wartości przyrodniczej.

Zgodnie z ustaleniami KPZK 2030 system przyrodniczy kraju składa się z dwóch podsystemów korytarzy ekologicznych: tworzonych przez doliny rzeczne oraz lądowe korytarze migracyjne dla dużych zwierząt. Sieć ta jest uzupełniona przez system regionalnych i lokalnych korytarzy ekologicznych. Na obszarach silnie zurbanizowanych, a zwłaszcza w miastach, układy ekologiczne powinny być połączone z obszarami otwartymi poprzez system zielonych pierścieni. Dzięki temu zostanie zapewniona między tymi elementami łączność ekologiczna oraz odpowiednie warunki przewietrzania tych terenów.

Węzłami sieci (biocentrami) są obszary charakteryzujące się trwałym nagromadzeniem walorów przyrodniczych o różnym formalnym statusie ochronnym (parki narodowe, części parków krajobrazowych, znaczna część obszarów Natura 2000, duże kompleksy leśne). System ten powinien zapewnić wzajemną łączność pomiędzy tymi obszarami i umożliwić migrację osobników i wymianę genów.

Powiązania zewnętrzne gminy związane są głównie z doliną rzeki Wisły, która jest korytarzem ekologicznym o randze europejskiej i łączy Bałtyk z terenami południowej Polski. Obszar środkowej Wisły, obejmujący jej dolinę od Sandomierza w dół biegu jest włączony jako węzeł ekologiczny do sieci ECONET-PL. Sieć ta jest zintegrowanym paneuropejskim systemem ochrony dziedzictwa przyrodniczego utworzonym przez Międzynarodową Unię Ochrony Przyrody. Sieć obejmuje obszary o zachowanych walorach przyrodniczych, posiadające zdolność utrzymania równowagi ekologicznej oraz tereny pomocne w zachowaniu tych cech na obszarach sąsiednich.

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego uznaje wschodnią część gminy obejmującą dolinę Wisły jako „obszary cenne przyrodniczo” z punktu widzenia prawidłowego funkcjonowania środowiska przyrodniczego w tym regionie.

Dolina Wisły objęta jest ochroną również w ramach sieci Natura 2000. Znajduje się tu obszar PLH060045 - Przełom Wisły w Małopolsce (OZW). Inną formą ochrony przyrody utworzoną na terenie doliny Wisły jest rezerwat

„Wisła pod Zawichostem”. Tereny gminy łączą się z Wisłą poprzez dolinę rzeki Czyżówki oraz mniejsze bezimienne ciek. Połączenie systemu przyrodniczego gminy z najbliższymi korytarzami ekologicznymi ustanowionymi w ramach „Projektu korytarzy ekologicznych łączących Europejską sieć ekologiczną Natura 2000 w Polsce” (2005), tj. Sieradowickim Parkiem Krajobrazowy i Dolina Kamiennej (na północ od gminy), Roztocze-Przełom Wisły oraz Roztocze (na wschód od gminy), stanowi dolina Wisły.

Poprzez korytarze ekologiczne gmina łączy się z kompleksami leśnymi położonymi w powiecie ostrowieckim, które wchodzi w skład Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Kamiennej. OChK obejmuje całą dolinę rzeki Kamiennej z jej prawobrzeżnym dopływem Kamionką oraz przylegający do niej kompleks Lasów Łżeckich. Z kolei na północ od gminy znajduje się Obszar Chronionego Krajobrazu Solec nad Wisłą oraz Chodelski Obszar Chronionego Krajobrazu. Wisła zapewnia także połączenia przyrodnicze z terenami położonymi na wschód od gminy m.in. Kraśnickim Obszarem Chronionego Krajobrazu oraz obszarem Natura 2000 Lasy Janowskie, obszarem Natura 2000 Uroczyska Lasów Janowskich czy Parkiem Krajobrazowym Lasy Janowskie.

System przyrodniczy gminy opiera się na ciekach wodnych: Czyżówce meandrującej w środkowej części gminy i Wiśle łączącej gminę z terenami przyległymi. Elementy te stanowią podstawowy układ przyrodniczy w ramach którego odbywa się funkcjonowanie przyrodnicze gminy. Powiązania funkcjonalne zapewnia towarzysząca ciekom roślinność, będąca miejscem występowania drobnej zwierzyny i ptactwa. Ciągi te umożliwiają migrację roślin i zwierząt oraz wzajemne przenikanie się terenów otwartych o różnym pokryciu i zurbanizowaniu. Poprzez te korytarze ekologiczne obszar opracowania łączy się z terenami przyległymi, w tym obszarami chronionymi o randze krajowej i międzynarodowej.

Ze względu na niską lesistość na terenie miasta i gminy Zawichost (lesistość stanowi ok. 8,8%) i duże rozdrobnienie kompleksów leśnych na terenie gminy, stanowią one jedynie uzupełnienie powiązań przyrodniczych. Ponadto podstawowy układ przyrodniczy gminy wzbogacają parki i założenia podworskie, cmentarze, tereny sportowe, nasadzenia i kępy śródpolne, zarośla wąwozów lessowych oraz pasy zieleni przydrożnej.

Umiejscowienie miasta i gminy Zawichost na tle obszarów chronionych przedstawiono na schemacie poniżej.

Rysunek 14. Miasto i gmina Zawichost na tle sąsiadujących obszarów chronionych oraz korytarzy ekologicznych

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z <http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>

2.2. STAN ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO - ZAGROŻENIA

2.2.1. Zagrożenia i stan powietrza atmosferycznego

Do głównych źródeł zanieczyszczeń powietrza zalicza się: zakłady przemysłowe, kotłownie, paleniska domowe, transport, składowiska odpadów i rolnictwo. Większość z nich to zanieczyszczenia energetyczne, powstające przy spalaniu paliw. Poszczególne kategorie zagospodarowania wpływają na stan powietrza poprzez:

- **sektor komunalno-bytowy** – głównie spalanie odpadów w domowych piecach, które nie wytwarzają wystarczająco wysokiej temperatury do całkowitego spalania odpadów, takich jak tekstylia, guma i tworzywa sztuczne. W związku z czym do atmosfery przedostają się szkodliwe substancje w postaci sadzy, węglowodorów aromatycznych, merkaptanów oraz innych szkodliwych dla zdrowia ludzi substancji. Zjawisko nasila się w okresie grzewczym, a szczególnie widoczne jest na obszarach zwartej zabudowy.
- **źródła komunikacyjne** – głównie zły stan techniczny pojazdów, przestoje w ruchu spowodowane złą organizacją ruchu lub zbyt małą przepustowością dróg; zły stan nawierzchni dróg i rodzaj paliwa. Występowanie i nasilenie tych czynników powoduje, że na skrzyżowaniach i trasach komunikacyjnych o dużym natężeniu ruchu występuje wysokie zanieczyszczenie powietrza substancjami pochodzącymi ze spalania paliw (tlenek węgla, tlenek azotu, węglowodory lotne, związki ołowiu). Emisja komunikacyjna jest bardzo nierównomierna - związana ściśle z natężeniem pojazdów i zależy od pory dnia (wzrasta w godzinach szczytu tj. dojazdu do pracy i powrotu do domu) oraz roku (wzrasta w okresie letnim - wzmożony ruch turystyczny). Ponadto emisja komunikacyjna nabiera coraz większego znaczenia ze względu na rosnącą liczbę pojazdów na drogach oraz wzmożony ruch tranzytowy. Największy ruch samochodowy, a co za tym idzie największe zanieczyszczenie liniowe, występuje na drogach o utwardzonej nawierzchni, przede wszystkim na drogach krajowych. Przez omawiany teren przebiegają drogi wojewódzkie: nr 755 i 777, które generują wzmożony ruch samochodowy, a co za tym idzie większe zanieczyszczenia liniowe.
- **emisje technologiczne** tj. emisje z pobliskich zakładów przemysłowych (procesy technologiczne, prywatne zakłady np. rzemieślnicze, rolnictwo) – główną przyczyną tego typu zanieczyszczeń jest przede wszystkim brak

lub zły stan technicznych zabezpieczeń oraz przestarzałe procesy technologiczne. Zakładów przemysłowych i energetycznych generujących duże ilości zanieczyszczeń na terenie gminy jest niewiele.

Na podstawie wyników pomiarów emisji zanieczyszczeń do powietrza w latach 2008-2012 „Raport o stanie środowiska w województwie świętokrzyskim w latach 2011-2012” (2013) zaznacza, że obserwuje się trend spadkowy w wielkości mierzonych emisji pyłów. Zawartość dwutlenku siarki w powietrzu wykazuje tendencję spadkową, stężenia tlenków azotu utrzymują się na zbliżonym poziomie, natomiast emisja pozostałych zanieczyszczeń gazowych (tlenek węgla i dwutlenek węgla) charakteryzuje się nieznacznym wzrostem w latach 2008-2011. Ogólna emisja gazów (bez CO₂) w latach 2011-2012 wykazuje trend spadkowy, w którym wyjątek stanowił rok 2011.

Z badań prowadzonych przez WIOŚ w 2012 r. wynika, iż wśród największych emitorów zanieczyszczeń na terenie województwa są zakłady związane z przemysłem energetycznym (w tym ciepłownictwem i energetyką zawodową). Drugim co do wielkości jest obecny na terenie gminy przemysł cementowo-wapienny, a w dalszej kolejności przemysł maszynowy i metalurgiczny oraz materiałów budowlanych.

Tabela 11. Udział powiatu sandomierskiego w emisji zanieczyszczeń pyłowych w województwie świętokrzyskim w latach 2011-2012

	Rok	Pyły ogółem		Zanieczyszczenia gazowe									
				SO ₂		NO _x		CO		CO ₂		pozostałe	
		Mg	%	Mg	%	Mg	%	Mg	%	Mg	%	Mg	%
Powiat sandomierski	2011	40	1,4	102	0,7	271	1,3	70	0,1	131 639	1,0	14	0,5
	2012	44	1,6	128	0,9	271	1,4	64	0,1	129 936	1,0	13	1,4
Województwo świętokrzyskie	2011	2749	100	14940	100	20792	100	49062	100	13 769 959	100	2911	100
	2012	2711	100	14087	100	19631	100	43216	100	12 614 952	100	911	100

Źródło: Raport o stanie środowiska w województwie świętokrzyskim w latach 2011-2012 (2013 r.)

Wśród zakładów i podmiotów gospodarczych posiadających przemysłowe lub energetyczne źródła zanieczyszczenia powietrza znajdują się:

- Zakłady Przetwórcze Surowców Chemicznych i Mineralnych "PIOTROWICE" Sp. z o.o. w Piotrowicach;
- PPH "Sk-Plast" w Zawichoście;
- MAS PEK w Zawichoście;
- Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej.

Zgodnie z Programem Ochrony Środowiska gminy Zawichost (2004 r.) poza przemysłowymi źródłami zanieczyszczeń powietrza w gminie Zawichost występują:

- źródła energetyczne (2 kotłownie o mocy 1 180 kW w Zawichoście i inne lokalne kotłownie),
- niska emisja (gospodarstwa indywidualne) – szczególnie w okresie zimowym,
- komunikacyjne źródła zanieczyszczeń,
- emisja niezorganizowana (oczyszczalnie ścieków, działalność drobnych zakładów usługowych),
- emisja z sąsiednich powiatów i gmin.

Największym źródłem emisji na terenie gminy są Zakłady Przetwórcze Surowców Chemicznych i Mineralnych "PIOTROWICE" Sp. z o.o. w Piotrowicach, które posiadają pozwolenie na emisję pyłów i gazów do atmosfery.

Zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tj. Dz. U. z 2016 r., poz. 672) w ramach państwowego monitoringu środowiska dokonuje się obserwacji zmian i ocen jakości powietrza. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska zobowiązany jest do sporządzania ocen pięcioletnich, wykonywanych przynajmniej co 5 lat, na potrzeby ustalenia odpowiedniego sposobu oceny jakości powietrza w poszczególnych strefach oraz ocen rocznych wykonywanych co roku.

Podstawę do rocznej oceny jakości powietrza stanowią: poziomy dopuszczalne, docelowe oraz poziomy celów długoterminowych. Oceny dokonuje się dla kryterium ochrony zdrowia (w zakresie: benzenu, dwutlenku azotu, dwutlenku siarki, ołowiu, pyłu zawieszonego PM₁₀, tlenku węgla, arsenu, kadmu, niklu, benzo(a)pirenu, ozonu i pyłu zawieszonego PM_{2,5} – począwszy od 2010 roku) oraz pod kątem ochrony roślin (w zakresie: tlenków azotu, dwutlenku siarki i ozonu).

Ocena roczna poziomu substancji w powietrzu w poszczególnych strefach oraz klasyfikacja stref dotyczy zawsze pełnego roku pomiarowego. Klasyfikacji stref dokonuje się dla każdego zanieczyszczenia, na podstawie najwyższych stężeń na obszarze strefy. Końcowym wynikiem klasyfikacji jest określenie klasy dla każdej strefy i dla każdego zanieczyszczenia ze względu na ochronę zdrowia oraz pod kątem ochrony roślin.

W 2012 r. miasto i gmina Zawichost przynależała do strefy świętokrzyskiej (PL2602), drugą strefę stanowiło miasto Kielce. Żadne ze stanowisk pomiarowych monitoringu powietrza, z których wyniki wykorzystano w ocenach jakości powietrza w województwie świętokrzyskim za lata 2011-2012, nie znajdowało się na terenie miasta i gminy Zawichost.

W klasyfikacji stref według kryterium ochrony zdrowia ludzi zarówno w 2011 r. jak i w 2012, strefa miasta Kielce oraz strefa świętokrzyska uzyskały klasę C z powodu przekroczeń norm dla pyłu zawieszonego PM₁₀, PM_{2,5} oraz benzo(a)pirenu. Obie strefy zaliczono do klasy D2 z powodu przekroczenia poziomu celu długoterminowego ozonu. Dla pozostałych zanieczyszczeń strefom nadano status klasy A z uwagi na nieprzekraczanie poziomu dopuszczalnego i docelowego dla każdej z ocenianych substancji.

Według kryterium ochrony roślin, w obu analizowanych latach strefa świętokrzyska uzyskała takie same klasy pod względem zanieczyszczenia NO_x i SO₂ (klasy A) oraz ozonu pod względem poziomu celu długoterminowego (klasa D2). Natomiast w odniesieniu stężeń ozonu do poziomu docelowego strefie nadano w 2011 roku klasę A, ale już za rok 2012 strefa uzyskała klasę C.

Wynikowe klasy dla poszczególnych rodzajów zanieczyszczeń dla stref pomiarowych obejmujących miasto i gminę Zawichost przedstawiono w tabeli poniżej.

Jak podkreślono w raporcie o stanie środowiska: dobowe stężenia pyłu przekraczające poziom dopuszczalny wykazują znaczne zróżnicowanie sezonowe stężeń – wyższe wartości charakteryzują okres grzewczy. W okresie zimowym wzrasta poziom emisji ze średnich i małych źródeł (paleniska domowe, lokalne kotłownie) w związku z koniecznością ogrzewania. Ze względu na swoje zagęszczenie, niski pułap emisji oraz stosowane rodzaje opału, są one bardzo uciążliwe. Poprawa tego stanu możliwa jest poprzez zmianę sposobu ich ogrzewania na gazowe czy olejowe oraz zwiększenie udziału ekologicznych źródeł energii.

Tabela 12. Wynikowe klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej dokonanej w 2011 i 2012 r. z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi

Nazwa strefy	Kod strefy	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy													
		dwutlenek siarki SO ₂	dwutlenek azotu NO ₂	pył zawieszony PM10	Ołów Pb	benzen C ₆ H ₆	tlenek węgla CO	ozon O ₃ *	ozon O ₃ **	Arsen As	Kadm Cd	Nikiel Ni	benzo(a)piren BaP	PM _{2,5}	PM _{2,5} *
strefa świętokrzyska	PL2602	A	A	C	A	A	A	A	D2	A	A	A	C	C	C

klasa A - klasa strefy dla zanieczyszczenia o stężeniach poniżej poziomu dopuszczalnego bądź docelowego

klasa C - klasa strefy dla zanieczyszczenia o stężeniach substancji przekraczających poziomy dopuszczalne bądź poziomy docelowe,

klasa D2 – klasa strefy dla ozonu o stężeniach przekraczających poziom celu długoterminowego

* wg poziomu docelowego

** wg poziomu celu długoterminowego

Źródło: WIOŚ, Kielce 2013

Tabela 13. Wynikowe klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej dokonanej w 2011 i 2012 r. z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin

Nazwa strefy	Kod strefy	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy			
		dwutlenek siarki SO ₂	tlenki azotu NO _x	Ozon O ₃ *	Ozon O ₃ **
strefa świętokrzyska	PL2602	A	A	A (dla 2011 r.) C (dla 2012 r.)	D2

klasa A – klasa strefy dla zanieczyszczenia o stężeniach poniżej poziomu dopuszczalnego bądź docelowego,

klasa D2 – klasa strefy dla ozonu o stężeniach przekraczających poziom celu długoterminowego

* wg poziomu docelowego

** wg poziomu długoterminowego

Źródło: WIOŚ, Kielce 2013

Na jakość powietrza na terenie gminy wpływają przede wszystkim lokalne źródła zanieczyszczeń pochodzące ze spalania paliw. Ciągłej poprawie ulega jakość powietrza pod względem zawartości siarki i tlenu węgla, co wynika z poprawiającej się jakości paliw stosowanych do ogrzewania budynków oraz stosowania nowych technologii. Wprowadzanie nowych technologii i instalacji w zakładzie produkcyjnym w Piotrowicach, również ogranicza w porównaniu do lat ubiegłych emisję pyłów. Wzrasta zawartość tlenków azotu, którego głównym źródłem pochodzenia jest transport komunikacyjny - ilość samochodów na drogach ciągle rośnie. Na ograniczenie tlenków azotu w powietrzu może wpłynąć: poprawa stanu technicznego pojazdów – nowsze samochody posiadają instalacje zmniejszające emisję szkodliwych substancji do atmosfery oraz dbanie o właściwy stan techniczny nawierzchni.

2.2.2. Klimat akustyczny

Zgodnie z Ustawą Prawo ochrony środowiska za hałas uznajemy dźwięki o częstotliwościach od 16 Hz do 16 000 Hz. Odbieranie dźwięków jako hałasu zależy od osobistych odczuć dotyczących ich uciążliwości. Dopuszczalne poziomy hałas w środowisku, w zależności od rodzaju terenu, wyznacza rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (tj. Dz. U. 2014 poz. 112).

Za główne źródła hałasu na terenie miasta i gminy należy uznać szlaki komunikacyjne (drogi i kolej – hałas komunikacyjny), w dalszej kolejności zakłady produkcyjne i lokalne źródła hałasu w postaci zakładów usługowych i przemysłowych (hałas przemysłowy).

Nasilenie hałasu ze źródeł komunikacyjnych zależy od natężenia ruchu, stanu technicznego pojazdów i dróg. Największe znaczenie i obciążenie ruchu pojazdów na terenie miasta i gminy występuje na drodze wojewódzkiej nr 755 i 777. Niewielki wpływ na hałas ma istniejąca na terenie gminy linia kolejowa nr 25 Łódź Kaliska – Dębica. Z

uwagi na znikomą długość na terenie gminy oraz jej przebieg przez tereny niezurbanizowane nie stwarza żadnych istotnych zagrożeń.

Monitoring zanieczyszczenia środowiska hałasem prowadzony przez WIOŚ nie obejmował do tej pory miasta i gminy Zawichost, stąd nie ma wiarygodnych danych odnośnie jego rzeczywistej wielkości. Należy przyjąć, że prowadzone prace modernizacji i przebudowy dróg różnych szerokości zmniejszają wpływ stanu technicznego dróg na poziom hałasu. WIOŚ za dominujące źródła hałasu przemysłowego (po dominującym hałasie drogowym) na terenie województwa uznaje głównie duże zakłady przemysłu cementowo-wapienniczego, drzewnego, żeliwnego, a także urządzenia nagłaśniające w lokalach rozrywkowych i gastronomicznych.

WIOŚ nie przytacza danych dotyczących hałasu przemysłowego na terenie miasta i gminy Zawichost. Zaznacza jedynie, że oddziaływanie akustyczne zakładów przemysłowych na środowisko ma charakter lokalny. Do największych zakładów należą Zakłady Przetwórcze Surowców Chemicznych i Mineralnych "PIOTROWICE" Sp. z o.o. w Piotrowicach i hałas związany z poszczególnymi etapami produkcji i transportu materiałów. Z uwagi na położenie zakładu uciążliwość dla mieszkańców jest mała. Zakład oddziałuje na tereny otwarte (w tym obszar leśny) i zwierzęta tam występujące.

Na ograniczenie hałasu komunikacyjnego na terenie miasta i gminy w głównej mierze wpłynie poprawa stanu technicznego dróg. Hałas przemysłowy, związany z prowadzoną działalnością ma charakter lokalny. Częściowo ograniczyć go może stosowanie nowych technologii oraz urządzeń i instalacji tłumiących hałas, przy czym nie wszędzie można je zastosować (np. wydobywanie surowców w kopalniach odkrywkowych oraz transport samochodowy urobku wewnątrz i poza kopalnią).

2.2.3. Pola elektromagnetyczne

Zagadnienia związane z ochroną środowiska przed polami elektromagnetycznymi określa ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo Ochrony Środowiska. Regulacje tam zawarte dotyczą m.in. dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku, które zróżnicowano: dla terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową oraz miejsc dostępnych dla ludności. Zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (tj. Dz. U. z 2016 r., poz. 672), pola elektromagnetyczne definiuje się jako pola elektryczne, magnetyczne oraz elektromagnetyczne o częstotliwościach od 0 Hz do 300 GHz. Oceny poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku dokonuje się w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska.

Źródłem pól elektromagnetycznych na omawianym terenie są linie energetyczne, urządzenia elektroenergetyczne wysokiego napięcia oraz stacje bazowe telefonii komórkowej. Stacje bazowe emitują pola elektromagnetyczne na dużej wysokości, nie stwarzając zagrożenia dla okolicznych mieszkańców. Na terenie miasta Zawichost znajdują się 3 stacje bazowe telefonii komórkowych. Szczegółowe dane na ich temat zawiera poniższa tabela.

Tabela 14. Stacje bazowe telefonii komórkowej na terenie miasta i gminy Zawichost (stan na 12.01.2015)

Lp.	Nazwa Operatora	Nr Decyzji	Rodz. decyzji	Data ważności	Lokalizacja	Id Stacji
1	NORDISK POLSKA Sp. z o.o.	CDMA420/8/0557/1/11	P	30.06.2021	Zawichost, dz. nr 1651/1 i 1650	12484
	POLKOMTEL Sp. z o.o.	GSM900/1/6186/2/12	P	31.01.2023		
	POLKOMTEL Sp. z o.o.	GSM900/1/7182/1/05	P	17.04.2015		
	MOBYLAND Sp. z o.o.	LTE1800/10/1064/1/12	P	31.07.2022		
	AERO 2 Sp. z o.o.	UMTS900/5/1728/1/12	P	31.10.2022		
	POLKOMTEL Sp. z o.o.	UMTS2100/3/1926/1/08	P	28.02.2018		
2	T-Mobile Polska S.A.	GSM900/2/3911/2/08	P	31.12.2017	Zawichost, dz. nr 1651/1	56143
3	Orange Polska S.A.	CDMA450/14/0491/2/13	zmP	17.12.2016	Zawichost, dz. nr 1652	2674
	Orange Polska S.A.	MNET/15/24143/3/14	zmP	31.08.2022		

zmP – zmiana pozwolenia, P – pozwolenie

Źródło: <http://www.uke.gov.pl>

W przypadku linii energetycznych konieczność ewentualnego wyznaczenia pasa ochronnego po przeprowadzeniu odpowiednich pomiarów ustala zarządca linii. Zazwyczaj ewentualne oddziaływanie pól elektromagnetycznych nie przekracza ustalonego i wyłączonego spod zabudowy pasa technicznego, wyznaczonego dla prawidłowej obsługi i konserwacji linii.

Na obszarze gminy głównym możliwym źródłem emisji pól elektromagnetycznych jest linia elektromagnetyczna 110kV relacji Ożarów Miasto – Annapol, przebiegająca przez północną część gminy. Przewidywana jest także budowa stacji elektroenergetycznej 110/15 kV (GPZ) Zawichost wraz z dwutorową linią zasilającą 110 kV (wpięcie w linię 110 kV Ożarów Miasto-Annapol).

Zgodnie z „Raportem o stanie środowiska w województwie świętokrzyskim w latach 2011-2012” (2013), w 2011 i 2012 roku do badań monitoringowych natężenia PEM wytypowano po 45 punktów pomiarowych, dla każdego roku, znajdujących się w dostępnych dla ludności miejscach usytuowanych na obszarze województwa w: centralnych dzielnicach lub osiedlach miast o liczbie mieszkańców przekraczającej 50 tys. (15 punktów), pozostałych miastach (15 punktów) oraz terenach wiejskich (15 punktów). W żadnym z punktów pomiarowo-kontrolnych nie stwierdzono

przekroczeń poziomów dopuszczalnych pól elektromagnetycznych. Zarówno w 2011 jak i 2012 r. pomiary wykonano w punkcie pomiarowym na terenie miasta Zawichost, gdzie również nie zostały przekroczone normy.

2.2.4. Zagrożenia i stan gleb

Gleby na terenie miasta oraz obszarach zwartej zabudowy wsi w znacznym stopniu uległy przekształceniu w wyniku postępującej urbanizacji obszaru. Degradacja dotyczy przede wszystkim profili glebowych oraz stanu fizykochemicznego gleb. Zmiany profili glebowych związane są z prowadzeniem prac budowlanych, obecnością gruzu. Jakość i stan pozostałych gleb ma znaczenie dla ich wykorzystania rolniczego i w dużej mierze przez rolnictwo jest kształtowany.

Zanieczyszczenia gleb na terenie gminy mają głównie charakter antropogeniczny. Dotyczą emisji zanieczyszczeń z przemysłu, transportu oraz zanieczyszczeń wynikających ze sposobu prowadzenia gospodarki rolnej (niewłaściwe stosowanie środków ochrony roślin, nawozów mineralnych lub organicznych, niewłaściwe użytkowanie rolnicze gleb).

Na terenie miasta i gminy nie prowadzi się monitoringu jakości gleb. Badania nad zawartością mikroelementów oraz potrzebami nawozowymi gleb prowadzi w ramach monitoringu jakości środowiska WIOŚ (wykorzystując materiały badawcze Okręgowej Stacji Chemiczno-Rolniczej w Kielcach oraz prace Instytutu Upraw i Nawożenia Gleb w Puławach, realizującego oceny jakości gleb w ramach monitoringu krajowego). Badania jakości gleb prowadzone są w cyklu 5-letnim od 1995 r. Prowadzone badania mają na celu określenie jakości gleb, monitoringu zmian w ich chemizmie oraz konieczności prowadzenia prac ochronnych. Starosta powiatu zobowiązany jest do prowadzenia rejestru obszarów, na których stwierdzono przekroczenie standardów jakości gleb, wraz z wykazem obszarów, dla których obowiązkowe jest przeprowadzenie rekultywacji.

Na terenie województwa świętokrzyskiego do badań w ramach monitoringu krajobrazowego wytypowano 9 punktów pomiarowych. Na terenie powiatu sandomierskiego punkt taki jest zlokalizowany w miejscowości Winiarki (nr krajowego punktu monitoringu gleb sieci IUNiG – 375), w gminie Dwikozy. Dane pochodzące z tego punktu można uznać reprezentatywne również dla gminy Zawichost, gdyż gleby są podobnego pochodzenia, antropopresja przemysłu i transportu jest podobna, struktura i sposób uprawy gruntów ornych są jednakowe.

W glebach oznaczono: właściwości podstawowe (np. skład granulometryczny, odczyn w wodzie i 1 M KCl, zawartość przyswajalnych dla roślin form potasu, fosforu, magnezu i siarki, zawartość glinu ruchomego, procentową zawartość azotu i węgla, zawartość WWA), skład jonowy kompleksu sorpcyjnego gleb (np. zawartość wymiennych form Ca, Mg, K, Na, Al, H) oraz tzw. całkowitą zawartość składników chemicznych (np. Ca, Mg, K, Na, Fe, Al, Mn, Cd, Cu, Cr, Ni, Pb, Zn). W przypadku większości cech opisujących właściwości i jakość gleby nie obserwowano istotnych zmian na przestrzeni 15 lat w porównaniu ze stanem wyjściowym. Zmiany te nie obniżyły zdolności gleb do pełnienia ich funkcji.

Generalnie można stwierdzić, że gleby województwa świętokrzyskiego charakteryzują się naturalną zawartością określonych składników chemicznych. Brak większych zmian w stężeniu mierzonych substancji czy pierwiastków wskazuje na niewielki ich dopływ na drodze antropogenicznej. Wybrane cechy określające właściwości i jakość badanych gleb w punkcie pomiarowym Winiarki odnotowane w 2010 r. zawiera poniższa tabela.

Tabela 15. Wybrane cechy określające właściwości oraz jakość gleb w pp Winiarki (gmina Dwikozy), zbadane w ramach Monitoringu Chemizmu Gleb Ornych Polski przez Instytutu Upraw i Nawożenia Gleb w Puławach w 2010 r.

Cecha	Wartość
odczyn gleb mierzony w 1 M KCl	6,1 pH
wysycenie kompleksu glebowego zasadami	87,81%
<i>zawartość pierwiastków przyswajalnych dla roślin:</i>	
fosfor przyswajalny	9,2 mg P ₂ O ₅ *100g ⁻¹
potas przyswajalny	8,3 mg K ₂ O*100g ⁻¹
magnez przyswajalny	15,8 mg Mg*100g ⁻¹
siarka przyswajalna	0,98 mg S-SO ₄ *100g ⁻¹
zawartość WWA w glebach użytków rolnych	175 µg*kg ⁻¹
<i>zawartość pierwiastków śladowych:</i>	
kadm	0,13 mg*kg ⁻¹
miedź	8,2 mg*kg ⁻¹
chrom	11,9 mg*kg ⁻¹
nikiel	13,5 mg*kg ⁻¹
ołów	10,5 mg*kg ⁻¹
cynk	33,3 mg*kg ⁻¹

Źródło: http://www.gios.gov.pl/chemizm_gleb/index.php?mod=monit

Jak podaje „Program Ochrony Środowiska” (2004) gleby występujące w gminie ze względu na minimalne zanieczyszczenia WWA i brak zanieczyszczeń metalami ciężkimi nadają się do upraw wszystkich rodzajów roślinności, bez obawy kumulacji tych zanieczyszczeń w materiale roślinnym. Obszar gminy Zawichost nadaje się do produkcji zdrowej żywności ekologicznej, tworzenia gospodarstw ekologicznych, stosujących dobrą praktykę ekologizacji produkcji żywności.

Położenie w granicach administracyjnych miasta znosi obowiązek uzyskania zgody na zmianę przeznaczenia gleb wysokich klas bonitacyjnych (I-III) na cele nierolnicze. Zmiany przeznaczenia gruntów klas I-III na terenie gminy dalej wymagają uzyskania zgody na zmianę przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze. Z uwagi na ich przyrodnicze znaczenie, działania władz powinny zmierzać do zachowania dobrych warunków glebowych, poprzez minimalizację przekształceń tych obszarów pod cele nierolnicze oraz eliminowanie możliwych źródeł zanieczyszczeń. W pierwszej kolejności na potrzeby rozwojowe miejscowości powinny być przeznaczane grunty

położone w obrębie lub w sąsiedztwie terenów już zainwestowanych, położone w zasięgu istniejącej lub planowanej w najbliższym czasie infrastruktury. Prowadzona dotychczas na terenie gminy Zawichost polityka przestrzenna uwzględniała te aspekty w dokumentach określających zagospodarowanie przestrzenne.

Wskazane dla poprawy struktury przyrodniczej oraz w mniejszym stopniu jakości gleb jest wprowadzenie roślinności śródpolnej oraz pasów zieleni izolacyjnej wzdłuż cieków wodnych i dróg, a w szczególności terenów powierzchniowej eksploatacji surowców. Poprawią one strukturę przyrodniczą obszaru (przeciwdziałanie nadmiernemu uproszczeniu agrocenoz) oraz warunki agroklimatyczne (zmniejszenie erozji wietrznej gleb, dłuższe utrzymywanie pokrywy śnieżnej, zwiększenie wilgotności). Izolacja od dróg i kopalni (jednej z głównych przyczyn zanieczyszczenia gleb) poprawi stan terenów znajdujących się w bezpośrednim ich sąsiedztwie.

2.2.5. Przekształcenia powierzchni ziemi i zagrożenie występowania masowych ruchów ziemi

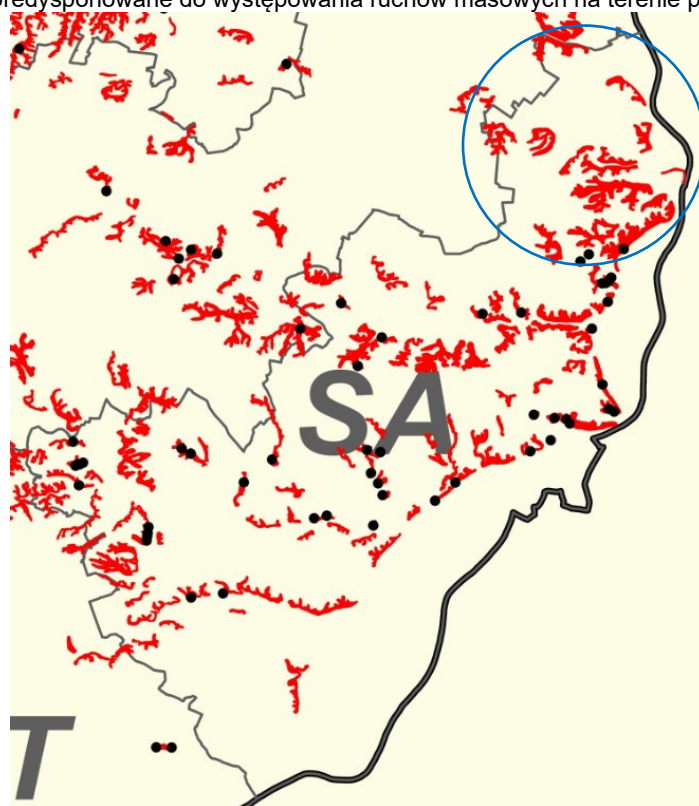
Zagrożenia powierzchni ziemi mają źródło naturalne i antropogeniczne.

W gminie nie występują osuwiska wpisane do rejestru terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi oraz tereny, na których występują te ruchy. Występują jednak obszary predysponowane do osuwania się mas ziemnych (zgodnie z danymi Państwowego Instytutu Geologicznego), co przedstawia poniższy rysunek. Należy pamiętać, że są to jedynie ogólne i wstępne dane informujące o możliwej predyspozycji obszarów (wynikającej głównie z budowy geologicznej i morfologii) do rozwoju ruchów masowych, nie potwierdzone zwiadem terenowym, dlatego nie można ich wykorzystywać przy sporządzaniu planów zagospodarowania przestrzennego.

Naturalne zagrożenia geologiczne w postaci ruchów masowych mogą występować w dolinach (przede wszystkim w dolinie Wisły) i wąwozach pokrytych lessami. Ruchy masowe nasilają się wczesną wiosną i jesienią, ze względu na intensywniejsze opady o tej porze roku i w związku z tym większe uwilgocenie gruntu, rozmarzanie wierzchniej warstwy gruntu i znaczne różnice temperatur, podcięcie powierzchni lub jej nadmierne obciążenie. Tempo i natężenie ruchów masowych silniejsze jest na stromych zboczach, w miejscach gdzie występuje cieńsza pokrywa glebowa o małej spójności oraz ubogiej szacie roślinnej.

Najliczniejsze i najbardziej widoczne są zmiany spowodowane przez człowieka. W przypadku gminy najbardziej znacząca jest powierzchniowa eksploatacja surowców – zarówno czynne jak i zamknięte obiekty, zwłaszcza dawne wyrobisko „Piotrowice”. Na terenie gminy wydobywanie prowadzone było metodą odkrywkową. W związku z dużym wpływem jaki wywiera powierzchniowa eksploatacja kopalni na środowisko, istotne jest przeprowadzenie rekultywacji po jej zakończeniu. Sposób prowadzenia prac - w przypadku wydobywania opartego na koncesji, określony jest w jej treści a wymóg jej przeprowadzenia spoczywa na właścicielu/przedsiębiorcy. Pozostałe zmiany o mniejszej skali oddziaływania, to głównie wykopy i nasypy drogowe, prace związane z zabudową mieszkaniową, infrastrukturą techniczną (w tym urządzeniami i obiektami melioracji).

Rysunek 15. Obszary predysponowane do występowania ruchów masowych na terenie powiatu sandomierskiego

Źródło: <http://geoportal.pgi.gov.pl/portal/page/portal/SOPO/download>

2.2.6. Zagrożenia i stan wód

Monitoring i jakość wód powierzchniowych

Podstawowym celem monitoringu wód powierzchniowych jest pozyskanie informacji o stanie wód w dorzeczu dla potrzeb planowania w gospodarowaniu wodami oraz oceny osiągnięcia celów środowiskowych.

Monitoring wód powierzchniowych, funkcjonujący w Polsce w ramach systemu Państwowego Monitoringu Środowiska (PMS), realizowany jest w punktach pomiarowych sieci krajowej, w odniesieniu do wyznaczonych jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP), które oznaczają oddzielne i znaczące elementy wód powierzchniowych, takie jak: struga, strumień, potok, rzeka, kanał lub ich części, sztuczny zbiornik wodny, jezioro lub inny naturalny zbiornik wodny, morskie wody wewnętrzne, wody przejściowe lub wody przybrzeżne. Są to podstawowe jednostki w gospodarowaniu wodami.

Zgodnie z „Raportem o stanie środowiska w województwie świętokrzyskim w latach 2011-2012” (2013), w roku 2011 badania realizowano w 32 punktach pomiarowo-kontrolnych (ppk) oceniających 31 JCWP, natomiast w roku 2012 – w 34 ppk (w tym: 31 stanowiły ppk na rzekach i 3 ppk na zbiornikach zaporowych) monitorujących łącznie 32 JCWP. Badania stanu jednolitych części wód powierzchniowych prowadzone były w ramach monitoringu: diagnostycznego, operacyjnego, badawczego oraz monitoringu obszarów chronionych. Na terenie miasta i gminy Zawichost nie ma punktów pomiarowo-kontrolnych (ppk) jednolitych części wód. Monitoringiem jakości wód powierzchniowych objęta jest wyłącznie rzeka Wisła (brak pomiarów dotyczących stanu wód Czyżówki).

Najbliższym położonym ppk w badaniach WIOŚ w Kielcach jest punkt pomiarowo-kontrolny, dla jednolitych części wód Wisły od Wisłoki do Sanu, położony w Sandomierzu. W badaniach lubelskiego WIOŚ badane są jednolite części wód Wisły od Sanu do Sanny z punktem pomiarowo-kontrolnym w Annopolu, na drugim brzegu Wisły w stosunku do miasta i gminy Zawichost. Wyniki pomiarów dla ppk w Annopolu w 2010 r. przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela 16. Jakość wód Wisły w Punkcie pomiarowo-kontrolnym Wisła - Annopol w 2012 r.

Punkt Pomiarowo-Kontrolny	Stan/potencjał ekologiczny	Stan Chemiczny	Ocena spełnienia wymagań dla obszarów chronionych	Rodzaj	Klasyfikacja wskaźników i elementów jakości wód			STAN jcw
					Klasa wyników	Badane elementy	Elementy decydujące o klasie	
Wisła - Annopol	S (stan/potencjał słaby)	D (stan dobry)	N (nie spełnia – ze względu na fitoplankton oraz eutrofizację)	Elementy biologiczne	IV	Fitoplankton, makrofity, makrobezkręgowce	Makrobezkręgowce	stan zły
				Elementy hydromorfologiczne	II			
				Elementy fizykochemiczne	II	Stan fizyczny (temperatura), warunki tlenowe (bez ChZT-Cr), zasolenie, zakwaszenie, substancje biogenne, wybrane substancje szczególnie szkodliwe		

Źródło: WIOŚ, Lublin 2013

Na jakość wód największy wpływ wywiera gospodarka ściekowa. Przy czym prezentowane wyniki zbiorcze dla Wisły wykazują, że jej stan ekologiczny jest słaby. Głównymi czynnikami decydującymi o przynależności do klasy IV są zanieczyszczenia biologiczne.

Na terenie miasta i gminy Zawichost największy wpływ na jakość wód powierzchniowych ma przede wszystkim słabo rozwinięta gospodarka wodno-ściekowa (przede wszystkim sieć kanalizacyjna), brak kanalizacji deszczowej na terenie miasta Zawichost oraz zanieczyszczenia pochodzenia rolniczego (nawozy sztuczne, środki ochrony roślin, ścieki sanitarne i gnojowica). Decydujący wpływ na jakość wód powierzchniowych będzie miał kompleksowy rozwój gospodarki wodno-ściekowej, zarówno w gminie jak i na obszarach sąsiednich.

Stan wody w kanale Ożarów-Wisła (Czyżówki), podobnie jak i pozostałych cieków występujących na terenie gminy nie jest poddawany monitoringowi.

Jednolite części wód powierzchniowych (JCWP)

Gmina Zawichost znajduje się w obszarze jednolitych części wód powierzchniowych oznaczonym europejskim kodem:

- **PLRW2000212319 - Wisła od Sanu do Sanny**, zaliczonym do regionu wodnego Górnej Wisły. W planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły, ta JCWP posiada status silnie zmienionej części wód, której stan/potencjał oceniono jako zły. Rozpatrywana jednolita część wód powierzchniowych jest niezagrożona ryzykiem nieosiągnięcia celów środowiskowych, tj. utrzymania co najmniej dobrego stanu/potencjału ekologicznego i co najmniej dobrego stanu chemicznego wód powierzchniowych do roku 2015.
- **PLRW2000212339 - Wisła od Sanny do Kamiennej**, zaliczonym do regionu wodnego Środkowej Wisły. JCWP posiada status naturalnej części wód, której stan/potencjał oceniono jako zły. Rozpatrywana jednolita część wód powierzchniowych jest zagrożona ryzykiem nieosiągnięcia celów środowiskowych, tj. utrzymania co

najmniej dobrego stanu/potencjału ekologicznego i co najmniej dobrego stanu chemicznego wód powierzchniowych do roku 2015.

- **PLRW2000262332 - Dopływ spod Linowa**, zaliczonym do regionu wodnego Środkowej Wisły. JCWP posiada status silnie zmienionej części wód, której stan/potencjał oceniono jako zły. Rozpatrywana jednolita część wód powierzchniowych jest niezagrożona ryzykiem nieosiągnięcia celów środowiskowych, tj. utrzymania co najmniej dobrego stanu/potencjału ekologicznego i co najmniej dobrego stanu chemicznego wód powierzchniowych do roku 2015.
- **PLRW2000262334 - Dopływ z jez. Czarnego**, zaliczonym do regionu wodnego Środkowej Wisły. JCWP posiada status naturalnej części wód, której stan/potencjał oceniono jako zły. Rozpatrywana jednolita część wód powierzchniowych jest niezagrożona ryzykiem nieosiągnięcia celów środowiskowych, tj. utrzymania co najmniej dobrego stanu/potencjału ekologicznego i co najmniej dobrego stanu chemicznego wód powierzchniowych do roku 2015.
- **PLRW2000623152 - Smugi**, zaliczonym do regionu wodnego Górnej Wisły. JCWP posiada status naturalnej części wód, której stan/potencjał oceniono jako zły. Rozpatrywana jednolita część wód powierzchniowych jest niezagrożona ryzykiem nieosiągnięcia celów środowiskowych, tj. utrzymania co najmniej dobrego stanu/potencjału ekologicznego i co najmniej dobrego stanu chemicznego wód powierzchniowych do roku 2015.
- **PLRW2000623169 - Czyżówka**, zaliczonym do regionu wodnego Górnej Wisły. JCWP posiada status naturalnej części wód, której stan/potencjał oceniono jako zły. Rozpatrywana jednolita część wód powierzchniowych jest niezagrożona ryzykiem nieosiągnięcia celów środowiskowych, tj. utrzymania co najmniej dobrego stanu/potencjału ekologicznego i co najmniej dobrego stanu chemicznego wód powierzchniowych do roku 2015.

Monitoring i jakość wód podziemnych

Monitoring jakości wód podziemnych to system oceny stanu chemicznego wód podziemnych polegający na prowadzeniu powtarzalnych pomiarów i badań w wybranych, reprezentatywnych punktach pomiarowych, a także interpretacji wyników tych badań w aspekcie ochrony środowiska wodnego.

Przedmiotem oceny są wody podziemne zwykłe (słodkie) w punktach pomiarowych sieci obserwacyjno-badawczej wód podziemnych monitoringu stanu chemicznego w obszarze jednolitych części wód podziemnych (JCWPd), które są jednostkami hydrogeologicznymi wyodrębnionymi na podstawie kryterium hydrodynamicznego, uwzględniającego system krążenia wód przypowierzchniowego poziomu wodonośnego. W większości przypadków granice jednolitych części wód podziemnych pokrywają się z wododziałami zlewni cząstkowych rzek.

Monitoring wód podziemnych w województwie świętokrzyskim w latach 2011-2012 prowadzony był w sieci krajowej w ramach realizacji zadań Państwowego Monitoringu Środowiska. Badania i ocenę stanu chemicznego jednolitych części wód podziemnych wykonał Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy w Warszawie przy koordynacji i na zlecenie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska.

Badania monitoringowe na terenie województwa świętokrzyskiego prowadzone są w sieci pomiarowej liczącej około 60 punktów, spełniających kryteria zgodne z wymaganiami Ramowej Dyrektywy Wodnej. Wynikiem analizy corocznych danych pomiarowych w punktach badawczych jest klasyfikacja wód podziemnych w punkcie w zakresie jakości wód (klasy I-V) oraz ocena stanu chemicznego JCWPd (dobry/słaby).

Na terenie miasta i gminy Zawichost nie jest zlokalizowany żaden z punktów pomiarowych. Najbliżej położony punkt pomiarowy, a zarazem jedyny dla wyznaczonego obszaru JCWPd 105 obejmującego swoim zasięgiem większą część miasta i gminy Zawichost, jest punkt pomiarowy w gminie Ożarów, badający jakość wód w pokładach kredy górnej. Według wyników badań jakości wód podziemnych w województwie świętokrzyskim w punktach monitoringu diagnostycznego sieci krajowej (prezentowanych w „Raportie o stanie środowiska w województwie świętokrzyskim w latach 2011-2012” (2013)) wody w punkcie Ożarów w 2010 r. zaliczono do klasy III (ze względu na przekroczenia dopuszczalnych dla celów pitnych poziomów żelaza). Stan chemiczny wód uznano za dobry. W prezentowanych wynikach (w tym samym raporcie) w ponownych badaniach w 2012 r. wodę znowu zaliczono do klasy III, tym razem ze względu na przekroczenia dopuszczalnego poziomu zawartości tlenu. Stan chemiczny wód ponownie uznano za dobry. Północna część gminy przynależy do obszaru JCWPd 104, gdzie w 2012 r. badania wykonano w dwóch punktach pomiarowych – Dębniak i Tarłów. W obu punktach jakość wód podziemnych została określona jako dobra (II klasa), a stan chemiczny tych wód jako dobry.

Tabela 17. Ocena jakości wód podziemnych poziomu kredy górnej w punkcie pomiarowym Ożarów

2010		2012	
klasa	wskaźniki decydujące	klasa	wskaźniki decydujące
III	żelazo	III	tlen

Źródło: WIOŚ, Kielce 2013

Ze względu na budowę geologiczną obszarów gminy należy przyjąć, że płytkie wody gruntowe w utworach czwartorzędowych wykazują znaczną odporność na degradację i stosunkowo dużą zdolność do regeneracji w procesach biologicznych i biochemicznych samooczyszczania się. Wpływ na poziom wód gruntowych ma powierzchniowa eksploatacja surowców, powodująca powstanie leja depresyjnego w sąsiedztwie wyrobisk i zmian w bilansie wodnym terenu.

Jednolite części wód podziemnych (JCWPd)

Gmina Zawichost znajduje się w obszarze jednolitych części wód podziemnych oznaczonym europejskim kodem:

- **PLGW2300104, zaliczonym do regionu wodnego Środkowej Wisły.** W planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 23 lipca 2008 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu wód podziemnych (Dz. U. Nr 143, poz. 896), stan ilościowy JCWPd oceniono jako dobry, a chemiczny – dobry. Rozpatrywana jednolita część wód podziemnych jest niezagrożona ryzykiem nieosiągnięcia celów środowiskowych, tj. osiągnięcia lub utrzymania co najmniej dobrego stanu ilościowego i chemicznego wód podziemnych do roku 2015.
- **PLGW2300106, zaliczonym do regionu wodnego Środkowej Wisły.** W ww. planie, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 23 lipca 2008 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu wód podziemnych (Dz. U. Nr 143, poz. 896), stan ilościowy JCWPd oceniono jako dobry, a chemiczny – dobry. Rozpatrywana jednolita część wód podziemnych jest niezagrożona ryzykiem nieosiągnięcia celów środowiskowych, tj. osiągnięcia lub utrzymania co najmniej dobrego stanu ilościowego i chemicznego wód podziemnych do roku 2015.
- **PLGW2200105, zaliczonym do regionu wodnego Górnej Wisły.** Stan ilościowy JCWPd oceniono jako dobry, a chemiczny – dobry. Rozpatrywana jednolita część wód podziemnych jest niezagrożona ryzykiem nieosiągnięcia celów środowiskowych, tj. osiągnięcia lub utrzymania co najmniej dobrego stanu ilościowego i chemicznego wód podziemnych do roku 2015.
- **PLGW2200124, zaliczonym do regionu wodnego Górnej Wisły.** Stan ilościowy JCWPd oceniono jako dobry, a chemiczny – dobry. Rozpatrywana jednolita część wód podziemnych jest niezagrożona ryzykiem nieosiągnięcia celów środowiskowych, tj. osiągnięcia lub utrzymania co najmniej dobrego stanu ilościowego i chemicznego wód podziemnych do roku 2015.
- **PLGW2200127, zaliczonym do regionu wodnego Górnej Wisły.** Stan ilościowy JCWPd oceniono jako dobry, a chemiczny – dobry. Rozpatrywana jednolita część wód podziemnych jest niezagrożona ryzykiem nieosiągnięcia celów środowiskowych, tj. osiągnięcia lub utrzymania co najmniej dobrego stanu ilościowego i chemicznego wód podziemnych do roku 2015.

2.2.7. Zagrożenia fauny i flory

Przekształcenia w różnorodności biologicznej fauny i flory spowodowane są zmianami komponentów przyrodniczych.

Zbiorowiska roślinne narażone są na :

- wypieranie zbiorowisk naturalnych i półnaturalnych przez zbiorowiska synantropijne;
 - zanik gatunków rzadkich i chronionych;
 - introdukcję – wprowadzanie nowych, obcych, konkurencyjnych gatunków.
- Zwierzęta narażone są głównie pośrednio, poprzez zmiany warunków siedliskowych, takich jak:
- rozdrobnienie powierzchni lasów;
 - likwidację powiązań lokalnych;
 - wprowadzanie nowych obszarów zabudowanych;
 - wprowadzanie liniowych barier migracyjnych;
 - osuszanie terenów podmokłych oraz prace związane z ochroną przeciwpowodziową (zmniejszające populację ptactwa wodnego i przywodnego).

Ochrona walorów przyrodniczych na terenie gminy powinna opierać się na racjonalnym gospodarowaniu zasobami dziedzictwa naturalnego oraz zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju.

Istotnym dla prawidłowego funkcjonowania systemu przyrodniczego jest zachowanie i ochrona istniejących lasów oraz, co równie istotne, zadrzewień i zakrzewień śródpolnych, stanowiących ostoję roślinności i schronienie dla zwierzyny na terenach o nieciągłej strukturze lasów. Wiele zależy tu od działalności władz gminy i podejmowanych przez nie decyzji, w związku z brakiem skutecznej ochrony takich obszarów w obowiązującym prawie.

2.2.8. Zagrożenia i stan lasów

Zagrożenie dla lasów stwarzają pożary, zaśmiecenie, szkodliwe owady i grzyby, zwierzęta oraz zagrożenia związane z sąsiedztwem przemysłu.

Zagrożenie biologiczne stanowią szkodliwe owady oraz patogeniczne grzyby. Na uszkodzenia narażone są w szczególności lasy z dominującym udziałem sosny zwyczajnej w strukturze gatunkowej. Podejmowane działania mają charakter prewencyjny i dotyczą prowadzenia monitoringu zagrożeń oraz, w razie stwierdzenia takich potrzeb, okresowych oprysków. Wśród grzybów patogenicznych największe zagrożenie stwarza huba zwyczajna i opieńka miodowa, atakujące ponownie głównie sosnę. Działania zapobiegawcze polegają na usuwaniu drzew zainfekowanych oraz szczepieniu konkurencyjną grzybnią. Do powstawania uszkodzeń mechanicznych drzewostanów przyczyniają się (oprócz człowieka) duże zwierzęta, jak sarna czy daniel. Nieco gorsza sytuacja występuje w przypadku lasów prywatnych, gdzie kształtowanie właściwej struktury pionowej drzewostanu oraz jego pielęgnacja często ograniczane są do niezbędnego minimum. Przewaga kompleksów o dużym rozdrobnieniu i niewielkich powierzchniach (głównie w lasach prywatnych) stwarza wiele problemów z zakresu gospodarki leśnej i ochrony przyrody.

Podatne na występowanie pożarów w okresach długotrwałej suszy są lasy borowe z dominującym udziałem sosny, gdzie odkłada się trudno rozkładająca się, sucha ściółka.

Na złą kondycję drzewostanów wpływa stres wodny wywołany obniżeniem poziomu wód gruntowych. Dochodzi do tego w wyniku prowadzonej działalności odkrywkowych kopalni we wschodniej i centralnej części gminy.

Niekorzystne warunki wodne przekładają się na odporność biologiczną drzew, czyniąc je podatniejszymi na infekcje - szkodników wtórnych oraz chorób grzybowych, które wpływają na wzrost występowania posuszu.

2.3. ROLNICZA PRZESTRZEŃ PRODUKCYJNA

Zawichost należy do gmin typowo rolniczych. Ma dobre gleby klasy I-III, na których uprawiane są warzywa i owoce, jak również buraki cukrowe i pszenica. Sprzyjają temu dobre warunki klimatyczne. Czynniki te stwarzają możliwość wszechstronnego rozwoju rolnictwa oraz przetwórstwa owocowo-warzywnego. Z tego względu udział rolnictwa w strukturze źródeł utrzymania jest znaczący – ponad 90% gospodarstw domowych utrzymuje się z działalności rolniczej (dane wg Powszechnego Spisu Rolnego w 2010 r.).

Ostatnie dostępne szczegółowe dane odnośnie struktury gospodarstw rolnych, upraw oraz hodowli prowadzonej na terenie gminy pochodzą z przeprowadzonego w 2010 r. Powszechnego Spisu Rolnego. W związku z upływem czasu i dezaktualizacją szczegółowych danych pochodzących ze spisu, w rozdziale prezentuje się ogólną charakterystykę rolniczej przestrzeni produkcyjnej.

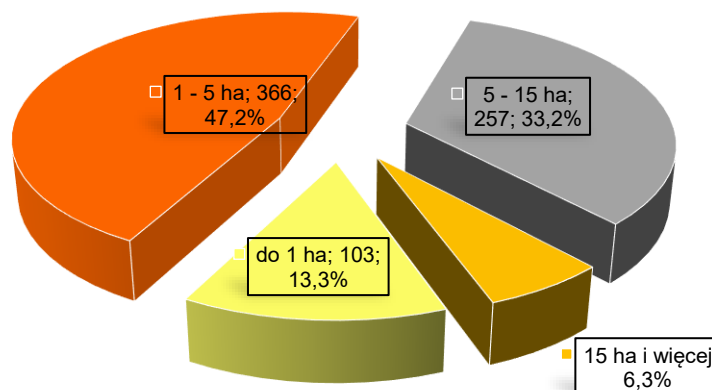
Użytki rolne na terenie miasta i gminy Zawichost zajmują powierzchnię 5980 ha (1352 ha na terenie miasta i 4628 ha na terenie gminy), co stanowi blisko 75% ogólnej powierzchni gminy. Blisko 65% wszystkich użytków rolnych stanowią grunty orne (3866 ha), które zdecydowanie dominują w strukturze gminy. Sady zajmują ponad 24% powierzchni użytków rolnych (1472 ha), natomiast łąki trwałe i grunty rolne zabudowane stanowią odpowiednio 4,5% oraz 3,5% powierzchni użytków rolnych (odpowiednio 267 i 209 ha). Najmniej liczną grupę stanowią pastwiska trwałe (132 ha), oraz grunty pod rowami (34 ha), których łączna powierzchnia nie przekracza 3% powierzchni wszystkich użytków rolnych.

Tabela 18. Udział wybranych typów użytków rolnych w powierzchni ewidencyjnej miasta i gminy Zawichost na podstawie zestawienia zbiorczego Starostwa Powiatowego w Sandomierzu (stan na dzień 1.01.2013)

	Powierzchnia ewidencyjna	Użytki rolne łącznie		Grunty orne		Sady		Łąki		Pastwiska		Pozostałe	
		ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Obszar miejski	2031	1354	66,67	682	50,52	472	34,86	89	6,56	51	3,32	58	4,28
Obszar wiejski	6001	4628	77,12	3184	68,80	1000	21,61	178	3,85	81	1,75	185	4,00
Razem	8032	5982	74,48	3866	64,66	1472	24,61	267	4,46	132	2,21	243	4,06

W strukturze własności dominują gospodarstwa indywidualne (w 2010 r. na 775 gospodarstw wszystkie należały do osób indywidualnych). Ponad 87% z nich to gospodarstwa powyżej 1ha. Struktura powierzchniowa gospodarstw jest mocno rozdrobniona – ok. 60% gospodarstw ma do 5ha powierzchni, 33% stanowią gospodarstwa od 5 ha do 15 ha. Największe powierzchniowo gospodarstwa, zajmujące powyżej 15 ha stanowią ok. 7% gospodarstw. Udział gospodarstw rolnych wg powierzchni użytków rolnych przedstawiono poniżej.

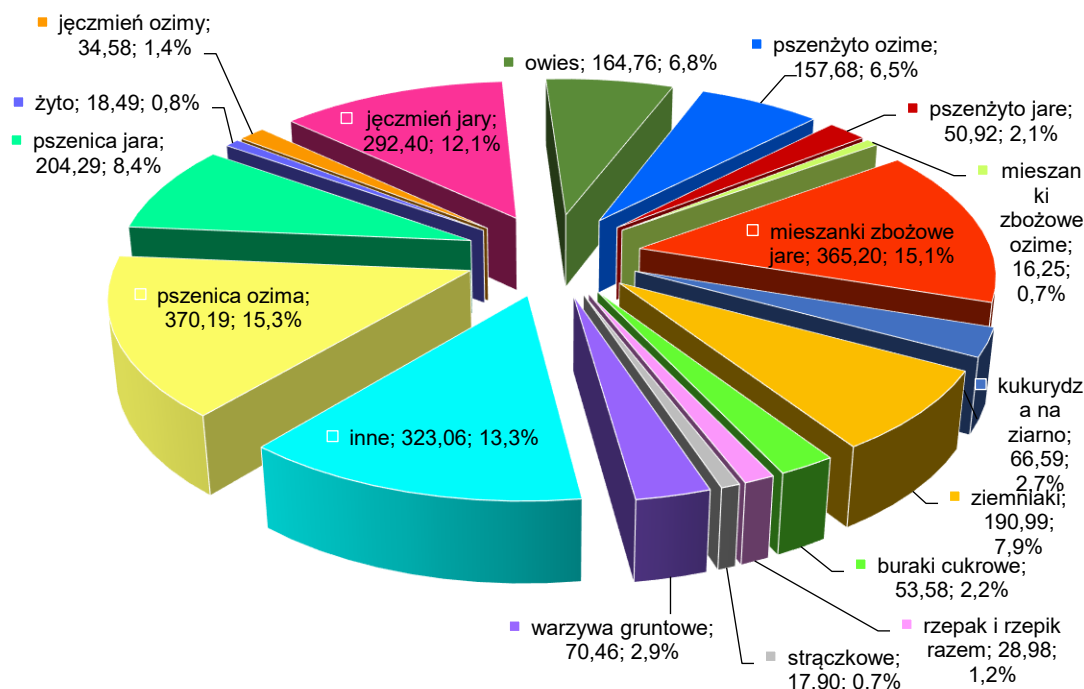
Rysunek 16. Gospodarstwa indywidualne według powierzchni użytków rolnych

Źródło: opracowanie własne na podstawie Powszechnego Spisu Rolnego 2010, BDL GUS

W strukturze upraw najczęściej gospodarstwa uprawia ziemniaki, w dalszej kolejności warzywa gruntowe, pszenicę ozimą, jęczmień jary, mieszanki zbożowe jare oraz pszenżyto ozime. Warunki glebowe wpływają na dobór roślin w strukturze upraw i ich rozmieszczenie na terenie gminy. W powierzchni upraw dominują: pszenica ozima, mieszanki zbożowe jare i jęczmień jary, zajmujące odpowiednio 15,3%, 15,1% i 12,1% powierzchni wszystkich zasiewów. Łącznie pokrywają ponad 42% powierzchni wszystkich zasiewów. Są to uprawy roślin mało pracochłonnych. Uzupełniają je: pszenica jara (8,4%), ziemniaki (7,9%), owies (6,8%), pszenżyto ozime (6,5%) i inne. Udział poszczególnych roślin w strukturze powierzchniowej zasiewów przedstawiono poniżej.

Rysunek 17. Powierzchnia zasiewów według rodzaju roślin

Źródło: opracowanie własne na podstawie Powszechnego Spisu Rolnego 2010, BDL GUS

Oprócz upraw polowych na terenie miasta i gminy Zawichost prowadzi się hodowlę zwierząt. Produkcja zwierząt jest wielokierunkowa. Do najczęściej hodowanych zalicza się drób – blisko 9 tys. sztuk (z czego kury stanowią blisko 76% całego drobiu), bydło – 442 sztuki (blisko 54% stanowią krowy) i trzodę chlewną – ponad 1700 sztuk (z ok. 12% udziałem loch).

Do słabych stron rolnictwa należy zaliczyć dość niekorzystną strukturę agrarną gospodarstw rolnych - rolnictwo w gminie w przeważającej części oparte jest na drobnych gospodarstwach do 5 ha.

2.4. LEŚNA PRZESTRZEŃ PRODUKCYJNA

Lasy na terenie gminy położone są w obrębie VI Krainy Małopolskiej w trzech Dzielnicach przyrodniczo-Dzielnicy Wyżyny Zachodniolubelskiej (mezoregion Wyżyny Zachodniolubelskiej), Dzielnicy Wyżyny Miechowsko-Sandomierskiej (mezoregion Opatowski) oraz Dzielnicy Niziny Sandomierskiej (mezoregionu Niziny Nadwiślańskiej).

Lasy na terenie gminy nie są rozmieszczone równomiernie. Wynika to z warunków glebowych i przydatności gleb do upraw rolniczych. Najkorzystniejsze gleby, położone w południowej i środkowej części gminy są prawie w całości przeznaczone pod uprawy polowe. W północnej części gminy, gdzie występują gleby słabsze, rolnictwo nie rozwija się tak intensywnie - w tej części znajdują się duże, zwarte kompleksy leśne. Na pozostałym terenie lasy są pofragmentowane i nieciągłe (za wyjątkiem fragmentów dolin i wąwozów). Rozdrobnienie lasów i ich niewielka powierzchnia na terenie większej części gminy nie sprzyja zachowaniu ciągłości ekologicznej i prawidłowemu funkcjonowaniu przyrodniczemu terenów.

Powierzchnia lasów na terenie gminy wynosi 715,23 ha (dane za 2013 r. wg Banku Danych Lokalnych GUS), z czego na terenie gminy zajmują 692 ha (na terenie miasta stanowią zaledwie nieco ponad 23 ha). Większą część to lasy Publiczne Skarbu Państwa – stanowią ponad 52% wszystkich lasów (nieco ponad 375 ha). Pozostałą część, czyli ok. 340 ha stanowią lasy będące własnością osób prywatnych. Udział lasów prywatnych na terenie opracowania ulega ciągłemu wzrostowi (w porównaniu do 2005 r. wzrósł o ok. 5%). Wynika to z ciągłych zalesień prowadzonych przez osoby prywatne. Pomiędzy 2005 a 2013 rokiem powierzchnia lasów prywatnych zwiększyła się o 16 ha, podczas gdy lasów Skarbu Państwa pozostała praktycznie taka sama.

Tabela 19. Powierzchnia gruntów leśnych i zalesienia wraz z formą władania na obszarze miasta i gminy Zawichost

	Jedn.	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Powierzchnia gruntów leśnych							
las ogółem	ha	716,1	715,1	715,1	715,1	715,6	715,2
grunty leśne publiczne Skarbu Państwa	ha	376,1	375,1	375,1	375,1	375,6	375,2
grunty leśne publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych	ha	373,1	373,1	373,1	373,1	373,6	373,6
grunty leśne prywatne	ha	340,0	340,0	340,0	340,0	340,0	340,0
Powierzchnia gruntów nieleśnych zalesionych i przeznaczonych do zalesienia							
zalesienia ogółem	ha	0,0	0,0	4,5	12,0	0,0	2,74
zalesienia lasy publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych	ha	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0
zalesienia lasy prywatne ogółem	ha	0,0	0,0	4,5	12,0	0,0	2,74

Zestawienie: BDL GUS

Przez ostatnie 5 lat (2008-2013) lesistość gminy utrzymywała się na tym samym poziomie. Lesistość gminy, wynosząca 8,8%, jest znacząco niższa od lesistości województwa świętokrzyskiego (wynosząca 28,1%) i kraju (29,4%), a nieco wyższa od lesistości powiatu sandomierskiego (wynosząca 6,8%).

Tabela 20. Lesistość miasta i gminy Zawichost na przestrzeni 2008-2013 r.

Lesistość (%)	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Razem	8,9	8,8	8,8	8,8	8,8	8,8
Obszar miejski	1,1	1,1	1,1	1,1	1,2	1,1
Obszar wiejski	11,5	11,4	11,4	11,4	11,4	11,4

Administracyjnie obszar gminy przynależy do Nadleśnictwa Ostrowiec Świętokrzyski (Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Radomiu). Nadleśnictwo prowadzi gospodarkę leśną w obrębie Lasów Państwowych. Lasy te znajdują się w jednym leśnictwie Czyżów.

Zgodnie z prawem nadzór nad lasami prywatnymi sprawuje Starosta Powiatowy. Na mocy porozumienia pomiędzy Starostą a Nadleśnictwem nadzór ten przekazano Nadleśnictwu.

Na terenie opracowania dominują następujące typy siedliskowe lasów:

- las mieszany świeży LMśw;
- las świeży LŚw;
- bór mieszany świeży BMśw;
- bór świeży Bśw;
- ols Ol.

Większość drzewostanów będąca we władaniu Lasów Państwowych to drzewostany dość młode z dominującym udziałem sosny (udział tego gatunku to prawie 80% w LMśw oraz 29% w LŚw). Stosunkowo duży udział stanowi także dąb (9% w LMśw oraz 45% w LŚw). Teren pokrywają gleby o najniższej przydatności dla rolnictwa. Jako drzewa domieszkowe występują modrzew, topola i buk, rzadziej brzoza i osika. W drzewostanach spotkać można następujące gatunki:

Brzoza brodawkowata	<i>Betula verrucosa</i>	Lipa sp.	<i>Tilia spp.</i>
Dąb sp.	<i>Quercus spp.</i>	Modrzew europejski	<i>Larix decidua</i>
Dąb szypułkowy	<i>Quercus robur</i>	Olsza czarna	<i>Alnus glutinosa</i>
Dąb bezszypułkowy	<i>Quercus petraea</i>	Osika	<i>Populus tremula</i>
Dąb czerwony	<i>Quercus rubra</i>	Robinia akacjowa	<i>Robinia pseudoacacia</i>
Grab pospolity	<i>Carpinus betulus</i>	Sosna pospolita	<i>Pinus sylvestris</i>
Jesion wyniosły	<i>Fraxinus excelsior</i>	Świerk pospolity	<i>Picea alba</i>
Klon jawor	<i>Acer pseudoplatanus</i>	Topola sp.	<i>Populus spp.</i>
Klon pospolity	<i>Acer platanoides</i>	Wiąz sp.	<i>Ulmus spp.</i>

Największy udział mają: las mieszany świeży oraz las świeży, a w dalszej kolejności bór mieszany świeży. Najmniejszą powierzchnię zajmują siedliska boru świeżego oraz olsu.

Lasy będące w zarządzie Lasów Państwowych stanowią 4 zwarte kompleksy leśne:

- Dąbie, o powierzchni 58,61 ha,
- Czyżów, stanowiący główny kompleks leśny w gminie Zawichost, o powierzchni 246,44 ha,
- Linów, o powierzchni 33,64 ha,
- Podszyn, o powierzchni 34,91 ha.

Lasy prywatne według danych GUS za 2013 r. zajmują powierzchnię 340 ha. Cechą charakterystyczną lasów prywatnych jest znaczne rozdrobnienie i rozcłonkowanie. Największe ich skupiska znajdują się w okolicy miejscowości Linów, Piotrowice, Dziurów, Chrapanów i Podszyń.

Kompleks leśny na terenie obrębu geodezyjnego Podszyń, o powierzchni 34,9 ha został zaliczony do lasów glebochronnych. Ponadto na terenie gminy znajdują się lasy o szczególnych walorach przyrodniczych w Polsce - lasy w rezerwach przyrody (HCVF 1.1.a) oraz ekosystemy rzadkie i zagrożone w skali Europy (HCVF 3.2).

Wszystkie lasy państwowe w mieście i gminie Zawichost zostały zaliczone do I strefy uszkodzeń przemysłowych.

2.5. WYMOGI OCHRONY ŚRODOWISKA, PRZYRODY I KRAJOBRAZU, W TYM KRAJOBRAZU KULTUROWEGO

Część terenów gminy została objęta ochroną zgodnie z wymogami ustawy o ochronie przyrody. Ma to głównie przyczynić się do zachowania wartości przyrodniczych. Gmina charakteryzuje się bardzo ciekawym krajobrazem, związanym z doliną Wisły i skarpią, pomniejszymi ciekami wodnymi oraz suchymi dolinami. W ramach doliny Wisły projektowany jest Park Krajobrazowy, mający chronić m.in. wartości krajobrazowe na tym terenie.

Duże znaczenie dla środowiska przyrodniczego mają rozległe tereny wilgotnych łąk i pastwisk oraz starorzeczka i stoki dolinne z roślinnością kserotermiczną w dolinie Wisły. Poza znaczeniem przyrodniczym (miejscem bytowania ptaków oraz występowania gatunków chronionych) stanowią one malownicze urozmaicenie w krajobrazie gminy.

3. WYSTĘPOWANIE UDOKUMENTOWANYCH ZŁOŻ KOPALIN, ZASOBÓW WÓD PODZIEMNYCH ORAZ UDOKUMENTOWANYCH KOMPLEKSÓW PODZIEMNEGO SKŁADOWANIA DWUTLENKU WĘGLA

3.1. UDOKUMENTOWANE ZŁOŻA KOPALIN

Na terenie gminy stwierdzono występowanie ziemi krzemionkowej oraz piasku. W obrębie złóż zaniechano wydobycia. Wykaz udokumentowanych złóż kopalin (aktualnie na terenie gminy znajdują się 2 złoża) przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela 21. Wykaz złóż na terenie gminy Zawichost

Lp.	Id złoża	Rodzaj kopaliny	Kopalina	Nazwa złoża	Położenie	Pow (ha)*	Sposób ekspl.	Miąższość złoża min/max (m)*	Uwagi
1	15425	KRUSZYWA NATURALNE oraz towarzyszące SUROWCE DLA PRAC INŻYNIERSKICH	Piasek	Zawichost-Podgórze	m. Zawichost	2,00	odkrywkowy	6,80 / 17,00	złożo rozpoznane szczegółowo
2	269	ZIEMIE KRZEMIONKOWE	ziemie krzemionkowe	Piotrowice	m. Zawichost, Piotrowice	16,695	odkrywkowy	2,70 / 17,00	eksploatacja złoża zaniechana
3	20819	PIASKI I ŻWIRY	piasek	Piotrowice I	m. Zawichost, Piotrowice	2,48	odkrywkowy	5,40/5,50	złożo rozpoznane szczegółowo ¹⁾

Źródło: baza danych Państwowego Instytutu Geologicznego MIDAS, 31.12.2014 r., 31.12.2022 r. ¹⁾

(
Na terenie gminy Zawichost w obszarze zmiany Nr 1 studium zostało udokumentowane złożo Piotrowice I (piaski budownictwa ogólnego) w oparciu o dokumentację geologiczną złoża piasku zatwierdzoną przez Marszałka Województwa Świętokrzyskiego decyzją znak: ŚO-V.7427.9.2022 z dnia 17.10.2022 r.

Zasoby geologiczne bilansowe w kat. C₁: 221,1 tys. ton.

Przydatność kopaliny głównej: budownictwo ogólne, beton. ¹⁾

3.2. ZASOBY WÓD PODZIEMNYCH

Na terenie gminy występują 2 Główne Zbiorniki Wód Podziemnych. Są to:

- 405 GZWP Niecka Radomska - położony w północnej części gminy zbiornik typu szczelinowo-porowego w utworach kredy górnej;
- 422 GZWP Romanówka - zbiornik w południowo-zachodniej części gminy o charakterze szczelinowo-krasowym, podobnie jak 405 GZWP położony w utworach kredy górnej.

W 2011 roku Minister Środowiska przyjął Dokumentację hydrogeologiczną określającą warunki hydrologiczne w związku z ustanowieniem obszarów ochronnych GZWP nr 405 Niecka Radomska. Dokumentacja ta zawiera uszczegółowione granice GZWP nr 405 Niecka Radomska oraz granice proponowanego zbiornika ochronnego GZWP oraz propozycje zakazów nakazów i ograniczeń w użytkowaniu terenu, mające na celu ochronę wód podziemnych. Ww. propozycje zakazów, nakazów i ograniczeń zostały sformułowane w odniesieniu do wydzielonych podobszarów ochronnych A, B i C (w północnej części gminy Zawichost występuje podobszar ochronny B).

Dla wspomnianych powyżej proponowanych działań ochronnych nie wydano jednak stosownych Rozporządzeń, stąd też przywołane poniżej propozycje zakazów, nakazów i ograniczeń w użytkowaniu terenu sformułowane w dokumentacjach hydrogeologicznych dla ww. GZWP nie stanowią obowiązującego prawa. W niniejszym studium podaje się je jako informacyjne, mogące w przyszłości wejść w całości lub części w życie.

Tabela 22. Propozycje nakazów zakazów i ograniczeń w podobszarze ochronnym B projektowanego zbiornika ochronnego GZWP nr 405 Niecka Radomska

Lp.	Projektowane i rekomendowane wymogi ochrony	
1	nakazy	Nakaz uzgadniania z właściwym dyrektorem RZGW: - studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy i strategii rozwoju województwa - miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego i planów przestrzennego zagospodarowania województwa, - lokalizacji inwestycji celu publicznego oraz warunków zabudowy dla przedsięwzięć wymagających uzyskania pozwolenia wodnoprawnego do wydania którego organem właściwym jest marszałek województwa lub dyrektor regionalnego zarządu gospodarki wodnej
2		Nakaz opracowania ocen oddziaływania na środowisko wszystkich przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, w szczególności na wody podziemne wraz z dokumentacją hydrogeologiczną określającą warunki hydrogeologiczne w związku z projektowaniem takiej inwestycji
1	zakazy	Zakaz składowania lub przechowywania odpadów promieniotwórczych
2		Zakaz lokalizowania podziemnych składowisk odpadów komunalnych, niebezpiecznych oraz innych niż niebezpieczne i obojętne
3		Zakaz rekultywacji terenów pogórnich i zdegradowanych odpadami zagrażającymi jakości wód podziemnych
1	zalecenia	Wyznaczenie obszarów aglomeracji i zwartej zabudowy w celu wyposażenia ich w systemy kanalizacji zbiorczej i oczyszczalni ścieków komunalnych
2		Intensyfikacja programu szkolenia rolników w zakresie stosowania dobrych praktyk w użytkowaniu i przechowywaniu nawozów, zwłaszcza naturalnych nawozów w postaci płynnej
3		Systematyczna kontrola stanu i funkcjonowania przydomowej gospodarki ściekowej oraz rygorystyczne egzekwowanie wymogów prawnych w tym zakresie, kontrola przestrzegania regulaminu utrzymania czystości i porządku w gminie

3.3. UDOKUMENTOWANE KOMPLEKSY PODZIEMNEGO SKŁADOWANIA DWUTLENKU WĘGLA

Na terenie gminy nie występują udokumentowane kompleksy składowania dwutlenku węgla.

4. WYSTĘPOWANIE TERENÓW GÓRNICZYCH WYZNACZONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH

Na terenie gminy nie występują wyznaczone na podstawie przepisów odrębnych obszary górnicze ani tereny górnicze.

5. WYSTĘPOWANIE OBSZARÓW NATURALNYCH ZAGROZEŃ GEOLOGICZNYCH

Do zagrożeń geologicznych zalicza się zjawiska geodynamiczne.

5.1. Obszary osuwisk

Zgodnie z Rejestracją i inwentaryzacją naturalnych zagrożeń geologicznych na terenie całego kraju (ze szczególnym uwzględnieniem osuwisk oraz innych zjawisk geodynamicznych)¹³, a także Systemem Osłony Przeciw Osuwiskowej¹⁴ na terenie miasta i gminy Zawichost nie występują udokumentowane osuwiska. Mimo to, System Osłony Przeciw Osuwiskowej wskazuje na występowanie na terenie miasta i gminy licznych terenów predysponowanych do osuwania się mas ziemnych.

5.2. Obszary zagrożenia powodziowego

Szczegółowe granice obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi wraz z oceną ryzyka powodziowego zawiera załącznik graficzny do studium. Granice tych obszarów pochodzą z map zagrożenia powodziowego (MZP) i mapy ryzyka powodziowego (MRP), które są dokumentem urzędowym w myśl art. 76 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeksu postępowania administracyjnego (dokumentem planistycznym). Przekazanie przez Prezesa KZGW ostatecznych wersji map jednostkom administracji, o którym mowa w art. 88f ust. 3 ustawy Prawo wodne nastąpiło w dniu 15 kwietnia 2015 r.

¹³ Projekt badawczy nr: 415/2002/Wn-12/FG-go-tx/D zrealizowany na zamówienie Ministerstwa Środowiska sfinansowany przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, dostępny na stronie: <http://www.geozagrozenia.pgi.gov.pl/>

¹⁴ Projekt o znaczeniu ogólnopaństwowym realizowany przez Państwowy Instytut Geologiczny.

Zgodnie z art. 88f ust. 5 ustawy Prawo wodne, przedstawione na mapach zagrożenia powodziowego obszary stanowią podstawę do planowania i zagospodarowania przestrzennego na różnych poziomach. Granice obszarów zagrożenia powodziowego, o których mowa w art. 88d ust. 2, uwzględnia się w:

- koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju,
- planie zagospodarowania przestrzennego województwa,
- miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego,
- decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego lub decyzji o warunkach zabudowy.

Obszary, o których mowa w art. 88d ust. 2 obejmują:

- 1) obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat;
- 2) obszary szczególnego zagrożenia powodzią (zgodnie z art. 9 ust. 1 pkt 6c ustawy Prawo wodne):
 - a) obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat;
 - b) obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat;
 - c) obszary między linią brzegu a wałem przeciwpowodziowym lub naturalnym wysokim brzegiem, w który wbudowano trasę wału przeciwpowodziowego, a także wyspy i przymuliska, o których mowa w art. 18, stanowiące działki ewidencyjne;

d) pas techniczny w rozumieniu art. 36 ustawy z dnia 21 marca 1991 r. o obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej i administracji morskiej;

3) obszary obejmujące tereny narażone na zalanie w przypadku: – zniszczenia lub uszkodzenia wału przeciwpowodziowego, – zniszczenia lub uszkodzenia wału przeciwsztormowego.

Na podstawie map sporządzonych przez Prezesa KZGW wyznaczono na rysunkach studium:

- 1) obszary szczególnego zagrożenia powodzią:
 - a) obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat ($Q=1\%$);
 - b) obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat ($Q=10\%$);
- 2) obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat;
- 3) obszary obejmujące tereny narażone na zalanie w przypadku:
 - zniszczenia lub uszkodzenia wału przeciwpowodziowego, przy wyznaczaniu których przyjęto przepływ o prawdopodobieństwie wystąpienia $Q=1\%$ (raz na 100 lat);
 - całkowitego zniszczenia lub uszkodzenia wału przeciwpowodziowego, przy wyznaczaniu których przyjęto przepływ o prawdopodobieństwie wystąpienia $Q=1\%$ (raz na 100 lat). *(nie dotyczy zmiany Nr 1 studium ¹)*

Zgodnie z art. 15 ust. 2 pkt. 7 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym - w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego określa się obowiązkowo m.in. granice i sposoby zagospodarowania obszarów szczególnego zagrożenia powodzią. Na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią obowiązują zakazy, nakazy, ograniczenia i dopuszczenia wynikające z przepisów odrębnych. *(nie dotyczy zmiany Nr 1 studium ¹)*

Zgodnie z art. 10 ust. 2 pkt. 11 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym - w studium określa się w szczególności: obszary szczególnego zagrożenia powodzią oraz obszary osuwania się mas ziemnych. Na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią obowiązują zakazy, nakazy, ograniczenia i dopuszczenia wynikające z przepisów odrębnych.

W dniu 22 października 2020 r. opublikowane zostały Mapy zagrożenia powodziowego, które stanowią oficjalne dokumenty planistyczne i stanowią podstawę do podejmowania działań związanych z planowaniem przestrzennym i zarządzaniem kryzysowym.

W obszarze zmiany nr 1 studium mapy zagrożenia powodziowego i mapy ryzyka powodziowego zostały zaktualizowane w wrześniu 2022 r (publikacja) w związku z czym zmianie uległy granice obszarów szczególnego zagrożenia powodzią na terenie gminy Zawichost.

Na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią obowiązują zakazy, nakazy, ograniczenia i dopuszczenia wynikające z przepisów odrębnych. Zagrożenie powodziowe na terenie gminy dotyczy głównie terenów położonych w dolinie rzeki Wisły w obszarze międzywału.

Zgodnie z w/w aktualizację obszar objęty zmianą nr 1 studium leży w obszarze szczególnego zagrożenia powodzią, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat (0,2%). Ponadto teren złoża „Piotrowice I” położony jest w obszarze, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat oraz średnie – raz na 100 lat. ¹)

6. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ

6.1. WALORY ŚRODOWISKA KULTUROWEGO

O indywidualnym charakterze gminy Zawichost stanowią zarówno historyczne struktury przestrzenne wsi, elementy rozplanowania dokumentujące historię rozwoju przestrzennego, jak i pojedyncze obiekty w postaci dominant urbanistycznych w skali poszczególnych miejscowości lub ich fragmentów oraz ukształtowanie terenów otwartych z doliną Wisły i punktami widokowymi.

Najcenniejszymi elementami historycznego krajobrazu kulturowego gminy Zawichost są:

- układ urbanistyczny miasta Zawichost;
- zabytkowe kościoły w Czyżowie Szlacheckim, Trójcy i Zawichoście;
- zespół klasztorny w Zawichoście;
- zespół pałacowo-parkowy w Czyżowie Szlacheckim;
- zespół dworski w Linowie;
- przydrożne kapliczki i figurki przydrożne.

6.1.1. Rys historyczny – miasto Zawichost

Pierwsze wzmianki o mieście pochodzą z 1148 r. i zawarte są w bulli papieża Eugeniusza III, który dokumentem tym nadał istniejący tu kościół p.w. Najświętszej Marii Panny biskupowi kujawskiemu. Zwraca uwagę bogate uposażenie tej świątyni, w którego skład wchodziła m.in. kasztelania łagowska. Według Jana Długosza – Zawichost - w zamierzonych czasach pełnił naczelną rolę w ziemi sandomierskiej. Faktem jest, że jeszcze w XII w. był miastem ludniejszym od Sandomierza, posiadał bowiem trzy parafie (NMP, św. Maurycego, św. Trójcy) podczas gdy Sandomierz – już wtedy ośrodek prowincji i siedziba księstwa – tylko jedną. O jego dawnym pochodzeniu świadczą również zachowane ślady kilku grodów.

W XI w. Zawichost był siedzibą okręgu grodowego a później kasztelani, w skład której wchodziła cała Lubelszczyzna. Jej granice pokrywały się z obszarem utworzonego w końcu XII w. archidiakonatu zawichojskiego. Przez Zawichost przechodziła ważna droga handlowa wiodąca z Krakowa przez Sandomierz w kierunku Rusi, która w czasie konfliktów zbrojnych przekształcała się w szlak wojskowy.

Zawichost wraz z ziemiami i grodami bronił linii Wisły, bądź służył zaopatrzeniem dla wojsk sprzymierzonych. W 1205 r. pod Zawichostem książęta Leszek Biały i Konrad Mazowiecki stoczyli krwawą bitwę z księciem halicko – włodzimierskim Romanem Mściśławiczem, który tu poległ. Było to jedno z największych starć zbrojnych tego okresu, którego sława została przyćmiona dopiero przez bitwę grunwaldzką. Miasto było jeszcze kilkakrotnie niszczone przez najazdy tatarskie (1241, 1260, 1500, 1502) oraz litewskie.

W 1257 r. Książę Bolesław Wstydlivy nadał miastu przywilej lokacyjny, w ramach którego Zawichost otrzymał 44 łany uposażenia, prawo pobierania cła od miedzi i łożu przewożonych Wisłą, warzenia piwa oraz odbywania targów i jarmarków. W połowie XIII w. Bolesław Wstydlivy zakończył tu budowę klasztoru Franciszkanek, którego przełożoną została jego siostra Salomea. Następną inwestycją księcia Bolesława Wstydliwego w Zawichoście był zamek zlokalizowany na wyspie wiślanej. Zamek stał się wtedy jedną z rezydencji tego króla Polski. Jan Długosz w swych księgach opisuje, iż na początku XIV wieku zamek ten stał się już w pełni murowanym zamkiem książęcym i odgrywał bardzo ważną rolę w systemie obronnym wschodnich granic, które były najeżdżane przez Tatarów i Litwinów. Za panowania Kazimierza Wielkiego klasztor Franciszkanek został umocniony, a zamek przeszedł modernizację.

Największy rozkwit miasta przypadł na XV i XVI wiek. Zawichost położony był w tym czasie na szlaku handlowym prowadzącym z Krakowa na Litwę i Ruś. Miasto korzystało z cła pobieranych od towarów spławianych Wisłą. Rozwijało się też rzemiosło.

Miasto zostało zniszczone podczas potopu szwedzkiego w 1655 r. oraz najazdu Rakoczego w 1657 r. Najeźdźcy doszczętnie zniszczyli wówczas miasto, a zamek spalili i częściowo zburzyli. W 1678 zniszczony zamek popadał w coraz większą ruinę a część jego murów rozebrano i wykorzystano do budowy kilka obiektów m. in. Kościół p.w. św. Józefa w Sandomierzu. Sama wyspa, na której stał zamek niszczonea była przez coraz częstsze powodzie i zmieniające swój bieg koryto Wisły. Ostatecznie w 1813 r. ogromna powódź zalała całkowicie wyspę zamkową, a ruiny zamkowe rozpadły się całkowicie pod wpływem nurtu rzeki.

Po zniszczeniach spowodowanych przez Szwedów i Rakoczego miasto podupadło. Sytuacja uległa dalszemu pogorszeniu – po I rozbiórce wraz z utworzeniem Księstwa Warszawskiego, a następnie Królestwa Polskiego, kiedy to stało się miastem pogranicznym.

Starostowie Zawichojscy czynili zabiegi o utworzenie nowego miasta, zakończone zgodą króla Jana Sobieskiego na jego lokację na łanie królewskim zwanym Łapiguz, położonym w bezpośrednim sąsiedztwie Zawichostu. Nie zrealizowano jednak tej decyzji. Dopiero starosta i kasztelan rawski Prosper Jan Załuski, uzyskawszy w 1701 r. powtórny przywilej lokacyjny od Augusta III, założył miasteczko o nazwie Starostów (później Prosperów) obdarzone prawem chełmińskim. Zawichost i Prosperów funkcjonowały obok siebie do 1820 r., kiedy to (nie bez oporów) połączyły się w jeden organizm.

W 1827 r. w Zawichoście znajdowała się komora celna, oddział straży granicznej oraz, mający długowieczną tradycję, magazyn solny. Miasto było też największym w okolicy ośrodkiem handlu zbożem gromadzonym w licznych spichlerzach. Dostosy dobrze rozwinięte były rzemiosła, zwłaszcza spożywcze, funkcjonowały piece wapienne. Mimo to Zawichost w 1888 r. utracił prawa miejskie, które odzyskał w 1926 r.

W okresie międzywojennym działalność gospodarczą prowadziły: krochmalnia, 25 zakładów rzemieślniczych, 2 hurtownie, 40 sklepów, w tym Pomocy Bratniej i Spółki Rolnej. Z instytucji, oprócz Urzędu Miasta, należy wymienić: Szkołę Powszechną, w której uczyło się 500 dzieci, Posterunek Policji, Aptekę, Kasę Stefczyka, Nadzór Wodny. Dużym osiągnięciem było utworzenie Szkoły Rzemiosł. Na Wiśle czynne były dwie przeprawy.

W czasie okupacji niemieckiej w Zawichoście utworzone zostało getto, w którym przetrzymywanych było ok. 5 tysięcy Żydów. Funkcjonowało ono do 22 października 1942 r., dnia w którym Niemcy wywieźli jego mieszkańców do obozu zagłady w Bełżcu.

Całkowite zniszczenie miasta w czasie II wojny, oraz wymordowanie ludności żydowskiej spowodowało znaczny spadek liczby ludności (554 w 1946r.). Obecny Zawichost liczy 1964 mieszkańców i jest siedzibą władz samorządowych Miasta i Gminy Zawichost.

6.1.2. Rys historyczny – pozostałe miejscowości

Czyżów

Pierwsze, pisemne wzmianki o rozciągającej się w dolinie Czyżówki wiosce pochodzą z XIV wieku. Znaleźiska archeologiczne pokazują jednak, że rejony te zamieszkiwane były już przeszło 5 tysięcy lat temu. O Czyżowie, w jego aktualnym rozumieniu, można mówić dopiero w okresie średniowiecza.

Za założyciela wsi uważa się rycerza Wydźgę (Wydźgę), który wybudował tu pierwszą drewnianą świątynię. Po jego śmierci Czyżów został własnością Michała z Bogumiłowic, który nazywał siebie Michałem Czyżowskim. To właśnie on, według Jana Długosza, w 1412 roku wybudował na czyżowskim wzgórzu pierwszy zamek. Michał Czyżowski wznosił również murowaną świątynię w stylu gotyckim, która w połowie następnego stulecia została

przekształcona na zbór kalwiński. Jej powrót do kościoła katolickiego nastąpił w 1615 r. Zarówno zamek jak i świątynia zostały zniszczone w czasie najazdu szwedzkiego. Ich odbudowy podjął się Jan Aleksander Zaklika Czyżowski. W 1741 r. powstał nowy kościół parafialny, tym razem w stylu barokowym. Budowa pałacu przypadła na lata 1740-1750.

Dobra czyżowskie przeszły na własność Skarbu Państwa 15 grudnia 1945 roku, folwarki w Pawłowie i Zapuście rozparcelowano, natomiast z Czyżowa utworzono Państwowe Gospodarstwo Rolne.

Dziś wieś dzieli się na dwie, funkcjonujące pod odmiennymi nazwami części. Pierwszą z nich jest Czyżów Plebański, który pod koniec XIX w. stanowił część chłopską. Druga część funkcjonuje pod nazwą Czyżów Szlachecki, będący pod koniec XIX w. własnością Henryka Prendowskiego.

Dąbie

Ślady osadnictwa na terenach Dąbia pochodzą już z czasów prehistorycznych. Czynnikiem sprzyjającymi osadnictwu na tych terenach były urodzajne gleby, liczne wzgórza, które były dogodnym miejscem do zakładania osad. Pewne znaczenie odgrywała też pobliska Wisła, która stanowiła dobre łowisko. Rybołówstwo i myślistwo stanowiło obok rolnictwa, jedno z głównych źródeł pożywienia, a zarazem utrzymania. Najstarsze ślady osadnictwa odkryte zostały na Płuskach, rejonach Koziej Góry, Siekierok i Krzemionek. Pochodzą one z czasów kultury pucharów lejkowatych. Ludność ta przybywała ok. 4500 lat temu z Dunaju oraz z obszarów Czech i Moraw. Przypuszcza się, że jeden z przybyłych rodów wybrał Dąbie i założył tu osadę. Inne ślady osadnictwa na ziemiach Dąbia pochodzą z 1700 – 700 lat p. n. e., czyli z epoki brązu. Ślady te odkryto w okolicach Krzemionek. Z kolei w rejonie Płusek napotkano ślady osadnictwa z okresu średniowiecza i czasów nowożytnych.

Pierwsze, pisemne wzmianki o Dąbiu znaleźć można w pochodzącym z 2 marca 1257 r. akcie uposażenia kościoła i klasztoru Klarysek w pobliskim Zawichoście. Wydany przez księcia Bolesława Wstydlivego dokument, wskazuje na fakt, iż w początkach swego istnienia Dąbie było osadą książęcą. Zgodnie z aktem nadania stało się ono wsią klasztorną, jednakże na skutek przeniesienia się Klarysek do Krakowa, w drodze darowania lub dzierżawy, wieś stała się własnością proboszcza parafii Czyżów. W wyniku uwłaszczenia w 1864 r. ziemia przeszła na własność chłopów. Wioska rozwijała się dynamicznie ze względu na położenie w rejonach Zawichostu, gdzie funkcjonować zaczęły targi. Chłopi mogli sprzedawać tam wyprodukowane przez siebie produkty. W roku 1936 na terenie Dąbia przeprowadzona została komasacja, zmieniająca rozkład przestrzenny wsi oraz porządkująca rozkład pól.

Józefków

Jest to wieś stosunkowo młoda, powstała w XIX w. Początkowo była folwarkiem dóbr ziemiański w Pisarach, należących do rodziny Baczyńskich. Gospodarstwo folwarczne Józefków należało do znacznych składników majątku rolnego, tego wysokie towarowego gospodarstwa ziemiańskiego. Położenie na znakomych glebach (klasa bonitacyjna I-III) umożliwiało uprawę niemal wszystkich roślin naszej strefy klimatycznej.

Do czasu powstania chłopskiej (w wyniku parcelacji majątku folwarcznego w 1945 r.) wioski, w jej krajobrazie dominowała typowa zabudowa folwarczna, w skład której wchodziły: rządcówka z cegły, spichlerz, obory i stodoły wzniesione z kamienia (wapienia janikowskiego) oraz murowane czworaki dworskie.

Kolecin

Kolecin to stosunkowo młoda miejscowość. Jej teren to dawna kopanina, czyli pola ongiś zajęte przez las. Po wykarczowaniu drzewostanu przez właściciela dóbr czyżowskich na tym miejscu stopniowo zaczęła powstawać nowa wieś. Działki kupowali okoliczni chłopi i budowali na nich zagrody. Obecnie jest to typowa wioska tego regionu, gdzie rolnictwo tradycyjne miesza się z ogrodnictwem.

Linów

Najstarsze ślady bytności człowieka w tym miejscu pochodzą z okresu ok. 10000 lat temu. Ok. 5500 lat temu mieszkala tutaj ludność uprawiająca ziemię przy zastosowaniu radła ciągniętego przez woły oraz narzędzia produkowane z krzemienia, który wydobywano w Sieciechowie i okolicach Ożarowa.

Źródła pisane wspominają o tej miejscowości dopiero w XV w. Wynika z nich, że wieś należała do parafii w Lasocinie. W 1848 r. dobra linowskie, od Alojzego i Honoraty Leszczyńskich kupił Roman Cichowski właściciel Maruszowa, który prawdopodobnie zapoczątkował intensywny rozwój dworu w Linowie zakładając między innymi warsztat produkcji narzędzi rolniczych. Po jego śmierci majątek odziedziczył syn - Mieczysław Cichowski, który kontynuował rozwój dworu. Rozbudowę majątku prowadzono w trzech rejonach. Głównym placem budowy było tzw. centrum dworu położone w okolicy dzisiejszego dworu. Modernizowano również folwarki wchodzące w skład majątku, tj. folwark „Góry” oraz folwark „Górny” zwany też „Górnym Dworem”.

W pierwszej połowie XVIII w. pojawia się w Linowie prywatny przewóz na Wiśle, który utrzymuje się i w późniejszym okresie, konkuruje z przeprawą w Zawichoście.

Pawłów

Tereny dzisiejszej wsi zamieszkiwane były już w czasach prehistorycznych, co potwierdzają liczne odkrycia i znaleziska archeologiczne. Podczas badań archeologicznych na terenie Pawłowa odkryte zostało cmentarzysko kultury pucharów lejkowatych.

W czasach nowszych dzieje Pawłowa związane są z dobrami Czyżowskimi. Na terenie Pawłowa znajdował się jeden z folwarków o nazwie Szymanówka - będący częścią majątku czyżowskiego. Po I wojnie światowej, w następstwie parcelacji dóbr ziemskich powstało tu kilka dużych gospodarstw rolnych, które z biegiem czasu przekształciły się w gospodarstwa ogrodnicze. W okresie międzywojennym rozpoczęto uprawę winorośli, a w 1935 r. powstała pierwsza na obszarze Pawłowa, prawdziwa winnica, która po kilkunastu latach obejmowała obszar kilku hektarów. Sadownicze tradycje tej miejscowości podtrzymywane są do dzisiaj.

Wygoda

Człowiek osiedlił się na terenie dzisiejszej Wygody już w neolicie i prowadził osiadły tryb życia zajmując się rolnictwem. Odnaleziono tu bowiem ślady osadnictwa sprzed 4,5 tysięcy lat - kultury pucharów lejkowatych. W średniowieczu przez teren dzisiejszej wsi prowadziła od Zawichostu do Opatowa przez Wygodę, Sobótkę, Gierczyce, Hultajkę główny szlak (albo jeden z jego wariantów) handlowy. Z biegiem czasu karczma - wygoda mogła obrosnąć zabudowaniami i urządzeniami przydatnymi w obsłudze podróżnych i stać się samodzielną osadą karczemną, z której następnie wyrosła wieś o nazwie Wygoda. Pierwotnie folwark tu zlokalizowany należał do starostwa zawichojskiego i nastawił się na obsługę ruchliwej drogi. Podstawą działalności była karczma, ale także musiała mieć gospodarcze zaplecze w postaci pola, lasu, gorzelni.

W I poł. XIX wieku Wygoda dodatkowo specjalizowała się w owczarstwie. Po II wojnie światowej Wygoda zasłynęła w regionie z produkcji trzody chlewnej i bydła mlecznego. Struktura zasiewów (zboża, okopowe, przemysłowe) podporządkowana była produkcji pasz. Współcześnie Wygoda jest wsią typowo ogrodniczą o mocno rozwiniętym, nowoczesnym sadownictwie z dużymi sadami jabłoniowymi i wiśniowymi.

Wyspa

O wsi Wyspa w słowniku Geograficznym Królestwa Polskiego z 1889 r. napisano, że: "Wyspa to folwark w powiecie opatowskim, gmina Czyżów, parafia Sobótka odległa od Opatowa 28 wiorst. Ma pięć domów mieszkalnych, które zamieszkuje 31 osób. Wieś zajmuje 601 mórg ziemi dworskiej". Urodzajne gleby lessowe umożliwiają mieszkańcom po dziś dzień intensywną produkcję sadowniczą i ogrodniczą.

Najprawdopodobniej nazwa ma pochodzenie kulturowe od staropolskiej nazwy zajazdu, karczmy. Dawniej zwana również Wygodą Bankową.

6.1.3. Architektura

Architektura sakralna

Na terenie gminy Zawichost znajdują się cenne 4 zespoły kościelne:

- **Zespół kościelny p.w. Wszystkich Świętych z XV w. w Czyżowie Szlacheckim** (kościół, dzwonnica, brama, cmentarz);
Zespół położony w południowo-wschodniej części miejscowości, na wzniesieniu. Dawny cmentarz przykościelny na planie owalu otoczony murem. Na północny-wschód od kościoła, przy ogrodzeniu cmentarza, usytuowana jest murowana dzwonnica. Plebania położona na północ od kościoła, za cmentarzem. Kościół murowany (z łamanego kamienia) powstał przypuszczalnie na początku XV w. W 2 ćwiartce XVIII w. przeprowadzono gruntowną przebudowę w stylu barokowym. Kościół jednonawowy, z dwiema bocznymi kaplicami. Prezbiterium niższe i węższe od nawy głównej przyległe od wschodu. Po północnej stronie świątyni leży zakrystia. Nad nawą główną kościoła usytuowana jest wieżyczka z sygnaturką. Pod kościołem znajdują się też grobowce, jednak wejście do nich zostało zamurwane w trakcie robienia posadzki.
- **Zespół kościoła parafialnego pw. Św. Trójcy w Zawichoście** (kościół, dzwonnica, organistówka, cmentarz);
Kościół wzniesiono na grodzisku wczesnośredniowiecznym. Pierwotny zapewne wybudowany w XI lub XIII w. Od 1470 r. wzmiankowany jako kościół murowany. Przebudowany ok. 1739-42 r. Położony na środku cmentarza przykościelnego. Teren otoczony murem, od strony zachodniej z bramą i prowadzącymi do niej schodami. Przy ogrodzeniu od strony zachodniej dzwonnica, a od południa już poza ogrodzeniem była plebania. Kościół murowany z kamienia, jednonawowy. Bryła rozczłonkowana z dominującą prostopadłościenną nawą główną połączoną z mniejszymi prostopadłościennymi prezbiterium, zakrystii, krucht.
- **Zespół kościoła parafialnego pw. Najświętszej Maryi Panny w Zawichoście** (kościół, dzwonnica, plebania)
Zespół położony na wysokiej skarpie wiślanej. Pierwotny kościół parafialny powstał przypuszczalnie na początku XIII w. Ok. 1470 r. istniał tu kościół murowany, spalony w 1657 r. Dzisiejszy kościół wzniesiono w 1738 r. Po spaleniu sklepień w I ćw. XIX w. odrestaurowany w 1828 r. Zniszczony w pożarze w 1944 r. i odbudowany w latach 50 i 60 XX w. Cmentarz przykościelny otoczony murem, w którym na północ od kościoła usytuowana jest dzwonnica. Za cmentarzem, na zachód od kościoła zlokalizowana jest plebania. Kościół jednonawowy, orientowany. Nawa prostokątna z przylegającym do niej od wschodu węższym prostokątnym prezbiterium.
- **Zespół klasztoru pofranciszkańskiego, obecnie kościół parafialny pw. Św. Jana Chrzciciela z XIII w. w Zawichoście** (kościół, klasztor, dzwonnica, cmentarz).
Położony na terenie dawnego miasta lokacyjnego na skarpie wiślanej. Kościół wraz z klasztorem ufundowany został przez Bolesława Wstydliviego i księżnę Salomeę po 1245 r. Najprawdopodobniej w 1257 r. zakończono budowę kościoła i klasztoru. Pierwotnie klasztor należał do Klarysek, które w 1257 r. zostały przeniesione do Skały, a zespół przeszedł w posiadanie franciszkanów. W 1864 r. dokonano kasaty klasztoru. Kościół kilkakrotnie był niszczone (1353 r., 1548 r., poł. XVII w.), a następnie odbudowywany i przekształcany. W XVII-XVIII w. przeprowadzono częściową barokizację. Po całkowitym spaleniu w 1944 r. został odbudowany w latach 1945-49 przy jednoczesnej rekonstrukcji pierwotnego wyglądu z XIII w. (wczesny gotyk). Kościół jednonawowy orientowany. Do prezbiterium od strony północnej przylega jedyne zachowane wschodnie skrzydło dawnego klasztoru. Na południe od kościoła usytuowana jest dzwonnica, połączona z fasadą prostym odcinkiem muru ogrodzeniowego.

Zespoły dworskie i pałacowe

Na terenie gminy zachowały się:

- zespół dworski Cichockich i Rychlewskich w Linowie, pochodzący z XIX w.
W skład zespołu wchodzi dwór, gorzelnia oraz pozostałości parku. Dwór wzniesiony ok. 1844 r. w stylu barokowym. Niestety po generalnym remoncie przeprowadzonym w 1962 r. utracił większość swoich cech stylowych. Ok. 150 m na południowy - wschód od dworu zlokalizowana jest dawna gorzelnia.
- zespół pałacowo-parkowy w Czyżowie Szlacheckim, pochodzący z XVIII w.
W skład zespołu wchodzi pałac, młyn, spichlerz oraz park. Pałac wznoszono w latach 1740-1750, prawdopodobnie z pozostałości dawnego zamku. Posiada cechy stylowe charakterystyczne dla okresu późnego baroku. Ustawiony jest na skarpie sztucznie usypanego wzgórza. W odległości ok. 50 m od frontu pałacu usytuowana dawna brama wjazdowa. Obok niej oficyna, obecnie całkowicie odbudowana. Wokół pałacu pozostałości parku krajobrazowego od południa przechodzącego w naturalny las.

Cmentarze

Na terenie gminy Zawichost zachowały się następujące zabytkowe cmentarze:

- parafialne w Czyżowie Szlacheckim (XIX w.), Trójcy (XIX w.) oraz Zawichoście (XIX w.);
- przykościelny w Czyżowie Szlacheckim (XVIII w.).

6.1.4. Obiekty wpisane do Wojewódzkiego Rejestru Zabytków

Wykaz obiektów nieruchomości wpisanych do Rejestru Zabytków Nieruchomych Województwa Świętokrzyskiego położonych na obszarze miasta i gminy Zawichost, zamieszczono w tabeli poniżej.

Tabela 23. Wykaz obiektów nieruchomości wpisanych do Wojewódzkiego Rejestru Zabytków położonych na obszarze miasta i gminy Zawichost

LP.	MIEJSCOWOŚĆ	OBIEKT	ULICA	NR	LOKALIZACJA	NR REJESTRU	UWAGI
1	Zawichost	układ urbanistyczny				A.785	

2	Czyżów Szlachecki	cmentarz parafialny				A.780	
3	Trójca	Cmentarz parafialny				A.784	
4	Zawichost	Cmentarz parafialny			na skarpie wiślanej pomiędzy ul. Leonarda i Plażową	A.788	
5	Zawichost	Zbiorowa mogiła wojenna z 1944 r.	Podgórze		przy drodze nr 777 przy posesji nr 14	A.789	
6	Czyżów Szlachecki	Zespół kościoła parafialnego pw. Wszystkich Św. - kościół				A.779/1	
7	Czyżów Szlachecki	Zespół kościoła parafialnego pw. Wszystkich Św. – dzwonnica				A.779/2	
8	Czyżów Szlachecki	Zespół kościoła parafialnego pw. Wszystkich Św. – cmentarz przykościelny				A.779/3	w granicach ogrodzenia
9	Trójca	Zespół kościoła parafialnego pw. Św. Trójcy - kościół				A.783/1	
10	Trójca	Zespół kościoła parafialnego pw. Św. Trójcy - dzwonnica				A.783/2	
11	Zawichost	Kościół parafialny pw. NMP	11 Listopada			A.786	
12	Zawichost	Zespół klasztorny pofranciszkański ob. kościoła parafialny pw. Św. Jana Chrzciciela - kościół	11 Listopada			A.787/1	
13	Zawichost	Zespół klasztorny pofranciszkański ob. kościoła parafialny pw. Św. Jana Chrzciciela – klasztor	11 Listopada			A.787/2	
14	Zawichost	Zespół klasztorny pofranciszkański ob. kościoła parafialny pw. Św. Jana Chrzciciela – dzwonnica	11 Listopada			A.787/3	
15	Zawichost	Zespół klasztorny pofranciszkański ob. kościoła parafialny pw. Św. Jana Chrzciciela – cmentarz przykościelny	11 Listopada			A.787/4	
16	Czyżów Szlachecki	Zespół pałacowo-parkowy - pałac				A.781/1	
17	Czyżów Szlachecki	Zespół pałacowo-parkowy - park				A.781/2	
18	Linów	Zespół dworski - dwór				A.782/1	
19	Linów	Zespół dworski - park				A.782/2	
20	Zawichost	dom	Żeromskiego	16		A.790	
21	Zawichost	stanowisko archeologiczne – grodzisko wczesnośredniowieczne	Podgórze			293/A (t.) 5.07.1985	

Źródło: Materiały udostępnione przez Świętokrzyskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, Delegatura w Sandomierzu

6.1.5. Obiekty ujęte w Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków

Wykaz obiektów nieruchomości ujętych w Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków położonych na obszarze miasta i gminy Zawichost, zamieszczono w tabeli poniżej.

Tabela 24. Wykaz obiektów nieruchomości ujętych w Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków położonych na obszarze miasta i gminy Zawichost

LP.	MIEJSCOWOŚĆ	OBIEKT	ULICA	NR	LOKALIZACJA	NR REJESTRU	UWAGI
1	Chrapanów	dom		9			
2	Chrapanów	dom		42			Nie istnieje
3	Chrapanów	dom		43			
4	Chrapanów	dom		68			

5	Chrapanów	dom		69			
6	Chrapanów	dom		79			
7	Czyżów Szlachecki	Zespół kościoła parafialnego pw. Wszystkich Św. – kościół				A.779/1	
8	Czyżów Szlachecki	Zespół kościoła parafialnego pw. Wszystkich Św. – dzwonnica				A.779/2	
9	Czyżów Szlachecki	Zespół kościoła parafialnego pw. Wszystkich Św. – cmentarz przykościelny				A.779/3	w granicach ogrodzenia
10	Czyżów Szlachecki	Cmentarz parafialny				A.780	
11	Czyżów Szlachecki	Kaplica grobowa rodziny Prendowskich			cmentarz parafialny		
12	Czyżów Szlachecki	Zespół pałacowo-parkowy - pałac				A.781/1	
13	Czyżów Szlachecki	Zespół pałacowo-parkowy – brama wjazdowa					
14	Czyżów Szlachecki	Zespół pałacowo-parkowy - spichlerz					
15	Czyżów Szlachecki	Zespół pałacowo-parkowy – pozostałości parku				A.781/2	
16	Czyżów Szlachecki	Zespół pałacowo-parkowy - młyn					
17	Czyżów Szlachecki	dom		94			Nie istnieje
18	Dąbie	dom		42			
19	Dziurów	dom		28			
20	Dziurów	dom		31			Nie istnieje
21	Dziurów	dom		39			Nie istnieje
22	Dziurów	dom		44			Nie istnieje
23	Dziurów	dom		51			Nie istnieje
24	Dziurów	dom		53			Nie istnieje
25	Dziurów	dom		59			Nie istnieje
26	Dziurów	Stajnia			Zagroda nr 50		
27	Linów	Zespół dworski - dwór				A.782/1	
28	Linów	Zespół dworski – dawna gorzelnia					
29	Linów	Zespół dworski – park krajobrazowy				A.782/2	
30	Piotrowice	dom		18			
31	Piotrowice	dom		34			
32	Piotrowice	dom		37			Nie istnieje
33	Piotrowice	dom		63			Nie istnieje
34	Piotrowice	dom		95			Nie istnieje
35	Podszyn	dom		28			Nie istnieje
36	Podszyn	dom		47			
37	Podszyn	dom		55			Nie istnieje
38	Podszyn	dom		62			
39	Podszyn	dom		68			
40	Trójca	Zespół kościoła parafialnego pw. Św. Trójcy - kościół				A.783/1	
41	Trójca	Zespół kościoła parafialnego pw. Św. Trójcy - dzwonnica				A.783/2	
42	Trójca	Zespół kościoła parafialnego pw. Św. Trójcy - plebania					Nie istnieje

43	Trójca	Zespół kościoła parafialnego pw. Św. Trójcy - organistówka					
44	Trójca	Zespół kościoła parafialnego pw. Św. Trójcy – cmentarz przykościelny					
45	Trójca	Cmentarz parafialny				A.784	
46	Trójca	dom		36			
47	Wygoda	dom		38			Nie istnieje
48	Zawichost	Układ urbanistyczny				A.785	
49	Zawichost	Zespół kościoła parafialnego pw. NMP - kościół	11 Listopada			A.786	
50	Zawichost	Zespół kościoła parafialnego pw. NMP – dzwonnica	11 Listopada				
51	Zawichost	Zespół kościoła parafialnego pw. NMP - plebania	11 Listopada	15			
52	Zawichost	Zespół kościoła parafialnego pw. NMP – cmentarz przykościelny	11 Listopada				
53	Zawichost	Zespół klasztorny pofranciszkański ob. kościoła parafialny pw. Św. Jana Chrzciciela - kościół	11 Listopada			A.787/1	
54	Zawichost	Zespół klasztorny pofranciszkański ob. kościoła parafialny pw. Św. Jana Chrzciciela – klasztor (skrzydło wschodnie)	11 Listopada	5		A.787/2	
55	Zawichost	Zespół klasztorny pofranciszkański ob. kościoła parafialny pw. Św. Jana Chrzciciela - dzwonnica	11 Listopada			A.787/3	
56	Zawichost	Zespół klasztorny pofranciszkański ob. kościoła parafialny pw. Św. Jana Chrzciciela – cmentarz przykościelny	11 Listopada			A.787/4	
57	Zawichost	Kapliczka	Podgórze		Przy drodze nr 777 przy posesji nr 22		
58	Zawichost	Dawny zajazd	Rynek Mały	8/9			
59	Zawichost	dom	11 Listopada	9			
60	Zawichost	dom	11 Listopada	14			Nie istnieje
61	Zawichost	dom	11 Listopada	15			Plebania kościoła par. pw. NMP
62	Zawichost	dom	11 Listopada	16			
63	Zawichost	dom	11 Listopada	20			Nie istnieje
64	Zawichost	dom	Kościuszki	2			Nie istnieje
65	Zawichost	dom	Kościuszki	3			
66	Zawichost	dom	Kręta	14			
67	Zawichost	dom	Kręta	25			
68	Zawichost	dom	Ogrodowa	15			
69	Zawichost	dom	Poprzeczna	9			
70	Zawichost	dom	Poprzeczna	11			Nie istnieje
71	Zawichost	dom	Podgórze	17			Nie istnieje
72	Zawichost	dom	Rynek Mały	1			
73	Zawichost	dom	Rynek Mały	4			Nie istnieje
74	Zawichost	dom	Sandomierska	20			Nie istnieje
75	Zawichost	dom	Sandomierska	21			

76	Zawichost	dom	3 Maja	3a			
77	Zawichost	dom	3 Maa	7			
78	Zawichost	dom	Świętokrzyska	1			
79	Zawichost	dom	Świętokrzyska	14			Nie istnieje
80	Zawichost	dom	Świętokrzyska	17			
81	Zawichost	dom	Wąska	3			Nie istnieje
82	Zawichost	dom	Wąska	5			Nie istnieje
83	Zawichost	dom	Zielna	1			Nie istnieje
84	Zawichost	dom	Zielna	5			
85	Zawichost	dom	Żeromskiego	6			
86	Zawichost	dom	Żeromskiego	8			
87	Zawichost	dom	Żeromskiego	10			
88	Zawichost	dom	Żeromskiego	12			
89	Zawichost	dom	Żeromskiego	15			
90	Zawichost	dom	Żeromskiego	16		A.790	
91	Zawichost	dom	Żeromskiego	18			
92	Zawichost	dom	Żeromskiego	19			Nie istnieje
93	Zawichost	dom	Żeromskiego	21			Nie istnieje
94	Zawichost	dom	Żeromskiego	23			Nie istnieje
95	Zawichost	dom	Żeromskiego	26			
96	Zawichost	dom	Żeromskiego	41			Nie istnieje
97	Zawichost	dom	Żeromskiego	43			
98	Zawichost	Zbiorowa mogiła wojenna z 1944 r.	Podgórze		Przy drodze nr 777 przy posesji nr 14	A.789	
99	Zawichost	Cmentarz parafialny	Leonarda		na skarpie wiślanej pomiędzy ul. Leonarda i Plażową	A.788	
100	Zawichost	Cmentarz parafialny	Podgórze				
101	Zawichost	Kirkut	Zaulek				

Źródło: Materiały udostępnione przez Świętokrzyskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, Delegatura w Sandomierzu

6.1.6. Obiekty ujęte w Gminnej Ewidencji Zabytków

Gmina nie posiada Gminnej Ewidencji Zabytków.

6.1.7. Archeologia

Wykaz stanowisk archeologicznych ujętych w Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków położonych na obszarze miasta i gminy Zawichost, zamieszczono w tabeli poniżej.

Tabela 25. Wykaz stanowisk archeologicznych ujętych w Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków położonych na terenie miasta i gminy Zawichost

LP.	MIJSCOWOŚĆ	FUNKCJA	CHRONOLOGIA/ KULTURA	WPIS DO REJESTR U	NR OBSZ AZP	NR STAN NA OBSZARZE AZP
1	Chrapanów (Józefków)	śląd osadnictwa	PRD		86-73	314
2	Chrapanów (Józefków)	śląd osadnictwa	PRD		86-73	315
3	Chrapanów	śląd osadnictwa	PRD		86-73	347
4	Chrapanów	śląd osadnictwa	PRD		86-73	349
5	Chrapanów	śląd osadnictwa	PRD		86-73	374
6	Chrapanów	śląd osadnictwa	PRD		86-73	375
7	Chrapanów	śląd osadnictwa	PRD		86-73	376
8	Chrapanów (Pawłów)	Cmentarzysko megalityczne	SN, KPL		86-73	393
9	Czyżów Plebański	osada	I EB, KMR		86-74	41
10	Czyżów Plebański	śląd osadnictwa	PRD		86-74	42
11	Czyżów Plebański	osada?	N - WEB		86-74	44
12	Czyżów Plebański	osada?	N - WEB		86-74	45
13	Czyżów Plebański	osada	EB, KŁ		86-74	46
14	Czyżów Plebański	śląd osadnictwa	PRD		86-74	47
15	Czyżów Plebański	śląd osadnictwa	PRD		86-74	48
16	Czyżów Plebański	śląd osadnictwa	EB, KŁ		86-74	56
17	Czyżów Plebański	śląd osadnictwa	PRD		86-74	57
18	Czyżów Plebański	śląd osadnictwa	PRD		86-74	60
19	Czyżów Plebański	śląd osadnictwa	PRD		86-74	61
20	Czyżów Plebański	śląd osadnictwa	PRD		86-74	62
21	Czyżów Plebański	śląd osadnictwa	N		86-74	63
22	Czyżów Plebański	śląd osadnictwa	PRD		86-74	64
23	Czyżów Plebański	śląd osadnictwa	PRD		86-74	65
24	Czyżów Plebański	śląd osadnictwa	PRD		86-74	66
25	Czyżów Plebański	śląd osadnictwa	PRD		86-74	67
26	Czyżów Plebański	śląd osadnictwa	PRD		86-74	68
27	Czyżów Plebański	śląd osadnictwa	PRD		86-74	69
28	Czyżów Plebański	osada	SN, KPL		86-74	70
29	Czyżów Plebański	śląd osadnictwa	SN, KPL		86-74	71
30	Czyżów Plebański	śląd osadnictwa	N?		86-74	72
31	Czyżów Plebański	śląd osadnictwa	PRD		86-74	73
32	Czyżów Plebański	śląd osadnictwa	PRD		86-74	74
33	Czyżów Plebański	śląd osadnictwa	PRD		86-74	75
34	Czyżów Plebański	śląd osadnictwa	PRD		86-74	76
35	Czyżów Plebański	śląd osadnictwa	PRD		86-74	77
36	Czyżów Plebański	Osada	I EB, KMR		86-74	78
37	Czyżów Plebański	śląd osadnictwa	PRD		86-74	79

38	Czyżów Plebański	śląd osadnictwa	PRD		86-74	80
39	Czyżów Plebański	osada	SN, KPL		86-74	81
40	Czyżów Plebański	osada	EB, KŁ		86-74	102
41	Czyżów Plebański	osada	PRD		86-74	115
42	Czyżów Plebański	śląd osadnictwa	PRD		86-74	124
43	Czyżów Plebański	obozowisko	N - EB		86-74	125
44	Czyżów Szlachecki	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	N, KPL WS, IX-X w.		86-74	6
45	Czyżów Szlachecki	osada	WEB, KMR		86-74	7
46	Czyżów Szlachecki	śląd osadnictwa	PRD		86-74	8
47	Czyżów Szlachecki (Podszyn)	osada	KPL, KMR, KPM, KPR		86-74	9
48	Czyżów Szlachecki (Podszyn)	śląd osady	N?		86-74	10
49	Czyżów Szlachecki	wczesnośredniowieczna osada	I EB, KMR		86-74	26
50	Czyżów Szlachecki	śląd osadnictwa	PRD		86-74	27
51	Czyżów Szlachecki	śląd osadnictwa	PRD		86-74	28
52	Czyżów Szlachecki	osada?	PRD		86-74	29
53	Czyżów Szlachecki	osada	KPL		86-74	40
54	Czyżów Szlachecki (Czyżów Plebański)	śląd osadnictwa	PRD		86-74	43
55	Czyżów Szlachecki	śląd osadnictwa	PRD		86-74	49
56	Czyżów Szlachecki (Czyżów Plebański)	śląd osadnictwa	PRD		86-74	50
57	Czyżów Szlachecki (Czyżów Plebański)	śląd osadnictwa	EB – Ha, KŁ		86-74	51
58	Czyżów Szlachecki (Czyżów Plebański)	osada	II-III EB, KTR		86-74	52
59	Czyżów Szlachecki (Czyżów Plebański)	śląd osadnictwa	N		86-74	53
60	Czyżów Szlachecki (Czyżów Plebański)	śląd osadnictwa	PRD		86-74	54
61	Czyżów Szlachecki (Czyżów Plebański)	śląd osadnictwa	PRD		86-74	55
62	Czyżów Szlachecki	śląd osadnictwa	PRD		86-74	82
63	Czyżów Szlachecki	śląd osadnictwa	PRD		86-74	83
64	Czyżów Szlachecki	osada	SN, KPL		86-74	84
65	Czyżów Szlachecki	osady	KPL, KMR		86-74	103
66	Czyżów Szlachecki	śląd osadnictwa	PRD		86-74	104
67	Czyżów Szlachecki	osada?	I EB, KMR		86-74	105
68	Czyżów Szlachecki	śląd osadnictwa	PRD		86-74	106
69	Czyżów Szlachecki	śląd osadnictwa	PRD		86-74	107
70	Czyżów Szlachecki	śląd osadnictwa	PRD		86-74	108
71	Czyżów Szlachecki	śląd osadnictwa	PRD		86-74	109
72	Czyżów Szlachecki	śląd osadnictwa	PRD		86-74	110
73	Czyżów Szlachecki	osada	SN, KPL		86-74	111
74	Czyżów Szlachecki	śląd osadnictwa	PRD		86-74	112
75	Czyżów Szlachecki	śląd osadnictwa	PRD		86-74	113
76	Czyżów Szlachecki	śląd osadnictwa	PRD		86-74	114

77	Czyżów Szlachecki	obozowisko	SN, KPL		86-74	128
78	Czyżów Szlachecki	osada	SN, KPL		86-74	129
79	Czyżów Szlachecki	ślad osadnictwa	PRD		86-74	130
80	Dąbie (Dziurów)	ślad osadnictwa	PRD		86-74	18
81	Dąbie (Dziurów)	osada	SN, KPL		86-74	19
82	Dąbie	ślad osadnictwa	PRD		86-74	20
83	Dąbie	osada	SN, KPL		86-74	21
84	Dąbie	ślad osadnictwa	PRD		86-74	22
85	Dąbie	osada	1 EB, KMR		86-74	23
86	Dąbie	ślad osadnictwa	PRD		86-74	24
87	Dąbie	osada	KPL, KMR, KŚR		86-74	25
88	Dąbie	osada	1 EB, KMR		86-74	30
89	Dąbie	ślad osadnictwa	PRD		86-74	31
90	Dąbie	osada	SN, KPL		86-74	32
91	Dąbie (Czyżów Plebański)	osada	KM?, KZŁ?, KMR, KŁ		86-74	116
92	Dąbie (Czyżów Plebański)	ślad osadnictwa	EB, KŁ		86-74	117
93	Dąbie (Czyżów Plebański)	ślad osadnictwa	PRD		86-74	118
94	Dąbie (Czyżów Plebański)	osada	SN, KPL		86-74	119
95	Dąbie (Czyżów Plebański)	osada?	I EB, KMR		86-74	120
96	Dąbie (Czyżów Plebański)	osada	SN, KPL		86-74	121
97	Dąbie (Czyżów Plebański)	ślad osadnictwa	PRD		86-74	126
98	Dąbie (Czyżów Plebański)	ślad osadnictwa	PRD		86-74	127
99	Dąbie (Dziurów)	ślad osadnictwa	PRD		87-74	25
100	Dąbie	ślad osadnictwa (obozowisko) cmentarzysko	GSP SN, KPL		87-74	183
101	Dziurów	ślad osadnictwa	PRD		87-74	23
102	Dziurów	ślad osadnictwa	SN, KPL		87-74	24
103	Dziurów	ślad osadnictwa	I EB, KMR		87-74	33
104	Dziurów	ślad osadnictwa	PRD		87-74	34
105	Dziurów	ślad osadnictwa	PRD		87-74	115
106	Dziurów	ślad osadnictwa	PN, KAK		87-74	143
107	Dziurów	ślad osadnictwa	PRD		87-74	144
108	Dziurów	ślad osadnictwa	PRD		87-74	146
109	Dziurów	ślad osadnictwa	PRD		87-74	147
110	Dziurów	osada	SN, KPL		87-74	161
111	Dziurów	ślad osadnictwa	PRD		87-74	162
112	Dziurów	osada	SN, KPL		87-74	163
113	Dziurów	osada?	N		87-74	164
114	Dziurów	ślad osadnictwa	PRD		87-74	165
115	Dziurów	ślad osadnictwa	PRD		87-74	166

116	Józefków	ślad osadnictwa	PRD		86-73	316
117	Józefków	ślad osadnictwa	PRD		86-73	317
118	Józefków	ślad osadnictwa	PRD		86-73	321
119	Józefków	ślad osadnictwa	PRD		86-73	377
120	Józefków	ślad osadnictwa	PRD		86-73	378
121	Józefków	ślad osadnictwa	PRD		86-73	379
122	Józefków	ślad osadnictwa	PRD		86-73	380
123	Józefków	ślad osadnictwa	PRD		86-73	383
124	Józefków	ślad osadnictwa	PRD		86-73	384
125	Józefków	ślad osadnictwa	PRD		86-73	385
126	Józefków	ślad osadnictwa	PRD		86-73	386
127	Józefków	ślad osadnictwa	PRD		86-73	387
128	Józefków	obozowisko	N - EB		86-73	388
129	Józefków	ślad osadnictwa	PRD		86-73	389
130	Józefków	ślad osadnictwa	PRD		86-73	390
131	Józefków	ślad osadnictwa	PRD		86-73	391
132	Linów	ślad osadnictwa	N – WEB		85-74	37
133	Linów	ślad osadnictwa	N – WEB		85-74	50
134	Linów	ślad osadnictwa ślad osadnictwa	PRD WS		86-74	145
135	Linów	osada	PN, KCS		86-74	146
136	Linów	ślad osadnictwa	PRD		86-74	150
137	Linów	ślad osadnictwa	PRD		86-74	151
138	Linów	ślad osadnictwa	PRD		86-74	152
139	Linów	osada	SN, KPL		86-74	153
140	Linów	ślad osadnictwa	PRD		86-74	154
141	Linów	ślad osadnictwa	PRD		86-74	155
142	Linów	ślad osadnictwa	PRD		86-74	156
143	Linów	ślad osadnictwa	PRD		86-74	157
144	Linów Kolonia (Linów)	ślad osadnictwa	N – WEB		85-74	33
145	Linów Kolonia (Linów)	ślad osadnictwa	N – WEB		85-74	34
146	Linów Kolonia (Linów)	ślad osadnictwa	N – WEB		85-74	36
147	Linów Kolonia (Linów)	ślad osadnictwa	N – WEB		85-74	37
148	Linów Kolonia (Linów)	osada	WN, KCWR?		85-74	38
149	Linów Kolonia (Linów)	osada	WEB, KMR		85-74	39
150	Linów Kolonia (Linów)	ślad osadnictwa	N – WEB		85-74	40
151	Linów Kolonia (Linów)	pracownia krzemieniarska	N – WEB		85-74	41
152	Linów Kolonia (Linów)	ślad osadnictwa	N – WEB		85-74	42

153	Linów Kolonia (Linów)	ślad osadnictwa	N – WEB		85-74	43
154	Linów Kolonia (Linów)	ślad osadnictwa	N		85-74	44
155	Linów Kolonia (Linów)	ślad osadnictwa	N – WEB		85-74	45
156	Linów Kolonia	ślad osadnictwa	I-II EB		86-74	94
157	Linów Kolonia	ślad osadnictwa	PRD		86-74	95
158	Linów Kolonia	ślad osadnictwa	PRD		86-74	96
159	Linów Kolonia	ślad osadnictwa	PRD		86-74	97
160	Linów Kolonia	ślad osadnictwa	PRD		86-74	98
161	Linów Kolonia	ślad osadnictwa	PRD		86-74	99
162	Linów Kolonia	ślad osadnictwa	PRD		86-74	143
163	Linów Kolonia	ślad osadnictwa	PRD		86-74	144
164	Linów Kolonia	osada	I okres epoki, KMR		86-74	147
165	Linów Kolonia	ślad osadnictwa	PRD		86-74	148
166	Linów Kolonia	ślad osadnictwa	WS, XI w.		86-74	149
167	Pawłów	ślad osadnictwa	PRD		86-73	318
168	Pawłów	cmentarzysko megalityczne	SN, KPL		86-73	319
169	Pawłów	obozowisko	PG, KTL		86-73	320
170	Pawłów	ślad osadnictwa	PRD		86-73	381
171	Pawłów	ślad osadnictwa	WEB		86-73	382
172	Piotrowice	ślad osadnictwa	PRD		86-74	100
173	Piotrowice	ślad osadnictwa	PRD		86-74	101
174	Piotrowice	ślad osadnictwa	PRD		86-74	131
175	Piotrowice	ślad osadnictwa	PRD		86-74	132
176	Piotrowice	ślad osadnictwa	PRD		86-74	133
177	Piotrowice	ślad osadnictwa	PRD		86-74	134
178	Piotrowice	ślad osadnictwa	PRD		86-74	135
179	Piotrowice	ślad osadnictwa	PRD		86-74	138
180	Piotrowice	ślad osadnictwa	PRD		86-74	139
181	Piotrowice	ślad osadnictwa	PRD		86-74	140
182	Piotrowice	ślad osadnictwa	PRD		86-74	158
183	Piotrowice	osada	SN, KPL		86-74	159
184	Piotrowice	ślad osadnictwa	PRD		86-74	160
185	Piotrowice	ślad osadnictwa	PRD		86-74	161
186	Podszyn	ślad osadnictwa	SN, KPL		86-73	183
187	Podszyn	ślad osadnictwa	PRD		86-73	184
188	Podszyn	obozowisko	N - EB		86-73	185
189	Podszyn	ślad osadnictwa	PRD		86-73	186
190	Podszyn	ślad osadnictwa	PRD		86-73	187

191	Podszyn	śląd osadnictwa	PRD		86-74	11
192	Podszyn	śląd osadnictwa	PRD		86-74	12
193	Podszyn	osada	SN, KPL		86-74	13
194	Podszyn	osada	SN, KPL		86-74	14
195	Podszyn	śląd osadnictwa	PRD		86-74	15
196	Podszyn	śląd osadnictwa	PRD		86-74	16
197	Podszyn	śląd osadnictwa	PRD		86-74	17
198	Podszyn	śląd osadnictwa	PRD		86-74	85
199	Podszyn	śląd osadnictwa	PRD		86-74	86
200	Podszyn	osada?	PRD		86-74	87
201	Podszyn	śląd osadnictwa	PRD		86-74	88
202	Podszyn	śląd osadnictwa	PRD		86-74	89
203	Podszyn	osada?	PRD		86-74	90
204	Podszyn	osada	SN, KPL		86-74	91
205	Podszyn	śląd osadnictwa	PRD		86-74	92
205	Podszyn	śląd osadnictwa	PRD		86-74	93
206	Wygoda	śląd osadnictwa	SN, KPL		87-74	134
207	Wygoda	osada	SN, KPL		87-74	135
208	Zawichost	osada	SN, KPL		86-74	33
209	Zawichost	śląd osadnictwa	PRD		86-74	34
210	Zawichost	śląd osadnictwa	PRD		86-74	35
211	Zawichost	śląd osadnictwa	N		86-74	36
212	Zawichost	osada?	N - EB		86-74	37
213	Zawichost	osada	N		86-74	38
214	Zawichost	osada?	N - EB		86-74	39
215	Zawichost (Czyżów Plebański)	śląd osadnictwa	PRD		86-74	122
216	Zawichost (Czyżów Plebański)	śląd osadnictwa	PRD		86-74	123
217	Zawichost (Piotrowice)	śląd osadnictwa	PRD		86-74	136
218	Zawichost (Piotrowice)	śląd osadnictwa	PRD		86-74	137
219	Zawichost (Piotrowice)	śląd osadnictwa	PRD		86-74	141
220	Zawichost (Piotrowice)	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	N R, KPR		86-74	142
221	Zawichost	osada? grodzisko osada	N IX-X w. XI w.	293/A (t.) 5.07.1985	87-74	2
222	Zawichost	osada	X-XII w.		87-74	13
223	Zawichost	osada skarb skarb	IX-X w. III-IV w., KPR XI w.		87-74	14
224	Zawichost	osada	EB, KŁ		87-74	26
225	Zawichost	śląd osadnictwa	PRD		87-74	27
226	Zawichost	osada	SN, KPL		87-74	28
227	Zawichost	obozowisko?	I EB, KMR		87-74	29

228	Zawichost	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	SN, KPL I EB, KMR	87-74	30
229	Zawichost (Dziurów)	śląd osadnictwa	EB, KMR, KŁ	87-74	31
230	Zawichost (Dziurów)	śląd osadnictwa	PRD	87-74	32
231	Zawichost	obozowisko	PRD	87-74	49
232	Zawichost	obozowisko	N	87-74	50
233	Zawichost	śląd osadnictwa	PRD	87-74	51
234	Zawichost	śląd osadnictwa	VIII-IX w.	87-74	52
235	Zawichost	śląd osadnictwa	PRD	87-74	53
236	Zawichost	śląd osadnictwa	PRD	87-74	54
237	Zawichost	śląd osadnictwa	PRD	87-74	55
238	Zawichost	osada	SN	87-74	56
239	Zawichost	osada	SN, KPL	87-74	57
240	Zawichost	obozowisko	PRD	87-74	96
241	Zawichost	obozowisko	N	87-74	97
242	Zawichost	obozowisko	W-SN	87-74	99
243	Zawichost	śląd osadnictwa	PRD	87-74	100
244	Zawichost	śląd osadnictwa	PRD	87-74	101
245	Zawichost	śląd osadnictwa	PRD	87-74	102
246	Zawichost	śląd osadnictwa	PRD	87-74	103
247	Zawichost	śląd osadnictwa	N	87-74	104
248	Zawichost	śląd osadnictwa	PRD	87-74	105
249	Zawichost	śląd osadnictwa	PRD	87-74	106
250	Zawichost	osada śląd osadnictwa	N WS	87-74	107
251	Zawichost	śląd osadnictwa	I EB, KMR	87-74	108
252	Zawichost	śląd osadnictwa	PRD	87-74	109
253	Zawichost	śląd osadnictwa	PRD	87-74	110
254	Zawichost	śląd osadnictwa	PRD	87-74	111
255	Zawichost	śląd osadnictwa	PRD	87-74	112
256	Zawichost	śląd osadnictwa	PRD	87-74	113
257	Zawichost	śląd osadnictwa	PRD	87-74	114
258	Zawichost	śląd osadnictwa	PRD	87-74	116
259	Zawichost	śląd osadnictwa	PRD	87-74	117
260	Zawichost	śląd osadnictwa	PRD	87-74	118
261	Zawichost	osada śląd osadnictwa	I EB WS	87-74	119
262	Zawichost	śląd osadnictwa	PRD	87-74	120
263	Zawichost	osada	N	87-74	121
264	Zawichost	śląd osadnictwa	PRD	87-74	122
265	Zawichost	osada	I EB, KMR	87-74	123

266	Zawichost	ślad osadnictwa	N - WEB		87-74	124
267	Zawichost	osada	SN, KPL		87-74	125
268	Zawichost	ślad osadnictwa	PRD		87-74	126
269	Zawichost	ślad osadnictwa	PRD		87-74	127
270	Zawichost	ślad osadnictwa	PRD		87-74	128
271	Zawichost	ślad osadnictwa	PRD		87-74	129
272	Zawichost (Dziurów)	ślad osadnictwa	PRD		87-74	145
273	Zawichost	ślad osadnictwa	N		87-74	148
274	Zawichost	ślad osadnictwa	PRD		87-74	149
275	Zawichost	ślad osadnictwa	N		87-74	150
276	Zawichost	ślad osadnictwa	PRD		87-74	151
277	Zawichost	ślad osadnictwa	PRD		87-74	153
278	Zawichost	osada osada osad osada gród (cmentarzysko ?)	KL KPL KŁ IV EB, KŁ IX-XI w. XI w.		87-75	34
279	Zawichost	grodzisko? zamek	X-XII w. od poł XII w. ? do XVIII w.		87-75	36
280	Zawichost	ślad osadnictwa	WS		87-75	46
281	Zawichost	obozowisko ślad osadnictwa	N WS		87-75	47

Wykaz stosowanych skrótów: ? - chronologia bądź funkcja nieokreślone, KL – kultura lendzielska, KŁ - kultura łużycka, KMR- kultura mierzaniowicka, KPL- kultura pucharów lejkowatych, KAK- kultura amfor kulistych, KZŁ- kultura złocka, KCWR – kultura ceramiki wstęgowej rytej, KTL – kultury tylczarska, KPR- kultura przeworska, KPM – kultura pomorska, KŚR – kultura średniowieczna, KTR- kultura trzciniecka, KCS- kultura ceramiki sznurowej, Ha- okres halsztacki, R- okres rzymski, WS - wczesne średniowiecze, N – neolit, PN – późny neolit, SN – środkowy neolit, WN – wczesny neolit, W-SN – wczesny-środkowy neolit, EB- epoka brązu, WEB- wczesny okres epoki brązu, I EB – I okres epoki brązu, II-III EB – II-III okres epoki brązu, IV EB – IV okres epoki brązu, PRD – pradzieje, PS – paleolit schyłkowy, GSP – górny-schyłkowy paleolit, PG – paleolit górny (miejsowość) – miejscowość opisana w karcie ewidencyjnej stanowiska

Źródło: Materiały udostępnione przez Świętokrzyskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, Delegatura w Sandomierzu

Ewidencja stanowisk archeologicznych nie jest zbiorem zamkniętym – nadchodzące lata mogą przynieść nowe odkrycia lub negatywną weryfikację obecnie zaewidencjonowanych stanowisk.

6.2. STAN I ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA KULTUROWEGO

Duże nagromadzenie zabytkowych obiektów i elementów układu przestrzennego stanowi niezaprzeczalny walor atrakcyjności turystycznej miasta i gminy Zawichost.

Nie można jednak pominąć zagrożeń, jakie dla historycznych elementów struktury przestrzennej, stanowi: w dużym stopniu zły stan techniczny zabudowy historycznej (często niedoinwestowanej przez długie lata), powodujący jej dekapitalizację, presja związana z rozwojem społeczno – gospodarczym (wprowadzanie nowych funkcji wymagających dostosowania zabudowy), presja związana z usprawnieniem układu komunikacyjnego i pozostałych elementów infrastruktury technicznej. Stąd powstają różnorodne napięcia i konflikty w stanie zabudowy i zagospodarowania przestrzeni, stanowiące bariery rozwoju.

7. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z REKOMENDACJI I WNIOSKÓW ZAWARTYCH W AUDYCIE KRAJOBRAZOWYM LUB OKREŚLENIA PRZEZ AUDYT KRAJOBRAZOWY GRANIC KRAJOBRAZÓW PRIORYTETOWYCH

W związku z brakiem opracowanego audytu krajobrazowego, na terenie miasta i gminy Zawichost nie obowiązują rekomendacje i wnioski zawarte w audycie krajobrazowym oraz określenia przez audyt krajobrazowy granic krajobrazów priorytetowych.

8. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WARUNKÓW I JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW, W TYM OCHRONY ICH ZDROWIA

8.1. POTENCJAŁ DEMOGRAFICZNY

Według stanu na dzień 31 grudnia 2013 r. miasto i gminę Zawichost zamieszkiwało 4 567¹⁵ osób, co stanowi 5,7% ogółu mieszkańców powiatu sandomierskiego.

Gęstość zaludnienia dla całej gminy kształtuje się średnio na poziomie 57 osób na 1 km² (gęstość zaludnienia w mieście wynosi 90 osób/km², a na terenie wiejskim 46 osób/km²).

Największymi miejscowościami pod względem liczby ludności (poza miastem Zawichost liczącym 1 800 mieszkańców) są: Linów (569 mieszkańców), Czyżów Szlachecki (330), Czyżów Plebański (275), Podszyn (255), Linów-Kolonia (244) oraz Chrapanów (212). W pozostałych miejscowościach liczba mieszkańców nie przekracza 155 osób. Najmniejszymi miejscowościami pod względem liczebności są Kolecin (32 mieszkańców) i Józefków (66).

Tabela 26. Liczba ludności na terenie miasta i gminy Zawichost, stan na 31.12.2013 r.

L.p.	Miejscowość	Liczba mieszkańców
1	Chrapanów	212
2	Czyżów Plebański	275
3	Czyżów Szlachecki	330
4	Dąbie	98
5	Dziurów	151
6	Józefków	66
7	Kolecin	32
8	Linów	569
9	Linów-Kolonia	244
10	Pawłów	148
11	Piotrowice	154
12	Podszyn	255
13	Wygoda	92
14	Wyspa	141
15	Miasto Zawichost	1 800
	RAZEM	4 567

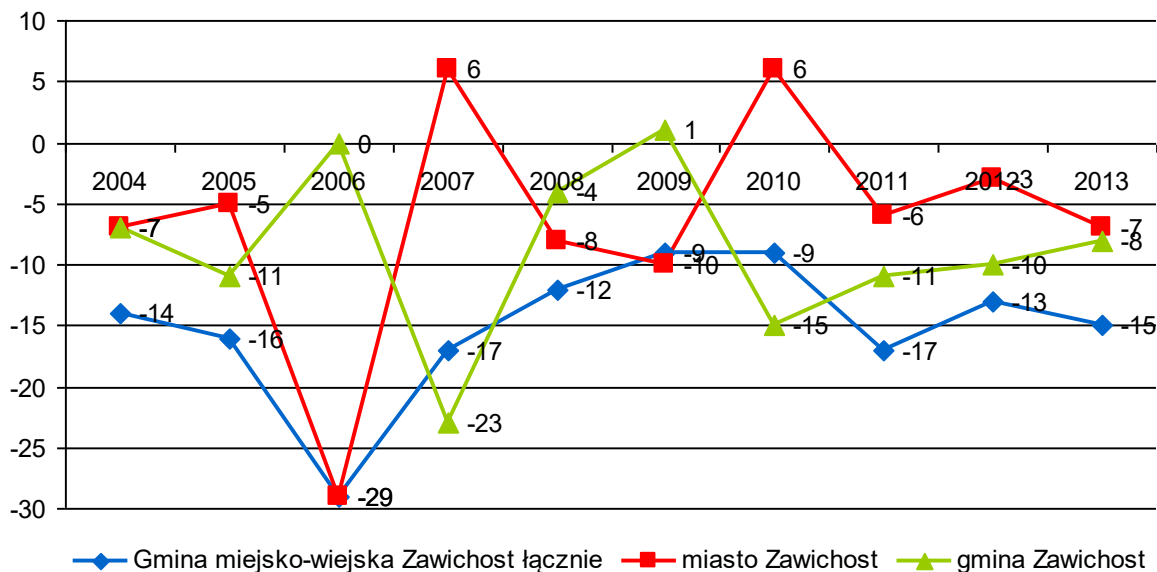
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Zawichoście, 2013 r.

W latach 2004-2013 (analizowany okres na podstawie danych GUS, BDL) widoczny jest stały spadek liczby ludności (o - 3,4% w porównaniu z rokiem 2004), przy czym w mieście Zawichost spadek ten jest dużo niższy w porównaniu do obszaru wiejskiego (miasto - 1,4%, gmina - 4,7%).

Spadek liczby ludności kształtowany jest przede wszystkim przez ujemne saldo migracji wewnętrznych. W analizowanym przedziale czasowym saldo migracji wewnętrznych zarówno w mieście jak i na obszarze wiejskim w było bardzo zróżnicowane (zarówno ujemne jak i dodatnie, przy ujemnym przyroście naturalnym).

¹⁵ Wg danych pozyskanych z UM Zawichost

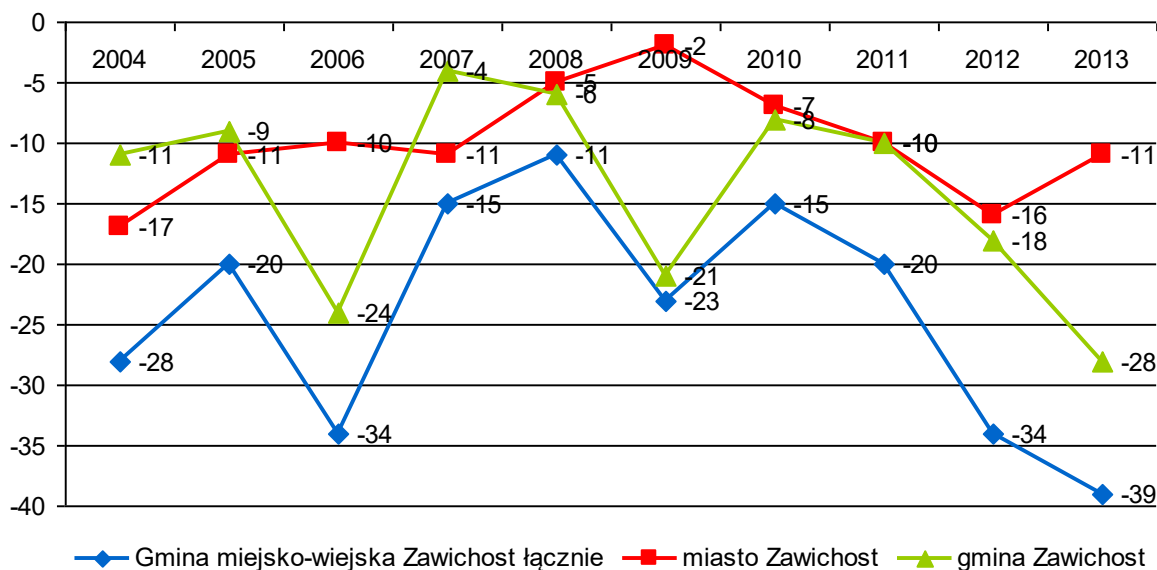
Rysunek 18. Saldo migracji wewnętrznych na terenie miasta i gminy Zawichost

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS, Bank Danych Regionalnych

Przyrost naturalny w mieście i gminie Zawichost jest ujemny.

Rysunek 19. Przyrost naturalny na terenie miasta i gminy Zawichost

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS, Bank Danych Regionalnych

W strukturze wiekowej w mieście i gminie Zawichost dominuje ludność w wieku produkcyjnym (powyżej 17 roku życia), która w 2013 r. stanowiła 60,5% ogółu ludności. W porównaniu z rokiem 2004 jej udział wzrósł o 3,2%. Ponadto w latach 2004-2013 obserwuje się wzrost udziału ludności w wieku poprodukcyjnym (o 0,5% w stosunku

do roku 2004). Udział ludności w wieku przedprodukcyjnym uległ zmniejszeniu, z 22,0% w 2004 r. do 18,4% w 2013 r. Zwiększająca się liczba osób odchodzących na emeryturę i spadek liczby urodzeń są oznakami nieuchronnego procesu starzenia się ludności.

8.2. PROJEKCJE DEMOGRAFICZNE NA 2035 R.

Na podstawie zmiany liczby ludności w latach 2004-2013 oraz prognozy ludności dla województwa świętokrzyskiego do 2050 r., wnioskować można, że liczba ludności na terenie miasta i gminy Zawichost będzie systematycznie spadać. Nie przewiduje się jednak, aby spadek ten miał gwałtowny charakter.

Tabela 27. Prognoza ludności do 2050 r. dla województwa świętokrzyskiego

	2013	2014	2015	2020	2030	2040	2050
Województwo świętokrzyskie	1 268 200	1 262 600	1 256 700	1 226 000	1 157 400	1 071 600	976 900

Źródło: Prognoza ludności na lata 2014-2050 GUS

8.3. SYTUACJA NA RYNKU PRACY

8.3.1. Podmioty gospodarcze

Według stanu na dzień 31 grudnia 2013 r. na terenie miasta i gminy Zawichost funkcjonowało 272 zarejestrowane podmioty gospodarki narodowej. 249 podmiotów gospodarczych należało do sektora prywatnego, co stanowiło 91,5% ogółu zarejestrowanych spółek. Pozostałe 23 podmioty należały do sektora publicznego. W porównaniu z 2004 r. liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych wzrosła z 263 do 272 w 2013 r., czyli o 3,4%.

Najwięcej podmiotów gospodarczych było zarejestrowanych w 2010 r. – ich liczba wyniosła wówczas 280.

Tabela 28. Formy władania podmiotów gospodarczych 2013 r.

Lp.	Formy władania podmiotów gospodarczych	Liczba
	Jednostki zarejestrowane ogółem	272
1.	<i>Sektor publiczny, w tym:</i>	23
1.1.	państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego ogółem	20
2.	<i>Sektor prywatny, w tym:</i>	249
2.1.	osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	196
2.2.	spółki handlowe	12
2.3.	spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	1
2.4.	spółdzielnie	2
2.5.	stowarzyszenia i organizacje społeczne	11

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS, Bank Danych Regionalnych

Sektorowa struktura miejsc pracy świadczy o przeważającej roli usług i handlu, przy czym bardzo duży udział mają jednostki trudniące się handlem hurtowym i detalicznym oraz naprawą pojazdów samochodowych i motocykli (36,0% wszystkich zarejestrowanych podmiotów). Jednostki związane z budownictwem stanowią 11,4% ogółu podmiotów, zaś sekcja transport i gospodarka magazynowa stanowi 6,3%. 5,9% wszystkich podmiotów zajmuje się edukacją. Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna oraz przetwórstwo przemysłowe stanowią po 5,5%. Odsetek podmiotów, których działalność związana jest z pozostałą działalnością usługową oraz opieką zdrowotną i pomocą społeczną wynosi 4,8%. Nieco mniejszy udział ma działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi (3,7%), administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne (3,2%), rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo oraz działalność finansowa i ubezpieczeniowa (po 2,6%) oraz działalność związana z obsługą rynku nieruchomości (2,0%).

Najmniejszy udział wśród zarejestrowanych podmiotów mają jednostki sekcji: dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją (0,4%), działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca (0,4%), informacja i komunikacja (0,7%), górnictwo i wydobywanie (0,7%), gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby (1,7%) oraz działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją (1,8%). Pozostałe podmioty gospodarcze nie występują na terenie miasta i gminy Zawichost.

W ostatnich latach odnotowano wzrost podmiotów trudniących się m.in. rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem, budownictwem, handlem hurtowym i detalicznym; naprawą pojazdów samochodowych, włączając motocykle, usługową, działalnością związaną z obsługą rynku nieruchomości, działalnością profesjonalną, naukową i techniczną, edukacją, działalnością związaną z kulturą, rozrywką i rekreacją, pozostałą działalnością usługową oraz gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby. Zauważyć należy, że liczba podmiotów zajmujących się budownictwem niemalże się podwoiła w okresie ostatnich 5 lat. Nieznaczny spadek podmiotów nastąpił w sekcjach: informacja i komunikacja, działalność finansowa i ubezpieczeniowa, działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca oraz opieka zdrowotna i pomoc społeczna. Liczba pozostałych podmiotów nie uległa większym zmianom.

Tabela 29. Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON według sekcji PKD2007 w 2013 r.

podmioty gospodarki narodowej	obszar miasta	obszar gminy	razem	razem [%]
Sekcja A rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	3	4	7	2,6
sektor publiczny	0	0	0	
sektor prywatny	3	4	7	
Sekcja B górnictwo i wydobywanie	1	1	2	0,7
sektor publiczny	0	0	0	
sektor prywatny	1	1	2	
Sekcja C przetwórstwo przemysłowe	10	5	15	5,5
sektor publiczny	0	0	0	
sektor prywatny	10	5	15	
Sekcja D wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	0	0	0	0,0
sektor publiczny	0	0	0	
sektor prywatny	0	0	0	
Sekcja E dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	1	0	1	0,4
sektor publiczny	1	0	1	
sektor prywatny	0	0	0	
Sekcja F budownictwo	12	19	31	11,4
sektor publiczny	0	0	0	
sektor prywatny	12	19	31	
Sekcja G handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	52	46	98	36,0
sektor publiczny	0	0	0	
sektor prywatny	52	46	98	
Sekcja H transport i gospodarka magazynowa	11	6	17	6,3
sektor publiczny	0	0	0	
sektor prywatny	11	6	17	
Sekcja I działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	7	3	10	3,7
sektor publiczny	0	0	0	
sektor prywatny	7	3	10	
Sekcja J informacja i komunikacja	2	0	2	0,7
sektor publiczny	0	0	0	
sektor prywatny	2	0	2	
Sekcja K działalność finansowa i ubezpieczeniowa	6	1	7	2,6
sektor publiczny	0	0	0	
sektor prywatny	6	1	7	
Sekcja L działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	5	1	6	2,0
sektor publiczny	0	0	0	
sektor prywatny	5	1	6	
Sekcja M działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	9	6	15	5,5
sektor publiczny	1	0	1	
sektor prywatny	8	6	14	
Sekcja N działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	0	1	1	0,4
sektor publiczny	0	0	0	
sektor prywatny	0	1	1	
Sekcja O administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	3	6	9	3,2
sektor publiczny	2	0	2	
sektor prywatny	1	6	7	
Sekcja P edukacja	11	5	16	5,9
sektor publiczny	9	5	14	
sektor prywatny	2	0	2	
Sekcja Q opieka zdrowotna i pomoc społeczna	10	3	13	4,8
sektor publiczny	3	0	3	
sektor prywatny	7	3	10	
Sekcja R działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	4	1	5	1,8
sektor publiczny	2	0	2	
sektor prywatny	2	1	3	
Sekcja S pozostała działalność usługowa	8	5	13	4,8
sektor publiczny	0	0	0	
sektor prywatny	8	5	13	
Sekcja T gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	3	1	4	1,7
sektor publiczny	0	0	0	
sektor prywatny	3	1	4	
Sekcja U organizacje i zespoły eksterytorialne	0	0	0	0,0
sektor publiczny	0	0	0	
sektor prywatny	0	0	0	
Ogółem	158	114	272	100
sektor publiczny	18	5	23	
sektor prywatny	140	109	249	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS, Bank Danych Regionalnych

8.3.2. Stan zatrudnienia i bezrobocie

Zatrudnienie w mieście i gminie Zawichost w 2013 r. wyniosło 338 osób. Niewielką przewagę wśród ogólnej liczby zatrudnionych stanowią kobiety – 57,4%. Od 2004 r. do 2008 r. widoczny był stały wzrost liczby osób zatrudnionych, by następnie naprzemiennie wzrastać i opadać. Zdecydowana większość osób zatrudniona jest w sektorze prywatnym.

Tabela 30. Pracujący w mieście i gminie Zawichost, jako głównym miejscu pracy w latach 2004-2013

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
pracujący ogółem	367	385	397	420	429	393	419	389	403	338
mężczyźni	186	207	215	235	227	206	224	200	191	144
kobiety	181	178	182	185	202	187	195	189	212	194

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS, Bank Danych Regionalnych

Do największych firm/zakładów na terenie miasta i gminy Zawichost zaliczyć należy:

- Zakład Przetwórstwa Surowców Chemicznych i Mineralnych „PIOTROWICE” Sp. z o.o.;
- SK-PLAST P.P.H.;
- Romhild Sp. z o.o.;
- „Westpol” Zakład Produkcji i Usług;
- Ledpol PW;
- Budimat F.P.H.U.

W 2013 r. na terenie miasta i gminy Zawichost zarejestrowano 338 osób bezrobotnych, co stanowiło 6,7% ogółu bezrobotnych w powiecie sandomierskim. W stosunku do 2004 r. liczba osób bezrobotnych w mieście i gminie Zawichost zmniejszyła się o 13,8%. Nieznaczną przewagę wśród bezrobotnych mają kobiety – stanowią blisko 52,1% ogółu. W powiecie liczba bezrobotnych mężczyzn jest mniejsza i wynosi 49,2% ogółu bezrobotnych. Od 2009 r. następował wzrost liczby osób bezrobotnych.

Tabela 31. Bezrobotni zarejestrowani w urzędzie pracy w latach 2003-2010

Jednostka administracyjna	Bezrobotni zarejestrowani wg płci	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Miasto i gmina Zawichost	ogółem	392	386	335	271	231	274	258	298	307	338
	mężczyźni	215	203	173	140	103	144	134	140	159	162
	kobiety	177	183	162	131	128	130	124	158	148	176
Powiat sandomierski	ogółem	6722	6446	5467	4826	3875	4356	4295	4704	4759	5030
	mężczyźni	3531	3326	2700	2337	1902	2220	2175	2321	2335	2474
	kobiety	3191	3120	2767	2489	1973	2136	2120	2383	2424	2556

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS, Bank Danych Regionalnych

8.4. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

Głównym ośrodkiem usługowym gminy jest miasto Zawichost. Ilość oferowanych w nim usług oraz układ komunikacyjny, podkreśla jego znaczenie dla miejscowości gminnych. Ośrodkami uzupełniającymi są: Czyżów Szlachecki i Linów.

Miasto Zawichost skupia obiekty usługowe umożliwiające zaspokojenie podstawowych potrzeb mieszkańców. Skoncentrowane są tu usługi publiczne, kultury, zdrowia, sportu i oświaty.

8.4.1. Oświata

Wśród placówek oświatowych na terenie miasta znajduje się:

- 1) Zespół Szkół Ogólnokształcących w Zawichoście (adres: ul. Szkolna 15, Zawichost) składający się z: Szkoły Podstawowej im. Ziemi Zawichojskiej, gimnazjum, Liceum Ogólnokształcącego oraz Szkolnego Schroniska Młodzieżowego;
- 2) Specjalne Gimnazjum Publiczne w Zawichoście (adres: ul. 11-go listopada 1, Zawichost), przy którym funkcjonuje Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy.

Dzieci mają zapewniony dostęp do edukacji na poziomie przedszkolnym, szkoły podstawowej, gimnazjum, liceum ogólnokształcącego.

Na terenie gminy znajdują się:

- Samorządowe Przedszkole w Czyżowie Szlacheckim (adres: Czyżów Szlachecki 1);
- Samorządowe Przedszkole w Linowie (adres: Linów 76);
- Publiczna Szkoła Podstawowa im. Płk. J. Pokrzywy w Czyżowie Szlacheckim (adres: Czyżów Szlachecki 1).

8.4.2. Kultura

Działalność kulturową na terenie miasta prowadzi: Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury oraz Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Zawichoście.

W Miejsko-Gminnym Ośrodku Kultury działają następujące sekcje: teatralna, plastyczna, taneczna, śpiewu, gitary, pianina i perkusji. Ośrodek zajmuje się organizacją licznych festiwali, wystaw, plenerów malarskich, koncertów i konkursów. Biblioteka Publiczna, oprócz udostępniana księgozbioru, prowadzi stałe formy pracy kulturalno-oświatowej.

8.4.3. Ochrona zdrowia

Usługi zdrowia świadczą: Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Zdrowie” w Zawichoście (adres: Rynek Duży 4a) oraz Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Wiejski Ośrodek Zdrowia w Czyżowie Szlacheckim (adres: Czyżów Szlachecki 1). Na terenie gminy prowadzą działalność dwa gabinety stomatologiczne. Do dyspozycji mieszkańców jest apteka w Zawichoście oraz punkt apteczny w Czyżowie Szlacheckim.

8.4.4. Opieka Społeczna

Na terenie miasta i gminy usługi w zakresie pomocy społecznej świadczą:

- Ośrodek Pomocy Społecznej w Zawichoście;
- Środowiskowy Dom Samopomocy w Zawichoście;
- Stowarzyszenie „Człowiek-człowiekowi...” w Zawichoście;
- Warsztat Terapii Zajęciowej w Czyżowie Szlacheckim.

8.4.5. Sport i rekreacja

Mieszkańcy gminy mają do dyspozycji dość dobrze rozwinięte zaplecze rekreacyjno-sportowe - takimi obiektami na terenie gminy są: stadion miejski, boiska do koszykówki, piłki ręcznej, siatkówki. Ponadto przy szkołach są wyremontowane sale sportowe i boiska.

W mieście działa również Klub Sportowy „Powidle Zawichost”.

8.4.6. Turystyka

Gmina Zawichost, ze względu na swoje położenie i warunki środowiska, ma duży potencjał turystyczny, jednak nie jest on w pełni wykorzystany. Turystyka na terenie gminy i miasta odgrywa małe znaczenie. Przede wszystkim brak jest rozwiniętego zaplecza hotelowo-gastronomicznego. W chwili obecnej bazę gastronomiczną i hotelową zapewniają liczne obiekty na terenie miasta (1 hotel, 1 schronisko młodzieżowe, 1 restauracja, 1 kawiarnia) oraz 1 ośrodek wypoczynkowy w Czyżowie Szlacheckim.

Największymi predyspozycjami dla rozwoju turystyki charakteryzuje się rejon doliny Wisły. Odznacza się on istotnymi walorami przyrodniczo-krajobrazowymi (urozmaiconą rzeźbą terenu, bliskość Wisły oraz cenne pod względem przyrodniczym obszary). Bogate zasoby dziedzictwa kulturowego (liczne zabytki architektury sakralnej, zespoły dworsko-parkowe i pałacowo-parkowe) mogą stanowić jedne z ważniejszych atrakcji turystycznych miasta i gminy. Walory wynikające z funkcji rolniczej obszaru gminy stanowią podstawę do wypoczynku i rekreacji w krajobrazach wiejskich, w gospodarstwach agroturystycznych i w wiejskich pensjonatach. Zainteresowanie tego typu turystyką jest od wielu lat bardzo duże.

Przez teren miasta i gminy Zawichost wyznaczone zostały następujące szlaki turystyczne (przebiegi wskazano na schemacie nr 6):

- czerwony pieszy szlak turystyczny, Gołoszyce – Annapol, prowadzący przez miasto Zawichost i Linów;
- zielony szlak rowerowy im. Gombrowicza, prowadzący przez miejscowości: Linów Kolonia, Czyżów Szlachecki, Pawłów i Wyspa;
- niebieski szlak rowerowy Sandomierz – Solec nad Wisłą, prowadzący przez miasto Zawichost, Piotrowice i Linów;
- Małopolska Droga Św. Jakuba;
- Świętokrzyski Szlak Literacki;
- Szlak Jabłkowy.

9. UWARUNKOWANA WYNIKAJĄCE Z ZAGROŻENIA BEZPIECZEŃSTWA LUDNOŚCI I JEJ MIENIA

9.1. CHARAKTERYSTYKA ZAGROŻEŃ I STANU BEZPIECZEŃSTWA

Na terenie miasta i gminy Zawichost mogą zaistnieć następujące zagrożenia: pożarowe, powodziowe, budowlane, komunikacyjne, chemiczno-ekologiczne, radiologiczne, infrastruktury krytycznej (komunalnej), epidemie, hydrometeorologiczne, epizootie oraz nietypowe sytuacje kryzysowe.

Ponadto na terenie miasta i gminy Zawichost występuje ryzyko zaistnienia nadzwyczajnych zagrożeń środowiska, które mogą być przede wszystkim wynikiem katastrof wywołanych przez awarie infrastruktury technicznej, jak również przez siły natury.

Zagrożenia będące następstwem katastrofy naturalnej obejmują przede wszystkim:

- zagrożenie pożarowe – ze względu na niski wskaźnik lesistości gminy prawdopodobieństwo zagrożenia jest nieduże. Czynnikiem zwiększającymi zagrożenie pożarowe są również: rozwój infrastruktury oraz starzenie się

instalacji elektrycznych na wsiach. Do pożaru może dojść również w wyniku nieumyślnej działalności człowieka, zwłaszcza przy wypalaniu traw przez miejscową ludność w miesiącach wiosennych;

- zagrożenie powodziowe – może być spowodowane większymi wezbraniem wód w korycie rzeki Wisły. W ciągu roku poziom wód w rzekach utrzymuje się na stałym poziomie, do lokalnych podtopień może dochodzić najczęściej w okresie późnozimowym oraz na wiosnę. Ze względu na obwałowanie rzeki Wisły na znacznym odcinku biegnącym przez gminę, zagrożenie powodziowe jest niewielkie. W wyniku przerwania wałów może dojść do zalania sołectw: Linów i Piotrowice oraz miasta Zawichost.

Zagrożenia cywilizacyjne:

- zagrożenia powietrza spowodowane wzmożoną emisją szkodliwych substancji chemicznych z lokalnych zakładów przemysłowych, z kotłowni, a także w wyniku intensywnego ruchu drogowego. Na terenie miasta Zawichost nie prowadzą działalności zakłady stwarzające ryzyko powstania awarii przemysłowej, dlatego to zagrożenie nie oddziałuje w znaczący sposób na ludność i jego mienie. Ryzyko awarii wiąże się z działalnością prowadzoną przez Zakład Przetwórstwa Surowców Chemicznych i Mineralnych „PIOTROWICE” Sp. z o.o.
- przewóz niebezpiecznych substancji do zakładów na terenie powiatu oraz tranzytem. Transport taki odbywa się głównie drogą wojewódzką nr 755 oraz w mniejszym stopniu drogą nr 777.
- zagrożenie skażeniem (stacje paliw, zakłady przemysłowo-produkcyjne) – może dojść do lokalnego skażenia spowodowanego gromadzonymi substancjami niebezpiecznymi;
- zagrożenia w ruchu drogowym.

9.2. JEDNOSTKI ODPOWIEDZIALNE ZA ZAPEWNIENIE BEZPIECZEŃSTWA

Bezpieczeństwa publicznego na terenie miasta i gminy Zawichost strzeże Ochotnicza Straż Pożarna.

W szczególności za walkę z pożarami, klęskami żywiołowymi oraz innymi miejscowymi zagrożeniami na terenie miasta i gminy odpowiada 7 jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej: OSP w Linowie, OSP w Czyżowie, OSP w Chrapanowie, OSP w Podszynie, OSP w Dziurówie, OSP w Piotrowicach oraz OSP w mieście Zawichost. Wszystkie jednostki podlegają Komendzie Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Sandomierzu.

Komenda Powiatowa Policji w Sandomierzu zasięgiem swojego działania obejmuje cały powiat sandomierski. Obszar miasta i gminy Zawichost podlega pod Komisariat Policji w Dwikozach.

Pozostałe jednostki specjalistyczne, które świadczą usługi na rzecz mieszkańców znajdują się w Sandomierzu.

Na terenie gminy Zawichost istnieje następujący sprzęt alarmowania i łączności (stan na 31.12.2014 r.):

- syreny elektryczne (1 sztuka),
- syreny ręczne (6 sztuk),
- selektywne wywoływanie (1 sztuka),
- możliwość zdalnego uruchomienia (1 sztuka),
- radiostacja stacjonarna na stałe w strażnicy (1 sztuka),
- radiostacje nasobne (2 sztuki),
- radiostacje samochodowe (1 sztuka).

Zasięg istniejących syren oraz organizacja systemu wykrywania i alarmowania oraz ostrzegania ludności o zagrożeniach zapewnia m.in. efektywne ostrzeganie i alarmowanie mieszkańców gminy - obszary zabudowy zwartej leżą w zasięgu istniejących syren alarmowych.

10. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z POTRZEB I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU MIASTA I GMINY ZAWICHOST

10.1. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOKUMENTÓW SZCZEBŁA WOJEWÓDZKIEGO

10.1.1. Plan zagospodarowania przestrzennego województwa świętokrzyskiego (2014 r.)

We wrześniu 2014 r. Sejmik Województwa Świętokrzyskiego uchwalił Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego (Uchwała Nr XLVII/833/14 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 22 września 2014 r.), zwany dalej Planem.

Obszary funkcjonalne

W Planie wyróżnia się 8 głównych obszarów funkcjonalnych i 4 podobszary funkcjonalne posiadające wielofunkcyjny potencjał rozwojowy oraz zbliżone uwarunkowania i cele rozwoju przestrzennego.

Obszar gminy Zawichost przynależy do obszaru o największym potencjale rolniczym, a wschodnia część gminy dodatkowo przynależy do podobszaru Doliny Wisły. Miastu Zawichost przypisano następujące funkcje – obsługa ruchu turystycznego, a także wielofunkcyjna aktywizacja gospodarcza o przewadze funkcji rolniczych.

Rysunek 20. Kierunki polityki przestrzennej wg „Planu zagospodarowania przestrzennego województwa świętokrzyskiego” na obszarze miasta i gminy Zawichost

Źródło: Plan zagospodarowania przestrzennego województwa świętokrzyskiego (2014)

Obszary o największym potencjale rolniczym

Są to obszary obejmujące gminy o najwyższej przydatności rolniczej gleb zlokalizowane na południu i w północno-wschodniej części regionu świętokrzyskiego. Obszary te, jako obszary wiejskie zostały zaliczone w Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego do roku 2020 do Obszarów Strategicznej Interwencji.

Głównym zadaniem polityki przestrzennej na tych obszarach będzie tworzenie warunków terenowych do wzrostu efektywności gospodarowania w rolnictwie z jednoczesną ekologizacją produkcji rolniczej oraz ograniczeniem negatywnych zjawisk w środowisku rolniczym. Winny temu służyć następujące działania priorytetowe:

- preferencje przestrzenne dla działań służących poprawie struktury agrarnej, powstawaniu grup producenckich oraz tworzenie systemu rynków hurtowych i ośrodków logistyki artykułów rolnych z wiodącą giełdą rolno-ogrodniczą w Sandomierzu oraz systemem podgield;
- tworzenie warunków terenowych dla modernizacji i rozbudowy przetwórstwa rolno-spożywczego wraz z dostosowaniem tego przemysłu do standardów sanitarnych i jakościowych UE;
- usprawnienie sieci dróg gospodarczych do obsługi produkcji rolnej;
- podnoszenie standardów wyposażenia w infrastrukturę techniczną dostosowaną do potrzeb wsi i rolnictwa;
- koncentracja funkcji mieszkalnych i usługowych w większych ośrodkach osadniczych, zapewniających odpowiedni standard usług;
- zapobieganie tendencjom do rozpraszania zabudowy rolniczej (wzmocniona ochrona gruntów rolnych przed zmianą ich przeznaczenia);
- wykorzystanie lokalnych potencjałów np. wód geotermalnych i mineralnych w rejonie Kazimierzy Wielkiej do rozwoju przedsiębiorczości i wzmocnienia pozarolniczych rynków pracy.

Wymogi środowiskowe:

- podporządkowanie polityki przestrzennej na obszarach chronionych wymogom prawnym określonym w ustawie o ochronie przyrody i aktach prawnych ustanawiających te obszary;
- zapewnienie zgodności charakteru i intensywności zagospodarowania terenu z cechami środowiska oraz jego naturalną chłonnością i odpornością na zniszczenie;
- ochrona potencjału gleb wysokiej jakości;
- stosowanie tzw. „dobrych praktyk rolniczych” zapewniających lepsze wykorzystanie potencjału biologicznego gleb, przy jednoczesnym zmniejszeniu negatywnego oddziaływania na środowisko nawozów i środków ochrony roślin;
- ustalenie lokalnych zasad nawożenia i stosowania środków ochrony roślin na terenach szczególnie narażonych na zanieczyszczenie wód podziemnych;
- zachowanie tradycyjnych praktyk gospodarczych na terenach cennych przyrodniczo, jako narzędzi ochrony i zrównoważonego wykorzystania zasobów biologicznych;
- zachowanie w krajobrazie rolniczym elementów różnicujących krajobraz (zadrzewień i zakrzewień śródpolnych, wysp leśnych, oczek wodnych, skarp, torfowisk i in.);
- zapobieganie lokalizacji inwestycji mogących negatywnie oddziaływać na gleby wysokiej jakości, w bezpośrednim sąsiedztwie większych kompleksów tych gleb;

- ochrona gleb przed erozją wietrzną i wodną poprzez zalesienia, zadrzewienia i stosowanie odpowiednich zabiegów agrotechnicznych;
- utrzymanie właściwych stosunków wodnych w glebach poprzez zwiększenie retencji wód, zwiększenie powierzchni terenów zadrzewionych i zakrzewionych o funkcji wodochronnej oraz właściwe funkcjonowanie systemów melioracyjnych;
- stworzenie dogodnych warunków do rozwoju produkcji ekologicznej poprzez poprawę
- stanu środowiska naturalnego i kontynuowanie programów rolno-środowiskowych;
- uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej;
- uwzględnianie w: studiach gminnych, planach miejscowych, decyzjach o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego oraz decyzjach o warunkach zabudowy, obszarów szczególnie zagrożonych powodzią (studiów ochrony przeciwpowodziowej wykonanych przez Dyrektora RZGW — do chwili sporządzenia map zagrożenia powodziowego opracowanych przez Prezesa KZGW);
- ograniczenie emisji przemysłowych zanieczyszczeń i niskiej emisji do powietrza oraz zmniejszenie skali narażenia ludności na ponadnormatywny hałas;
- ograniczenie niekorzystnych skutków powierzchniowej eksploatacji złóż surowców mineralnych poprzez ich właściwą rekultywację i odpowiednie zagospodarowanie terenów poeksploatacyjnych;
- zabezpieczenie terenów zagrożonych osuwaniem się mas ziemnych poprzez odpowiednie działania stabilizacyjne oraz wykluczenie z tych terenów możliwości zabudowy.

Podobszar Doliny Wisły

Podobszar ten charakteryzuje się specyfiką problemów przestrzennych, których rozwiązanie wymaga współpracy międzygminnej i międzywojewódzkiej, jak również wsparcia polityki krajowej w zakresie wzmocnienia ochrony przeciwpowodziowej, budowy przepraw mostowych oraz zachowania cennych obszarów przyrodniczych i krajobrazowych terenów nadwiślańskich. Towarzyszyć temu winno zaostrzenie standardów budowlanych, w tym wprowadzenie zakazu zabudowy na wskazanych w planach miejscowych terenach zalewowych oraz na obszarach zagrożonych osuwaniem się mas ziemnych.

Na obszarze doliny Wisły, obok rolnictwa ekologicznego oraz nieuciążliwych funkcji przemysłowych rozwijanych, zwłaszcza w pasie Połaniec-Osiek, przewodnim motywem zagospodarowania będzie turystyka bazująca na bogatych zasobach dziedzictwa kulturowego miast nadwiślańskich oraz unikalnych walorach przyrodniczo-krajobrazowych doliny Wisły. Wiodącą rolę w aktywizacji tej funkcji odgrywał będzie Sandomierz, który powinien zostać wykreowany na ośrodek turystyczny o znaczeniu krajowym. Główną oś gospodarczą obszaru stanowić będzie przebiegający wzdłuż Wisły ciąg dróg (nr 79 i 777), który po odpowiednim połączeniu z podobnymi trasami w sąsiednich województwach mógłby spełniać funkcję krajowej „park way”.

Priorytety w zagospodarowaniu przestrzennym:

- intensyfikacja zagospodarowania turystycznego dawnych miast historycznych i miasteczek położonych przy trasie „nadwiślańskiej” jak: Opatowiec, Nowy Korczyn, Szczucin, Pacanów, Połaniec, Osiek, Koprzywnica, Sandomierz, Dwikozy i Zawichost;
- adaptowanie zespołów staromiejskich do pełnienia funkcji turystycznych i rekreacyjnych;
- wyekspozowanie i udostępnienie atrakcyjnych turystycznie obiektów i terenów;
- ograniczanie dalszej obudowy trasy nadwiślańskiej, zwłaszcza funkcjami mieszkaniowymi z jednoczesną poprawą estetyki i stanu sanitarnego zabudowy, poprawą ekspozycji atrakcji turystycznych oraz wzmocnieniem obsługi ruchu turystycznego;
- egzekwowanie zakazu zabudowy na terenach zagrożonych powodzią;
- efektywne wykorzystanie rolnicze wysokiej jakości gleb (mady nadwiślańskie) z uwzględnieniem aspektów ekologicznych;
- „uodpornienie” rolnictwa na zagrożenie powodziowe (sukcesywne wycofywanie zainwestowania trwałego z obszarów najbardziej zagrożonych);
- modernizacja i rozbudowa systemu zabezpieczenia przed powodzią;
- usprawnienie komunikacji drogowej przez Wisłę (mosty, przeprawy promowe);
- wykreowanie wspólnie z woj. małopolskim i lubelskim korytarza turystycznego o randze krajowej łączącego Kraków z Sandomierzem i Kazimierzem Dolnym.

Wymogi środowiskowe:

- podporządkowanie polityki przestrzennej na obszarach chronionych wymogom prawnym określonym w ustawie o ochronie przyrody i aktach prawnych ustanawiających te obszary;
- zapewnienie zgodności charakteru i intensywności zagospodarowania terenu z cechami środowiska oraz jego naturalną chłonnością i odpornością na zniszczenie;
- zachowanie i wzmocnienie funkcji ekologicznych doliny Wisły (krajowy korytarz ekologiczny);
- ochrona i odtworzenie cennych przyrodniczo zarośli i lasów łągowych występujących w dolinach rzecznych, na terenach nie kolidujących z potrzebą ochrony ludności przed powodzią;
- stworzenie dogodnych warunków do rozwoju produkcji ekologicznej poprzez poprawę stanu środowiska naturalnego, zapobieganie erozji i kontynuowanie programów rolnośrodowiskowych;
- uwzględnianie w: studiach gminnych, planach miejscowych, decyzjach o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego oraz decyzjach o warunkach zabudowy, obszarów szczególnie zagrożonych powodzią (studiów ochrony przeciwpowodziowej wykonanych przez Dyrektora RZGW — do chwili sporządzenia map zagrożenia powodziowego opracowanych przez Prezesa KZGW);
- uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej w dolinie Wisły;

- ograniczenie emisji przemysłowych zanieczyszczeń i niskiej emisji do powietrza oraz zmniejszenie skali narażenia ludności na ponadnormatywny hałas;
- ograniczenie niekorzystnych skutków powierzchniowej eksploatacji złóż surowców mineralnych poprzez ich właściwą rekultywację i odpowiednie zagospodarowanie terenów poeksploatacyjnych — rekultywacja terenów pośladowych;
- zabezpieczenie terenów zagrożonych osuwaniem się mas ziemnych poprzez odpowiednie działania stabilizacyjne oraz wykluczenie z tych terenów możliwości zabudowy.

System osadniczy

W odniesieniu do miasta Zawichost, zasady hierarchizacji sieci osiedleńczej, zawarte w *Planie* dotyczą utrzymania funkcji miasta Zawichost jako ośrodka lokalnego.

Plan wskazuje na następujące kryteria kształtowania systemu osadniczego dla **miasta Zawichost jako ośrodka lokalnego**.

Cel polityki wojewódzkiej:

poprawa atrakcyjności osiedleńczej ośrodków lokalnych oraz wzmocnienie ich wpływu na obsługiwane tereny rolne z jednoczesnym ograniczaniem rozproszenia zabudowy wiejskiej.

Wiodące zasady gospodarowania przestrzenią:

- priorytet dla działań oddolnych, podejmowanych w ramach lokalnych strategii rozwoju oraz finansowanych z programów pomocowych;
- pełne wykorzystanie miejscowych potencjałów i atrakcji historycznych, kulturowych, krajobrazowych i ekonomicznych dla promocji tych ośrodków i rozwoju funkcji gospodarczych;
- podwyższenie standardu usług publicznych, zwłaszcza w ośrodkach powiatowych, a także pretendujących do uzyskania praw miejskich oraz wyrównywanie dostępu do usług publicznych;
- wspomaganie działań służących ekologizacji przestrzeni rolniczej oraz wykorzystaniu energii ze źródeł odnawialnych z poszanowaniem wymogów ochrony środowiska i krajobrazu.

Kierunki wsparcia samorządu województwa skoncentrowane będą w obrębie działań systemowych podejmowanych w oparciu o uchwalone strategie i program obsługujące obszary wiejskiej. Dotyczą one:

- poprawy dostępu do podstawowych dóbr i usług publicznych z jednoczesnym podniesieniem standardu obsługi mieszkańców na obszarach niedosłużonych;
- odnowy zdegradowanych obiektów i terenów, zwłaszcza posiadających znaczenie ponadlokalne;
- rozwoju wielofunkcyjnego obszarów wiejskich i dywersyfikacji działalności gospodarczej, służącej aktywizacji otaczających terenów;
- integracji rynków pracy, a zwłaszcza zapobiegania drenażowi młodej, wykształconej kadry;
- tworzenia lokalnego systemu korzystnych warunków terenowych dla przyciągnięcia inwestycji gospodarczych i trwałego zwiększenia miejsc pracy.

Z kolei dla **osadnictwa wiejskiego** Plan w kierunkach wskazuje na następujące kryteria kształtowania systemu osadniczego:

Cel polityki wojewódzkiej:

Pełniejsze wykorzystanie zasobów endogenicznych obszarów wiejskich poprzez integrację funkcjonalną z miastami, wzbogacenie ich potencjału tak, aby były zdolne do absorpcji zewnętrznych bodźców rozwojowych, wspomaganie specjalizacji terytorialnej oraz zapewnienie jednolitych standardów w zakresie dostępu do podstawowych usług.

Wiodące zasady gospodarowania przestrzenią:

- wysoki, jednolity standard usług publicznych na obszarach miast i terenach wiejskich;
- priorytet w odzyskiwaniu praw miejskich dla ośrodków, które utraciły status miasta na skutek działań niepodległościowych;
- wspomaganie działań mających na celu aktywizację społeczności lokalnych, odnowę wsi i zachowanie unikalnych walorów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych.

Kierunki wsparcia samorządu województwa:

- wspieranie inicjatyw mających na celu zwiększenie zatrudnienia i mobilności zawodowej ludności wiejskiej odchodzącej lub zamierzającej odejść z rolnictwa bądź prowadzących do dywersyfikacji źródeł utrzymania;
- zwiększenie powiązań miasto — wieś oraz poprawa dostępności do ośrodków powiatowych i subregionalnych;
- wspomaganie rozwoju małych miast posiadających potencjał do przyciągnięcia inwestycji drogą pomocy w przygotowaniu atrakcyjnej oferty terenów inwestycyjnych wyposażonych w odpowiednią infrastrukturę oraz działań mających na celu zwiększenie dostępu i podniesienie jakości podstawowych usług publicznych;
- tworzenie warunków instytucjonalnych do zwiększenia inwestycji pozarolniczych poprzez działalność doradczą inkubatorów przedsiębiorczości oraz parków przemysłowych.

System transportowy i komunikacja

Drogi wojewódzkie, wymagają modernizacji i przebudowy dla uzyskania jednorodnych ciągów o parametrach klasy nie niższej niż G, a w tym wykonania obwodnic miejscowości lub poprowadzenia tras dróg nowymi odcinkami. Docelowa przebudowa drogi wojewódzkiej nr 777 na ww. parametry wymagać będzie realizacji obwodnicy m. Zawichost. Z uwagi na odległe terminy ich budowy wymagane jest zachowanie rezerw terenów w planach

miejscowych oraz pozyskiwanie gruntów przy okazji scaleń. W zakresie komunikacji kolejowej przewidziano sukcesywną modernizację linii znaczenia państwowego.

Infrastruktura techniczna i komunalna

Plan zakłada rozbudowę sieci elektroenergetycznej 110 kV w celu przyłączenia nowych odbiorców, zwiększenia pewności zasilania oraz zmniejszenia strat energii w istniejących układach sieciowych polegającą na budowie stacji elektroenergetycznej 110/15 kV (GPZ) Zawichost wraz z dwutorową linią zasilającą 110 kV (wpięcie w linię 110kV Ożarów Miasto – Annopol).

Działanie związane z zaopatrzeniem w gaz na terenie miasta i gminy Zawichost mają polegać na przebudowie i modernizacji istniejących sieci gazociągów wysokiego ciśnienia i rozwoju sieci dystrybucji gazu płynnego.

W zakresie telekomunikacji działania mają opierać się przede wszystkim na doprowadzeniu do każdej gminy nowoczesnych sieci telekomunikacyjnych zakończonych centralą cyfrową, co umożliwi wzrost ilości abonentów i korzystanie z nowych usług.

Ochrona środowiska i gospodarka wodna

Plan proponuje utworzenie nowych obszarów chronionych – w przypadku miasta i gminy Zawichost jest to Park Krajobrazowy Doliny Środkowej Wisły. Ponadto na terenie gminy znajdują się Główne Zbiorniki Wód Podziemnych ujęte w strefie Obszarów Najwyższej Ochrony (ONO) Wód Podziemnych - powinny być na tym obszarze respektowane wymogi ochronne obowiązujące w ww. strefie.

Turystyka i rekreacja

W planie określone zostały rejonu turystyczno-rekreacyjne. Obszar gminy Zawichost został zaliczony do rejonu Nadwiślańskiego, który predysponowany jest do rozwoju turystyki objazdowej i agroturystyki. Dodatkowo miasto Zawichost wskazano jako predysponowany ośrodek turystyczno-rekreacyjny.

10.1.2. Strategia rozwoju województwa świętokrzyskiego do roku 2020 (2013 r.)

Dokument „Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego” został przyjęty uchwałą nr XXXIII/589/13 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 16 lipca 2013 r.

Strategia (do roku 2020) wskazuje cele oraz identyfikuje programy wojewódzkie, poprzez które będzie realizowana.

Wizja rozwoju województwa

Przyjmuje się model rozwoju, który można określić jako rozwój poprzez akumulację kapitału w branżach istotnych dla regionu, przy czym za branże takie rozumie się te, które już w chwili obecnej odgrywają ważną rolę w rozwoju gospodarki województwa oraz te, które zostaną zidentyfikowane z czasem jako rzeczywiście perspektywiczne. Należy więc sprzyjać specjalizacji w tych dziedzinach, które w oczywisty sposób mogą stanowić siłę napędową rozwoju regionu. Będą to dziedziny zarówno o charakterze usługowym i przemysłowym, jak i rolniczym. Oparcie rozwoju regionalnego o istniejący rdzeń gałęziowo-branżowy, przy jednoczesnym elastycznym otwarciu się na nowe rzeczywiste możliwości stanowi ewolucyjną drogę przechodzenia regionu na wyższy pułap rozwoju.

W 2020 r. Świętokrzyskie ma być regionem akumulującym w maksymalnym stopniu kapitał materialny i niematerialny poprzez wykorzystanie swoich rzeczywistych przewag. To cel ambitny, ale w pełni realny. Inteligentne wsparcie tych dziedzin, które już prężnie funkcjonują lub mogą pełnić rolę istotnych obszarów gospodarki regionu umożliwi w okresie realizacji Strategii wygenerowanie lokalnego kapitału (materialnego i niematerialnego), który znacznie ułatwi podejmowanie zarówno zewnętrznych, jak i wewnętrznych wyzwań, a przez to przyczyni się do poprawy jakości życia mieszkańców województwa.

Misja, cele warunkujące i priorytety

Misją, zawartą w strategii, jest **pragmatyczne dążenie do najpełniejszego i innowacyjnego wykorzystania przewag i szans, odwrócenia niekorzystnych tendencji demograficznych oraz podniesienia jakości życia mieszkańców przy jednoczesnej dbałości o stan środowiska.**

Konkretyzacja powyższej misji Strategii będzie się odbywała na drodze realizacji następujących sześciu celów strategicznych:

1. Koncentracja na poprawie infrastruktury regionalnej.
 - 1.1 Poprawa infrastruktury transportowej i telekomunikacyjnej, czyli bliżej siebie i świata;
 - 1.2 Poprawa infrastruktury społecznej i usług publicznych, czyli wzrost kapitału społecznego, wsparcie zatrudnienia i wyższa jakość życia w Regionie;
 - 1.3 Rozwój harmonijny i ład przestrzenny, czyli nie zapominajmy o tym co już jest.
2. Koncentracja na kluczowych gałęziach i branżach dla rozwoju gospodarczego regionu.
 - 2.1 Cenna spuścizna - ugruntowanie pozycji przemysłu i budownictwa w Regionie;
 - 2.2 Targi Kielce bramą łączącą Świętokrzyskie ze światem – rozwój przemysłu spotkań;
 - 2.3 Ekologiczna żywność, czyli zaspokajanie rosnącego popytu na tradycję;
 - 2.4 Pakietyzacja i komercjalizacja produktu turystycznego, czyli rynkowa gra zespołowa;
 - 2.5 Specjalizacje przyszłości, czyli rozwój branż, które zostaną zidentyfikowane jako rzeczywiście perspektywiczne.
3. Koncentracja na budowie kapitału ludzkiego i bazy dla innowacyjnej gospodarki.
 - 3.1 Sprzyjanie kumulowaniu kapitału ludzkiego, czyli zdrowi, kreatywni i wykształceni ludzie jako podstawa myślenia o pomyślnej przyszłości;

- 3.2 Usprawnianie i rozwój Regionalnego Systemu Innowacji, czyli potrzeba wzmocnienia istniejącego fundamentu, dla przepływu i wykorzystania wiedzy;
- 3.3 Tworzenie sprzyjających warunków dla przedsiębiorczości, w tym przede wszystkim sektora MŚP, czyli dla podmiotów, które finalnie decydują o innowacyjności.
- 4. Koncentracja na zwiększeniu roli ośrodków miejskich w stymulowaniu rozwoju gospodarczego regionu.
 - 4.1 Kielecki Obszar Funkcjonalny jako ważny stymulator rozwoju całego Regionu;
 - 4.2 Ośrodki miejskie jako subregionalne i lokalne bieguny wzrostu.
- 5. Koncentracja na rozwoju obszarów wiejskich.
 - 5.1 Rozwój usług publicznych;
 - 5.2 Rozwój nowoczesnego rolnictwa;
 - 5.3 Rozwój funkcji pozarolniczych.
- 6. Koncentracja na ekologicznych aspektach rozwoju regionu.
 - 6.1 Energia versus emisja, czyli próba rozwiązania dylematu, jak nie szkodzić jednocześnie środowisku i gospodarce;
 - 6.2 Inżynieria środowiska, czyli dokończenie infrastruktury komunalnej oraz efektywne wykorzystanie zlewni Wisły;
 - 6.3 Adaptacja do zmian klimatycznych – przeciwdziałanie zagrożeniom powodziowym i suszy, a także innym klęskom żywiołowym;
 - 6.4 Ochrona cennych zasobów przyrodniczych.

10.2. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOKUMENTÓW SZCZEBŁA POWIATOWEGO

10.2.1. Strategia rozwoju powiatu sandomierskiego na lata 2014-2020

Misja powiatu sandomierskiego została zawarta w następującym sformułowaniu: „*wspieranie opartego na innowacji zrównoważonego rozwoju naszych największych szans: nowoczesnego rolnictwa, turystyki, przedsiębiorczości i kapitału społecznego przy jednoczesnej dbałości o środowisko naturalne*”.

Strategia wyznacza 4 cele strategiczne rozwoju, którym przypisane zostały cele operacyjne:

CEL 1 Infrastruktura techniczna i ochrona środowiska

- 1.1. Organizacja sprawnego systemu komunikacyjnego;
- 1.2. Zapewnienie efektywnej gospodarki wodnej;
- 1.3. Zachowanie walorów naturalnych i poprawa stanu środowiska naturalnego.

CEL 2 Konkurencyjna gospodarka lokalna

- 2.1. Rozwój obszarów wiejskich i przedsiębiorczości rolniczej;
- 2.2. Wzmocnienie konkurencyjności gospodarki lokalnej;
- 2.3. Budowa konkurencyjnej oferty rynkowej opartej na potencjale turystycznym powiatu.

CEL 3 Budowa kapitału ludzkiego

- 3.1. Zwiększenie elastyczności lokalnego rynku pracy;
- 3.2. Realizacja strategii rozwiązywania problemów społecznych;
- 3.3. Dostosowanie systemu edukacji w szkołach powiatowych do aktualnych potrzeb;
- 3.4. Aktywizacja postaw obywatelskich.

CEL 4 Rozwój usług publicznych

- 4.1. Świadczenie wysokiej jakości usług zdrowotnych i promocja zdrowia;
- 4.2. Doskonalenie systemu zarządzania jednostką samorządową;
- 4.3. Promocja dziedzictwa kulturowego oraz rozwój kultury i sportu;
- 4.4. Dbanie o bezpieczeństwo publiczne.

Szczególnie ważne znaczenie dla planowania przestrzennego na terenie gminy Zawichost mają: cel 1.1, cel 2.1, cel 2.2 oraz cel 4.1.

10.3. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOKUMENTÓW SZCZEBŁA LOKALNEGO

10.3.1. Strategia Rozwoju Gminy Zawichost na lata 2012-2020 r. (2012 r.)

W wyniku szeroko zakrojonych konsultacji społecznych wypracowana została misja gminy Zawichost – „*Gmina Zawichost, jako Arkadia dobrego życia, stwarza warunki do aktywizacji osób trzeciego wieku i niepełnosprawnych, jest przyjazną i dostępną dla tych wszystkich, którzy po osiągnięciu stabilizacji życiowej lub zawodowej marzą o życiu w czystym, bezpiecznym i spokojnym miejscu*”.

Misja opierać się będzie o realizację przedsięwzięć, dla których wyznaczono sześć głównych obszarów rozwojowych:

- 1) Strefa aktywności gospodarczej;
- 2) Arkadia trzeciego wieku (strefa aktywności życiowej);
- 3) Strefa aktywności ekologicznej;
- 4) Sfera aktywności turystycznej i zdrowotnej;
- 5) Rolnictwo;
- 6) Sfera usług społecznych.

Dla poszczególnych obszarów rozwoju sformułowano cele strategiczne rozwoju miasta i gminy Zawichost. Są one sformułowane ogólnie, jako cele funkcjonalne, tzn. wyrażające pożądane funkcje (potrzeby), które winny zostać zrealizowane (zaspokojone) w określonym horyzoncie czasu na przestrzeni lat 2012-2020. Poszczególnym

celom strategicznym przypisano cele operacyjne, których realizacja stanowi podstawę do osiągnięcia wyznaczonych celów strategicznych. Określenie celów strategicznych i operacyjnych służy wykorzystaniu szans i potencjału Gminy Zawichost w przewyżczeniu słabych stron i zagrożeń dla jej zrównoważonego rozwoju w perspektywie do 2020 roku.

Przyjęte strategiczne cele wraz z celami operacyjnymi zawiera poniższa tabela.

Tabela 32. Zestawienie celów strategicznych oraz celów operacyjnych zawartych w Strategii Zrównoważonego Rozwoju Miasta i Gminy Zawichost do 2020 r. (2012 r.)

<i>Cel strategiczny</i>	<i>Cele operacyjne</i>
OBSZAR 1 - gospodarka	
Wszelstronne i trwałe wspieranie rozwoju gospodarczego w oparciu o istniejący potencjał środowiska i mieszkańców zapewniający odpowiednią liczbę miejsc pracy oraz efektywne funkcjonowanie podmiotów gospodarczych	1. Wspieranie przedsiębiorczości mieszkańców i firm rodzinnych
	2. Rozwój stref aktywności gospodarczej
	3. Wspieranie działań na rzecz wzrostu zatrudnienia
	4. Utworzenie funduszu pożyczkowego i poręczeniowego
	5. Ułatwienia dla inwestorów, stworzenie warunków zachęcających do podejmowania działalności gospodarczej (ulgi w podatku lokalnym, itp.)
	6. Realizacja idei słów biznesu na terenie Gminy Zawichost
	7. Turystyka zdrowotna
OBSZAR 2 – arkadia trzeciego wieku	
Stworzenie dogodnych warunków do życia w Gminie Zawichost do życia dla osób starszych, niepełnosprawnych oraz tych, którzy osiągnęli stabilizację życiową i szukają miejsca do spokojnego i wygodnego życia	1. Budowa Arkadii Dobrego Życia obejmującej zarówno strefę publiczną, jak i prywatną
	2. Budowa mieszkań komunalnych, w tym mieszkań chronionych
	3. Utworzenie miejsc całodobowej opieki wraz z usługami rehabilitacyjnymi dla osób starszych i niepełnosprawnych
	4. Utworzenie „stref aktywności” dla ludzi starszych i niepełnosprawnych oraz dla osób szukających ciszy i spokoju uciekających z miast, aby mieszkać, rozwijać się, pracować
	5. Poprawa stanu dróg na terenie gminy
	6. Poprawa infrastruktury technicznej na terenie gminy, w tym dostosowanie jej do potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych
OBSZAR 3 – ochrona środowiska	
Wspieranie działań w zakresie ochrony środowiska	1. Stworzenie systemu utylizacji odpadów stałych i ciekłych
	2. Opracowanie programu usuwania azbestu
	3. Rozwój systemu segregacji odpadów
	4. Rozbudowa oczyszczalni ścieków i systemu kanalizacji
	5. Wykorzystanie alternatywnych źródeł energii
	6. Wspierania działań i projektów proekologicznych
	7. Zachowanie czystości środowiska naturalnego
OBSZAR 4 - turystyka	
Poprawa atrakcyjności turystycznej gminy poprzez racjonalne wykorzystanie walorów środowiska kulturowego i przyrodniczego oraz położenia geograficznego dla rozwoju turystyki	1. Rozwój i poprawa jakości bazy turystycznej i rekreacyjnej, w tym zdrowotnej
	2. Kształtowanie i ochrona wartości krajobrazowych oraz lepsze wykorzystanie walorów turystycznych, w tym terenów nadwiślańskich, wąwozów lessowych oraz obszarów NATURA 2000 i rezerwatu w promocji gminy
	3. Organizacja eventów kulturalnych wyróżniających Gminę Zawichost oraz budujących markę i wizerunek gminy
	4. Udział Gminy Zawichost w regionalnych i ogólnopolskich wydarzeniach kulturalnych
	5. Budowa infrastruktury sportowej i rekreacyjnej
	6. Budowa nowych ścieżek rowerowych oraz lepsze wykorzystanie naturalnych ścieżek spacerowych i rowerowych
OBSZAR 5 - rolnictwo	
Wspieranie rolnictwa oraz działań w zakresie ekoprodukcji	1. Wspieranie produkcji rolniczej oraz rozwoju małych gospodarstw rolnych
	2. Rozwój ekoprodukcji rolniczej
	3. Wspieranie integracji środowiska wiejskiego w wymiarze społeczno-kulturowym
	4. Wspieranie rozwoju nowoczesnych gospodarstw rolnych i agroturystycznych
	5. Melioracja terenów rolniczych
	6. Działanie na rzecz poprawy bezpieczeństwa powodziowego
	7. Dążenie do pełnego zabezpieczenia rzeki Wisły stwarzającej zagrożenie powodziowe
	8. Edukacja mieszkańców terenów potencjalnie zagrożonych powodzią
OBSZAR 6 – strefa usług społecznych	
Zaspokojenie potrzeb mieszkańców w zakresie usług społecznych, obejmujących sferę kulturalną, edukacyjną, rekreacyjną, sportową, zdrowotną oraz pomoc społeczną	1. Zapewnienie wysokiego poziomu szkolnictwa
	1. Poprawa stanu technicznego obiektów użyteczności publicznej, służących zaspokajaniu potrzeb społecznych mieszkańców gminy
	3. Elastyczne i systematyczne rozszerzanie oferty edukacyjnej
	4. Dostosowanie obiektów dla osób niepełnosprawnych

5. Rozwój oferty kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej oraz odpowiedniej infrastruktury
6. Skierowanie aktywności młodych ludzi na działania konstruktywne oraz zagospodarowanie ich czasu wolnego
7. Zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańcom
8. Poprawa stanu technicznego i wyposażenia instytucji ochrony zdrowia
9. Zwiększenie skuteczności edukacji zdrowotnej mieszkańców
10. Poprawa warunków zdrowotnych mieszkańców poprzez wzrost jakości usług w jednostkach ochrony zdrowia
11. Zwiększenie dostępności i usprawnienie podstawowej oraz specjalistycznej opieki zdrowotnej
12. Rozwijanie nowych form pomocy społecznej
13. Zwiększenie dostępności żłobków i przedszkoli
14. Reintegracja grup wykluczonych
15. Wspieranie działań organizacji pozarządowych
16. Propagowanie, wdrażanie i wspieranie działań wolontariatu
17. Intensyfikacja dialogu społecznego
18. Wykorzystanie aktywności społecznej mieszkańców Gminy Zawichost w kreowaniu jej rozwoju

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Strategii Rozwoju Gminy Zawichost na lata 2012-2020 r. (2012 r.)

10.4. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WNIOSKÓW ZŁOŻONYCH DO STUDIUM

W związku trwaniem procedury sporządzania studium do Urzędu Miejskiego składano, na podstawie art. 11 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, wnioski do studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Zawichost.

W terminach określonych w obwieszczeniu oraz zawiadomieniach o przystąpieniu do sporządzenia studium złożono łącznie 10 wniosków, z czego:

- 6 – od instytucji uzgadniających i opiniujących;
- 3 – od instytucji branżowych;
- 1 – od osoby fizycznej.

Jeszcze przed wszczęciem procedury sporządzania studium na ręce Burmistrza Miasta i Gminy Zawichost składane były wnioski przez osoby fizyczne i prawne dotyczące zmiany obowiązującego Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Zawichost.

Od momentu uchwalenia zmiany studium w 2006 r. aż do dnia ogłoszenia o przystąpieniu do sporządzenia studium do Urzędu Miejskiego wpłynęło 19 wniosków.

Na załączniku graficznym nr 1 oraz schemacie nr 3 oznaczono 19 wniosków, które dotyczą 45 działek ewidencyjnych. W dwóch wnioskach nie zidentyfikowano nieruchomości, której dotyczył wniosek, natomiast 8 wniosków odnosiło się do obszaru gminy i miasta w granicach administracyjnych.

10.4.1. Wnioski instytucji uzgadniających i opiniujących

Tabela 33. Wykaz wniosków instytucji uzgadniających i opiniujących złożonych do studium

Lp.	Wnioskodawca	Treść wniosku
1	Wojewoda Świętokrzyski, Al. IX Wieków Kielc 3, 25-516 Kielce	brak odpowiedzi na zawiadomienie
2	Świętokrzyski Urząd Wojewódzki w Kielcach Wydział Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego Al. IX Wieków Kielc 3, 25-516 Kielce	Prośba o uwzględnienie: - terenów zalewowych rzeki Wisły i jej dopływów; - zasięgu działania Systemu Wykrywania i Alarmowania oraz Ostrzegania Ludności na terenie gminy.
3	Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego w Kielcach Al. IX Wieków Kielc 3, 25-516 Kielce	Prośba o: uwzględnienie informacji zamieszczonej w „Wyciągu informacyjnym z planu zagospodarowania przestrzennego województwa świętokrzyskiego dla Miasta i Gminy Zawichost”, przesłanym do Urzędu przy piśmie znak: NGP.II.7630.1.15.2014 z dnia 2.12.2014 r.
4	Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego w Kielcach Departament Rozwoju Obszarów Wiejskich i Środowiska Al. IX Wieków Kielc 3, 25-516 Kielce	brak odpowiedzi na zawiadomienie
5	Zarząd Województwa Świętokrzyskiego w Kielcach Al. IX Wieków Kielc 3, 25-516 Kielce	brak odpowiedzi na zawiadomienie

6	Starostwo Powiatowe w Sandomierzu, Starosta Sandomierski ul. Mickiewicza 34, 27-600 Sandomierz	brak odpowiedzi na zawiadomienie
7	Burmistrz Miasta i Gminy Annopol ul. Rynek 1, 23-235 Annopol	brak odpowiedzi na zawiadomienie
8	Wójt Gminy Dwikozy ul. Spółdzielcza 8, 27-620 Dwikozy	brak odpowiedzi na zawiadomienie
9	Wójt Gminy Radomyśl nad Sanem ul. Rynek Duży 7, 37-455 Radomyśl nad Sanem	brak odpowiedzi na zawiadomienie
10	Burmistrz Ożarów ul. Stodolna 1, 27-530 Ożarów	brak odpowiedzi na zawiadomienie
11	Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Kielcach Delegatura w Sandomierzu ul. Opatowska 9, 27-600 Sandomierz	brak odpowiedzi na zawiadomienie
12	Wojewódzki Sztab Wojskowy w Kielcach ul. Wojska Polskiego 251, 25-205 Kielce	Informacja, iż: - teren objęty studium nie jest w gestii zainteresowania wojska ze względu na swoje położenie poza strefami ochronnymi wyznaczonymi dla obiektów (urządzeń) wojskowych i nie jest terenem zamkniętym; - w przypadku planowania realizacji inwestycji w zakresie obiektów, których wysokość może być wyższa niż 50 m nad poziom terenu w studium należy umieścić zapis o konieczności zgłoszenia tych obiektów przed wydaniem decyzji o pozwoleniu na budowę do Szefostwa Służb Ruchu Lotniczego Sił Zbrojnych RP w celu uzgodnienia lokalizacji i ustalenia sposobu oznakowania przeszkodowego tych obiektów
13	Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego Delegatura w Radomiu ul. 11 listopada 43, 26-600 Radom	brak odpowiedzi na zawiadomienie
14	Nadwiślański Oddział Straży Granicznej im. Powstania Warszawskiego Ul. 17-go Stycznia 23, 02-148 Warszawa	nie wnosi uwag ani wniosków
15	Urząd Lotnictwa Cywilnego Departament Lotnictw Ul. M. Flisa 2 02-247 Warszawa	brak odpowiedzi na zawiadomienie
16	Komenda Wojewódzka Policji w Kielcach ul. Seminaryjna 12 25-372 Kielce	brak odpowiedzi na zawiadomienie
17	Komenda Powiatowa Policji w Sandomierzu ul. Mickiewicza 30 27-600 Sandomierz	brak odpowiedzi na zawiadomienie
18	Okręgowy Urząd Górniczy w Kielcach Al. IX Wieków Kielc 3 25-516 Kielce	brak odpowiedzi na zawiadomienie
19	Geolog Wojewódzki Al. IX Wieków Kielc 3 25-516 Kielce	brak odpowiedzi na zawiadomienie
20	Geolog Powiatowy Ul. Mickiewicza 34 27-600 Sandomierz	brak odpowiedzi na zawiadomienie
21	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Krakowie ul. Marszałka J. Piłsudskiego 22, 31 - 109 Kraków	Prośba o uwzględnienie: - obszarów szczególnego zagrożenia powodzią położonych pomiędzy linią brzegową a wałem przeciwpowodziowym; - obszarów zagrożonych powodzią, tj: a) obszarów zagrożonych zalaniem wodami powodziowymi (wyznaczone w oparciu o dostępne specjalistyczne opracowania lub w przypadku ich braku w oparciu o zinventaryzowane obszary); b) obszarów osuwiskowych oraz zagrożonych rozmyciem w czasie większych wezbrań – na terenach przybrzeżnych, położonych wzdłuż cieków wodnych bez trwałej zabudowy regulacyjnej na wielką wodę; c) obszarów bezodpływowych; - pasów ochronnych wzdłuż cieków wodnych o szer. Min. 15 m licząc od górnej krawędzi skarpy brzegowej; - zapisów umożliwiających Dyrektorowi RZGW w Krakowie realizację zadań związanych z utrzymaniem śródlądowych wód powierzchniowych lub

		urządzeń wodnych oraz wykonywanie robót regulacyjnych służących poprawie warunków korzystania z wód i ochronie przeciwpowodziowej.
22	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Kielcach, ul. Szymanowskiego 6, 25-361 Kielce	Prośba o uwzględnienie następujących kwestii: - przepisów zawartych w art. 46 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 2127, ze zm.), który stanowi że projekt studium zagospodarowania przestrzennego wymaga przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, która obejmuje w szczególności: uzgodnienie zakresu i stopnia szczegółowości informacji zawartych w prognozie oddziaływania na środowisko, sporządzenie prognozy i uzyskanie wymaganych ustawą opinii oraz zapewnienie możliwości udziału społeczeństwa w postępowaniu. Procedura udziału społeczeństwa w opracowaniu dokumentów została zawarta w art. 39 w/w ustawy, - przedłożenie, w celu uzgodnienia zakresu i stopnia szczegółowości informacji zawartych w prognozie, odpowiednich materiałów w formie tekstowej i graficznej określających w sposób wyczerpujący zakres studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego i przyjęte założenia, które będą przedmiotem opracowywanego dokumentu, - teren objęty projektem studium znajduje się częściowo w obszarze specjalnej ochrony siedlisk mającym znaczenie dla Wspólnoty „Przełom Wisły w Małopolsce” PLH060045, rezerwat przyrody „Zielonka” i „Wisła pod Zawichostem”, a także pomniki przyrody (9 sztuk). W związku z tym, na podstawie art. 13 ust. 3a i art. 30 ust. 3 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220, ze zm.) projekt studium wymaga uzgodnienia z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska. Założenia projektu studium nie mogą mieć negatywnego wpływu na cele ochrony ww. rezerwatów oraz nie mogą znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000; - projekt dokumentu musi uwzględniać zasady zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska w zagospodarowaniu przestrzennym oraz zapewnić racjonalną gospodarkę zasobami środowiska i utrzymanie równowagi przyrodniczej wynikające z ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tj. Dz. U. z 2013 r. poz. 1232 ze zm.) oraz innych ustaw, m.in. poprzez: zapewnienie ochrony przed hałasem, wibracjami, polami elektroenergetycznymi i zanieczyszczeniem powietrza, kompleksowe rozwiązanie sposobu odprowadzenia ścieków, a także gospodarki odpadami z uwzględnieniem segregacji i odzysku, ochronę gleb i ukształtowania powierzchni terenu, ochronę wód powierzchniowych i podziemnych oraz ewentualnych ujęć wód i ich stref ochronnych, uwzględnienie ochrony gatunkowej okazów, siedlisk czy ostoi roślin, zwierząt i grzybów, ochronę korytarzy ekologicznych umożliwiających migrację zwierząt, uwzględnienie potrzeb kształtowania terenów zieleni i ich ochrony, ochronę przed przekształceniem i fragmentacją ekosystemów dogodnych dla bytowania zwierząt, ochronę krajobrazu, zasady realizacji założeń projektu dokumentu w sposób umożliwiający uzyskanie optymalnych efektów w zakresie ochrony środowiska i przyrody, poprzez wskazanie rozwiązań zapobiegających i minimalizujących negatywne oddziaływanie na środowisko.
23	Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej w Kielcach ul. Sandomierska 81 25-324 Kielce	brak odpowiedzi na zawiadomienie
24	Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Sandomierzu ul. Mickiewicza 61 27-600 Sandomierz	brak odpowiedzi na zawiadomienie
25	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Kielcach Al. IX Wieków Kielc 3, 25 – 955 Kielce	brak odpowiedzi na zawiadomienie
26	Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Kielcach Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny ul. Jagiellońska 68, 25-956 Kielce	brak odpowiedzi na zawiadomienie
27	Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Sandomierzu ul. Frankowskiego 8, 27-600 Sandomierz	Prośba o rozważenie następujących kwestii: - tereny pod zabudowę mieszkaniową powinny być wyznaczone poza zasięgiem jakiegokolwiek szkodliwego oddziaływania, - tereny znajdujące się w odległości od 50 do 150 m od cmentarza mogą być przeznaczone pod zabudowę mieszkalną, zakłady produkujące artykuły żywności, zakłady żywienia zbiorowego, bądź zakłady przechowujące artykuły spożywcze pod warunkiem, że tereny te posiadać będą sieć wodociągową i wszystkie budynki korzystające z wody będą do tej sieci podłączone. Ponadto w odległości co najmniej 150 m od granic cmentarza nie mogą być lokalizowane indywidualne studnie służące do czerpania wody

		<p>do picia i na potrzeby gospodarcze. W odległości 500 m od granicy cmentarze nie mogą znajdować się ujęcia wody o charakterze zbiorników wodnych, służących jako źródło zaopatrzenia sieci wodociągowej w wodę do picia i na potrzeby gospodarcze;</p> <ul style="list-style-type: none"> - uwzględnienie linii rozgraniczających tereny o różnych funkcjach lub różnych zasadach zagospodarowania; - zapewnienie zachowania odpowiedniej odległości linii wysokiego napięcia od budynków z pomieszczeniami na pobyt ludzi gwarantującej ochronę przed szkodliwym promieniowaniem i oddziaływaniem pól elektromagnetycznych; - zapewnienie zaopatrzenia w wodę zdatną do spożycia przez ludzi; - ścieki sanitarne odprowadzać za pomocą zewnętrznych sieci kanalizacyjnych do miejskiej oczyszczalni ścieków (zbiorniki bezodpływowe jako rozwiązania tymczasowe); - stosowanie paliw najbardziej bezpiecznych dla środowiska do celów grzewczych i technologicznych; - w przypadku dopuszczenia na terenach przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową funkcji usługowej, należy uszczegółowić jej zakres. - duże formy handlowe – wieloprzestrzenne, lokalizować poza zabudową osadniczą; - zapewnienie prawidłowego sposobu gromadzenia odpadów.
--	--	---

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Zawichoście

Tabela 34. Wykaz wniosków instytucji branżowych złożonych do studium

Lp.	Wnioskodawca	Treść wniosku
1	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Kielcach ul. Paderewskiego 43/45,25-950 Kielce	<p>Prośba o:</p> <ul style="list-style-type: none"> - uwzględnienie informacji, że stycznie do granicy terenu gminy przebiega droga krajowa DK 74. Istniejąca droga krajowa Nr 74 ma klasę techniczną GP, projektowana droga krajowa będzie mieć klasę techniczną GP/S tj. powinna być projektowana tak by spełniała parametry drogi S (ekspresowej). Dla drogi GP/S 74 na zlecenie GDDKiA Oddział w Lublinie wykonywane było Studium Techniczno – Ekonomiczno -Środowiskowe, jednak prace nad nim zostały przerwane. W zaistniałej sytuacji brak jest możliwości skonkretyzowania przebiegu projektowanej drogi; - uwzględnienie przepisów zawartych w Rozporządzeniu Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 2 marca 1999 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie. (Dz. U. z dnia 14 maja 1999 r.) oraz przepisy ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych; - uwzględnienie zakazu bezpośredniej obsługi przyległego terenu z jezdni zasadniczych dróg DK 74. Projekt studium nie może spowodować przekroczenia wymaganych przepisami poziomów hałasu, wibracji itp.
2	Świętokrzyski Zarząd Dróg Wojewódzkich ul. Jagiellońska 72, 25-602 Kielce	brak odpowiedzi na zawiadomienie
3	Zarząd Dróg Powiatowych w Sandomierzu 27-650 Samborzec 199	brak odpowiedzi na zawiadomienie
4	PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. Oddział Gospodarowania Nieruchomościami w Krakowie Rondo Mogiłskie 1, 31-516 Kraków	Prośba o utrzymanie dotychczasowego zagospodarowania działek należących do PKP S.A., a znajdujących się w obrębie Wyspa o nr ewid. 67, 178 i 190 jako tereny kolejowe zamknięte.
5	Świętokrzyski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Kielcach ul. Witosza 86, 25-561 Kielce	brak odpowiedzi na zawiadomienie
6	Lasy Państwowe Nadleśnictwo Ostrowiec Świętokrzyski ul. Sudół 216, 27-400 Ostrowiec Świętokrzyski	brak odpowiedzi na zawiadomienie
7	PGE Dystrybucja S.A. Oddział Rzeszów Ul. 8-go Marca 8, 35-085 Rzeszów	<p>Prośba o:</p> <ul style="list-style-type: none"> - uwzględnienie następujących urządzeń elektroenergetycznych: <ul style="list-style-type: none"> a) linia elektroenergetyczna 110 kV relacji Ożarów Miasto-Annopol, b) linii średniego i niskiego napięcia, c) stacji transformatorowych SN/nN; - uwzględnienie informacji, że sieć średniego napięcia pracuje na napięciu 15 kV i w większości jest to sieć napowietrzna. Odbiorcy energii na niskim poziomie są zasilani za pośrednictwem stacji transf. 15/0,4 kV, w większości słupowych. Stan techniczny urządzeń jest dobry; - uwzględnienie informacji, że na terenie gminy brak jest stacji elektroenergetycznej 110/15 kV, przewidywana jest jednak budowa GPZ Zawichost wraz z dwutorową linią zasilającą 110 kV. Dla stacji należy zarezerwować teren o wymiarach 60x80 m wraz z drogą dojazdową o szer. 5 m, a dla linii 110 kV pas terenu o szer. 40 m; - umieszczenie następujących zapisów: <ul style="list-style-type: none"> a) „Przy zagospodarowaniu terenu należy uwzględnić uwarunkowania wynikające z przebiegu istniejącej i projektowanej infrastruktury

		<p>elektroenergetycznej spełniając wymagania Polskich Norm oraz aktualnie obowiązujących przepisów”</p> <p>b) „W przypadku wystąpienia kolizji projektowanych obiektów z istniejącymi sieciami elektroenergetycznymi należy sieci te przystosować do nowych warunków pracy określonych przez dysponenta sieci”</p> <p>c) „Wyklucza się z zadrzewienia obszary pod liniami elektroenergetycznymi w pasach: dla linii 110 KV – 20 m, dla linii SN – 11 m, oraz w pasach przeznaczonych dla infrastruktury elektroenergetycznej”;</p> <p>- zachowanie bezpiecznych odstępów od urządzeń elektroenergetycznych w przypadku lokalizacji zabudowy przeznaczonej na stały pobyt ludzi:</p> <p>a) dla dwutorowej linii napowietrznej 110 kV – pas szer. 40 m, b) dla pojedynczej linii napowietrznej 110 kV – pas szer. 30 m, c) dla linii napowietrznej 15 kV – pas szer. 15 m, d) dla linii napowietrznej 0,4 kV – pas szer. 6 m, e) dla linii kablowych 15 kV i 0,4 kV – pas szer. 1 m;</p> <p>- w przypadku dopuszczenia w Studium realizacji elektrowni wiatrowych uwzględnienie następujących zapisów: „Dla linii napowietrznych 110 kV wymagana odległość posadowienia siłowni wiatrowej od skrajnego przewodu powinna być większa niż 3d, gdzie d jest średnicą koła zataczanego przez łopaty siłowni wiatrowej. Wzdłuż trasy linii elektroenergetycznych średniego i niskiego napięcia należy wyznaczyć pasy techniczne w których, przy dowolnym stanie pracy siłowni wiatrowej, nie może znaleźć się jakiegokolwiek jej element. Oś symetrii pasa technicznego wyznaczać powinny słupy. Szer. Pasów technicznych dla danego typu linii wynosi: 20/25 m dla linii niskiego napięcia jednotorowej/dwutorowej oraz 25/30 m dla linii średniego napięcia jednotorowej/dwutorowej.”</p> <p>- w przypadku dopuszczenia w Studium realizacji elektrowni fotowoltaicznych uwzględnienie następujących zapisów: „Lokalizacja planowanych paneli fotowoltaicznych oraz stacji transformatorowej w pobliżu i w miejscu skrzyżowań z liniami elektroenergetycznymi musi spełniać wymagania zawarte w normach PN/E-05100-1 oraz PN-EN-50423. W obrębie 4 m od zewnętrznego obrysu słupa – naziemnych części fundamentów nie należy montować paneli fotowoltaicznych oraz innych urządzeń, ponadto powinien zostać zachowany nieutrudniony dostęp do słupów związany z bieżącą eksploatacją oraz usuwaniem awarii”.</p>
5	<p>Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o. Oddział w Tarnowie, Zakład w Sandomierzu ul. K.K. Baczyńskiego 3, 27-600 Sandomierz</p>	brak odpowiedzi na zawiadomienie

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Zawichoście

Wnioski złożone przez instytucje branżowe oraz instytucje uzgadniające i opiniujące mają charakter informujący o ewentualnych ograniczeniach oraz możliwościach rozwoju. W przewadze odnoszą się do obszaru całej gminy zawierając ogólne informacje i wskazania do kierunków rozwoju.

10.4.2. Wnioski mieszkańców i właścicieli nieruchomości zainteresowanych zmianą przeznaczenia na obszarze gminy

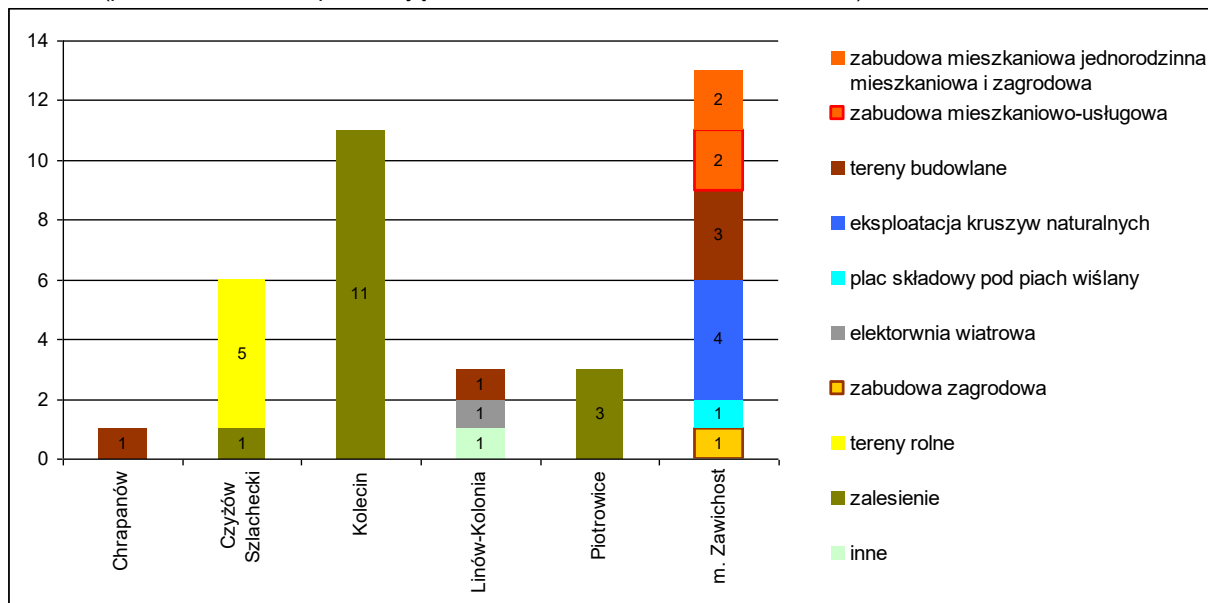
Analizom zostało poddanych 18 wniosków. 2 wnioski, pierwszy dotyczący rozbudowy zabudowy mieszkaniowej, drugi - przeznaczenia działki pod zalesienia, nie zostały wzięte pod uwagę ponieważ nie podano numeru działek ewidencyjnych, których dotyczyły.

Spośród 18 złożonych wniosków, aż 17 (co stanowi 94,4% wszystkich złożonych wniosków) zostało złożonych przed ogłoszeniem o przystąpieniu do sporządzenia studium. Stanowiły one jedną z przesłanek do podjęcia decyzji o wszczęciu procedury sporządzenia studium, zostały więc uwzględnione w poniższych analizach, ze względu na ich wartość przy ustalaniu kierunków rozwoju.

Najwięcej wniosków złożonych przez osoby fizyczne dotyczyło przeznaczenia terenów pod zalesienia – 5 wniosków. W 3 wnioskach proszono o przekształcenie działek na budowlane. Po 2 wnioski wpłynęły w sprawie przeznaczenia pod tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zagrodowej oraz zmiany przeznaczenia z terenów zabudowy rekreacyjnej na tereny rolne. Po 1 wniosku złożono na: przeznaczenie pod zabudowę mieszkaniowo-usługową, zmianę przeznaczenia z działalności usługowej na zabudowę zagrodową, plac składowy pod piach wiślany, eksploatację kruszyw, realizację elektrowni wiatrowych oraz wydzielenie działki budowlanej, działki leśnej i drogi.

Biorąc pod uwagę liczbę działek ewidencyjnych – najczęściej wnioskowano o zmianę przeznaczenia terenu pod zalesienie (15 działek), realizację elektrowni wiatrowych (6 działek), przekształcenie działki na budowlaną (5 działek), zmianę przeznaczenia z terenów zabudowy rekreacyjnej na tereny rolne (5 działek) oraz eksploatację kruszyw (4 działki). Pozostałe wnioskowane funkcje dotyczą od 1 do 2 działek.

Rysunek 21. Złożone wnioski na terenie miasta i gminy Zawichost w rozbiciu na poszczególne funkcje i na sołectwa (podane wartości odpowiadają liczbie działek, na które złożono wnioski)

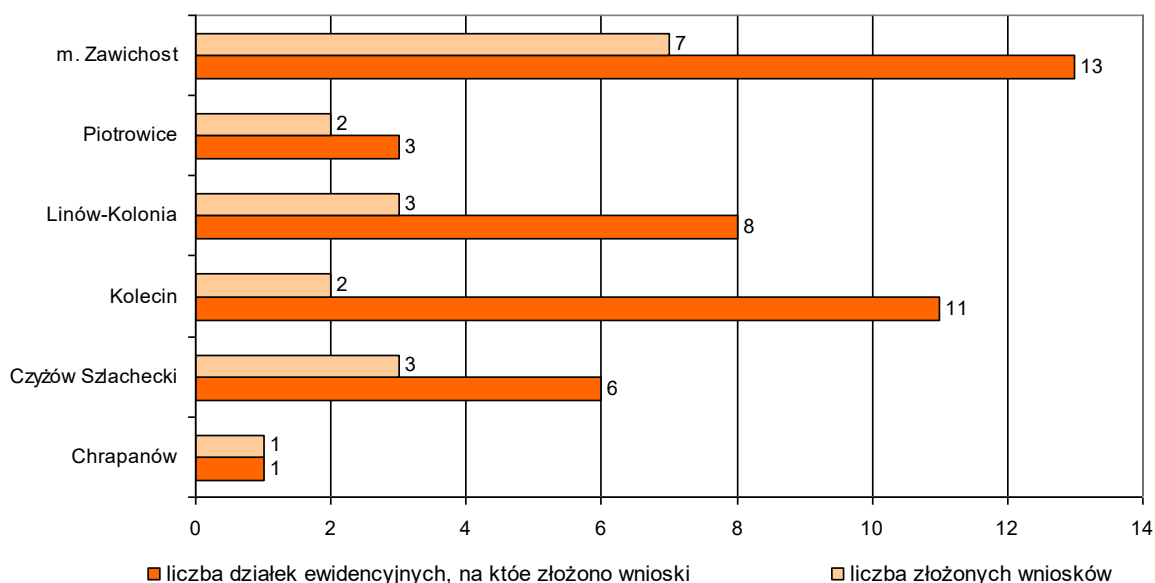
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Zawichost

7 wniosków (złożonych łącznie na 13 działek) osób fizycznych dotyczyło terenu miasta, po 3 sołectw Czyżów Szlachecki (6 działek) i Linów-Kolonia (8 działek), po 2 sołectw Kolecin (11 działek) i Piotrowice (3 działki). 1 wniosek złożono na 1 działkę w sołectwie Chrapanów.

W aż 9 sołectwach nie złożony został żaden wniosek osób fizycznych oraz prawnych (Czyżów Plebański, Dąbie, Dziurów, Józefków, Linów, Pawłów, Podszyn, Wygoda i Wyspa).

Najwięcej wnioskowanych działek znajduje się na terenie sołectw: Kolecin, Linów-Kolonia, Czyżów Szlachecki oraz na terenie miasta Zawichost.

Rysunek 22. Złożone wnioski na terenie miasta i gminy Zawichost w rozbiu na poszczególne sołectwa (na terenie których znajdują się wnioskowane działki)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Zawichoście

W związku z bardzo małą liczbą złożonych wniosków trudno jest wnioskować intencje mieszkańców odnośnie przyszłej funkcji i kierunków rozwoju miasta i gminy. Można jedynie zauważyć ogólną zasadę utrzymania rolno-leśnego charakteru wiejskiej części gminy oraz nieznaczną tendencję do rozwoju strefy zainwestowanej i zmiany przeznaczenia działek pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną, usługową i zagrodową w północno-zachodniej części miasta. Widoczne jest również zainteresowanie eksploatacją kruszyw naturalnych w złożu Zawichost-Podgórze.

10.5. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z SYTUACJI EKONOMICZNO-ŚRODOWISKOWO-SPOŁECZNEJ MIASTA I GMINY ZAWICHOST

10.5.1. Analiza ekonomiczna, środowiskowa i społeczna

Wiodącą funkcją gospodarczą gminy Zawichost jest rolnictwo i przetwórstwo rolno-spożywcze, zaś funkcją uzupełniającą przemysł, turystyka i usługi o standardzie głównie gminnym. Wartości takich wskaźników rozwoju przedsiębiorczości, jak: liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców, dynamika udziału podmiotów gospodarczych w usługach wyższego rzędu czy udział pracujących w zawodach pozarolniczych plasują gminę Zawichost poniżej średniej dla województwa. Analiza obszarów wiejskich w województwie uczestniczących w procesach rozwojowych w zakresie funkcji pozarolniczych wskazała, że gmina należy do obszarów o najniższym stopniu rozwoju i pogarszających się perspektywach rozwojowych. Szanse rozwoju bazy ekonomicznej gminy stwarzają przede wszystkim:

- wysokiej jakości gleby i bliskie sąsiedztwo Sandomierskiego Ogrodniczego Rynku Hurtowego;
 - dogodna dostępność transportowa (droga krajowa 74, drogi wojewódzkie 755, 777 i 759);
 - bliskie sąsiedztwo prężnego ośrodka subregionalnego – Sandomierza oraz Ożarowa – wchodzącego w skład obszaru wielokierunkowej aktywizacji społeczno-gospodarczej;
 - walory przyrodniczo-krajobrazowe i kulturowe Doliny Wisły.
- Natomiast główne problemy rozwoju bazy ekonomicznej stanowią:
- niedobór terenów inwestycyjnych o uregulowanej sytuacji własnościowej i odpowiednim uzbrojeniu;
 - problemy z lokalizacją funkcji pozarolniczych ze względu na wysoki udział ściśle chronionych gleb klas bonitacyjnych I-III;
 - niska aktywność gospodarcza mieszkańców.

Z analizy rozmieszczenia działalności przemysłowo-usługowej w regionie gmina Zawichost znalazła się we wschodnim obszarze rolniczym. Ta strefa aktywności wykazuje relatywnie najwyższy wzrost aktywności w zakresie organizacji obsługi rynku rolnego, rozwoju inicjatyw klastrowych oraz zrzeszania się rolników w grupy producenckie. Aktywność ta wyraża się m.in. rozwojem Sandomierskiego Ogrodniczego Rynku Hurtowego S.A. i przedsiębiorczości wspomagającej ten rynek oraz wysoką dynamiką rozwoju przechowalnictwa i konfekcjonowania art. żywnościowych.

Miasto i gmina Zawichost odznacza się dużymi walorami przyrodniczymi i krajobrazowymi ze względu na m.in. ukształtowanie terenu, położenie nad rzeką Wisłą oraz wartościowe zasoby przyrodnicze. Najcenniejszymi obszarami ze względu na walory przyrodnicze jest dolina Wisły stanowiąca korytarz ekologiczny o znaczeniu międzynarodowym i chroniona w ramach sieci przyrodniczej ECONET-PL. Środowisko przyrodnicze jest stosunkowo mało przekształcone. Nie ma tu większych zakładów pracy czy obiektów przemysłowych – gospodarka oparta jest

przede wszystkim na rolnictwie (ze względu na uwarunkowania glebowe oraz klimat). Miasto i gmina ma duże predyspozycje do rozwoju turystyki, mimo ubogiej bazy noclegowej i gastronomicznej. Potencjał ten nie jest wykorzystywany w tym kierunku (m.in. z powodu niewielkiego zainteresowania mieszkańców rozwojem agroturystyki).

Ok. 9% pow. miasta i gminy stanowią tereny prawnie chronione w ramach ustawy o ochronie przyrody. Na terenie miasta i gminy Zawichost znajduje się:

- obszar Natura 2000: PLH060045 - Przełom Wisły w Małopolsce;
- rezerwat przyrody „Zielonka”;
- rezerwat przyrody „Wisła pod Zawichostem”;
- 9 pomników przyrody.

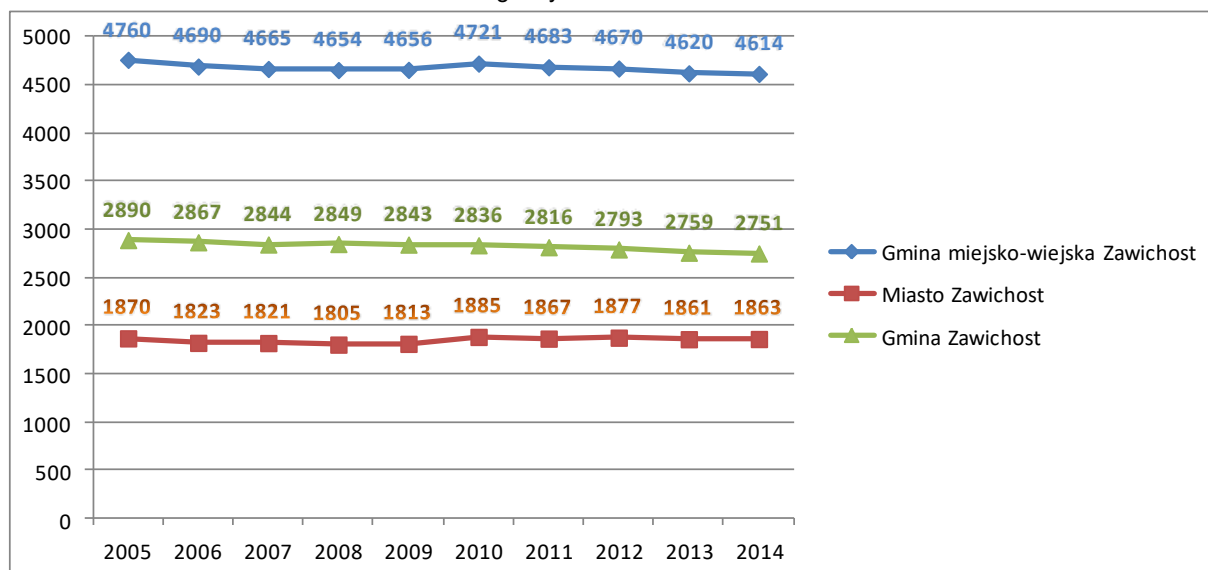
Ponadto zgodnie z „Planem zagospodarowania przestrzennego województwa świętokrzyskiego” (zmiana z 2014 r.), wschodnia część gminy została zaproponowana do objęcia ochroną prawną jako fragment parku krajobrazowego obejmującego część doliny środkowej Wisły na odcinku od gminy Dwikozy w dół rzeki.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2013 r. miasto i gminę Zawichost zamieszkiwało 4 567¹⁶ osób, co stanowi 5,8% ogółu mieszkańców powiatu sandomierskiego oraz 0,4% województwa świętokrzyskiego. Prawie 60% mieszkańców miasta i gminy zamieszkuje obszar wiejski. Gęstość zaludnienia dla całej gminy kształtuje się średnio na poziomie 57 osób na 1 km² (gęstość zaludnienia w mieście wynosi 92 osób/km², a na terenie wiejskim 46 osób/km²).

Największymi miejscowościami pod względem liczby ludności (poza miastem Zawichost liczącym 1 800 mieszkańców) są: Linów (569 mieszkańców), Czyżów Szlachecki (330), Czyżów Plebański (275), Podszyn (255), Linów-Kolonia (244) oraz Chrapanów (212). W pozostałych miejscowościach liczba mieszkańców nie przekracza 155 osób. Najmniejszymi miejscowościami pod względem liczebności są Kolecin (32 mieszkańców) i Józefków (66).

W latach 2005-2014 (analizowany okres na podstawie danych GUS, BDL) widoczny jest stały spadek liczby ludności (o - 3,0% w porównaniu z rokiem 2005), przy czym w mieście Zawichost spadek ten jest dużo niższy w porównaniu do obszaru wiejskiego (miasto - 0,4%, gmina - 4,8%). Szczegółowe informacje przedstawia poniższy wykres.

Tabela 35. Liczba ludności na terenie miasta i gminy Zawichost w latach 2005-2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS, Bank Danych Regionalnych

Spadek liczby ludności kształtowany jest przede wszystkim przez ujemne saldo migracji wewnętrznych. W analizowanym przedziale czasowym saldo migracji wewnętrznych zarówno w mieście jak i na obszarze wiejskim było bardzo zróżnicowane (zarówno ujemne jak i dodatnie, przy ujemnym przyroście naturalnym). Na analizowanym obszarze także przyrost naturalny jest ujemny. W poszukiwaniu pracy nie tylko ludzie młodzi, ale także mieszkańcy w wieku produkcyjnym emigrują poza teren gminy.

Analiza niekorzystnych procesów demograficznych występujących na terenie miasta i gminy Zawichost daje podstawę do zaliczenia jej do obszarów problemowych województwa świętokrzyskiego — stanowi ona m. in. obszar:

- dotknięty depopulacją, czyli stałym ubytkiem ludności, małą gęstością zaludnienia, największym ujemnym przyrostem rzeczywistym ludności - zagrożony marginalizacją i wyludnieniem;
- zachwianej struktury wiekowej - postępującego procesu starzenia się społeczeństwa charakteryzującego się malejącym udziałem dzieci i młodzieży w ogóle mieszkańców;

¹⁶ Wg danych pozyskanych z UM Zawichost. Zgodnie z danymi GUS (BDL) pod koniec 2014 r. miasto i gminę Zawichost zamieszkiwało 4614 osób.

- nadmiernego i długofalowego odpływu ludności.

W 2013 r. na terenie miasta i gminy Zawichost zarejestrowano 338 osób bezrobotnych, co stanowiło 6,7% ogółu bezrobotnych w powiecie sandomierskim. W stosunku do 2004 r. liczba osób bezrobotnych w mieście i gminie Zawichost zmniejszyła się o 13,8%. Nieznaczną przewagę wśród bezrobotnych mają kobiety – stanowią blisko 52,1% ogółu.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2013 r. na terenie miasta i gminy Zawichost funkcjonowało 272 zarejestrowane podmioty gospodarki narodowej. 249 podmiotów gospodarczych należało do sektora prywatnego, co stanowiło 91,5% ogółu zarejestrowanych spółek. Pozostałe 23 podmioty należały do sektora publicznego. W porównaniu z 2004 r. liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych wzrosła z 263 do 272 w 2013 r., czyli o 3,4%. Stosunkowo mała liczba podmiotów gospodarczych jest powodem poszukiwania przez osoby młode miejsca zatrudnienia poza obszarem gminy. Ponadto na terenie miasta i gminy działa mała ilość instytucji wsparcia przedsiębiorczości oraz jest mało terenów przeznaczonych pod inwestycje.

Podsumowując należy stwierdzić, że pod względem wykorzystania zasobów pracy miasto i gmina Zawichost stanowią obszar problemowy, dotknięty m.in.:

- wysoką stopą bezrobocia;
- deformacją struktury bezrobotnych (tj. wysokim odsetkiem ludzi młodych pozostających bez pracy, bezrobotnych kobiet, bezrobotnych pozostających bez pracy ponad rok oraz wysokim odsetkiem bezrobotnych z niskim poziomem wykształcenia, bez kwalifikacji zawodowych, bez stażu pracy, długotrwale poszukujących pracy i bez prawa do zasiłku następuje pauperyzacja gminy).

Głównym ośrodkiem usługowym gminy jest miasto Zawichost. Ilość oferowanych w nim usług oraz układ komunikacyjny, podkreśla jego znaczenie dla miejscowości gminnych. Ośrodkami uzupełniającymi są: Czyżów Szlachecki i Linów.

Miasto Zawichost skupia obiekty usługowe umożliwiające zaspokojenie podstawowych potrzeb mieszkańców. Skoncentrowane są tu usługi publiczne, kultury, zdrowia, sportu i oświaty.

Miasto i gmina Zawichost jest słabo wyposażona w placówki z zakresu ochrony zdrowia, obiekty sportowo-rekreacyjne oraz bazę gastronomiczną. Pozostałe potrzeby dotyczą także poprawy standardów zagospodarowania istniejących obiektów usługowych.

(Analiza aktualnych (na dzień opracowywania zmiany nr 1 Studium) danych w zakresie wskaźników rozwoju przedsiębiorczości, sytuacji na rynku pracy oraz sytuacji demograficznej gminy Zawichost potwierdza tendencje wskazane w Studium z 2016 r.

W latach 2014-2021 widoczny jest stały wzrost liczby podmiotów gospodarczych (o +11,6% w porównaniu z rokiem 2014), przy czym w mieście Zawichost wzrost ten jest dużo niższy w porównaniu do obszaru wiejskiego (miasto – +2,5%, obszar wiejski – +24,1%). Co ważne, nowo zarejestrowane podmioty gospodarcze działają w branży pozarolniczej. Szczególnie znaczący jest wzrost liczby podmiotów z sektora przemysłu i budownictwa, który w porównaniu do roku 2014 wyniósł +32,6 % (miasto – +23,8 %, obszar wiejski – +40,0 %), natomiast w sektorze usług wzrost ten wyniósł +7,6 % (miasto – -0,7 %, obszar wiejski – +20,7 %).

Kolejnym pozytywnym zjawiskiem zaobserwowanym w latach 2014-2021 jest poprawa sytuacji na rynku pracy. W stosunku do 2014 r. liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych w mieście i gminie Zawichost zmniejszyła się o 50 % (w 2014 roku było to 278 osób, a w roku 2021 – 139). Stopa bezrobocia w 2021 r. spadła do poziomu 5,9 % (miasto – 5,5 %, obszar wiejski – 6,3 %), gdzie w roku 2014 wynosiła 10,0 %.

Miasto i gmina Zawichost nadal boryka się z problemem niekorzystnych trendów demograficznym takich jak: stale spadająca liczba ludności, ujemny przyrost naturalny, ujemne saldo migracji czy wzrost współczynnika obciążenia demograficznego.

Według stanu na 2021 r. (na podstawie danych GUS, BDL) miasto i gminę Zawichost zamieszkiwało 4 141 osób, co stanowiło 5,6% ogółu mieszkańców powiatu sandomierskiego. W stosunku do roku 2014 liczba ta spadła o 10,3 % (miasto – -11,7 %, obszar wiejski – -9,3%). Gęstość zaludnienia dla całej gminy w 2021 r. kształtowała się średnio na poziomie 52 osób na 1 km² (gęstość zaludnienia w mieście wynosiła 81 osób/km², a na terenie wiejskim 42 osób/km²).

Na stan liczby ludności duży wpływ mają migracje i ruch naturalny. W przypadku gminy Zawichost od kilku lat obserwuje się zarówno ujemne saldo migracji (w 2021 r. wynosiło ono -16 osób), jak i ujemny przyrost naturalny. W latach 2014-2021 stosunek liczby urodzeń do liczby zgonów zwiększył się ponad 2-krotnie, z poziomu -16 w roku 2014 do -50 w roku 2021 (przyrost naturalny dla miasta wynosił -18, a dla obszaru wiejskiego -32). Sytuację tę potwierdzają dane dotyczące struktury wiekowej ludności. W latach 2014-2021 widoczny jest stały spadek udziału ludności w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców (o - 0,4 punkty procentowe w porównaniu z rokiem 2014), przy czym w mieście Zawichost spadek ten jest dużo większy w porównaniu do obszaru wiejskiego (miasto – -1,5 p.p., obszar wiejski – +0,4 p.p.). Spadek ten połączony jest ze wzrostem udziału osób w wieku poprodukcyjnym – w porównaniu do roku 2014 wzrost o + 4,0 punkty procentowe (miasto – +5,2 p.p., obszar wiejski – +3,1 p.p.). Co więcej na terenie miasta i gminy Zawichost widoczna jest również tendencja do spadku liczby osób w wieku produkcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców (spadek o - 2,9 punktu procentowego, w tym dla miasta – -1,7 p.p., w obszar wiejski – -3,6 p.p.). Tendencje do starzenia się społeczeństwa gminy Zawichost potwierdza wzrost wskaźnika obciążenia demograficznego osobami starszymi (liczba osób w wieku poprodukcyjnym do liczby osób w wieku produkcyjnym), który w roku 2014 wynosił 25,8 osób, a w 2021 już 34,1.

W latach 2014-2021 (analizowany okres na podstawie danych GUS, BDL) wzrost powierzchni użytkowej mieszkania przypadającej na 1 mieszkańca wzrósł z poziomu 25,4 m² do 30,0 m² w 2021 r. Warto też zauważyć,

że w 2021 roku przeciętna wielkość mieszkania oddanego do użytkowania wynosiła dla gminy Zawichost 139,8 m², co przy przyjęciu modelu rodziny 2+1 daje nam powierzchnię użytkową przypadającą na 1 osobę rzędu 46,6 m², natomiast przy modelu 2+2 – 35 m²/osobę.

Podsumowując, po przeanalizowaniu danych po 2014 r. dotyczących m.in.: liczby i struktury ludności, przyrostu naturalnego, salda migracji, poziomu bezrobocia, liczby podmiotów gospodarczych czy przeciętnej powierzchni mieszkania oddanego do użytkowania można wyciągnąć następujące wnioski:

- utrzyma się tendencja do odpływu ludności z terenu miasta i gminy, starzenia się społeczeństwa oraz obciążenia demograficznego ludności w wieku produkcyjnym;
- nastąpi pogłębienie ujemnego przyrostu naturalnego oraz ujemnego salda migracji;
- widoczna jest pozytywna tendencja do spadku liczby bezrobotnych oraz wzrost liczby podmiotów gospodarczych związanych z działalnością pozarolniczą, co może przyczynić się do poprawy jakości życia mieszkańców oraz rozwoju gminy, szczególnie na obszarach wiejskich gminy;

1)

10.5.2. Prognoza demograficzna

Na podstawie zmiany liczby ludności w latach 2005-2014 oraz prognozy zmiany liczby ludności dla powiatu sandomierskiego do 2050 r. (opracowane na potrzeby Banku Danych Lokalnych dla GUS, na bazie NSP 2011r.), wnioskować można, że liczba ludności na terenie miasta i gminy Zawichost będzie systematycznie spadać. Nie przewiduje się także, aby spadek ten miał gwałtowny charakter.

Zgodnie z prognozami liczba mieszkańców całego powiatu sandomierskiego zmniejszy się w 2050 r. o ok. 29% w stosunku do danych z 2014 r. (powiat w tym roku zamieszkiwało 79625 osób). Analizując w podobny sposób dane dla miasta i gminy Zawichost, przy założeniu, że spadek liczby ludności w 2050 r. będzie na takim samym poziomie, to obszar analiz będzie zamieszkiwany przez 3276 osób.

Tabela 36. Prognoza ludności do 2050 r. dla powiatu sandomierskiego oraz miasta i gminy Zawichost

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2025	2030	2035	2040	2045	2050
Powiat sandomierski	78985	78434	77883	77336	76791	76248	73502	70579	67350	63818	60074	56224
Miasto i Gmina Zawichost *	4577	4545	4513	4481	4450	4418	4259	4090	3903	3698	3481	3258

* dane oszacowano na podstawie danych opracowanych dla powiatu sandomierskiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS, Bank Danych Regionalnych

Prognoza demograficzna przewiduje w kolejnych latach stały ubytek mieszkańców powiatu sandomierskiego i utrwalenie się niekorzystnych wskaźników demograficznych, tj. spadku gęstości zaludnienia, ujemnego przyrostu naturalnego i ujemnego salda migracji. Pogorszeniu ulegnie m.in. struktura wiekowa ludności charakteryzująca się nadmiernym wzrostem udziału ludności w wieku poprodukcyjnym i spadkiem ludności w wieku przedprodukcyjnym. Należy się spodziewać spadku udziału ludności w wieku produkcyjnym mobilnym (18-44 lat). Ludność w wieku przedprodukcyjnym obciążona będzie głównie osobami w wieku poprodukcyjnym.

Porównując dane prognostyczne zawarte w tabeli 36 z danymi dotyczącymi liczby ludności dla lat od 2015 do 2020 (na podstawie danych GUS, BDL) można zauważyć, że mimo zachowania ogólnej tendencji spadkowej to spadek ten jest znacząco większy. Dla porównania, różnica między prognozowaną a rzeczywistą liczbą ludności dla roku 2016 wynosi 0, dla 2018 r. już -57, a dla 2020 aż -267osób. Patrząc na te rozbieżności można wnioskować, że im dłuższego okresu czasu prognoza dotyczy tym trudniej określić faktyczny rząd wielkości zmian danej cechy, szczególnie jeżeli wystąpią czynniki, których się nie spodziewaliśmy jak np. pandemia COVID-19 czy napływ migrantów z Ukrainy. Zatem, biorąc pod uwagę analizę danych demograficznych dla lat 2014- 2021, możemy stwierdzić, że tendencja do spadku liczby mieszkańców miasta i gminy Zawichost zostanie zachowana, jednak spadek ten może być większy niż się można było spodziewać w kolejnych latach 1)

10.5.3. Możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy

Inwestycje z zakresu infrastruktury technicznej oraz infrastruktury społecznej służące zaspokojeniu zbiorowych potrzeb mieszkańców, stanowią – zgodnie z art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2016 r. poz. 446) – zadania własne Gminy, z wyłączeniem zadań, o których mowa w przepisach odrębnych.

Realizacja celów publicznych, na terenach nie będących we władaniu Gminy, wymaga przeprowadzenia postępowania wywłaszczeniowego, o którym mowa w przepisach o gospodarce nieruchomościami lub pozyskania terenów dla realizacji tych celów w formie zamiany na nieruchomości będące we władaniu Gminy.

Środki na realizację inwestycji z zakresu infrastruktury technicznej oraz społecznej, które należą do zadań własnych gminy, pochodzą z budżetu oraz mogą być pozyskiwane w ramach strukturalnych funduszy na rozwój regionalny, pożyczek i kredytów preferencyjnych lub umów z innymi podmiotami. Limity wydatków budżetowy oraz wieloletnie plany inwestycyjne powinny być każdorazowo ujęte w budżecie Gminy na każdy rok. Starania o pozyskanie środków strukturalnych funduszy na rozwój regionalny, pożyczek i kredytów preferencyjnych gmina powinna prowadzić samodzielnie. Ponadto realizacja inwestycji z zakresu infrastruktury technicznej oraz społecznej, należącej do zadań własnych gminy, może być prowadzona we współdziałaniu z innymi podmiotami publicznymi i

prywatnymi działającymi i inwestującymi na terenie Gminy, tak, aby zoptymalizować wydatki publiczne, np. koordynacja prac przy realizacji poszczególnych rodzajów uzbrojenia technicznego wraz z budową nawierzchni ulic.

10.5.4. Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę

Zgodnie z przeprowadzoną inwentaryzacją urbanistyczną na potrzeby studium (sierpień 2014 r.) oraz na podstawie ewidencji gruntów i budynków pozyskanej ze Starostwa Powiatowego w Sandomierzu (wrzesień 2014 r.), został określony bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę na terenie miasta i gminy Zawichost. Stan istniejący terenów zabudowanych, z podziałem na funkcje, przedstawia poniższe zestawienie.

Tabela 37. Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę sporządzony w oparciu o ewidencję gruntów i budynków

Funkcja zabudowy	Miasto	Gmina	Razem
Grunty zabudowane i zurbanizowane [ha]			
tereny mieszkaniowe	15	3	18
tereny przemysłowe	0	3	3
inne zabudowane	16	7	24
zurbanizowane niezabudowane	3	0	3
rekreacyjne	6	1	7
tereny komunikacyjne:			
dróg	74	134	208
kolei	0	0	0
inne	0	0	0
użytki kopalne	0	2	2
RAZEM	115	150	265
Użytki rolne [ha]			
grunty rolne zabudowane	46	164	210

Źródło: Opracowanie własne na podstawie EGIB, 2014 r.

Wśród obecnego zagospodarowania terenów przeznaczonych pod zabudowę zdecydowanie dominują tereny komunikacji (stanowią ok. 44% terenów przeznaczonych pod zabudowę) oraz tereny użytkowane rolniczo z dominującym udziałem zabudowy zagrodowej (ok. 44%). Pozostałe tereny mają niewielki udział w strukturze użytkowania gruntów przeznaczonych pod zabudowę.

Zgodnie z danymi z danymi GUS (BDL) pod koniec 2014 r. przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę na terenie miasta i gminy Zawichost wynosiła 25,4 m². Przy liczbie ludności wynoszącej w tym czasie 4614 mieszkańców, łączna powierzchnia użytkowa zabudowy wyniosła 117195,6 m² (ok. 11,7 ha). Analizując dane z ostatnich lat (2005-2014) oszacowano zapotrzebowanie na przeciętną powierzchnię użytkową zabudowy na analizowanym terenie w perspektywie najbliższych 30 lat. Mimo zmniejszającej się liczby ludności powierzchnia użytkowa mieszkań będzie się zwiększać, na co wskazują trendy odnotowane w Europie Zachodniej (gdzie obecnie średnia powierzchnia użytkowa mieszkania wynosi ponad 40 m²). Dla miasta i gminy Zawichost przyjęto że w 2045 r. przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę będzie dążyła do standardów Europy Zachodniej i wyniesie 40 m², co przy liczbie ludności wynoszącej 3481 osób, da zapotrzebowanie na nową zabudowę (wyrażoną w postaci powierzchni użytkowej zabudowy) o wielkości 139240 m² (ok. 13,9 ha). Zatem maksymalne zapotrzebowanie na nową zabudowę za 30 lat wyniesie 22044,4 m² (ok. 2,2 ha).

Na podstawie ewidencji gruntów i budynków oraz aktualnego użytkowania gruntów oszacowano chłonności obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostki osadniczej – wyniosła ona 190415,6 m² (ok. 19,0 ha) powierzchni użytkowej zabudowy. Zestawienie tej wielkości z istniejącą powierzchnią użytkową zabudowy wynoszącą 117195,6 m² (ok. 11,7 ha), pozwala stwierdzić, że obszary te mogą być jeszcze na ok. 40% powierzchni (tj. na 73220 m²) dogęszczane nową zabudową. Przy oszacowaniu tych wartości została wzięta zabudowa w podziale na funkcje.

Ze względu na stosunkowo niewielki procent pokrycia miasta i gminy obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego oraz ze względu na ich zróżnicowany zakres i jakość ustaleń, nie została oszacowana chłonność obszarów przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę. Dodatkowo tereny przeznaczone pod zabudowę w planach miejscowych są już skonsumowane, a więc zostały uwzględnione przy szacowaniu chłonności obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostki osadniczej.

Zestawienie maksymalnego w skali gminy zapotrzebowania na nową zabudowę za 30 lat oraz sumy powierzchni użytkowej zabudowy pozwala stwierdzić, że zapotrzebowanie na nową zabudowę nie przekracza sumy powierzchni użytkowej zabudowy. W związku z czym nie przewiduje się lokalizacji nowej zabudowy – tereny nowej zabudowy w studium, w stosunku do obowiązującego studium zostały pomniejszone. Nie ma zatem także potrzeby określenia możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy innych niż wymienione w rozdziale 10.5.3.

(W związku ze zmianą nr 1 Studium, ponownie przeanalizowano sytuację demograficzną, mieszkaniową, ekonomiczną oraz społeczną mieszkańców miasta i gminy Zawichost. Analiza danych potwierdziła utrzymanie się w kolejnych latach negatywnych tendencji takich jak: wyludnianie się gminy, starzenie się społeczeństwa czy ujemny przyrost naturalny. Dlatego też, biorąc pod uwagę istniejące zasoby mieszkaniowe gminy oraz ilość terenów przeznaczonych pod budownictwo mieszkaniowe w Studium oraz obowiązującym miejscowym planie

zagospodarowania przestrzennego, można stwierdzić, że bilans terenu jest nadal aktualny a zapotrzebowanie na nową zabudowę na kolejne 30 lat zostanie zaspokojone przez istniejące (uruchomione oraz jeszcze nieuruchomione) tereny mieszkaniowe i inne towarzyszące im funkcje. Funkcje związane z działalnością przedsiębiorców i wskazane tereny w zmianie nr 1 studium wynikają z realnych, zgłoszonych potrzeb przedsiębiorców i zlokalizowane są w otoczeniu już istniejących takich funkcji. ¹⁾

11. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU PRAWNEGO GRUNTÓW

Miasto i gmina Zawichost zajmują powierzchnię 8 030 ha.

Na obszarze wiejskim zdecydowanie przeważają grunty należące do osób fizycznych (85,48%), w tym blisko 63% z nich wchodzi w skład gospodarstw rolnych. 75,73% stanowią użytki rolne, w tym 2,63% to grunty rolne zabudowane. Około 11,8% to grunty Skarbu Państwa poza użytkowaniem wieczystym. W nich najliczniejszą grupę stanowią grunty w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe (nieco ponad 6,2%). Porównując obszary leśne, pod względem zajmowanej powierzchni, można zauważyć, iż lasów prywatnych jest półtoręj więcej niż lasów państwowych. Niecałe 1,8% gruntów należy do gmin i związków międzygminnych (z wyłączeniem gruntów w użytkowaniu wieczystym oraz przekazane w użytkowanie wieczyste). Pozostałe grupy własności, tj. grunty skarbu państwa w użytkowaniu wieczystym, grunty spółdzielni, grunty kościołów i związków wyznaniowych, wspólnoty gruntowe, grunty spółek prawa handlowego oraz grunty powiatów (z wyłączeniem gruntów w użytkowaniu) zajmują w sumie 55 ha (niecały 1%).

Na terenie miasta, podobnie jak na obszarze wiejskim gminy Zawichost, najliczniejszą grupę w strukturze własności stanowią osoby fizyczne (nieco ponad 61%). 44,26% to grunty wchodzące w skład gospodarstw rolnych. Podobnie jak na obszarze wiejskim najwięcej jest użytków rolnych – 55,24%; grunty leśne stanowią niecałe 4,7% obszaru. Drugie miejsce, pod względem udziału procentowego, zajmują grunty Skarbu Państwa w użytkowaniu wieczystym (nieco ponad 27,5%). Niecałe 6,8% powierzchni stanowi własność powiatów (z wyłączeniem gruntów w użytkowaniu). 3,25% zajmują grunty gmin i związków międzygminnych (z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste), z czego 2,41% stanowią grunty wchodzące w skład gminnego zasobu nieruchomości (z wyłączeniem tych przekazanych w trwały zarząd). 28 ha (1,38%) to grunty będące własnością: Skarbu Państwa w użytkowaniu wieczystym, gmin i związków międzygminnych (przekazane w użytkowanie wieczyste), kościołów i związków wyznaniowych, wspólnot gruntowych oraz spółek prawa handlowego.

Szczegółowe zestawienia zawierają poniższe tabele.

Tabela 38. Struktura własności gruntów gminy Zawichost stan na dzień 31 grudnia 2013 r.

Grupa lub podgrupa rejestrowa	Wyszczególnienie wchodzące w skład grupy	Powierzchnia ogólna gruntów [ha]	Udział [%]
Grunty SP poza użytkowaniem wieczystym	wchodzące w skład Zasobu Własności Rolnej SP	45	0,75
	w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego LP	374	6,26
	w trwałym zarządzie państw. jedn. organizacyjnych z wyłączeniem gruntów PGL	192	3,21
	pozostałe grunty SP	96	1,61
	Razem	707	11,83
Grunty SP w użytkowaniu wieczystym	osób fizycznych	2	0,03
	państwowych osób prawnych	1	0,02
	pozostałych osób	14	0,23
	Razem	17	0,28
Grunty gmin i zw. międzygm. z wyłączeniem gruntów przekaz. w użytkowanie wieczyste	gr. wchodzące w skład gm. zas. nier. z wyłączeniem gr. przekaz. w trwały zarząd	34	0,57
	przekazane w trwały zarząd gminnym jedn. organ.	3	0,05
	pozostałe grunty z tej grupy	69	1,15
	Razem	106	1,77
Grunty osób fizycznych	wchodzące w skład gospodarstw rolnych	3712	62,09
	nie wchodzące w skład gospodarstw rolnych	1398	23,39
	Razem	5110	85,48
Grunty spółdzielni	grunty, które są własnością roln. spółdzielni prod. i ich związków oraz gr. których wł. nie są znani	1	0,02
	Razem	1	0,02
Grunty kościołów i związków wyznaniowych		22	0,37
	Razem	22	0,37
Wspólnoty gruntowe		10	0,17
	Razem	10	0,17
Grunty powiatów z wyłączeniem gruntów przekaz. w użytkowanie	gr. powiatów przekazane w trwały zarząd oraz grunty, których wł. nie są znani	2	0,03
	Razem	2	0,03
Grunty będące przedmiotem własności i władania osób niewymienionych wcześniej	spółek prawa handlowego	1	0,02
	pozostałe grunty z tej grupy	2	0,03
	Razem	3	0,05
RAZEM	powierzchnia ewidencyjna	5978	100,00

	powierzchnia wyrównawcza	23	
	powierzchnia geodezyjna	6001	

Zródło: Starostwo Powiatowe w Sandomierzu, 2013

Tabela 39. Struktura własności gruntów miasta Zawichost stan na dzień 31 grudnia 2013 r.

Grupa lub podgrupa rejestrowa	wyszczególnienie wchodzące w skład grupy	Powierzchnia ogólna gruntów [ha]	udział [%]
Grunty Skarbu Państwa poza użytkowaniem wieczystym	wchodzące w skład Zasobu Własności Rolnej SP	45	2,22
	w trwałym zarządzie państw. jedn. organizacyjnych z wyłączeniem gruntów PGL	470	23,13
	pozostałe grunty SP	45	2,22
	Razem	560	27,57
Grunty Skarbu Państwa w użytkowaniu wieczystym	osób fizycznych	5	0,25
	Razem	5	0,25
Grunty gm. i zw. międzygm. z wyłączeniem gr. przekaz. w użytkowanie wieczyste	gr. wchodzące w skład gm. zas. nier. z wyłączeniem gr. przekaz. w trwały zarząd	49	2,41
	gr. gm. i zw. międzygm. przekaz. w trwały zarząd gm. jedn. org.	1	0,05
	pozostałe grunty	16	0,79
	Razem	66	3,25
Grunty gmin i zw. międzygm. przekaz. w użytkowanie wieczyste	osób fizycznych	1	0,05
	Razem	1	0,05
Grunty osób fizycznych	wchodzące w skład gospodarstw rolnych	899	44,26
	niewchodzące w skład gospodarstw rolnych	341	16,79
	Razem	1240	61,05
Grunty kościołów i związków wyznaniowych		15	0,74
	Razem	15	0,74
Wspólnoty gruntowe		137	6,75
	Razem	137	6,75
Grunty powiatów z wyłączeniem gruntów przekaz. w użytkowanie	gr. powiatów przekazane w trwały zarząd oraz gr. których wł. nie są znani	1	0,05
	Razem	1	0,05
Grunty będące przedmiotem własności i władania osób nie wymienionych wcześniej	spółek prawa handlowego	6	0,30
	Razem	6	0,30
RAZEM	powierzchnia ewidencyjna	2031	100,00
	powierzchnia wyrównawcza	2	
	powierzchnia geodezyjna	2029	

Zródło: Starostwo Powiatowe w Sandomierzu, 2013

167,13 ha gruntów na obszarze gminy miejsko-wiejskiej Zawichost (blisko 2,1% ogółu) stanowi mienie komunalne (własność Gminy Zawichost, forma władania lub użytkowania przez Gminę Zawichost), przy czym 88,93% tego mienia komunalnego leży na obszarze miasta, a 11,07% na obszarze gminy wiejskiej.

Na obszarze miasta mienie komunalne zajmuje 148,60 ha (7,31% powierzchni miasta), z czego jego struktura przedstawia się następująco:

- 92,61% stanowią grunty, których Gmina jest samoistnym posiadaczem;
- 7,38 % to grunty Gminy w użytkowaniu wieczystym,
- 0,01% zajmują grunty pod drogami.

Na obszarze wiejskim mienie komunalne zajmuje 18,53 ha (0,23% powierzchni gminy), z czego jego struktura przedstawia się następująco:

- 0,59%, zajmują grunty będące we władaniu Skarbu Państwa (na zasadach samoistnego posiadania) w użytkowaniu przez Gminę - teren drogi;
- 99,41% zajmują grunty będące własnością Gminy.

Grunty komunalne występują na terenie wsi: Chrapanów, Czyżów Plebański, Czyżów Szlachecki, Józefków, Linów, Pawłów, Piotrowice, Podszyn i Wygoda.

12. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA OBIEKTÓW I TERENÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH

12.1. OBIEKTY I TERENY CHRONIONE NA PODSTAWIE PRZEPISÓW O OCHRONIE PRZYRODY

Z wymienionych w Art.6 Ustawy o ochronie przyrody - form ochrony przyrody (poza ochroną gatunkową) na terenie gminy Zawichost występują: obszar Natura 2000, 2 rezerваты przyrody oraz 9 pomników przyrody.

12.1.1. Obszary Natura 2000

Na terenie gminy znajduje się obszar Natura 2000: PLH060045 - Przełom Wisły w Małopolsce, obszar mający znaczenie dla Wspólnoty, zatwierdzony Decyzją Wykonawczą Komisji Europejskiej. Zgodnie z Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie, Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie i Regionalnego Dyrektora w Kielcach z dnia 31 marca 2015 r. (Dz. U. Woj. Świętokrzyskiego z 2015 r., poz. 1607) został ustanowiony plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Przełom Wisły w Małopolsce. Plan m.in. identyfikuje istniejące i potencjalne zagrożenia dla zachowania właściwego stanu siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony oraz wskazuje cele działań ochronnych.

PLH060045 - Przełom Wisły w Małopolsce zajmuje łącznie powierzchnię 15116,37 ha (**15 170,88 ha¹**), z czego 174,51 ha znajduje się na terenie wschodniej części miasta i gminy Zawichost. Obszar obejmuje przełomowy odcinek doliny Wisły, od ujścia Sanny powyżej Annapola do miasta Puławy. Wiśle towarzyszą liczne starorzecza, łachy i zastoiska, piaszczyste wyspy, namuliska, rozległe płaty zarośli wierzbowych oraz - lokalnie - płaty łęgów nadrzecznych. Część koryta rzeki jest obwałowana, a obszar międzywala zajęty jest przez ekstensywnie użytkowane łąki i zarośla wierzbowe. W górnym biegu rzeki, na stromych, wapiennych i lessowych skarpach wznoszących się nad doliną (osiągających miejscami nawet do 90 m wysokości względnej) występują cenne płaty muraw kserotermicznych. Do Wisły uchodzą liczne mniejsze ciek wodne i w tych rejonach spotyka się interesujące siedliska ekotonowe.

W obrębie ostoi stwierdzono występowanie 10 rodzajów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG (24% powierzchni) oraz 21 gatunków z Załącznika II tej Dyrektywy. Obszar obejmuje tereny występowania licznych ptaków wodno-błotnych, zarówno gatunków łęgowych jak i migrujących, objętych również ochroną w ramach sieci Natura 2000 (obszar Natura 2000 PLB140006 „Małopolski Przełom Wisły”). W "Paneuropejskiej strategii ochrony różnorodności biologicznej i krajobrazowej" Dolina Wisły została zaliczona do 10 systemów rzek Europy, którym nadano priorytet ochrony naturalnych walorów. Uważana jest za korytarz ekologiczny rangi europejskiej.

Główne zagrożenie dla obszaru stanowi zanieczyszczenie wód oraz projekt regulacji koryta rzeki wraz z przebudową jej brzegów. Osobnym zagrożeniem jest postępująca sukcesja i zarastanie muraw kserotermicznych (zastępowanych przez zbiorowiska krzewiaste i drzewa). Zgodnie ze Standardowym Formularzem Danych zagrożenia i presje stanowi rolnictwo (ogólnie uprawa, usuwanie żywopłotów i zagajników lub roślinności karłowatej) – poziom niski, transport i sieci komunikacyjne (ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe, drogi, autostrady, inne formy transportu i komunikacji) - poziom średni i niski, ingerencja i zakłócenia powodowane przez działalność człowieka (infrastruktura sportowa i rekreacyjna, inna ingerencja i zakłócenia powodowane przez działalność człowieka - wydeptywanie, nadmierne użytkowanie) - poziom średni, górnictwo, wydobywanie surowców i produkcja energii (wydobywanie piasku i żwiru) – poziom niski, użytkowanie zasobów biologicznych inne niż rolnictwo i leśnictwo (wędkarstwo, pozyskiwanie/usuwanie zwierząt (ładowych)) – poziom niski, urbanizacja, budownictwo mieszkaniowe i handlowe (zabudowa rozproszona, pozbywanie się odpadów z gospodarstw domowych / obiektów rekreacyjnych) – odpowiednio poziom wysoki oraz niski, modyfikacje systemu naturalnego (regulowanie (prostowanie) koryt rzecznych i zmiana przebiegu koryt rzecznych, modyfikowanie prądów rzecznych, gospodarka roślinnością wodną i przybrzeżną na potrzeby odwodnienia, tamy, wały, sztuczne plaże - ogólnie) - poziom wysoki i średni.

Dla obszarów Natura 2000 obowiązują warunki ochrony wynikające z ustawy o ochronie przyrody (tj. Dz. U. 2015 poz. 1651, ze zm.).

12.1.2. Rezerваты przyrody

Na terenie gminy występują 2 rezerваты przyrody:

- **rezerwat „Zielonka”** o powierzchni 21,09 ha, powołany w 1974 r. Zarządzeniem Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego (M.P. Nr 32 poz. 194). Dla rezerwatu obowiązuje Plan ochrony ustanowiony na okres 20 lat - zgodnie z Rozporządzeniem Nr 57/2002 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 18.11.2002 r. (Dz. Urz. Woj. Święt. Nr 165 poz. 2058). Położony jest na terenie obrębu geodezyjnego Dąbie, w pobliżu miejscowości: Czyżów Szlachecki, Czyżów Plebański oraz Dąbie. Nadzór nad obszarem (pododdziały 12b i 12c) sprawuje Nadleśnictwo w Ostrowcu Świętokrzyskim. Rezerwat obejmuje wąwozy lessowe o stromych zboczach, gdzie chroniony jest naturalny zespół leśny na siedliskach lasy liściastego, grąd subkontynentalny typowy *Tilio-Carpinetum*. Celem ochrony rezerwatowej jest zachowanie wielogatunkowego zbiorowiska leśnego z pomnikowymi lub zbliżonymi rozmiarami do pomnikowych drzewami lipy drobnolistnej, dębu szypułkowego i innych oraz prawnie chronionej i zagrożonej flory. Zgodnie z „Ekofizjografią Gminy Zawichost” (2005) lista gatunków rzadkich i chronionych w rezerwacie liczy zaledwie 11 gatunków, z czego 4 są uznawane za gatunki podlegające ścisłej ochronie gatunkowej: parzydło leśne (*Aruncus sylvestris*), lilia złotogłów (*Lilium martagon*), spotykane w północno-wschodniej części rezerwatu na zboczach o północnej wystawie, powojnik prosty (*Clematis recta*), który występuje w postaci niewielkiego płatu oraz miodownik melisowaty (*Melittis melissophyllum*). Pozostałe gatunki to: kopytnik pospolity (*Asarum europaeum*), jarzianka większa (*Astrantia major*), konwalia majowa (*Convallaria majalis*), przytulia wonna (*Galium odoratum*), pierwiosnka lekarska (*Primula veris*), kalina koralowa (*Viburnum opulus*) oraz fiołek przedziwny (*Viola mirabilis*).
- rezerwat **„Wisła pod Zawichostem”** o całkowitej powierzchni 1246,16 ha, z czego 676,18 ha (tj. ok. 54% całkowitej powierzchni obszaru) znajduje się na terenie województwa świętokrzyskiego, w tym 531,61 ha (tj. ok. 43%) położonych jest na terenie miasta i gminy Zawichost. Swoim zasięgiem rezerwat obejmuje koryto Wisły na długości ok. 15 km od ujścia Sanu do ujścia Sanny (położony jest na obszarze 3 województw: świętokrzyskiego, lubelskiego oraz podkarpackiego). Rezerwat faunistyczny na terenie miasta i gminy

Zawichost został powołany w 2008 r. Rozporządzeniem Nr 12/2008 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 9 października 2008 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody. Dla rezerwatu obowiązują zadania ochronne ustanowione na okres 5 lat Zarządzeniem nr 30/2009 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach z dnia 12.10.2009 r. (Dz. Urz. Woj. Święt. Nr 448 poz. 3249). Rezerwat utworzony celem zachowania ze względów społecznych, naukowych i dydaktycznych ostoi lęgowych, miejsc żerowania i odpoczynku podczas wędrówek rzadkich, charakterystycznych dla doliny Wisły gatunków ptaków, w szczególności z rzędu siewkowych *Charadiiformes*. W granicach rezerwatu stwierdzono występowanie ok. 300 gatunków roślin naczyniowych i ok. 150 gatunków ptaków (w tym ok. 80 lęgowych, 70 zimujących i 50 występujących głównie w czasie wędrówek).

Warunki zagospodarowania terenów określają rozporządzenia powołujące. Dla rezerwatów przyrody obowiązują warunki ochrony wynikające z ustawy o ochronie przyrody (tj. Dz. U. 2015 poz. 1651, ze zm.).

12.1.3. Pomniki przyrody

Na terenie gminy występuje 9 pomników przyrody. Większość położona jest w obrębie parków podworskich (w Czyżowie Szlacheckim i Linowie), będących obecnie własnością prywatną.

Tabela 40. Pomniki przyrody na terenie miasta i gminy Zawichost

Lp.	Nazwa pomnika przyrody (opis)	Data utworzenia	Obowiązująca podstawa prawna	Lokalizacja	Obwód na wysokości 1,3 m [cm]	Wysokość [m]
1	Lipa drobnolistna (<i>Tilia cordata</i>)	30.12.1988	Rozporządzenie Wojewody Tarnobrzskiego Nr 34/88 Dz. Urz. Nr 1/89	Czyżów Szlachecki (rośnie na terenie parku przy Pałacu)	370	23
2	Klon pospolity (<i>Acer platanoides</i>)	30.12.1988	Rozporządzenie Wojewody Tarnobrzskiego Nr 34/88 Dz. Urz. Nr 1/89	Czyżów Szlachecki (rośnie na terenie parku przy Pałacu)	342	24
3	Lipa drobnolistna (<i>Tilia cordata</i>)	30.12.1988	Rozporządzenie Wojewody Tarnobrzskiego Nr 34/88 Dz. Urz. Nr 1/89	Czyżów Szlachecki (rośnie na terenie parku przy Pałacu)	327	17
4	Lipa drobnolistna (<i>Tilia cordata</i>) – forma 2-pniowa	30.12.1988	Rozporządzenie Wojewody Tarnobrzskiego Nr 34/88 Dz. Urz. Nr 1/89	Czyżów Szlachecki (rośnie na terenie parku przy Pałacu)	263, 275	21, 22
5	Jesion wyniosły (<i>Fraxinus excelsior</i>)	30.12.1988	Rozporządzenie Wojewody Tarnobrzskiego Nr 34/88 Dz. Urz. Nr 1/89	Linów (rośnie na terenie byłej szkoły)	374	21
6	Kasztanowiec biały (<i>Aesculus hippocastanum</i>)	30.12.1988	Rozporządzenie Wojewody Tarnobrzskiego Nr 34/88 Dz. Urz. Nr 1/89	Linów (rośnie na terenie byłej szkoły)	376	18
7	Jesion wyniosły (<i>Fraxinus excelsior</i>)	30.12.1988	Rozporządzenie Wojewody Tarnobrzskiego Nr 34/88 Dz. Urz. Nr 1/89	Linów (rośnie na terenie byłej szkoły)	404	35
8	Lipa drobnolistna (<i>Tilia cordata</i>)	30.12.1988	Rozporządzenie Wojewody Tarnobrzskiego Nr 34/88 Dz. Urz. Nr 1/89	Linów (rośnie na terenie byłej szkoły)	370	23
9	Lipa drobnolistna (<i>Tilia cordata</i>)	04.03.1997	Rozporządzenie Wojewody Tarnobrzskiego Nr 2/97 Dz. Urz. Nr 5/97	Zawichost (rośnie na terenie Parafii Rzym. -Kat. przy ul. Trójca)	356	14

Źródło: <http://kielce.rdos.gov.pl/>

W sąsiedztwie pomników przyrody obowiązują ograniczenia i zakazy wynikające z aktów ustanawiających, które również są uwzględnione w obowiązującej ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (art. 45), natomiast nie obowiązują zakazy wynikające z aktu ustanawiającego pomnik przyrody, które nie są uwzględnione w ww. przepisie ustawy, jak również nie mają zastosowania zakazy wymienione w art. 45 ustawy, które nie figurują w akcie prawa miejscowego. Wskazano, aby Gmina dążyła do uregulowania stanu prawnego pomników przyrody w celu dostosowania do obowiązujących przepisów.

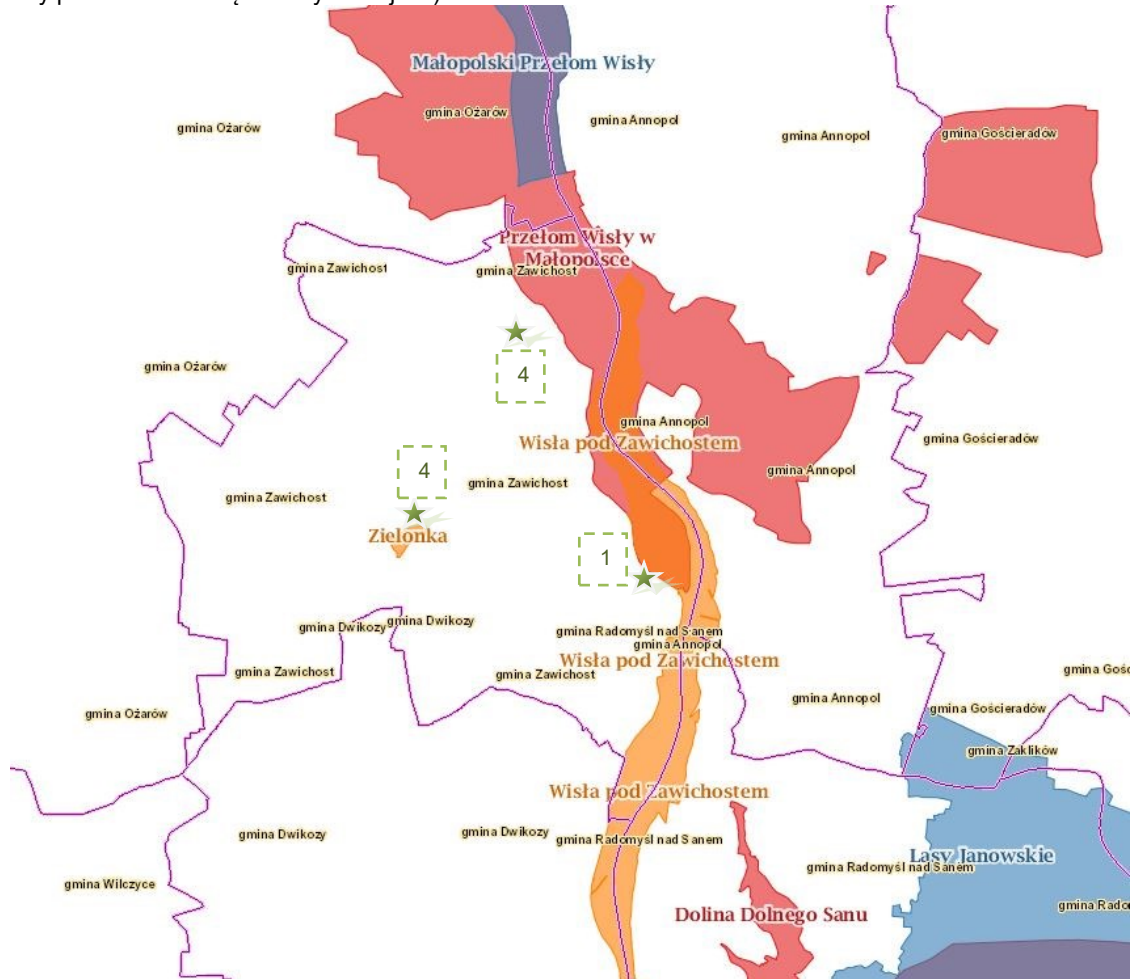
12.1.4. Ochrona gatunkowa roślin

Brak dokładnej inwentaryzacji przyrodniczej omawianego terenu uniemożliwia pełną ocenę występowania gatunków roślin objętych ochroną prawną. Z dostępnych danych (m.in. „Ekofizjografii Gminy Zawichost” z 2005 r.) wynika, że na terenie gminy występują niektóre gatunki roślin chronionych (np. na terenie rezerwatu „Zielonka”), zaliczane zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. 2014, poz. 1409).

12.1.5. Obiekty i tereny proponowane do objęcia ochroną na podstawie przepisów o ochronie przyrody

Zgodnie z „Planem zagospodarowania przestrzennego województwa świętokrzyskiego” (zmiana z 2014 r.), wschodnia część gminy została zaproponowana do objęcia ochroną prawną jako fragment parku krajobrazowego obejmującego część doliny środkowej Wisły na odcinku od gminy Dwikozy w dół rzeki. Utworzenie nowych obszarów i obiektów prawnie chronionych z mocy ustawy o ochronie przyrody, w tym proponowanego parku krajobrazowego obejmującego fragment doliny środkowej Wisły, jest głównym celem polityki przestrzennej w ramach „ochrony krajobrazu i jego racjonalnego wykorzystania”.

Rysunek 23. Istniejące formy ochrony przyrody na terenie miasta i gminy Zawichost (obok oznaczenia pomników przyrody podano ich liczbę w danym miejscu)

Źródło: <http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>

12.2. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYMAGAŃ DOTYCZĄCYCH OCHRONY PRZECIWPOWODZIOWEJ

Szczegółowe granice obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi wraz z oceną ryzyka powodziowego zawiera załącznik graficzny do studium. Granice tych obszarów pochodzą z map zagrożenia powodziowego (MZP) i mapy ryzyka powodziowego (MRP), które są dokumentem urzędowym w myśl art. 76 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeksu postępowania administracyjnego (dokumentem planistycznym). Przekazanie przez Prezesa KZGW ostatecznych wersji map jednostkom administracji, o którym mowa w art. 88f ust. 3 ustawy Prawo wodne nastąpiło w dniu 15 kwietnia 2015 r.

Na podstawie map sporządzonych przez Prezesa KZGW wyznaczono na rysunkach studium:

1) obszary szczególnego zagrożenia powodzią:

a) obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat ($Q=1\%$);

b) obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat ($Q=10\%$);

2) obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat;

3) obszary obejmujące tereny narażone na zalanie w przypadku:

- zniszczenia lub uszkodzenia wału przeciwpowodziowego, przy wyznaczaniu których przyjęto przepływ o prawdopodobieństwie wystąpienia $Q=1\%$ (raz na 100 lat);

- całkowitego zniszczenia lub uszkodzenia wału przeciwpowodziowego, przy wyznaczaniu których przyjęto przepływ o prawdopodobieństwie wystąpienia $Q=1\%$ (raz na 100 lat).

Zagrożenie powodziowe dotyczy terenów położonych w rejonie doliny rzeki Wisły tj. miasta Zawichost oraz sołectw Linów i Piotrowice.

Do najważniejszych zadań z zakresu ochrony przeciwpowodziowej na pozostałych terenach należy odbudowa rowów melioracyjnych i odbudowa cieków wodnych, zapewniające sprawniejszy przepływ wody na terenach w obniżeniach dolinnych.

Na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią obowiązują zakazy, nakazy, ograniczenia i dopuszczenia wynikające z przepisów odrębnych. Zagrożenie wystąpienia powodzi powinno być brane pod uwagę przy wyznaczaniu terenów budowlanych.

12.3. OBIEKTY I OBSZARY CHRONIONE NA PODSTAWIE PRZEPISÓW O OCHRONIE ZABYTKÓW

12.3.1. OBIEKTY I OBSZARY PRAWNEJ OCHRONY KONSERWATORSKIEJ

W stosunku do obszarów i obiektów zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków obowiązuje priorytet wymagań konserwatorskich:

- uzgadnianie zamierzeń i działań inwestycyjnych, w trybie przepisów odrębnych, z organem ds. ochrony zabytków;
- uzyskanie pozwolenia organu ds. ochrony zabytków dla wszelkich działań inwestorskich realizowanych w obiektach i na nieruchomościach wpisanych do rejestru zabytków.

Obiekty i obszary wpisane do rejestru zabytków nieruchomości zamieszczono poniżej.

Tabela 41. Wykaz obiektów nieruchomości wpisanych do Rejestru Zabytków położonych na obszarze gminy Zawichost

Lp.	Numer rejestru/dawny numer	Obiekt	Sołectwo	Adres/ lokalizacja	Materiał	Datowanie
1	A.779/1-3 / 81 z 12.11.1947 oraz 250 z 16.10.1956, 441 z 23.06.1967 i 72 (t.) z 20.05.1977	Zespół kościoła parafialnego pw. Wszystkich Św.: - kościół, - dzwonnica, - teren przykościelny w gran. ogrodzenia	<u>Czyżów Szlachecki</u>		murowane	pocz. XV w. poł. XVIII w.
2	A.780 / 362 (t.) z 14.04.1988	Cmentarz parafialny	<u>Czyżów Szlachecki</u>		-	XIX w.
3	A.782/1-2 / 9 z 8.10.1946 oraz 520 z 4.12.1957, 603 z 12.12.1957, 333 z 23.06.1967 i 73 (t.) z 20.05.1977	Zespół pałacowo- parkowy: - pałac, - park	<u>Czyżów Szlachecki</u>		murowany	I poł. XVIII w.
4	A.782/1-2 / 303 (t.) z 27.05.1986 oraz 601 z 12.12.1957	Zespół dworski: - dwór, - park	<u>Linów</u>		murowany	I poł. XIX w.
5	A.783/1-2 / 417 z 21.01.1957 oraz 37 z 20.05.1966 i 211 (t.) z 30.07.1982	Zespół kościoła parafialnego pw. Św. Trójcy: - kościół, - dzwonnica	<u>Trójca</u>		kościół murowany, dzwonnica drewniana	XVII w. i II poł XVIII w.
6	A.784 / 361 (t.) z 14.06.1988	Cmentarz parafialny	<u>Trójca</u>		-	XIX w.
7	A.785 / 240 (t.) z 27.11.1987	układ urbanistyczny	<u>Zawichost</u>		-	pocz. XIII w. – koniec XIX w.
8	A.786 / 188 z 22.10.1932 oraz 238 z 2.10.1956 i 236 (t.) z 2.08.1982	Kościół parafialny pw. NMP	<u>Zawichost</u>		murowany	I połowa XVIII w.
9	A.787/1-4 / 17 z 20.01.1966 oraz 237 (t.) z 2.08.1982 187 z 21.0.1932 (kościół i klasztor), 133 z 23.03.1948 (teren)	Zespół klasztorny franciszkanów: - kościół, - klasztor (skrzydło wschodnie), - dzwonnica, - otaczający teren	<u>Zawichost</u>		murowane	XIII w. i II poł XVIII
10	A.788 / 350 (t.) z 14.06.1988	Cmentarz parafialny na skarpie wiślanej	<u>Zawichost</u>		-	XIX w.

11	A.789 / 491 (t.) z 2.03.1993	Zbiorowa mogiła wojenna z 1944 r.	Zawichost	ul. Podgórze przy posesji nr 22	-	XX w.
12	A.790 / 88 z 20.05.1967	Dom	Zawichost	ul. Żeromskiego 16	murowany	pocz. XIX w.

Źródło: Materiały udostępnione przez Świętokrzyskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, Delegatura w Sandomierzu

Rejestr zabytków archeologicznych na obszarze gminy obejmuje stanowiska archeologiczne zamieszczone w poniższej tabeli.

Tabela 42. Wykaz obiektów archeologicznych wpisanych do Rejestru Zabytków położonych na obszarze gminy Zawichost

Lp.	Numer rejestru	Funkcja	Chronologia/ kultura	Miejscowość	Nr w miejscu wości	Nr obszaru AZP	Nr stanowis ka na obszarze AZP	Stan zachowania
1	293/A (t.) 5.07.1985	osada? grodzisko osada	N IX-X w. XI w.	Zawichost - Podgórze	4	87-74	2	

Wykaz stosowanych skrótów: ? - chronologia bądź funkcja nieokreślone, N - neolit

Źródło: Materiały udostępnione przez Świętokrzyskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, Delegatura w Sandomierzu

13. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI

13.1. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCEGO Z FUNKCJONOWANIA ISTNIEJĄCEGO SYSTEMU TRANSPORTOWEGO

13.1.1. Układ drogowy

Układ drogowy miasta i gminy Zawichost składa się ze 161 km dróg publicznych, w tym:

- 22 km dróg wojewódzkich;
- 28 km dróg powiatowych;
- 111 km dróg gminnych.

Pod względem funkcjonalnym w układzie drogowym wyróżnia się drogi służące połączeniom ponadlokalnym, tzn. innym niż tylko potrzebom komunikacyjnym gminy, są to przebiegająca po północnej stronie gminy Zawichost - na terenie gminy Ożarów droga krajowa nr 74, drogi wojewódzkie nr 755 i 777, większość dróg powiatowych oraz drogi o znaczeniu lokalnym, obsługujące miejscowe potrzeby komunikacyjne, do których zaliczają się droga wojewódzka nr 759, pozostałe drogi powiatowe, drogi gminne oraz drogi wewnętrzne.

Miasto i gmina Zawichost znajdują się w zasięgu krajowego i regionalnego układu drogowego województwa świętokrzyskiego. Drogi te wiążą województwo z krajowym oraz europejskim systemem drogowym oraz służą regionalnym potrzebom komunikacyjnym. Przebiegająca po północnej stronie gminy, częściowo wzdłuż granicy gminy droga krajowa nr 74 o przebiegu Sulejów (DK 12) – Kielce – Łagów – Opatów – Ożarów – Anopol – Kraśnik – Zamość – Hrubieszów – Zosin - granica państwa, stanowi ważne międzyregionalne połączenie na kierunku wschód – zachód, łączy województwa łódzkie, świętokrzyskie i lubelskie, dla Zawichostu jest to ważne połączenie zewnętrzne na kierunku wschód – zachód z centrum województwa oraz z województwem lubelskim po wschodniej stronie Wisły. DK 74 w województwach świętokrzyskim i lubelskim jest częścią krajowego korytarza transportowego Lublin – Kielce – Katowice.

Przez teren gminy przechodzą następujące drogi wojewódzkie (DW):

- DW 755 o przebiegu Ostrowiec Świętokrzyski – Ożarów – Zawichost – rzeka Wisła (przeprawa promowa, funkcjonująca od wiosny do jesieni) – Kosin (woj. lubelskie, DW 854), łącząca Zawichost z Ożarowem i Ostrowcem Świętokrzyskim, a okresowo także z województwem lubelskim, jest to najważniejsza droga dla gminy na kierunku wschód – zachód, wyprowadzająca ruchu w kierunku centrum i północnej części województwa,
- DW 755 zapewnia najkrótsze połączenie z DK 79, tworzącej korytarz międzyregionalny Warszawa – Sandomierz – Kraków,
- DW 759 o przebiegu (DW 777) – Piotrowice – rzeka Wisła (brak mostu) – Zabełcze (woj. lubelskie) – Opoka Duża (DW 854), z uwagi na brak przeprawy przez Wisłę droga ma znaczenie wyłącznie lokalne,
- DW 777 o przebiegu Sandomierz – Zawichost – DK 74 (Anopol), łącząca Zawichost z centrum powiatu oraz drogą krajową nr 74, najważniejsza droga dla gminy na kierunku północ - południe.

W dalszej kolejności dla powiązań zewnętrznych, ale także i wewnętrznych gminy istotne są drogi powiatowe (DP):

- DP 0743T o przebiegu Stodoły (DK 74) – Jakubowice (DK 79) – Wyspa - Wygoda – Dziurów - Zawichost (DW 755), łącząca gminę Zawichost z południową częścią gminy Ożarów, DK 79 (Warszawa – Sandomierz) i dalej z

DK 74, prowadzącą w kierunku Kielc, droga ta wyprowadza ruch na drogim krajowe, ważne dla zewnętrznych powiązań gminy,

- DP 0746T o przebiegu Jakubowice (DK 79) – Józefków - Pawłów – Czyżów Szlachecki (DW 755), łącząca gminę Zawichost z południową częścią gminy Ożarów i DK 79,
- DP 0749 T o przebiegu Wyspa - Romanówka - Nowy Garbów - Czermin – Słupcza,
- DP 0763T o przebiegu gr. województwa – Ciszycza Górna – Leśne Chałupy – Dorotka – Nowe - Maruszów (DK 74) – Linów (DW 755), łącząca gminę Zawichost z DK 74 i z terenami nadwiślańskimi województwa świętokrzyskiego.

Pozostałe drogi powiatowe zapewniają spójność sieci drogowej oraz służą połączeniom zewnętrznym o drugorzędnym znaczeniu oraz wewnętrznym potrzebom komunikacyjnym gminy. Do dróg tych należą:

- DP 0745T o przebiegu Przybysławice (DK 79) – Chrapanów – Suchodółka (DW 755),
- DP 0747 T o przebiegu Czyżów Plebański (DW 755) - Dąbie - Dziurów,
- DP 0748 T o przebiegu Czyżów Szlachecki - Pawłów - Wygoda - Buczek - Garbów Nowy,
- DP 12, 13, 14 T, przebiegające ulicami Prosta, Polną i Wiosenną w Zawichoście od DW 755/777 do DW 777.

Drogi krajowa, wojewódzkie i powiatowe łączą funkcję obsługi ruchu w powiązaniach zewnętrznych i wewnętrznych z obsługą zagospodarowania, znajdującego się przy drodze.

Drogi gminne służą bezpośredniej obsłudze zagospodarowania, wyprowadzają ruch na drogi wyższych kategorii i uzupełniają powiązania o lokalnym znaczeniu.

Część zagospodarowania gminy obsługiwana jest przez drogi niezaliczone do żadnej kategorii dróg publicznych. Są to drogi wewnętrzne na terenach rolnych i leśnych.

Przebiegi istniejących dróg publicznych i kierunki powiązań zewnętrznych, przedstawiono na rysunku uwarunkowań.

Sieć dróg publicznych i wewnętrznych jest dobrze rozwinięta i dobrze udostępnia zagospodarowanie gminy, a także umożliwia wyprowadzenie ruchu na drogi wyższych kategorii i klas.

Drogi o nawierzchni twardej stanowią 61 % długości dróg publicznych. Drogi krajowa, wojewódzkie i powiatowe posiadają nawierzchnie twarde. Nawierzchnie twarde posiada 43 % dróg gminnych.

Wskaźniki gęstości dróg twardych wynoszą:

- w gminie 124 km/100 km² i 200 km/10 tys. mieszkańców,
- w województwie świętokrzyskim 104 km/100 km² i 93 km/10 tys. mieszkańców
- w kraju 83 km/100 km² i 62 km/10 tys. mieszkańców.

Przy średniej gęstości zaludnienia 62 osoby/km² w mieście i gminie (w tym 50 osób/100 km² na terenach wiejskich), 110 osób/km² w województwie świętokrzyskim i 125 osób/km² w Polsce, oznacza to dobrą dostępność do sieci dróg utwardzonych.

Drogi o nawierzchni twardej ulepszonej obsługują najważniejsze połączenia zewnętrzne i wewnętrzne gminy i zdecydowaną większość zabudowy gminy. Drogi o nawierzchni twardej nieulepszonej i gruntowej obsługują tereny ekstensywnie zagospodarowane – rozproszoną zabudowę oraz rolne i leśne.

Droga krajowa posiada nawierzchnię asfaltową o szerokości 7,0 m.

Drogi wojewódzkie posiadają nawierzchnię asfaltową o szerokości ok. 6,0m.

Drogi powiatowe mają nawierzchnię asfaltową o szerokości 5,0 – 6,0 m, lokalnie w Dąbiu (DP 0747 T) i Wygodzie (DP 0748T) znajdują się odcinki o szerokości 3,5 m.

Drogi gminne wyposażone w nawierzchnie asfaltowe posiadają jezdnie o szerokości od 3,5 do 5,0 m.

Charakterystykę wyposażenia układu drogowego w nawierzchnie przedstawiono w tabeli „Długość i nawierzchnie poszczególnych kategorii dróg publicznych”.

Tabela 43. Długość i nawierzchnie poszczególnych kategorii dróg publicznych

Lp.	Drogi	Długość	Nawierzchnie	
			Twarde	Gruntowe
1	2	3	4	5
1	Wojewódzkie	22	22	-
2	Powiatowe	28	28	-
3	Gminne	111	48	63
4	Ogółem	161	98	63

Dane dotyczące obecnego poziomu ruchu przedstawiono w tabeli „Pomiary ruchu”. Informacje pochodzą z Generalnego Pomiaru Ruchu przeprowadzonego w 2010r. W tabeli przedstawiono również oszacowanie ruchu w 50-tej godzinie w roku, przyjmowanego jako miarodajny dla określania przepustowości dróg zamiejskich. W zależności od charakteru drogi, ruch ten waha się w granicach 8 - 14% SDR (Średniego Dobowego Ruchu).

Tabela 44. Pomiary ruchu

Lp.	Numer drogi	Odcinek	SDR 2010	Udział proc. pojazdów ciężarowych	Ruch w 50-tej godzinie
1	2	3	4	5	6
1	74	Bałtówka – Maruszów	4.706	43	600

2	74	Maruszów – Annapol	8.623	33	1.100
3	755	Bałtówka – Zawichost	1.019	14	100
4	759	DW 777 – Piotrowice	517	19	70
5	777	Dwikozy – Zawichost	3.731	23	500
6	777	Zawichost – Maruszów	2.425	27	300

Największy ruch występuje na dojeździe do mostu na Wiśle w ciągu drogi krajowej nr 74. W dalszej kolejności na pozostałym odcinku drogi krajowej oraz na drodze wojewódzkiej nr 777 w kierunku Sandomierza. Wszystkie drogi krajowe i wojewódzkie posiadają jeszcze rezerwy przepustowości, która dla zamiejskich dróg publicznych i ich usytuowanie (tj. Dz. U. z 2016r. poz. 124). Przez klasę drogi rozumie się przyporządkowanie drodze odpowiednich parametrów technicznych, wynikających z jej cech funkcjonalnych. Zasadniczym problemem przy określaniu klas dróg istniejących jest niepełne dostosowanie parametrów technicznych dróg do funkcji przez nie pełnionych. Większy ruch i zakres obsługi ruchu ponadlokalnego, szczególnie międzyregionalnego, wymagają lepszych parametrów technicznych i ograniczenia obsługi zagospodarowania – dostępności do drogi.

Klasy dróg w stanie istniejącym przedstawiono na rysunku uwarunkowań. Przy klasyfikacji wykorzystano dane i informacje udostępnione przez zarządców dróg. Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 2 marca 1999 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie (tj. Dz. U. z 2016r. poz. 124). Przez klasę drogi rozumie się przyporządkowanie drodze odpowiednich parametrów technicznych, wynikających z jej cech funkcjonalnych. Zasadniczym problemem przy określaniu klas dróg istniejących jest niepełne dostosowanie parametrów technicznych dróg do funkcji przez nie pełnionych. Większy ruch i zakres obsługi ruchu ponadlokalnego, szczególnie międzyregionalnego, wymagają lepszych parametrów technicznych i ograniczenia obsługi zagospodarowania – dostępności do drogi.

W stanie istniejącym droga krajowa nr 74 jest drogą klasy drogi głównej ruchu przyspieszonego (GP). Droga ta obsługuje przede wszystkim ruch ponadlokalny – krajowy i regionalny, ale także lokalny i w ograniczonym zakresie przyległe zagospodarowanie. Droga krajowa na odcinku od obwodnicy Ożarowa do mostu w Annapolu nie spełnia w pełni warunków dla drogi klasy GP – skrzyżowania są w odstępach mniejszych niż 2,0 km, występują zjazdy do istniejącej zabudowy oraz użytków rolnych i leśnych, niemniej odstępstwa od tych wymogów nie są znaczące i nie wpływają istotnie na warunki ruchu i jego bezpieczeństwo. Droga nie jest wyposażona w chodniki, ani ścieżki rowerowe.

Drogi wojewódzkie nr 755, 755 i 777 zaliczone są obecnie do klasy dróg głównych (G), drogi te obsługuje ruch regionalny i lokalny. Odległości między skrzyżowaniami i zakres obsługi zagospodarowania w większości odpowiadają wymaganiom dla dróg tej klasy, poza fragmentem drogi 755 w Czyżowie, wspólnego przebiegu dróg nr 755 i 777 w Zawichoście, pozostałych odcinków obydwu dróg w Zawichoście (zbyt małe odległości między skrzyżowaniami, duży zakres obsługi przyległego zagospodarowania), drogi nr 777 w Linowie z uwagi zbyt na małe odległości między skrzyżowaniami, a także drogi nr 759 w Piotrowicach, która obsługuje przyległą zabudowę.

Poza odcinkami w Czyżowie i Zawichoście drogi te nie posiadają chodników dla pieszych.

Szczególnie trudne warunki ruchu, zagrożenie jego bezpieczeństwa i duże uciążliwości dla warunków życia występują w centrum Zawichostu, rozwiązaniem tych problemów może być budowa zachodniego obejścia Zawichostu w ciągu drogi nr 777.

Drogi powiatowe z uwagi na ich obecne parametry techniczne i użytkowe oraz funkcje w sieci, mają klasę dróg zbiorczych (Z) i lokalnych (L). Odległości między skrzyżowaniami dróg zbiorczych i zakres obsługi zagospodarowania w większości odpowiadają wymaganiom dla tej klasy drogi. Większość tych dróg w stanie istniejącym posiada niedostatecznie szerokie pasy drogowe dla rozbudowy do wymaganych parametrów oraz wyposażenia ich w chodniki i ścieżki rowerowe.

Drogi gminne są drogami klasy drogi lokalnej (L) i dojazdowej (D). Drogi te często przebiegają w trudnych warunkach terenowych (np. w wąwozach lessowych) lub przez obszary zabudowy, co ogranicza szerokość pasów drogowych i uniemożliwia budowę chodników dla pieszych.

13.1.2. Komunikacja kolejowa

Przez teren gminy przebiega pierwszorzędna, dwutorowa, zelektryfikowana linia kolejowa nr 25 Łódź Kaliska – Dębica.

Zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 17 kwietnia 2013 r. w sprawie wykazu linii kolejowych o znaczeniu państwowym (Dz. U. 2013, poz. 569), linia nr 25 na odcinku Łódź Kaliska - Ocice znajduje się w wykazie linii kolejowych, które ze względów gospodarczych, społecznych, obronnych lub ekologicznych mają znaczenie państwowe.

Linia nr 25 na odcinku przebiegającym przez gminę Zawichost prowadzi obecnie tylko ruch pociągów towarowych. Kolej nie pełni obecnie żadnej roli w obsłudze gminy.

Linia kolejowa nr 25 na odcinku Skarżysko Kamienna – Ocice jest obecnie modernizowana. Zakończenie prac przewidywane jest w 2015 r.

13.1.3. Komunikacja publiczna autobusowa

Głównym węzłem komunikacji autobusowej w gminie jest przystanek w Zawichoście. Autobusy i mikrobusy kursują głównie drogami wojewódzkimi do Sandomierza, Ożarowa i Ostrowca Świętokrzyskiego. Ponadto wykonywane są pojedyncze kursy do Kielc, Tarnobrzegu, Lublina i Warszawy. Uzupełnieniem regularnej komunikacji są autobusy szkolne. Oferta przewozowa dostosowana jest do istniejącego zapotrzebowania.

Komunikacja autobusowa zapewnia zadawalające warunki obsługi przede wszystkim dla terenów położonych wzdłuż dróg wojewódzkich.

13.1.4. Transport ładunków

Położone na terenie gminy obiekty, wymagające obsługi towarowej są rozproszone i nie generują znaczącego ruchu. Większość ruchu towarowego stanowi ruch tranzytowy na drogach krajowej i wojewódzkich.

13.1.5. Ruch pieszy i rowerowy

Na terenie miasta, na odcinkach zabudowy drogi wyposażone są w chodniki dla pieszych. Poza miastem w chodniki wyposażone są tylko pojedyncze odcinki dróg, przechodzące przez tereny intensywnej zabudowy. Pozostałe odcinki dróg nie posiadają wydzielonych chodników dla pieszych. Stanowi to poważne zagrożenie dla bezpieczeństwa pieszych.

W gminie brak jest wydzielonych ścieżek rowerowych.

Przez teren gminy przebiega znakowany zielony szlak rowerowy im. Witolda Gombrowicza Ostrowiec Świętokrzyski - ... - Lasocin - Szczury – Pasy – Czyżów Szlachecki – Pawłów – Wygoda – Sobótka - ... - Ostrowiec Świętokrzyski, wykorzystujący odcinki dróg gminnych i powiatowych. Ponadto znajduje się tu fragment niebieskiego szlaku rowerowego Sandomierz – Solec nad Wisłą, prowadzący przez miasto Zawichost, Piotrowice i Linów oraz czerwony pieszy szlak turystyczny, Gołoszyce – Annapol, prowadzący przez miasto Zawichost i Linów. Wśród innych ważnych szlaków turystycznych przebiegających przez teren gminy należy wymienić: Małopolski Droga Św. Jakuba, Świętokrzyski Szlak Literacki oraz Szlak Jabłkowy.

13.1.6. Parkowanie pojazdów

W mieście i gminie Zawichost brak jest problemów z parkowaniem pojazdów.

13.2. UWARUNKOWANIA ROZWOJU KOMUNIKACJI WYNIKAJĄCE Z UWARUNKOWAŃ ZEWNĘTRZNYCH, DOTYCHCZASOWYCH USTALEŃ PLANISTYCZNYCH, STRATEGII, PLANÓW ROZWOJU ORAZ WNIOSKÓW DO STUDIUM

Koncepcja polityki przestrzennego zagospodarowania kraju (przyjęta przez Sejm 17 listopada 2011 r. M.P. 01.21.432) oraz Koncepcja przestrzennego zagospodarowania kraju 2030 (przyjęta przez Radę Ministrów w grudniu 2011 r.) nie przewidują dróg ekspresowych, przebiegających przez gminę Zawichost. Natomiast w KPZK 2030 wśród linii kolejowych przewidzianych do modernizacji do prędkości 120 – 200 km/h do 2020 r., wymieniono linię kolejową nr 25.

Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad Oddziału w Kielcach w piśmie GDDKiA-O/KI-Z3-js-/439/85/2014 z dnia 7 października 2014 r. informuje m.in. że:

- istniejąca droga krajowa nr 74 jest drogą klasy głównej ruchu przyspieszonego (GP),
- rozwiązania komunikacyjne muszą uwzględniać przepisy rozporządzenia Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z 2 marca 1999 r. w.s. warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie (Dz.U. nr 43, poz.430) oraz ustawy z 2 marca 1985 r. o drogach publicznych (tj. Dz.U. z 2013 poz. 260 z późn. zm.), w szczególności obowiązuje zakaz obsługi przyległego terenu bezpośrednio z jezdni DK 74,
- projekt *Studium* nie może powodować przekroczenia poziomów hałasu, wibracji itp. wymaganych przepisami z zakresu ochrony środowiska,
- odległość linii zabudowy od obiektów budowlanych musi zapewnić spełnienie warunków, wynikających z ustawy o drogach publicznych oraz Prawa budowlanego,
- dla drogi DK 74 zostało opracowane *Studium techniczno-ekonomiczno-środowiskowe*, w którym przyjęto że będzie to droga klasy GP/S, tj. główna ruchu przyspieszonego (GP) z możliwością przekształcenia do klasy drogi ekspresowej (S); w opracowaniu tym szereg wariantów przebiega przez gminę Zawichost; prace nad studium zostały przerwane i nie są kontynuowane; w aktualizacji Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego przewidziano wariant po śladzie istniejącej drogi DK 74; brak jest możliwości skonkretyzowania przebiegu projektowanej drogi i terminu podjęcia dalszych prac,
- dla projektowanej drogi obowiązywać będą ograniczenia jak dla drogi klasy GP/S; po oddaniu do ruchu projektowanej drogi, zgodnie z przepisami, istniejąca droga DK 74 stanie się drogą gminną, a następnie może być przekwalifikowana do innej kategorii i klasy, do czasu realizacji projektowanej drogi, istniejąca DK 74 posiadać będzie klasę GP, dla której obowiązują ograniczenia dostępności zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Zgodnie ze *Studium techniczno – ekonomiczno – środowiskowym drogi krajowej nr 74 klasy GP/S z rezerwą terenu dla przyszłego tzw. Szlaku Staropolskiego – droga S46*, o którym mowa w powyższym piśmie GDDKiA projektowana droga będzie posiadała dwie jezdnie po dwa pasy ruchu każda (2x2) oraz węzły z wybranymi drogami niższych klas. Na podstawie tego *Studium*, w obszarze gminy Zawichost przewidziano grupę wariantów przebiegających przez północną część gminy, w tym wariant przyjęty w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego miasta i gminy Ożarów (uchwała nr XXXVI/259/2013 Rady Miejskiej w Ożarowie z dnia 22 października 2013 r.) oraz wariant przebiegający przez południową część gminy przez Wyspę, Wygodę, Czyżew Szlachecki i Piotrowice. Ze względu na wstępny charakter prac nad wariantami przedstawionymi w ww. opracowaniu, nie zostały one przedstawione na załączniku graficznym części kierunkowej studium.

Obowiązujące rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 15 maja 2004 r. w sprawie sieci autostrad i dróg ekspresowych (Dz. U. 2004.128.1334, z zm.) nie ustala przebiegu żadnej z dróg tych klas w obszarze gminy

Zawichost. W szczególności w rozporządzeniu nie występuje droga ekspresowa S 46, natomiast droga S74, począwszy od Opatowa, przebiegać będzie w kierunku Stalowej Woli, zamiast Kraśnika, do którego biegnie istniejąca droga nr 74.

Celami *Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego* (przyjętego uchwałą Nr XLVII/833/14 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 22 września 2014 r.) w zakresie rozwoju komunikacji, są m.in.:

- ukształtowanie spójnego systemu zapewniającego integrację z siecią europejską,
- poprawa dostępności komunikacyjnej poprzez podniesienie standardów technicznych głównych dróg,
- rozbudowa sieci drogowej na obszarach słabo obsłużonych komunikacyjnie oraz realizacja dodatkowych przepraw mostowych,
- zapewnienie dogodnych połączeń siecią dróg wojewódzkich z jednoczesną poprawą ich parametrów technicznych i wyprowadzeniem ruchu tranzytowego z obszarów zwartej zabudowy,
- poprawa warunków komunikacyjnych obszarów o niskiej gęstości sieci drogowej z ośrodkami ponadlokalnymi,
- poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego oraz ograniczanie jego uciążliwości dla mieszkańców i środowiska naturalnego.

Zgodnie z *Planem* konieczne są m.in.:

- ochrona korytarzy rezerwowanych pod budowę nowych odcinków dróg krajowych i wojewódzkich oraz obwodnic w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego i planach miejscowych,
- planowanie nowych odcinków dróg w racjonalnym oddaleniu od zabudowy,
- ochrona istniejących dróg z ruchem tranzytowym przed zabudową lokalizowaną wzdłuż tych dróg i w zbyt małych odległościach od nich,
- separacja ruchu lokalnego i tranzytowego, a w przypadku lokalizacji terenów inwestycyjnych wzdłuż dróg wyższych klas, należy zapewnić obsługę komunikacyjną tych terenów przy pomocy dróg niższych klas,
- uwzględnianie wymogów ochrony środowiska.

Plan przewiduje przebudowę dróg krajowych do parametrów klasy nie niższej niż główna ruchu przyspieszonego (GP), a dróg wojewódzkich do klasy nie niższej niż główna (G) oraz modernizację sieci kolejowej, w tym:

- DK 74 – docelowo postulowana do przebudowy na drogę ekspresową (S), w pierwszym etapie w klasie GP, realizowana generalnie w nowym korytarzu z możliwością przebudowy fragmentów istniejącej drogi krajowej nr 74, wybór wariantu oraz uszczegółowienie trasy winno nastąpić na podstawie dalszych prac studialnych prowadzonych przez GDDKiA i uzgodnień środowiskowych, jednocześnie wskazana w *Planie* na mapie *Kierunki polityki przestrzennej - infrastruktura i gospodarka* postulowana droga ekspresowa przebiega po śladzie istniejącej DK 74, łącznie z istniejącym mostem w Anopolu, przy czym zgodnie z *Planem* mapa ta „stanowi wizualizację kierunków zagospodarowania przestrzennego województwa świętokrzyskiego, a użyte oznaczenia ilustrują jedynie przybliżone lokalizacje głównych zamierzeń inwestycyjnych”;
- DW 755 – *Plan* zakłada w dalszej perspektywie docelową realizację mostu na Wiśle w ciągu tej drogi, przy czym przeanalizowanie zasadności jego realizacji będzie możliwa dopiero po przesądzeniu przez GDDKiA przebiegu DK 74 i lokalizacji w jej ciągu nowego mostu, jednocześnie w *Planie* na mapie *Kierunki polityki przestrzennej - infrastruktura i gospodarka* w Zawichoście został wskazana lokalizacja planowanego mostu w ciągu tej drogi, którą wobec uczynionych zastrzeżeń należy traktować jako przybliżoną, tj. bez możliwości wskazania szczegółowego przebiegu; w szczególności z uwagi na obecny przebieg drogi w mieście nie jest uzasadniona, ani wskazana budowa mostu w osi istniejącej drogi i przeprawy promowej ponieważ most na Wiśle w ciągu drogi nr 755 spowodowałby niewątpliwie znaczący wzrost ruchu i w związku z tym powinien on zostać zlokalizowany poza obszarem zabudowy miasta, wraz z dojazdami, będącymi jednocześnie obwodnicą miasta; ustalenie lokalizacji ewentualnego mostu i obwodnicy wymaga przeprowadzenia studiów i analiz, wykraczających poza obszar miasta i gminy Zawichost oraz zakres studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego,
- DW 777 – budowa obwodnicy Zawichostu, lokalizacja tej obwodnicy nie została wskazana mapie *Kierunki polityki przestrzennej - infrastruktura i gospodarka*
- Linia kolejowa nr 25 (Łódź Kaliska – Ocice /Rzeszów/) – sukcesywna modernizacja dla uzyskania docelowej prędkości 120 – 200 km/h.

Ponadto w odniesieniu do gminy Zawichost, zakwalifikowanej w *Planie* do obszaru o największym potencjale rolniczym oraz częściowo do podobszaru Dolnej Wisły *Plan* wskazuje m.in. na znaczenie drogi 777 jako ważnej osi komunikacyjnej dla rozwoju gospodarki i turystyki tego podobszaru oraz na konieczność usprawnienia sieci dróg do obsługi produkcji rolnej.

Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego do 2020 roku (przyjęta uchwałą XXXVIII/589/13 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 16 lipca 2013 r.) wśród celów rozwoju wymienia poprawę infrastruktury transportowej, a wśród zadań rozbudowę dróg krajowych i podnoszenie standardów dróg wojewódzkich.

Strategia Rozwoju Powiatu Sandomierskiego na lata 2014 – 2020 (przyjęta uchwałą Nr XLIII/281/2014 Rady Powiatu Sandomierskiego z dnia 25 czerwca 2014 r.) wśród celów operacyjnych wymienia organizację sprawnego systemu komunikacyjnego, m.in. poprzez podnoszenie standardów dróg powiatowych.

Strategia Rozwoju Gminy Zawichost na lata 2012 - 2014 (przyjęta uchwałą Nr XX/139/2012 Rady Miejskiej Zawichost z dnia 21 września 2012 r.) wśród celów operacyjnych wymienia poprawę stanu dróg na terenie gminy.

Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy i Miasta Zawichost (przyjęte uchwałą nr IV/23/2002 Rady Miejskiej Zawichost z dnia 30 grudnia 2002 r., zmienione uchwałą nr XXXV/186/2006 Rady Miejskiej Zawichost z dnia 17 lipca 2006 r.) w zasadach zrównoważonego rozwoju przestrzennego gminy i kształtowania ładu przestrzennego, wymienia m.in. zapewnienie sprawnej obsługi komunikacyjnej i technicznej równoległe do zagospodarowania nowych terenów zabudowy.

Zgodnie ze *Studium* polityka w zakresie rozbudowy systemu transportowego w gminie będzie polegać głównie na modernizacji i remontach dróg i ulic, skonkretyzowanych m.in. w następujących działaniach:

- rozbudowa ciągów komunikacyjnych, która w gminie powinna obejmować zapewnienie rezerw terenowych dla:
 - modernizacji do pełnych parametrów drogi głównej (G) dróg wojewódzkich DW 755 i DW 777, w tym budowy obwodnicy w Zawichoście od strony południowo-zachodniej,
 - modernizacji do parametrów drogi zbiorczej (Z) dróg powiatowych DP 0743 T (Jakubowice – Zawichost), DP 0749 (Wyspa – Słupcza) i DP 0763 T (Maruszów – Linów),
 - modernizacji pozostałych dróg powiatowych oraz dróg gminnych, w tym ulic w Zawichoście,
 - budowy dróg obsługujących wały przeciwpowodziowe oraz obszary zagrożone wylewem rzek,
 - ciągów pieszo – rowerowych;
- budowa, wyznaczenie lub modernizacja ścieżek rowerowych:
 - Sandomierz – Zawichost – Piotrowice – Annapol,
 - Zawichost – Dziurów – Dąbie – Czyżów Szlachecki – Podszyn – Kolonia Prusy – Prusy wzdłuż kanału,
 - wskazanych w Studium z dopuszczeniem modyfikacji ich przebiegu;
- wyznaczenie w planie miejscowym obszaru Czyżowa Szlacheckiego terenu parkingu umożliwiającego dostęp do rezerwatu przyrody „Zielonka” (z uwzględnieniem jego ochrony) oraz do zabytków;
- ochrona dróg wojewódzkich przed zwiększeniem liczby zjazdów i skrzyżowań przy wyznaczaniu terenów inwestycyjnych;
- określenie zasięgu strefy ochronnej w użytkowaniu terenów wzdłuż przewidywanego obejścia centrum Zawichostu przez drogę wojewódzką 777.

13.3. OCENA FUNKCJONOWANIA I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU SYSTEMU TRANSPORTOWEGO GMINY

Do podstawowych problemów funkcjonowania systemu transportowego gminy należą:

- nie w pełni zhierarchizowany układ drogowy – drogi krajowa i wojewódzkie o dużym udziale ruchu tranzytowego, których podstawowym zadaniem, wynikającym z ich funkcji w sieci drogowej powinno być prowadzenie ruchu, przede wszystkim ponadlokalnego, obsługują jednocześnie przyległą zabudowę, powoduje to niejednorodność ruchu pod względem struktury rodzajowej pojazdów i prędkości, zakłócenia jego płynności i zagrożenie bezpieczeństwa,
- zagrożenie bezpieczeństwa ruchu, wynikające z dużej dostępności do dróg wyższych klas i konfliktów będących skutkiem wspólnego wykorzystywania jezdni przez wszystkich użytkowników, a w szczególności „niechronionych uczestników ruchu” (pieszych i rowerzystów), zmuszonych do korzystania z jezdni ze względu na brak chodników i ścieżek rowerowych,
- przebieg dróg wojewódzkich przez centrum miasta – brak jego obejścia w ciągu drogi nr 777,
- brak stałej przeprawy przez Wisłę w granicach gminy,
- trudności w poprawie parametrów technicznych i użytkowych dróg wojewódzkich i powiatowych na terenach zabudowy, w zakresie ograniczenia dostępności do drogi i obsługi przyległego zagospodarowania z uwagi na niedostateczną szerokość pasa drogowego (brak możliwości poszerzenia jezdni, budowy jezdni serwisowych /zbiorczych/ lub dodatkowych pasów ruchu dla obsługi zagospodarowania bez poszerzenia istniejących pasów drogowych) oraz zwiększenia odległości pomiędzy skrzyżowaniami, poprzez ograniczenie ich liczby, ponieważ spowodowałoby to znaczne utrudnienia w dostępie do zagospodarowania lub wręcz uniemożliwiło ten dostęp z uwagi na brak dróg alternatywnych,
- braki w wyposażeniu w nawierzchnie twarde części dróg gminnych,
- trudny dostęp do komunikacji autobusowej poza jej głównymi trasami przebiegającymi drogami wojewódzkimi i częścią powiatowych.

Uwarunkowaniami sprzyjającymi rozwojowi gminy są:

- korzystne położenie gminy pod względem komunikacyjnym – dobry dostęp do ważnych szlaków drogowych,
- dogodne połączenia drogowe z innymi miastami województwa i terenami sąsiednimi,
- dobrze rozwinięta sieć dróg, zapewniająca powiązania zewnętrzne i wewnętrzne oraz dojazd do zagospodarowania - dobra dostępność komunikacyjna poszczególnych terenów w gminie,
- dobry układ drogowy i gęstość sieci odpowiednie do struktury osadniczej,
- wysoki udział dróg o nawierzchni twardej,
- możliwość uzyskania środków na rozwój infrastruktury z funduszy Unii Europejskiej,
- możliwości przestrzenne rozbudowy dróg oraz chodników i ścieżek rowerowych na terenach otwartych – poza terenami zwartej zabudowy.

Zagrożeniami dla rozwoju mogą być:

- nadmierny wzrost ruchu drogowego, za którym nie będzie nadążała rozbudowa układu drogowego,

- rozpraszenie zabudowy, powodujące wzrost zapotrzebowania na transport,
- opóźnienia w rozbudowie i modernizacji układu drogowego,
- wstrzymywanie inwestycji drogowych,
- pogarszanie się jakości obsługi komunikacją publiczną, szczególnie dostępności do niej,
- niedostatek środków finansowych na rozwój i utrzymanie sieci drogowej oraz komunikacji publicznej, w tym na wkład własny, konieczny do uzyskania wsparcia ze środków Unii Europejskiej,
- konflikty społeczne i ekologiczne, ujawniające się przy modernizacji i rozbudowie układu drogowego.

Wnioski

Obecny system transportowy gminy dość dobrze zaspakaja podstawowe potrzeby komunikacyjne mieszkańców i gospodarki.

Istotnym problemem są natomiast szeroko rozumiane standardy funkcjonowania tego systemu i obsługi jego użytkowników, obejmujące wyposażenie i stan infrastruktury, dostępność do dróg i przystanków oraz poziom bezpieczeństwa ruchu drogowego. Rozwiązanie tych problemów wymaga podjęcia szeregu działań modernizacyjnych i inwestycyjnych, zgodnie z właściwościami właścicieli i zarządców poszczególnych podsystemów poprzez ich rozbudowę i modernizację.

W zakresie uwarunkowań wynikających z diagnozy dotychczasowego rozwoju systemu transportowego oraz planowanego jego rozwoju, określonego w dokumentach krajowych i wojewódzkich, jak również wnioskowanego przez zarządców dróg, w kierunkach rozwoju systemu transportowego gminy, określonych w *Studium* powinny być uwzględnione w szczególności:

- zapewnienie możliwości przestrzennych dla:
 - rozbudowy drogi nr 74 jako drogi klasy głównej ruchu przyspieszonego z możliwością jej przekształcenia w drogę ekspresową (GP/S), problemem jest brak jednoznacznych ustaleń dla tych odcinków tej drogi, które mogą przebiegać w nowych korytarzach, wyniki dotychczasowych i niezakończonych opracowań należy traktować jako informację o takich możliwościach,
 - budowy obwodnicy Zawichostu w ciągu drogi nr 777, klasy drogi głównej (G),
 - przebudowy i rozbudowy dróg wojewódzkich do parametrów dróg głównych (G),
 - przebudowy i rozbudowy dróg powiatowych do parametrów dróg klasy zbiorczej (Z) i lokalnej (L),
 - przebudowy i rozbudowy linii kolejowej nr 25 do prędkości 120 – 200 km/h;
- budowa nowych dróg gminnych dla obsługi nowego zagospodarowania;
- przebudowa i rozbudowa istniejących dróg gminnych, przede wszystkim wyposażenie ich w nawierzchnie twarde ulepszone;
- przystosowanie dróg różnych kategorii do prowadzenia komunikacji autobusowej;
- budowa dróg rowerowych lub wyznaczanie pasów rowerowych dla codziennych potrzeb i rekreacji;
- budowa chodników dla pieszych;
- zapewnienie warunków dla parkowania pojazdów.

14. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ, W TYM STOPNIA UPORZĄDKOWANIA GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ, ENERGETYCZNEJ ORAZ GOSPODARKI ODPADAMI

14.1. GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA

Działalność w zakresie zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków na terenie miasta i gminy Zawichost prowadzi Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Zawichoście.

14.1.1. Zaopatrzenie w wodę

Na terenie miasta i gminy zaopatrzenie w wodę odbywa się przede wszystkim za pośrednictwem gminnych ujęć wody oraz sieci wodociągowych. Długość sieci wodociągowej wynosi 103,1 km i podłączonych jest do niej 1 164 budynków mieszkalnych (indywidualnych i zbiorowych).

Z sieci wodociągowej w roku 2013 korzystało 1 601 (86,0%) mieszkańców miasta oraz 2 337 (84,7%) mieszkańców wsi, co w sumie stanowi 85,2% mieszkańców gminy. Na koniec 2013 r. zużycie wody dostarczanej wodociągami na jednego mieszkańca gminy wynosiło 26,9 m³, w tym dla terenu miasta 23,1 m³, a dla wsi 29,4 m³. Pobór wody dostarczanej do gospodarstw domowych wynosił 124 600 m³.

System zaopatrzenia w wodę miasta i gminy Zawichost oparty jest na 4 komunalnych ujęciach wód podziemnych:

- **ujęcie w Zawichoście** - eksploatowane ujęcie wód podziemnych z utworów jurajskich składa się z 2-ch studni głębinowych (S-2 -zasadniczej i S-3 - awaryjnej) oraz Stacji wodociągowej - służącej do ujmowania, uzdatniania, gromadzenia i tłoczenia wód do sieci rozbiorowej grupowego wodociągu gminnego oraz urządzenia do odprowadzania oczyszczonych ścieków popłucznych z SUW do międzywala rzeki Wisły. Ujęcie zaopatruje w wodę sieć wodociągu grupowego „ZAWICHOST”, obejmującego swoim zasięgiem miasto Zawichost, w ilościach $Q_{\max d} = 483 \text{ m}^3/\text{d}$. Zasoby eksploatacyjne w kat. „B” studni S-2 zatwierdzone zostały w wysokości 81 m³/h przy depresji $s = 12 \text{ m}^{17}$. Ujmowana woda z ujęcia Zawichost wymaga uzdatniania w zakresie zanieczyszczeń żelazo i mangan;

¹⁷ decyzja Wojewody Tarnobrzkiego znak: OS.III.7530/28/95/WZ z dnia 02.06.1995 r.

- **ujęcie w Czyżowie** - eksploatowane ujęcie wód podziemnych z utworów kredowych składa się z 2-ch wierconych studni głębinowych (S-1 – zasadniczej i S-2- awaryjnej), obiektów stacji wodociągowej oraz zbiorników wyrównawczych. Określona w pozwoleniu ilość pobieranej wody z ujęcia to $Q_{\max d} = 500 \text{ m}^3/\text{d}$. Służy do zasilania w wodę sieci wodociągu grupowego „CZYŻÓW”, obejmujący swoim zasięgiem 3 wsie: Czyżów, Podszyn, i Dąbie. Zatwierdzone zasoby eksploatacyjne w kat. „B” ujęcia (studni zasadniczej) wynoszą: $Q = 35 \text{ m}^3/\text{h}$ przy depresji $s = 6,5 \text{ m}^{18}$. Ujmowana woda z ujęcia w Czyżowie jest dobrej jakości pod względem fizykochemicznym i bakteriologicznym;
- **ujęcie w Wygodzie** - eksploatowane ujęcie wód podziemnych z utworów jurajskich składa się z 2-óch wierconych studni głębinowych (S-2 – zasadniczej i S-1- awaryjnej), obiektów stacji wodociągowej oraz zbiorników wyrównawczych - służące do ujmowania, gromadzenia i tłoczenia wód do sieci wodociągu grupowego „WYGODA”, obejmujący swoim zasięgiem 7 wsi: Wygoda, Pawłów, Dziurów, Wyspa, Józefków, Pisary i Chrapanów. Określona w pozwoleniu ilość pobieranej wody z ujęcia to $Q_{\max d} = 580 \text{ m}^3/\text{d}$. Zatwierdzone zasoby eksploatacyjne w kat. „B” ujęcia (studni zasadniczej) wynoszą: $Q = 29 \text{ m}^3/\text{h}$ przy depresji $s = 9,5 \text{ m}^{19}$. Ujmowana woda z ujęcia w Wygodzie jest dobrej jakości pod względem fizykochemicznym i bakteriologicznym; nie wymaga uzdatniania;
- **ujęcie w Linowie** - eksploatowane ujęcie wód podziemnych z utworów czwartorzędowych składa się z 2-óch wierconych studni głębinowych (S-1 – zasadniczej i S-2- awaryjnej), obiektów stacji wodociągowej oraz zbiorników wyrównawczych - służące do ujmowania, gromadzenia i tłoczenia wód do sieci wodociągu grupowego „LINÓW”, obejmujący swoim zasięgiem 12 wsi: Linów, Linów Stary, Linów Dolny, Linów Kępa, Linów Honorów, Linów Okręglca, Linów Pasy, Linów Wylesienie, Linów Górny, Linów Kopanina, Piotrowice i Borki. Określona w pozwoleniu ilość pobieranej wody z ujęcia to $Q_{\max d} = 300 \text{ m}^3/\text{d}$. Zatwierdzone zasoby eksploatacyjne w kat. „B” ujęcia (studni zasadniczej) wynoszą: $Q = 37 \text{ m}^3/\text{h}$ przy depresji $s = 2,65 \text{ m}^{20}$. Ujmowana woda z ujęcia w Wygodzie jest dobrej jakości pod względem fizykochemicznym i bakteriologicznym; nie wymaga uzdatniania.

Wszystkie ujęcia wód posiadają strefy ochrony bezpośredniej. Dla ujęć nie zostały wyznaczone strefy ochrony pośredniej.

W/w gminne ujęcia wód podziemnych zlokalizowane na terenie miasta i gminy Zawichost eksploatowane są na podstawie wspólnego pozwolenia wodnoprawnego na pobór wód z wszystkich ujęć gminnych udzielonego Zakładowi Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Zawichoście decyzją Starosty Sandomierskiego znak RO.XIII.oś.6431.26.2012 z dnia 2 stycznia 2013 r. Pozwolenie ważne jest do dnia 2 stycznia 2033 r.

Pozwolenie wodnoprawne na odprowadzanie oczyszczonych ścieków popłucznych z SUW w Zawichoście do międzywala rzeki Wisły wydane zostało decyzją Starosty Sandomierskiego znak RO.XIII.oś.6431.26A.2012 z dnia 2 stycznia 2013 r. Pozwolenie ważne jest do dnia 2 stycznia 2023 r.

Podstawowe elementy układu wodociągowego gminy Zawichost tj. ujęcia wód, stacje uzdatniania i zbiorniki wyrównawcze, zapewniają odbiorcom dostawę odpowiedniej ilości i jakości wody.

Ogółem długość sieci wodociągowej wynosi 103,1 km.

Woda pitna ze wszystkich opisanych powyżej źródeł zaopatrzenia jest systematycznie badana, zgodnie z częstotliwością ustaloną przez PSSE.

14.1.2. Oczyszczanie i odprowadzanie ścieków

Sieciowy system odprowadzania ścieków sanitarnych istnieje wyłącznie w mieście Zawichost. System funkcjonuje w układzie grawitacyjno-tłocznego spływu ścieków. Przerzut ścieków do miejskiej oczyszczalni w Zawichoście zapewnia 7 przepompowni ścieków.

Długość czynnej sieci kanalizacyjnej wynosi 15 km i jest do niej podłączonych 215 budynków mieszkalnych (indywidualne i zbiorowe). Z sieci kanalizacyjnej w roku 2013 korzystało 963 mieszkańców miasta. Na koniec 2013 r. za pośrednictwem kanalizacji sanitarnej do oczyszczalni odprowadzono 25 dam^3 ścieków.

Na pozostałym obszarze gminy odprowadzanie ścieków opiera się na zbiornikach bezodpływowych i wywozie ścieków wozami asenizacyjnymi oraz przydomowych oczyszczalniach ścieków. Na koniec 2013 r. w gminie istniały 702 zbiorniki bezodpływowe oraz 1 przydomowa oczyszczalnia.

Miejska biologiczno-mechaniczna oczyszczalnia o przepustowości (zgodnie z pozwoleniem wodnoprawnym Starosty Sandomierskiego RO.XIII.oś.6341.27.2012 z dnia 2 stycznia 2013 r.) 195,0 $\text{m}^3/\text{śrd}$ ($Q_{\max}=254,0 \text{ m}^3/\text{h}$) przyjmuje wszystkie ścieki z miasta. Odbiornikiem wód oczyszczonych jest rów melioracyjny w km 286+600 lewego dopływu rzeki Wisły. Oczyszczalnia nie posiada strefy ochrony sanitarnej.

14.2. GOSPODARKA ODPADAMI

Miasto i gmina Zawichost posiadają uregulowaną gospodarkę odpadami stałymi, prowadzoną zgodnie z „Planem gospodarki odpadami dla województwa świętokrzyskiego 2012-2018” (2012 r.) oraz dostosowanym do niego „Regulaminem utrzymania czystości i porządku na terenie gminy Zawichost” (Uchwała nr XXIII/155/2012 Rady Miejskiej Zawichost z dnia 27 grudnia 2012 r.).

¹⁸ decyzja Dyrektora Wydziału Ochrony Środowiska, Gospodarki Wodnej i Geologii UW w Tarnobrzegu znak: OS.III.8330/37/85 z dnia 07.05.1985 r.

¹⁹ zawiadomienie Starosty Sandomierskiego znak: RO.XIII.Oś-6531.1.2011 z dnia 23.05.2011 r.

²⁰ decyzja Dyrektora Wydziału Ochrony Środowiska, Gospodarki Wodnej i Geologii UW w Tarnobrzegu znak: OS.III.8530/53/85 z dnia 06.07.1985 r.

Podstawowym sposobem unieszkodliwiania odpadów jest ich deponowanie na składowiskach. Na terenie gminy Zawichost nie ma czynnego składowiska odpadów.

Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Świętokrzyskiego na lata 2012-2018 przewiduje, że gmina Zawichost została zakwalifikowana do regionu 1, który jest i będzie obsługiwany przez Regionalny Zakład Zagospodarowania Odpadów (RZZO) Janczyce²¹, gm. Baćkowice (utworzony w 2005 r.). W latach 2012 - 2015 planowana jest rozbudowa Zakładu Utylizacji Odpadów Komunalnych w Janczycach.

Wywóz stałych niesegregowanych odpadów komunalnych z terenu miasta i gminy Zawichost prowadzony jest w sposób zorganizowany przez firmy posiadające stosowne zezwolenie na działalność w tym zakresie.

Na terenie gminy Zawichost funkcjonuje system zbiórki selektywnej odpadów "u źródła" (w budownictwie mieszkaniowym i zagrodowym) oraz Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK) zlokalizowany przy ul. Polnej. System obejmuje zestawy pojemników przeznaczonych na poszczególne rodzaje odpadów nadających się do odzysku i recyklingu. Istniejący system został wprowadzony i jest obsługiwany przez firmy, które zapewniają dalsze rozdysponowanie odpadów zebranych na drodze zbiórki selektywnej.

Postępowanie z pozostałymi odpadami, w tym niebezpiecznymi, określa aktualny WPGO, GPGO i przepisy odrębne.

14.3. ZAOPATRZENIE W ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ I MOŻLIWOŚĆ WYKORZYSTANIA ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII

Przez gminę nie przebiegają linie przesyłowe.

Miasto Zawichost oraz tereny wiejskie gminy zasilane są w energię elektryczną doprowadzaną z GPZ-ów Ożarów Miasto i Gerlachów poprzez 7 magistralnych napowietrznych linii elektroenergetycznych średniego napięcia 15 kV relacji Gerlachów – Ożarów 1, Gerlachów – Ożarów 2, Gerlachów – Podgaje, Gerlachów – Romanówka, Ożarów – Gerlachów 1, Ożarów – Gerlachów 2 i Ożarów – Gerlachów 3 oraz 51 stacji transformatorowych 15/0,4 kV.

Istnieje możliwość wykorzystania linii 110 kV relacji Ożarów Miasto – Annapol, przebiegającej przez północne obrzeże gminy, do zaopatrywania w energię elektryczną obszaru gminy Zawichost (poprzez wpięcie w przedmiotową linię 110 kV linii zasilających planowany GPZ Zawichost)²². Aktualnie linia ta nie ma udziału w zaopatrywaniu w energię elektryczną obszaru będącego przedmiotem niniejszego opracowania.

Na terenie gminy brak jest stacji elektroenergetycznej 110/15 kV, przewidywana jest jednak budowa GPZ Zawichost wraz z dwutorową linią zasilającą 110 kV. Dla stacji należy zarezerwować teren o wymiarach 60x80 m wraz z drogą dojazdową o szer. 5 m, a dla linii 110 kV pas terenu o szer. 40 m.

Stan techniczny sieci elektroenergetycznej wysokiego, średniego i niskiego napięcia można ocenić jako dobry. Jednak zgodnie z „Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego” (2014 r.) miasto i gmina Zawichost została zaliczona do obszarów o największych potrzebach w zakresie reelektryfikacji.

Przy zagospodarowaniu terenu należy uwzględnić uwarunkowania wynikające z przebiegu istniejącej i planowanej infrastruktury elektroenergetycznej spełniając wymagania Polskich Norm oraz aktualnie obowiązujących przepisów.

W przypadku wystąpienia kolizji projektowanych obiektów z istniejącymi sieciami elektroenergetycznymi należy sieci te przystosować do nowych warunków pracy określonych przez dysponenta sieci.

Wyklucza się z zadrzewiania obszary pod liniami elektroenergetycznymi w pasach:

- dla linii 110 kV - 20 m (po 10 m w obie strony od osi linii),
- dla linii SN - 11 m (po 5,5 m w obie strony od osi linii),

oraz w pasach przeznaczonych dla infrastruktury elektroenergetycznej.

Odnawialne źródła energii w przyszłości będą stanowiły kilkunasto procentowy udział w krajowej produkcji energii. W przypadku Zawichostu największe znaczenie ma energia słońca²², bioenergia (biomasa) oraz energia z

²¹ Rolą zakładu jest kompleksowe przetworzenie odpadów komunalnych pochodzących z regionu, na którym zakłady te są zlokalizowane. RZZO są zobowiązane do zapewnienia:

- mechaniczno – biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych,
- przetwarzania selektywnie zebranych odpadów zielonych i innych bioodpadów,
- składowania odpadów powstających w procesie mechaniczno – biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych.

²² Potencjalna wielkość **promieniowania słonecznego** dostępnego w ciągu roku na terenie województwa świętokrzyskiego wynosi 1000 – 1100 kWh/m²/rok. Pozyskiwanie energii słonecznej za pomocą kolektorów słonecznych i ogniw fotowoltaicznych na terenie województwa stanowi niewielką część energii pozyskiwanej z OZE. Ma charakter lokalny i służy głównie jako uzupełnienie innych źródeł energii. Spowodowane jest to tym, że warunki meteorologiczne w naszym regionie charakteryzują się nierównym rozkładem promieniowania słonecznego w cyklu rocznym. Około 80% całkowitej rocznej sumy nasłonecznienia przypada na sześć miesięcy sezonu wiosenno-letniego. Charakter rozkładu gęstości strumienia energii promieniowania słonecznego i jego struktura wskazują na pewne ograniczenia w możliwości jego wykorzystania, zwłaszcza w okresie zimowym. Uznać należy, że pozyskiwanie i wykorzystanie energii słonecznej w chwili obecnej w województwie świętokrzyskim jest niewielkie. Można jednak zaryzykować tezę,

odpadów komunalnych. W przypadku energii z pozostałych źródeł, w tym energii wiatru, nie istnieją korzystne warunki do ich wykorzystania²³. Na terenie gminy nie przewiduje się rozwoju energetyki odnawialnej o mocy przekraczającej 100 kW.

14.4. ZAOPATRZENIE W GAZ

Przez teren gminy Zawichost przebiega gazociąg wysokiego ciśnienia DN80, stanowiący odgałęzienia gazociągu wysokiego ciśnienia DN300 relacji Sandomierz-Ostrowiec Świętokrzyski, zasilający stację gazową redukcyjno-pomiarową I-go stopnia położoną w Dąbiu.

Karpacka Spółka Gazownictwa sp. z o.o., Oddział Zakład Gazowniczy w Sandomierzu na terenie miasta i gminy Zawichost posiada rozdzielczą sieć gazową w następujących miejscowościach: m. Zawichost, Pawłów, Czyżów Szlachecki, Czyżów Plebański, Wygoda, Dąbie, Podszyn. Pozostałe miejscowości gminy Zawichost są niezgazyfikowane.

Długość sieci wynosi 37,06 km, w tym sieci przesyłowej 5,51 km, a sieci rozdzielczej 31,55 km. Do końca 2013 r. wykonanych zostało 408 przyłączy. Obecnie liczba odbiorców w gminie wynosi 375 gospodarstw domowych. Znakomita większość korzystających z gazociągu mieszka w mieście Zawichost – 278 gospodarstw domowych. W sumie z sieci gazowej korzysta 1047 mieszkańców miasta i gminy, zużywając 382,9 tys. m³ gazu.

Dla istniejących i projektowanych gazociągów wyznacza się strefę kontrolowaną tj. obszar, w którym operator sieci gazowej podejmować będzie czynności w celu zapobieżenia działalności mogącej mieć negatywny wpływ na trwałość gazociągów i ich prawidłową eksploatację. W strefie kontrolowanej nie należy wznosić budynków, urządzać stałych składów i magazynów, sadzić drzew oraz nie powinna być podejmowana żadna działalność mogąca zagrozić trwałości gazociągów podczas ich eksploatacji. Dopuszcza się za zgodą operatora sieci gazowej, urządzenie parkingów nad gazociągami.

Od gazociągów obowiązują następujące strefy kontrolowane:

- szerokości 30,0 m (po 15,0 m od osi gazociągu) dla istniejących gazociągów wysokiego ciśnienia
 - szerokości 6,0 m (po 3,0 m od osi gazociągu) dla projektowanych gazociągów wysokiego ciśnienia
 - szerokości 1,0 m (po 0,5 m od osi gazociągu) dla projektowanych gazociągów niskiego i średniego ciśnienia
- lokalizacja innych obiektów w stosunku do istniejących gazociągów niskiego i średniego ciśnienia wykonanych przed 30-07-2001 r. winna odpowiadać wymogom Rozporządzenia Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 14-11-1995 r. „W sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać sieci gazowe” (Dz. U. z 1995 r. Nr 139 poz. 686).

14.5. ZAOPATRZENIE W ENERGIĘ CIEPLNĄ

Na terenie gminy brak jest scentralizowanych systemów dostaw ciepła. Całość zabudowy ogrzewana jest z indywidualnych źródeł energii, poprzez urządzenia zasilające poszczególne obiekty lub grupy obiektów zlokalizowanych w sąsiedztwie.

Źródłem energii cieplnej są paliwa stałe (węgiel, koks, ekogroszek, drewno), gaz lub olej opałowy.

Sposób zagospodarowania oraz charakter zabudowy na obszarze gminy predysponują do indywidualnego sposobu ogrzewania obiektów. Nie planuje się budowy scentralizowanego systemu ogrzewania.

14.6. TELEKOMUNIKACJA

Telefonia przewodowa obejmuje teren całego miasta i gminy, zaspokajając w 100% potrzeby mieszkańców w zakresie łączności. Wszystkie miejscowości gminy są podłączone do sieci telefonicznej, jednak stopień strefonizowania obszaru gminy zależy od odległości obiektów od centrali telefonicznej i w mniejszym stopniu innych uwarunkowań (zainteresowanie i możliwości ekonomiczne mieszkańców).

Usługi telekomunikacyjne zapewnia również system telefonii bezprzewodowej wszystkich operatorów sieci komórkowej. Istnieją tu także dobre możliwości odbierania programów radiowych i telewizyjnych.

Na obszarze miasta i gminy zapewniony jest też ogólny dostęp do Internetu.

że jest to jeden z bardziej przyszłościowych kierunków pozyskiwania energii z OZE zwłaszcza w zakresie fotowoltaiki oraz energetyki lokalnej.

²³ Przy obecnych warunkach ekonomicznych i technicznych, za teren przydatny do wykorzystania energii wiatru uznaje się taki teren, dla którego średnia roczna prędkość wiatru na wysokości 70 m nad poziomem gruntu jest nie mniejsza niż 6 m/s. Zgodnie z danymi IMiGW w Krakowie, według pomiarów prowadzonych w stacjach meteorologicznych w Sandomierzu i w Sukowie, średnia roczna prędkość wiatru wynosi odpowiednio 3,7 m/s oraz 2,6 m/s. Z uwagi na to uznać należy, że możliwości pozyskiwania energii wiatrowej na terenie województwa świętokrzyskiego nie są znaczące. Jedną z podstawowych wad elektrowni wiatrowych jest niemożność pracy ciągłej tych siłowni. Spowodowane jest to niestałością wiatrów wiejących na terenie województwa świętokrzyskiego, a zatem pozyskiwanie energii elektrycznej z farm wiatrowych może stanowić jedynie uzupełnienie innych źródeł energii, które są w stanie produkować energię w sposób ciągły. Dodatkowym czynnikiem przemawiającym przeciwko instalowaniu na naszym terenie wież elektrowni wiatrowych jest ich uciążliwość dla środowiska. Powodują niekorzystne zmiany w krajobrazie, są hałaśliwe oraz zakłócają sezonowe migracje ptaków.